

BESLUIT tot partiële wijziging van het inpassingsplan “Windplan Blauw”

De Minister van Economische Zaken en Klimaat en de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (hierna: de Ministers);

overwegende,

dat de Ministers ten behoeve van de bouw en aanleg van Windplan Blauw op 4 oktober 2018 het rijksinpassingsplan “Windplan Blauw” hebben vastgesteld;

dat is gebleken dat de verbeelding en de regels van het rijksinpassingsplan, zoals vervat in het GML-bestand met identificatienummer NL.IMRO.0000.EZKIP18WPBLAUW-3001, een drietal onjuistheden bevatten, te weten:

- Binnen de aanduiding ‘overige zone – windparkinfrastructuur 2’ zijn kabels en leidingen niet toegestaan;
- De parkinfrastructuur bij windturbines VT08 en VT09 is in het meest waardevolle gedeelte van het archeologisch monument gelegen;
- Een strook langs de Visvijverweg is in het rijksinpassingsplan opgenomen, maar daaraan is geen bestemming of aanduiding toegekend;

dat het vanuit het oogpunt van zorgvuldigheid, rechtszekerheid en flexibiliteit nodig is om het rijksinpassingsplan op deze onderdelen te wijzigen;

dat het wijzigingen van ondergeschikte aard betreft, waardoor het niet nodig is hierop de uitgebreide voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht toe te passen;

dat de beroepen gericht tegen het besluit van 4 oktober 2018 in behandeling zijn bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State;

dat deze beroepen op grond van artikel 6:19, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht mede zijn gericht tegen dit wijzigingsbesluit, tenzij daarbij onvoldoende belang bestaat;

Gelet op het bepaalde in de artikelen 3.28 en 3.35 van de Wet ruimtelijke ordening en artikel 6:19 van de Algemene wet bestuursrecht:

besluiten

Artikel 1

De geometrisch bepaalde planobjecten als vervat in het GML-bestand NL.IMRO.0000.EZKIP18WPBLAUW-3002 met de bijbehorende regels worden vastgesteld en treden in de plaats van het rijksinpassingsplan ‘Windplan Blauw’ van 4 oktober 2018 met identificatienummer NL.IMRO.0000.EZKIP18WPBLAUW-3001. Hiermee wordt het rijksinpassingsplan op de volgende punten gewijzigd:

- a. Artikel 12.7.1. van de planregels komt als volgt te luiden: Ter plaatse van de aanduiding ‘overige zone - windparkinfrastructuur 2’ zijn bij de in Artikel 4 van deze planregels behorende voorzieningen in de vorm van kabels en leidingen en onderhoudswegen met een maximum breedte van 6 m, op- en afritten en kraanopstelplaatsen, met een maximum oppervlak van 2.400 m² per windturbine ten behoeve van het onderhoud van de in dat artikel genoemde windturbines toegestaan.
- b. Op de verbeelding zijn de aanduidingen ‘overige zone - windparkinfrastructuur 1’ en ‘overige zone - windparkinfrastructuur 2’ verlegd ter hoogte van windturbines VT08 en VT09.
- c. Ten zuiden van de Visvijverweg is de plangrens aangepast.

De verbeelding met identificatienummer NL.IMRO.0000.EZKIP18WPBLAUW-3001 wordt ingetrokken.

Artikel 2

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na die waarop de beroepstermijn afloopt.

's Gravenhage

d.d.

24 mei 2019

w.g.

DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT

namens deze,

Sandor Gaastra

D.G. Klimaat en Energie

w.g.

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

namens deze,

Chris Kuijpers

D.G. Bestuur, Ruimte en Wonen

Toelichting

1 Aanleiding

De aanleiding tot het nemen van het wijzigingsbesluit ligt in het feit dat bij de vaststelling van het rijksinpassingsplan de windparkinfrastructuur per abuis niet juist in de regels is opgenomen. Daarnaast is bij de nadere uitwerking van de kabels en het wegtracé nabij het archeologisch monument aanvullend overleg gevoerd met de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE) ten aanzien van de monumentenvergunning voor het uitvoeren van werkzaamheden binnen het archeologisch monument. Dit heeft geleid tot een aanpassing van het kabeltracé ter plaatse van de windturbines VT08 en VT09.

2 Wijzigingen in het inpassingsplan

Het wijzigingsbesluit heeft betrekking op drie wijzigingen ten opzichte van het rijksinpassingsplan dat op 4 oktober 2018 is vastgesteld. Hieronder worden deze wijzigingen toegelicht.

1. In artikel 12.7.1 'overige zone - windparkinfrastructuur 2' wordt de zinsnede 'kabels en leidingen' toegevoegd aan de toegestane functies binnen de aanduiding 'overige zone – windparkinfrastructuur 2'
2. Op de verbeelding worden de aanduidingen 'overige zone – windparkinfrastructuur 1' en 'overige zone – windparkinfrastructuur 2' ter plaatse van de windturbines VT08 en VT09 aangepast.
3. Op de verbeelding wordt de plangrens ter hoogte van de Visvijverweg aangepast.

2.1 Windpark infrastructuur

In het inpassingsplan is per abuis weggevalen dat binnen de aanduiding 'overige zone- windparkinfrastructuur 2' ook kabels en leidingen zijn toegestaan. Om een optimaal ontwerp te kunnen maken voor de infrastructuur van het windpark is het belangrijk om de mogelijkheid te hebben om de kabels vlak langs de wegen te kunnen leggen. Dat is op basis van de regeling die op 4 oktober 2018 is vastgesteld niet mogelijk. Met het wijzigingsbesluit wordt dit wel mogelijk gemaakt. Hierbij wordt aan artikel 12.7.1 'overige zone- windparkinfrastructuur 2' toegevoegd dat binnen deze aanduiding ook de aanleg van kabels en leidingen is toegestaan.

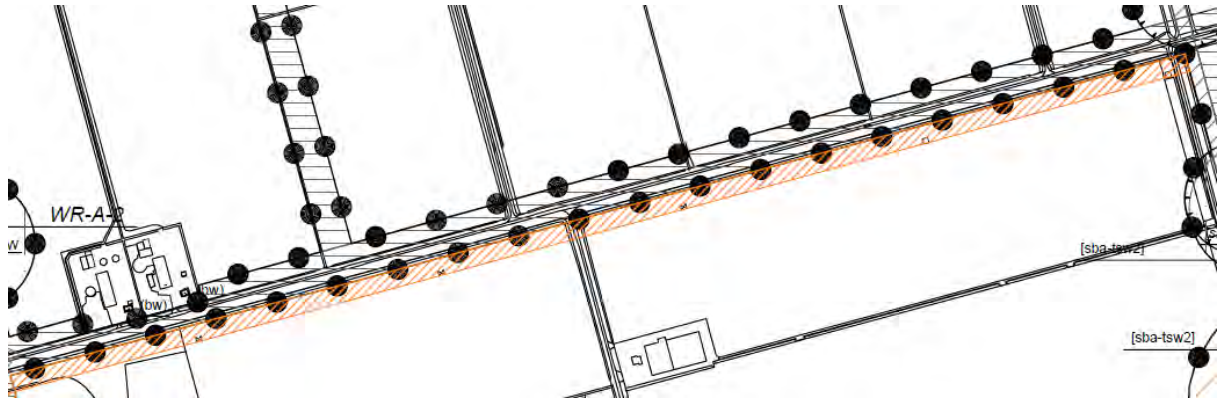
2.2 Wijziging tracé van kabels en wegen in archeologisch monument

In januari 2019 is als onderdeel van RCR fase 2 een monumentvergunning aangevraagd bij de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE) voor de oprichting van twee windturbines in de archeologische rijksmonumenten 532464 en 532465. Voor de parkbekabeling, werkwegen en kraanopstelplaatsen zijn tevens monumentvergunningen benodigd, omdat deze ook (deels) in de archeologische monumenten gepland zijn. In het kader van het overleg over de monumentenvergunning met de RCE bleek dat, vanwege de ligging van het kabeltracé en de onderhoudswegen in de archeologische monumenten, deze monumenten niet maximaal ontzien worden. Ter hoogte van archeologisch monument 532464 volgen de zones voor kabels en parkwegen in het rijksinpassingsplan het grasland. Dit is echter een oorspronkelijke oeverwal met de hoogste archeologische verwachtingswaarde en dus acht de RCE het onwenselijk om hier wegen en kabels aan te leggen.

2.3 Aanpassing plangrens

In de strook ten zuiden van de Visvijverweg is binnen de begrenzing van het inpassingsplan een strook opgenomen, waaraan geen aanduidingen of bestemmingen zijn toegekend. Dit is met het wijzigingsbesluit hersteld waarbij de gronden buiten het inpassingsplan zijn gehouden. Het gaat hierbij om het oranje gearceerd gebied in figuur 3.

Figuur 3 Aanpassing plangrens Visvijverweg

2.4 Milieueffecten

De onderzoeken die zijn uitgevoerd ten behoeve van het MER geven inzicht in de milieueffecten van Windplanblauw. De milieueffecten hangen met name samen met de positionering van de windturbines en niet zo zeer met de ligging van de bijbehorende infrastructuur. De mastposities zijn met het herstelbesluit niet gewijzigd. De wijzigingen ten opzichte van het inpassingsplan zijn van beperkte omvang en de locaties van de voorliggende, ondergeschikte wijzigingen zijn meegenomen in de onderzoeken. Derhalve leiden deze wijzigingen niet tot andere uitkomsten van de onderzoeken, met uitzondering wat betreft het aspect archeologie. Ten aanzien van archeologie is namelijk sprake van een positief effect omdat met deze wijziging de archeologische monumenten zo veel mogelijk worden ontzien van ingrepen.

Bijlage bij besluit

BESLUIT tot vaststelling van het inpassingsplan "Windplan Blauw"

De Minister van Economische Zaken en Klimaat en de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties;

overwegende,

dat het ten behoeve van de aanleg van windpark Windplan Blauw inclusief netaansluiting en bijbehorende (nuts)voorzieningen in de gemeenten Lelystad en Dronten noodzakelijk is een planologische regeling als bedoeld in de Wet ruimtelijke ordening (hierna: Wro) te treffen;

dat deze planologische regeling, gelet op artikel 9b van de Elektriciteitswet 1998, wordt vormgegeven in de vorm van een inpassingsplan als bedoeld in artikel 3.28 Wro;

dat, gelet op artikel 9b van de Elektriciteitswet 1998, artikel 3.35 Wro van toepassing is;

dat op dit besluit de Crisis- en herstelwet (hierna: Chw) van toepassing is, gelet op artikel 1.1, eerste lid, onder a, van de Chw en categorie 1.2 en 2.1 van Bijlage I van de Chw;

dat het realiseren van windenergie op land essentieel is voor het behalen van de doelstelling voor de opwekking van duurzame energie zoals vastgelegd in het op 6 september 2013 ondertekende Nationaal Energieakkoord, te weten een toename van het aandeel van hernieuwbare energieopwekking naar 14% in 2020 en een verdere stijging van dit aandeel naar 16% in 2023;

dat met het realiseren van de aanleg van de windturbines invulling wordt gegeven aan de op 28 maart 2014 vastgestelde Structuurvisie Windenergie op Land, waarin voorzien is in een geconcentreerde ruimtelijke inpassing van windenergie op land in 11 gebieden die daarvoor het meest geschikt zijn, waaronder de locatie waar windpark "Windplan Blauw" komt;

dat, gelet op artikel 3.28, eerste lid, van de Wro, Provinciale Staten van Flevoland en de gemeenteraden van Lelystad, Dronten, Urk en Noordoostpolder zijn gehoord over het voornemen tot vaststelling van het inpassingsplan;

dat overleg als bedoeld in artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening (hierna: Bro) is gepleegd met de besturen van Lelystad, Dronten, Urk, Noordoostpolder, Waterschap Zuiderzeeland, de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Ministerie van Defensie, Inspectie Leefomgeving en Transport, Rijkswaterstaat Midden-Nederland, Gasunie, Tennet, Veiligheidsregio Flevoland en Prorail. Tevens is overleg gepleegd met leden van de Klankbordgroep van Windplan Blauw te weten Dorpsbelangen SwifterwinT, Stichting het Blauwe Hart, Engie, Flevolandschap, Natuur en Milieufederatie, Waterschap Zuiderzeeland, Landschapsbeheer Flevoland, Schuttevaer, Luchthaven Lelystad en het Watersportverbond;

dat het gelet op het bepaalde in artikel 6.12, eerste lid en tweede lid, van de Wro in samenhang met artikel 6.2.1a van het Bro niet verplicht is een exploitatieplan vast te stellen;

dat met het oog op de financiële uitvoerbaarheid van het inpassingsplan mede op grond van artikel 6.4a van de Wro wel een overeenkomst is gesloten met Nuon Wind Development B.V. en SwifterwinT B.V. omtrent het verhaal van kosten van grondexploitatie, planschade daaronder begrepen;

dat bij de vaststelling gebruik is gemaakt van de ondergrond met de bestandsnaam NL.IMRO.0000.EZKIP18WPBLAUW-3001;

dat het ontwerp van het onderhavige besluit met de bijbehorende regels en bijlagen en daarop betrekking hebbende stukken, als vervat in het GML-bestand NL.IMRO.0000.EZKIP18WPBLAUW-2001, van 22 juni 2018, tot en met 8 augustus 2018, voor een ieder ter inzage heeft gelegen;

dat gedurende deze termijn 48 zienswijzen zijn ingediend, waarvan 46 uniek;

dat een aantal van deze zienswijzen aanleiding heeft gegeven de regels, de verbeelding(en) en de toelichting bij het inpassingsplan aan te passen, ten opzichte van het ontwerp daarvan, van welke aanpassingen blijken uit de Nota van Antwoord die onderdeel is van het inpassingsplan;

dat de regels, verbeelding(en) en de toelichting bij het inpassingsplan ook ambtshalve zijn aangepast, ten opzichte van het ontwerp daarvan, van welke aanpassingen blijken uit de Nota van Antwoord die onderdeel is van het inpassingsplan;

onder verwijzing naar het milieueffectrapport Windplan Blauw d.d. 4 mei 2018, het toetsingsadvies over het milieueffectrapport van de Commissie voor de milieueffectrapportage d.d. 18 juli 2018, de antwoordnota vooroverlegreacties inpassingsplan Windplan Blauw en de toelichting bij het inpassingsplan, waarin een motivering van het te nemen besluit, alsmede een uitgebreide beschrijving van het inpassingsplan en de hieraan ten grondslag liggende onderzoeken, zijn opgenomen;

gelet op het bepaalde in de artikelen 3.28 en 3.35 van de Wro en artikel 9b van de Elektriciteitswet 1998;

Besluiten:

Artikel 1

De geometrisch bepaalde planobjecten als vervat in het GML-bestand NL.IMRO.0000.EZKIP18WPBLAUW-3001 met de bijbehorende regels worden vastgesteld en vormen het inpassingsplan 'Windplan Blauw'.

Artikel 2

Er wordt geen exploitatieplan als bedoeld in artikel 6.12 van de Wro vastgesteld.

Datum: 4 oktober 2018

w.g.
Dhr. E. Wiebes
Minister van Economische Zaken en Klimaat

w.g.
Mevr. K. Ollongren
Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Windplan Blauw

Antwoordnota

TABEL ANTWOORDNOTA

Overzicht van zienswijzen op de ontwerp-besluiten van het Windplan Blauw & beantwoording ervan

Inhoudsopgave

Inleiding	2
1.1 Context en strekking van de antwoordnota	2
1.2 Verloop van de zienswijzeprocedure	2
1.3 Opzet van de antwoordnota	3
2	4
Reactie op hoofdlijnen	4
2.1 Nut en noodzaak windenergie	4
2.2 Alternatieve vormen van duurzame energie	4
2.3 Regioplan	4
2.4 Totstandkoming voorkeursalternatief (VKA) en de keuze voor de turbineopstelling binnen de plaatsingszones	5
2.5 Swifterbos en de locatie Swifterbant Zuid	7
2.6 Landschap en verlichting	9
2.7 Geluid en slagschaduw	9
2.8 Economische uitvoerbaarheid en financiële haalbaarheid	10
2.9 Planschade	11
3 Beantwoording zienswijzen	12
4 Overzicht Ambtshalve wijzigingen	62
4.1 Ambtshalve wijzigingen in het inpassingsplan	62
4.1.1 Verlichting	62
4.1.2 Parkinfrastructuur (onderhoudswegen, kabels en leidingen)	62
4.1.3 Archeologisch Masterplan	62
4.1.4 Vrijwaringszone dijk	63
4.1.5 Plantoelichting	63
4.2 Ambtshalve wijzigingen in de omgevingsvergunningen	63
4.3 Ambtshalve wijzigingen in de watervergunning	64
4.4 Ambtshalve wijzigingen in de natuurvergunning	64

BIJLAGEN:

Participatieplan

Notitie wijzigingen milieueffecten VKA 10.0

1

INLEIDING

1.1 Context en strekking van de antwoordnota

Achtergronden

De Vereniging 'SwifterwinT' heeft een samenwerkingsovereenkomst gesloten met Nuon. Samen hebben zij het initiatief genomen voor de realisatie van het windpark Windplan Blauw. De vereniging is op 7 juli 2016 opgericht uit een samenvoeging van de leden van de voormalige Vereniging Windpark Rivierduin, de Vereniging Natuur Stroom Groep en de Vereniging Initiatiefgroep windpark Ketelmeerzoom. Windplan Blauw is een windpark van circa 215 MW in de noordwest-hoek van Flevoland (gemeenten Dronten en Lelystad). Gelijktijdig is ook een plan uitgewerkt voor het saneren van de oude windturbines in het gebied. Met het initiatief willen de initiatiefnemers bijdragen aan het opwekken van duurzame energie in Nederland en invulling geven aan de wens van de provincie om te voorzien in een sanering en opschaling van de windenergie in het gebied.

Gefaseerde besluitvorming

Om dit project mogelijk te maken moeten bestemmingsplannen worden aangepast. Dat gebeurt door middel van een inpassingsplan, dat wordt vastgesteld door de ministers van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Daarnaast worden de besluiten die voor het project nodig zijn, in één procedure voorbereid, onder coördinatie van de Minister van EZK. Deze procedure heet de rijkscoördinatieregeling. Het gaat om de volgende overige besluiten: een watervergunning, een omgevingsvergunning en een natuurvergunning.

De rijkscoördinatieregeling bevat de mogelijkheid dat de besluitvorming wordt opgedeeld in meerdere fasen. De initiatiefnemers hebben ervoor gekozen om de natuuronthefingen voor het windpark die noodzakelijk zijn op grond van de Wet natuurbescherming op een later moment aan te vragen dan de hiervoor genoemde besluiten. Dat houdt in dat hierna nog een tweede fase binnen de rijkscoördinatieregeling volgt voor besluitvorming over de natuuronthefingen. Mogelijkerwijs volgen hierna nog meer fasen. Dat is afhankelijk van welke vergunningen en toestemmingen de initiatiefnemers nog nodig denken te hebben voor de realisatie van hun windproject en of naar het oordeel van het bevoegd gezag de besluitvormingsprocedure daarover versneld kan worden door toepassing te blijven geven aan de rijkscoördinatieregeling.

In deze antwoordnota geven de bevoegde gezagen¹ aan wat haar reactie is op de ingebrachte zienswijze op de ontwerp-besluiten van Windplan Blauw die deel uitmaken van de eerste fase.

Aanpassing van de verordening voor de fysieke leefomgeving Flevoland

Gelijktijdig met de ter inzage legging van het ontwerp-inpassingsplan ligt ook een besluit van de provincie Flevoland over de aanpassing van de verordening voor de fysieke leefomgeving 2012 ter inzage. De aanpassing voorziet in de verlenging van twee plaatsingszones ten behoeve van het windpark. Dit besluit valt echter niet onder de RCR-procedure en tegen dit besluit is ook geen beroep mogelijk bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, maar eenieder kon wel een zienswijze kenbaar maken over dit voornemen. De ingediende zienswijzen die op dit besluit betrekking hebben, zijn doorgezonden aan de provincie Flevoland ter beantwoording. Provinciale Staten zullen bij de vaststelling van de aanpassing de ingebrachte zienswijzen in de besluitvorming betrekken.

Vervolprocedure

Deze antwoordnota wordt ter inzage gelegd, tezamen met de definitieve besluiten. De besluiten zullen ter inzage gelegd worden op dezelfde plaatsen als waar de ontwerp-besluiten ter inzage lagen. Belanghebbenden² kunnen tegen de besluiten beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA, Den Haag. De termijn voor het indienen van een beroepschrift bedraagt zes weken en vangt aan met ingang van de dag na die waarop het besluit ter inzage is gelegd. Geen beroep kan worden ingesteld door een belanghebbende die redelijkerwijs kan worden verweten dat hij geen zienswijze over het ontwerp van het besluit waartegen zijn beroep is gericht naar voren heeft gebracht. Op de besluiten is de Crisis- en herstelwet van toepassing. Dit betekent dat de belanghebbende in het beroepschrift moet aangeven welke beroepsgronden hij aanvoert tegen het desbetreffende besluit. Na afloop van de beroepstermijn van zes weken kunnen geen nieuwe beroepsgronden meer worden aangevoerd. Vermeld in het beroepschrift dat de Crisis- en herstelwet van toepassing is.

1.2 Verloop van de zienswijzeprocedure

De Minister van EZK heeft een gecoördineerde voorbereiding van de besluiten voor Windplan Blauw bevorderd. Het inpassingsplan en de besluiten zijn als volgt voorbereid:

- Op 21 juni 2018 is een kennisgeving met betrekking tot de ontwerpen gepubliceerd in de Staatscourant, kennisgeving heeft ook plaatsgevonden in enkele huis-aan-huisbladen en regionale dagbladen. Vanwege een vertraagde kennisgeving in een van de huis-aan-huisbladen is op 27 juni 2018 een gerectificeerde publicatie in de Staatscourant en de andere bladen gepubliceerd. De termijn voor het indienen van een zienswijze is daarmee opengesteld van 22 juni tot en met 8 augustus 2018.
- De ontwerpen van de besluiten hebben van 22 juni tot en met 8 augustus 2018 ter inzage gelegen bij de gemeenten Lelystad en Dronten. De documenten konden door eenieder op de website van bureau energieprojecten worden ingezien en via deze website kon ook langs digitale weg een zienswijze worden ingediend.

¹ De Minister van Economische Zaken en Klimaat, de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de Provincie Flevoland, de gemeente Dronten en de gemeente Lelystad

² Dit geldt niet voor een niet tot de centrale overheid behorende rechtspersoon die krachtens publiekrecht is ingesteld of een niet tot de centrale overheid behorend bestuursorgaan (artikelen 1.4 en 5.3 eerste lid Crisis- en herstelwet).

- In de periode van de terinzagelegging van de ontwerpbesluiten zijn vier inloopavonden georganiseerd waarbij tevens de mogelijkheid werd geboden mondeling zienswijzen naar voren te brengen. Op 2 juli 2018 was deze bijeenkomst georganiseerd in Urk, op 5 juli 2018 in Lelystad, op 9 juli in Dronten en op 10 juli werd deze bijeenkomst in Swifterbant gehouden.
- De commissie voor de m.e.r. heeft op 18 juli 2018 advies uitgebracht onder nummer 31771 over het milieueffectrapport van Windplan Blauw.

1.3 Opzet van de antwoordnota

In deze antwoordnota komen de volgende onderwerpen aan bod.

- In het volgende hoofdstuk (hoofdstuk 2) wordt een thematische reactie gegeven op een aantal onderwerpen die in meerdere zienswijzen terugkomen.
- In hoofdstuk 3 wordt per ingediende zienswijze een meer gedetailleerde reactie gegeven (waar nodig) waarbij ook wordt aangegeven of de zienswijze of reactie aanleiding heeft gegeven om een besluit aan te passen.
- Ook zijn eerdere omissies rechtgezet of hebben gewijzigde omstandigheden aanleiding gegeven voor het op eigen beweging door het bevoegd gezag doorvoeren van een aantal wijzigingen.. Dit zijn de ambtshalve wijzigingen ten opzichte van de ontwerpbesluiten. Een overzicht van de ambtshalve wijzigingen is weergegeven in hoofdstuk 4 van deze antwoordnota.

2

REACTIE OP HOOFDLIJNEN

In totaal zijn 46 zienswijzen ingediend over de ontwerp-besluiten. Een deel van deze zienswijzen heeft betrekking op dezelfde onderwerpen. In dit hoofdstuk worden de meest voorkomende onderwerpen behandeld. In de antwoordtabel van hoofdstuk 3 wordt, daar waar dat aan de orde is, verwezen naar de beantwoording in dit hoofdstuk.

2.1 Nut en noodzaak windenergie

Nederland heeft in Europees verband een doestelling van 14% duurzame energie in 2020. Voor het kabinet is windenergie één van de belangrijkste bronnen van duurzame energie, aangezien Nederland rijk is aan wind. Naast windenergie op land spelen ook andere duurzame energie opties, zoals windenergie op zee, zonne-energie, bio-energie en aardwarmte, een belangrijke rol in de totale energietransitie. Vanwege de klimatologische en geomorfologische kenmerken kunnen in Nederland andere bronnen van duurzame energie, zoals zonne-energie en waterkracht echter relatief minder worden benut dan in andere Europese landen. Windenergie op land is vergeleken met andere duurzame energieopties ook op dit moment relatief kosteneffectief. De geschikte gebieden voor grootschalige windenergie zijn door het Rijk na overleg met de provincies vastgelegd in de structuurvisie Windenergie op Land (SvWOL).¹ Het doel van de SvWOL is om ruimte te reserveren voor grootschalige windenergie zodat tenminste 6.000 MW aan windturbines operationeel is in 2020. Het plangebied van Windplan Blauw is één van de locaties die vastgelegd is in de SvWOL. De afspraak over het realiseren van tenminste 6.000 MW windenergie op land in 2020 is ook vastgelegd in het op 6 september 2013 door ruim 40 partijen ondertekende Nationaal Energieakkoord. In dit akkoord is overeengekomen om het aandeel hernieuwbare energie in de jaarlijkse energiemix te laten stijgen naar 14% in 2020 met een verdere stijging van dit aandeel naar 16% in 2023. Het voorliggende inpassingsplan is noodzakelijk om voorgenoemde doelstellingen tijdig te halen.

2.2 Alternatieve vormen van duurzame energie

Op dit moment ligt er geen keuze voor tussen windenergie en andere vormen van duurzame energie: Om de doelstelling met betrekking tot duurzame energie van 2020 en 2023 te halen zijn alle vormen van duurzame energie nodig (onder andere zonne-energie en windenergie). Deze sluiten elkaar niet uit, maar zijn allemaal nodig om de doelstelling te behalen.

In aanvulling op het volgende kost zonne-energie op dit moment meer ruimte, vergt een grotere investering en heeft een hogere kostprijs per kWh in vergelijking met windenergie op land. Innovatieve vormen van het opwekken van duurzame energie, zoals getijdenenergie en blue-energy (energie uit het verschil tussen zoet en zout water) zijn nog nergens in Nederland op een grootschalige wijze succesvol toegepast. Dit zijn dan ook geen reële alternatieven voor het opwekken van duurzame energie zoals dat nu met dit windpark wordt voorgesteld. Op verzoek van de Tweede Kamer heeft het ministerie van Economische Zaken een maatschappelijke-kosten-baten-analyse (MKBA) op nationaal niveau laten uitvoeren naar de huidige en verwachte ontwikkelingen van energieopwekking uit zonne-energie en windenergie op land. De resultaten zijn in januari 2017 naar de Tweede Kamer gestuurd.¹ Uit de analyse komt onder meer naar voren dat windenergie op land tot 2030 in Nederland de meest kosteneffectieve optie is van de twee.

2.3 Regioplan

De provincie Flevoland heeft samen met de Flevolandse gemeenten Dronten, Zeewolde en Lelystad specifiek voor windprojecten in Flevoland een structuurvisie ontwikkeld: het Regioplan Windenergie Zuidelijk en Oostelijk Flevoland. In het Regioplan is een uitwerking van het provinciale beleid (waaronder de Noodverordening Wind en de beleidsregel Windenergie 2008) voor windenergie in zuidelijk en oostelijk Flevoland vastgelegd. Het plan voorziet in de vervanging van de huidige generatie windmolens door nieuwere en efficiëntere turbines waardoor het mogelijk is om meer dan twee keer zoveel duurzame energie op te wekken dan nu het geval is. Daarnaast wordt de voorwaarde gesteld dat bewoners en ondernemers uit het gebied de mogelijkheid moeten krijgen om financieel in de ontwikkeling te participeren. Hiermee draagt het beleid bij aan economische structuurversterking en een vergroting van het lokale en regionale draagvlak.

Status en betekenis voor het inpassingsplan

Het Regioplan heeft de status van een structuurvisie en is daarmee bindend voor de provincie en de gemeenten Zeewolde, Dronten en Lelystad. Bij het vaststellen van de SvWoL (zie hiervoor in paragraaf 2.1) was het Regioplan nog in ontwikkeling (in de vorm van een gebiedsproces). Daarom hebben de betrokken ministers te kennen gegeven bij het vaststellen van de SvWoL dat het Rijk zich bij de verdere uitwerking conformeert aan dat gebiedsproces voor de opgave voor nieuwe windturbinelocaties in Flevoland. Het Regioplan is de uitkomst van het gebiedsproces en daarmee is het Regioplan ook voor het Rijk leidend bij het opstellen van het inpassingsplan voor Windplan Blauw.

Het voorliggende inpassingsplan voldoet aan de voorwaarden en uitgangspunten die in het Regioplan zijn vastgesteld.

Opschalen binnen de plaatsingszones van het Regioplan

- Het plan voorziet in de realisatie van 61 windmolens waarmee meer energie opgewekt kan worden dan met de huidige 74 windmolens.

¹ Zie: <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/rapporten/2014/03/31/bijlage-1-structuurvisie-windenergie-op-land/structuurvisie-windenergie-op-land.pdf>

- De nieuwe windmolens zijn geprojecteerd in de plaatsingszones uit het Regioplan. Voor de turbines in het verlengde van de Rivierduintocht en de Klokbeke tocht heeft het provinciebestuur gelijktijdig met het ter inzage leggen van de ontwerp-besluiten voor Windplan Blauw, het ontwerp gepubliceerd van een wijziging van de Verordening Fysieke Leefomgeving Flevoland 2012. In deze wijziging worden de verlengde plaatsingszones bevestigd en onderdeel gemaakt van het provinciale beleid. Het verlengen van deze plaatsingszones is ingegeven vanuit het gegeven dat de zuidelijke zijde van de plaatsingszones uit het Regioplan vanwege verschillende fysieke belemmeringen ter plaatse niet volledig konden worden benut.

Saneren

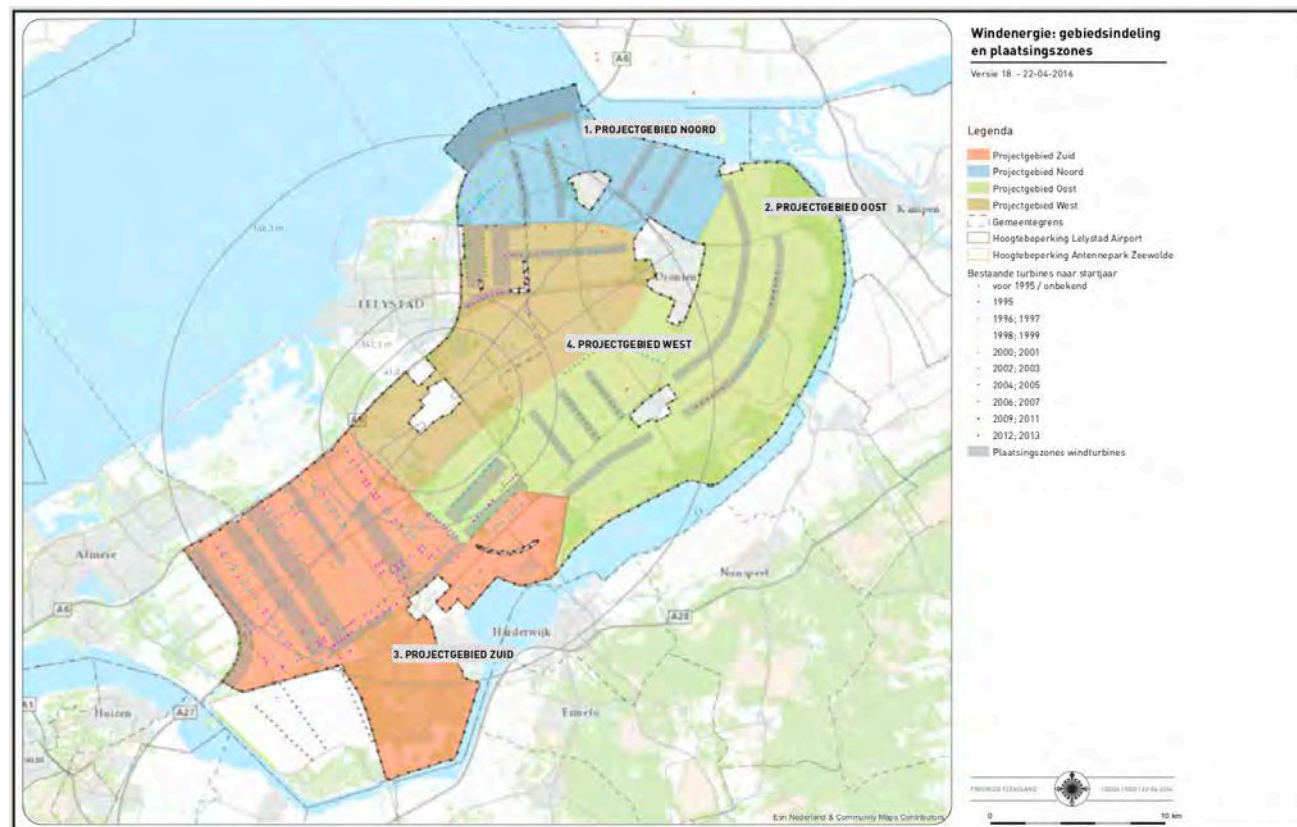
- In het plan is de realisatie van de nieuwe windmolens juridisch gekoppeld aan de sanering van de bestaande windmolens. Als niet binnen een half jaar na het voltooien van de bouw van de nieuwe windturbines alle bestaande windmolens uit bedrijf zijn gesteld en vervolgens binnen een half jaar daarop zijn gesaneerd, moet een deel van de nieuwe windmolens worden stilgezet. Daarnaast wordt de vergunning voor de nieuwe windmolens pas verleend als voldoende zeker is gesteld dat de saneringsopgave wordt uitgevoerd. Dat dit gebeurt is zeker gesteld in het inpassingsplan en in de anterieure overeenkomst die de initiatiefnemers met de overheden hebben gesloten.

Participeren

- De initiatiefnemer van het windpark heeft een participatieplan opgesteld dat in overeenstemming is met de uitgangspunten uit het regioplan.

Plaatsingszones

Bij het vaststellen van het Regioplan is gekozen voor het opdelen van de provincie in vier deelgebieden. Binnen deze deelgebieden zijn plaatsingszones gedefinieerd waarbinnen nieuwe windturbines gebouwd kunnen worden, zie figuur 2.1. Deze zones zijn tot stand gekomen op basis van de uitkomsten van een milieuonderzoek en op basis van politiek-bestuurlijke keuzes waarbij ook de economische uitvoerbaarheid van de vier verschillende deelprojecten een rol heeft gespeeld. Binnen elke zone geldt namelijk de hiervoor genoemde verplichte koppeling tussen het saneren van bestaande windturbines en het plaatsen van nieuwe grote windturbines. In de ontvangen zienswijzen wordt onder andere gevraagd waarom is gekozen voor het plaatsen van windturbines in het IJsselmeer en in het Swifterbos. Zoals is weergegeven op figuur 2.1 zijn in het Regioplan zowel de zone in het IJsselmeer als de zone nabij het Swifterbos al aangewezen als plaatsingszone. De keuze voor de plaatsingszone in het IJsselmeer omvat daarbij tevens de mogelijkheid om daar een dubbele rij turbines te plaatsen, zie figuur 2.4 (figuur 14.1 van de planMER). Ook de criteria genoemd op p. 20 van het Regioplan sluit een dubbele lijn in het IJsselmeer niet uit. Deze plaatsingszones waren voor de initiatiefnemer en het Rijk een vast uitgangspunt bij de totstandkoming van het inpassingsplan (zie hierna). In het MER dat voor WP Blauw is uitgevoerd, is in aanvulling op hetgeen reeds in het planMER voor Regioplan was onderzocht, aanvullend onderzoek gedaan naar de effecten van een dubbele rij windturbines in het IJsselmeer op de scheepvaartveiligheid en de landschappelijke uitstraling. Gebleken is dat een dubbele rij windturbines in het IJsselmeer niet tot onaanvaardbare effecten leidde. Daarom is gekozen voor een dubbele rij windturbines in het IJsselmeer.

Figuur 2.1 Deelgebieden en plaatsingszones van het Regioplan

2.4 Totstandkoming voorkeursalternatief (VKA) en de keuze voor de turbineopstelling binnen de plaatsingszones

Voor Windplan Blauw is een milieueffectrapportage (MER) opgesteld. Op basis van de uitkomsten van het MER is een turbineopstelling gekozen als het voorkeursalternatief (VKA). Het VKA is de turbineopstelling waarvoor dit inpassingsplan is opgesteld en waarvoor de initiatiefnemers de vergunningen hebben aangevraagd.

MER in twee fasen: onderzoek naar mogelijkheden binnen de plaatsingszones Regioplan en alternatieve plaatsingszones

Zoals hiervoor is aangegeven golden de plaatsingszones uit het Regioplan als vertrekpunt voor Windplan Blauw. Omdat het mogelijk kon zijn dat binnen de plaatsingszones beperkingen golden (bijvoorbeeld als gevolg van Luchthaven Lelystad) of ongewenste milieueffecten ertoe konden leiden dat niet alle plaatsingszones benut konden worden, is in het MER ook gezocht naar alternatieve plaatsingszones. Daarbij is ook uitdrukkelijk onderzocht in het MER in hoeverre de alternatieve plaatsingszones haalbaar zijn om te benutten voor de bouw van nieuwe windturbines. De voorgestelde ligging en omvang van de alternatieve plaatsingszones zijn samen met een klankbordgroep (bestaande uit vertegenwoordigers uit de omgeving) tot stand gekomen, zie figuur 2.2.

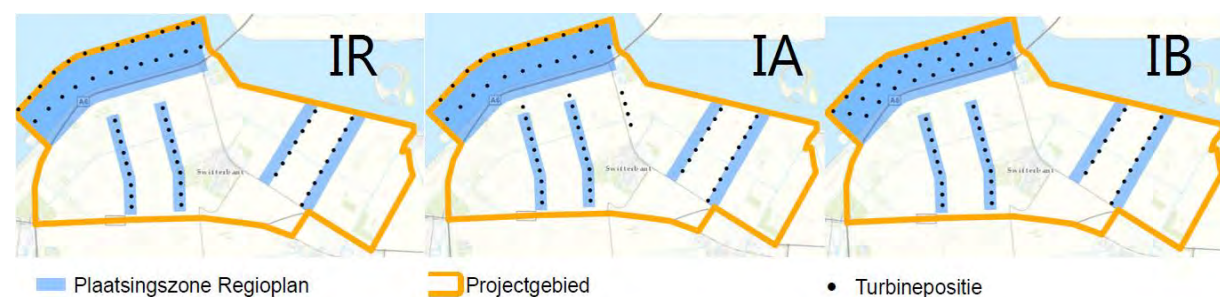

Figuur 2.2 Onderzochte plaatsingszones (Regioplan en alternatieve plaatsingszones) in het MER

Uit het milieuonderzoek bij het MER is gebleken dat de alternatieve plaatsingszones in de regel meer (negatieve) milieueffecten met zich meebrengen dan de zones uit het Regioplan. De alternatieve plaatsingszones scoren met name relatief slecht op de aspecten geluid en landschappelijke kwaliteit. In overleg met de klankbordgroep¹ en de stuurgroep is daarom besloten dat de alternatieve plaatsingszones 'Uitbreiding Klokbekeertocht', 'Uitbreiding Rivierduintocht' en 'Kamperhoekweg' in de tweede fase van het onderzoek in het MER (zie hierna) dan ook alleen gebruikt worden om ruimte te krijgen voor een verdere optimalisatie van de uiteindelijke windturbineopstelling. Van alle alternatieve plaatsingszones scoorden deze twee alternatieve plaatsingszones het meest positief qua milieueffecten in de eerste fase van het MER.

Keuze voor het VKA binnen de plaatsingszones inclusief het IJsselmeer

De eerste fase van het effectenonderzoek uit het MER leverde de input op voor de tweede fase. In de tweede fase van het MER is de windturbineopstelling binnen de Regioplan zones geoptimaliseerd aan de hand van drie varianten, zie figuur 2.3.

Figuur 2.3 Onderzochte varianten turbineopstellingen in tweede fase MER

¹ In deze klankbordgroep geven belangenvertegenwoordigers uit het gebied gevraagd en ongevraagd advies aan de bij Windplan Blauw betrokken partijen.

Op basis van de uitkomsten van het onderzoek naar de milieueffecten van deze drie verschillende varianten is het VKA gekozen zoals dat in het inpassingsplan mogelijk wordt gemaakt.

- Vanwege het aspect nautische veiligheid en de afstand tussen de windturbines en de Ketelbrug is ervoor gekozen om in het VKA 24 windturbines in het IJsselmeer te projecteren. Dat is een windturbine minder dan in variant IR uit het MER.
- De plaatsingszones in deelgebied west zijn in het noorden verlengd met een windturbine en maken daarmee gebruik van de alternatieve plaatsingszones 'Uitbreiding Klokbekeertocht' en 'Uitbreiding Rivierduintocht' (zoals in variant IA). Het benutten van deze alternatieve plaatsingszones is noodzakelijk vanwege de economische uitvoerbaarheid van het plan. Andere alternatieve locaties, zoals het verlengen van de plaatsingszones Klokbekeertocht en Rivierduintocht aan de zuidzijde, bleek niet mogelijk vanwege de aanwezigheid van een transportleiding voor aardgas.
- Ten slotte zijn op verzoek van de netbeheerder (TenneT) de turbineposities van de Klokbekeertocht en Rivierduintocht in zuidelijke richting verschoven om de afstand tot de hoogspanningsverbinding te vergroten.

Het gekozen voorkeursalternatief bestaat uit 59 innovatieve turbines binnen de Regioplanzones (vergelijkbaar met basialternatief IR). Daarnaast zijn twee innovatieve turbines gesitueerd in de verlengde Regioplanzones Klokbekeertocht en Rivierduintocht. De plaatsing van deze twee turbines aan de andere kant van de Visvijverweg heeft te maken met de inperking van de plaatsingsruimte aan de zuidzijde van de plaatsingszones aan de Klokbeke- en Rivierduintocht in verband met de gasleiding die ten zuiden van deze plaatsingszones ligt. Vanwege de noodzaak om een robuuste business case op te bouwen om het windplan financieel-economisch uitvoerbaar te houden, was het noodzakelijk om te kiezen voor deze verlengde plaatsingszones. De stuurgroep¹ heeft deze aanpassing als acceptabel beschouwd.

2.5 Swifterbos en de locatie Swifterbant Zuid

Een aantal zienswijzen heeft specifiek betrekking op de windturbines die geprojecteerd zijn langs de Rivierduintocht en dan met name op de twee windturbines daarvan die zijn geprojecteerd in het Swifterbos, zie figuur 2.4. Een van deze zienswijzen is daarbij afkomstig van de gemeenteraad van Dronten waarin uitdrukkelijk aandacht wordt gevraagd voor de positionering van deze windturbines. In aansluiting hierop, wordt in een aantal zienswijzen gevraagd naar de wijze waarop rekening is gehouden met de toekomstige uitbreiding van Swifterbant aan de zuidzijde, op basis van het op 28 juni 2018 door de gemeenteraad van Dronten aangenomen raadsvoorstel 'Swifterbant Groeit', de locatie 'Swifterbant Zuid' genaamd. In deze paragraaf wordt eerst ingegaan op de keuze voor de locatie in het Swifterbos, daarna wordt aangegeven om welke reden de ministers besloten hebben om het inpassingsplan op dit punt gewijzigd vast te stellen t.o.v. het ontwerp. Tot slot wordt ingegaan op de relatie met de locatie 'Swifterbant Zuid'.

Keuze voor het bestemmen van twee turbines in het Swifterbos in het ontwerp inpassingsplan

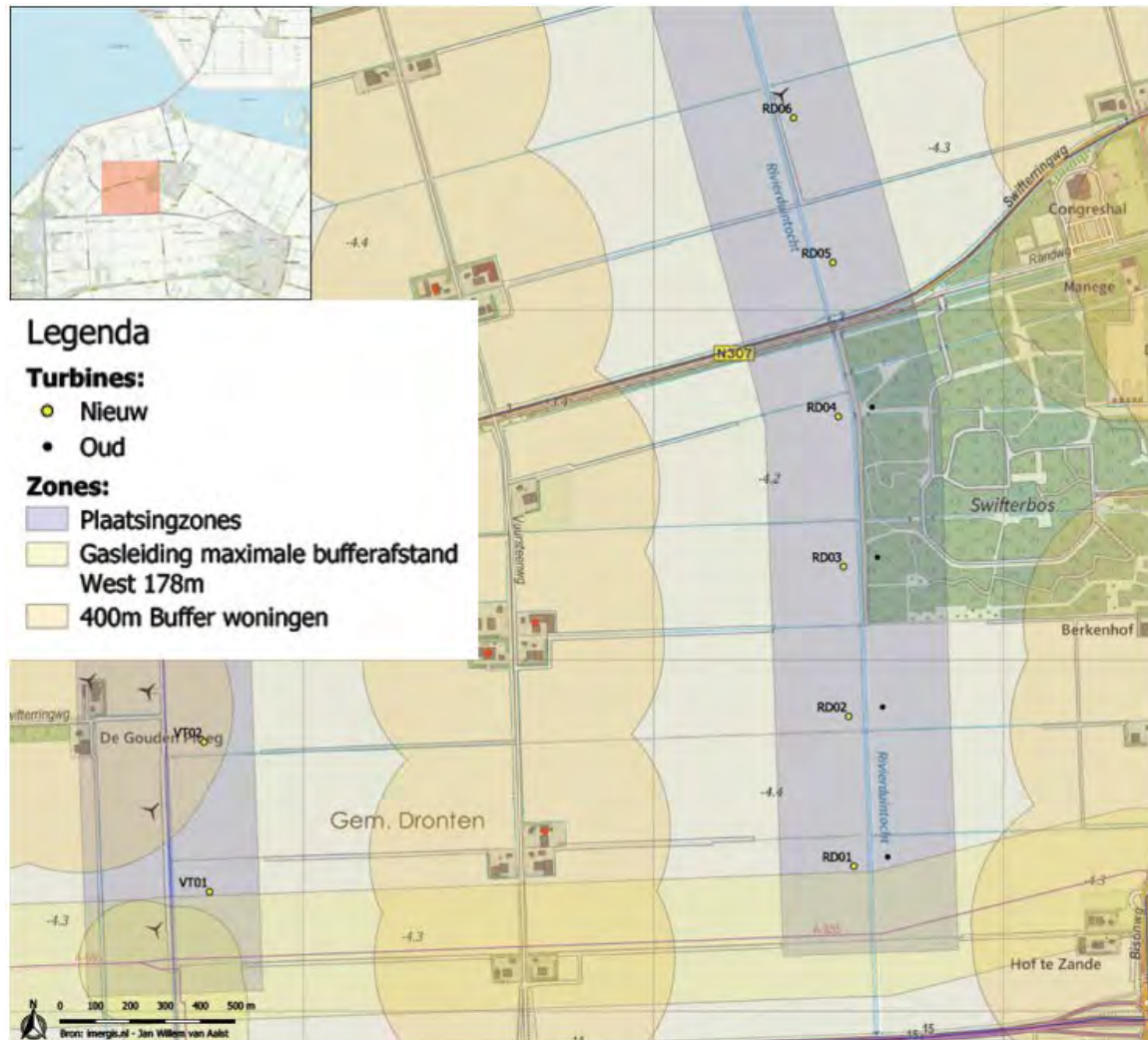
Zoals hiervoor in paragraaf 2.4 is aangegeven, was in het Regioplan een plaatsingszone opgenomen waarvan de gronden van het Swifterbos gedeeltelijk deel uitmaken. Bij de keuze van de windturbineopstelling als VKA zoals die in het ontwerp van het inpassingsplan is weergegeven, waren twee windturbineposities geprojecteerd in het Swifterbos, deze zijn in geel aangegeven op figuur 2.4. Bij de totstandkoming van het VKA is gekozen voor de positionering van windturbines in het Swifterbos, om de volgende redenen:

- Vanuit milieuoverwegingen volgde geen duidelijke voorkeur om te kiezen voor een van de varianten. Daarom is de keuze voor de windturbineopstelling zoals die in het VKA is gemaakt, gebaseerd op basis van andere argumenten dan de milieueffecten.
- Belangrijk vertrekpunt daarbij was dat het Swifterbos geen kwalitatieve natuurbescherming heeft. Het Swifterbos is niet aangewezen als Natura 2000-gebied of anderszins aangemerkt als beschermd natuurgebied.
- De eigenaar van de gronden in het Swifterbos, Staatsbosbeheer, beschouwde de ontwikkeling van de windturbines in het Swifterbos als een kans. Met de opbrengsten van het windpark zouden gelden geïnvesteerd kunnen worden in het verbeteren van de kwaliteiten van het bos. Deze kans zou alleen worden verzilverd kunnen wanneer de nieuwe windturbines in het Swifterbos gebouwd worden.

---

¹ De stuurgroep bestaat uit bestuurders en vertegenwoordigers van de betrokken overheidsorganen en vanuit de initiatiefnemer.

Figuur 2.4 Oude (zwart) en nieuwe posities (geel) turbines zuidelijke Rivierduintocht en in het Swifterbos

Zienswijzen

Samengevat komen de zienswijzen op het volgende neer.

- In de afweging zoals die hiervoor is aangegeven en zoals die is opgenomen in de plantoelichting van het ontwerp van het inpassingsplan ontbreekt de ecologische en recreatieve gebruikswaarde van het Swifterbos. Daarbij wordt ook gewezen op het ontbreken van een concreet plan voor de wijze waarop een meerwaarde voor het Swifterbos gerealiseerd gaat worden.
- Door het plaatsen van de windturbines langs de Rivierduintocht wordt de mate van geluidsbelasting, de mogelijke slagschaduwhinder, hinder door verlichting van de turbines voor het dorp Swifterbant als geheel te groot.
- In de zienswijzen wordt voorts gewezen op de ongewenste landschappelijke uitstraling van de windturbines nabij het dorp.

Heroverweging twee turbinelocaties Swifterbos

De ingebrachte zienswijzen hebben geleid tot een heroverweging over de twee turbinelocaties in het Swifterbos. Bij de vaststelling van het inpassingsplan is ervoor gekozen om de windturbines van de zuidelijke Rivierduintocht in zijn geheel (dus vier windturbines) 80 meter in westelijke richting te verplaatsen. De initiatiefnemer heeft hierop de aanvraag voor de omgevingsvergunningen gewijzigd.

De redenen voor deze heroverwegingen zijn als volgt.

- Uit de effectenstudie bij het MER blijkt dat de effecten van de varianten aan turbineopstellingen die zijn onderzocht binnen en buiten het Swifterbos (bijlage XXII bij het MER) verschillen, zij het dat deze verschillen niet erg groot zijn. Desondanks blijkt dat wanneer wordt gekozen voor de variant 'Turbineopstelling buiten Swifterbos', dit minder potentiële aanvaringslachtoffers met vleermuizen met zich mee brengt, leidt tot minder woningen die zijn gelegen binnen de maatgevende contouren voor geluid en slagschaduwhinder en geen areaal aan bos verloren gaat. Ook de Commissie m.e.r. wijst hierop in het toetsingsadvies.¹
- Met Staatsbosbeheer als eigenaar en beheerder van het Swifterbos is tot op heden geen overeenstemming bereikt over de wijze waarop de meerwaarde voor het Swifterbos zou worden vormgegeven. Aan de belangrijkste voorwaarde voor de keuze voor het bouwen van twee windturbines in het Swifterbos, het creëren van een meerwaarde voor het bos, is daarom geen invulling gegeven.

¹ Pagina 3 van het toetsingsadvies.

Gekozen is voor een verschuiving van de turbines en niet voor het in zijn geheel laten vervallen of verplaatsen van de betreffende lijnopstellingen aan windturbines zoals door sommigen in de zienswijze is verzocht. De redenen hiervoor zijn als volgt.

- Zoals hiervoor in paragraaf 2.4 is aangegeven, zijn de plaatsingszones uit het Regioplan leidend zijn geweest bij het toekennen van de bestemming in het inpassingsplan. Hoewel enkele alternatieve plaatsingszones zijn onderzocht in het MER, blijken deze qua milieueffecten veel minder goed te scoren dan de nu gekozen plaatsingszones. Verschuiven van de turbines naar een andere plaatsingszone is om die reden niet aan de orde.
- Ook het in zijn geheel laten vervallen van deze windturbines is vanwege de in paragraaf 2.1 genoemde doelstelling van het windplan geen optie. Het doel is immers om zoveel mogelijk opwekkingscapaciteit voor windenergie mogelijk te maken binnen de kaders van het Regioplan.

Uit de aanvullende onderzoeken die zijn uitgevoerd in aanvulling op de onderzoeken uit het MER blijkt dat ook na verschuiving voldaan kan worden aan de wettelijke normen ten aanzien van geluid- en slagschaduw, alsmede aan de normen voor veiligheid. Verwezen wordt naar het onderzoek dat is opgenomen in bijlage 3 t/m 12 bij de plantoelichting bij het inpassingsplan. Door het deel van de lijnopstelling van de Rivierduintocht ten zuiden van de Swifterringweg in zijn geheel te verschuiven (en niet enkel de twee windturbines in het bos), wordt in de nieuwe situatie ook voldaan aan de uitgangspunten voor de landschappelijke vormgeving van de lijnopstellingen uit het gemeentelijke Beeldkwaliteitsplan. Tot slot hebben de initiatiefnemers ook overeenstemming bereikt met de grondeigenaren voor de nieuwe turbinelocaties. Daarmee is de uitvoerbaarheid van het inpassingsplan (nog steeds) verzekerd. Om de wijzigingen tussen de windturbineopstelling uit het ontwerp inpassingsplan en de nu gekozen turbineopstelling inzichtelijk te maken is een notitie opgesteld. Deze notitie is opgenomen in de bijlage bij deze antwoordnota.

Gevolgen voor locatie Swifterbant Zuid

Door de hiervoor genoemde verschuiving wordt bovendien de mogelijke geluid- en slagschaduw op de beoogde (nog te ontwikkelen) locatie voor nieuwbouw (Swifterbant Zuid) verminderd. De afstand van de meest nabij gelegen windturbine tot aan de ontwikkellocatie van Swifterbant bedraagt in de nieuwe situatie circa 900 meter in plaats van 800 meter in de opstelling zoals die in het ontwerp van het inpassingsplan was weergegeven.

2.6 Landschap en verlichting

Landschappelijk model en het gemeentelijke Beeldkwaliteitsplan

Een aantal zienswijzen betreft de landschappelijke uitstraling van de nieuwe windturbineopstelling. Zoals hiervoor in paragraaf 2.4 is beschreven, volgt de gekozen turbineopstelling de lijnen binnen de plaatsingszones uit het Regioplan. Voor de invulling van deze zones is gebruik gemaakt van de ontwerpprincipes uit het Beeldkwaliteitsplan dat de gemeenten Dronten en Lelystad hebben opgesteld ten behoeve van Windplan Blauw. De lijnopstellingen van de nieuwe windturbines voldoen grotendeels aan deze ontwerpprincipes. Daar waar van deze principes wordt afgeweken, is dat gemotiveerd in de toelichting van het inpassingsplan. Naar het oordeel van de betrokken ministers is hiermee de aanvaardbaarheid van de nieuwe windturbineopstelling voldoende onderbouwd.

Verlichting

In een aantal zienswijzen wordt de zorg uitgesproken dat de nieuwe windturbines in de avond- en nachtperiode tot een verstorend beeld zullen leiden vanwege de knipperende obstakelverlichting. Deze zorg is in een eerder stadium al gedeeld met de initiatiefnemers. Zij hebben te kennen gegeven zo min mogelijk obstakelverlichting te willen toepassen, maar zij zijn gehouden aan de richtlijnen hiervoor van de Inspectie Leefomgeving en transport (ILT). Zoals is beschreven in paragraaf 5.12 van de plantoelichting van het ontwerp inpassingsplan zijn op grond van de regelgeving van ILT momenteel twee soorten obstakelverlichting mogelijk, te weten vastbrandend in de avond- en nachturen, dan wel knipperend. Momenteel vinden pilots plaats met alternatieve wijzen van verlichting. Het is de verwachting dat, tegen de tijd dat de windturbines van Windplan Blauw gebouwd gaan worden, meer alternatieven mogelijk zijn.

Omdat rood knipperende obstakelverlichting in de avond- en nachtperiode veruit als het meest hinderlijk wordt ervaren en omdat zoals gezegd hiervoor op grond van de regelgeving van ILT nu al een alternatief mogelijk is, wordt op verzoek van de provincie Flevoland het gebruik van rood knipperende obstakelverlichting in het inpassingsplan uitgesloten. Verwezen wordt naar hoofdstuk 4 van deze antwoordnota voor de verdere toelichting hierop.

2.7 Geluid en slagschaduw

Geluidshinder

Een aantal zienswijzen gaan over het optreden van mogelijke geluidhinder als gevolg van de nieuwe windturbines. Daarnaast betreffen enkele zienswijzen de mogelijke cumulatieve geluidhinder als gevolg van de nieuwe windturbines in combinatie met de geluidsbelasting van luchthaven Lelystad. Aan het milieueffectrapport (MER) en het inpassingsplan, ligt een akoestisch onderzoek ten grondslag (zie bijlage IV bij het MER). Hieruit blijkt dat voor de windturbines na de realisatie van het windpark, overal wordt voldaan aan de geldende jaargemiddelde geluidsnorm van 47 dB(L_{DEN}), respectievelijk 41 dB (L_{night}) in de nachtperiode (L_{night}). Hierbij is in het MER uitgegaan van de meest ongunstige situatie (worst case). Van ieder turbintype dat is opgenomen in de aanvraag om omgevingsvergunning zijn de geluidscontouren berekend en is aantoonbaar gemaakt dat zij voldoen aan de gestelde geluidsnormering. Afhankelijk van het te kiezen turbintype, kan het zijn dat sommige van de nieuwe windturbines moeten worden voorzien van een speciale stilstandsregeling om aan de geluidsnorm te kunnen voldoen (een zogeheten 'noise mode'). In het Activiteitenbesluit zijn daarvoor geluidsvoorschriften opgenomen. Hiermee wordt zeker gesteld dat in de toekomstige situatie wordt voldaan aan de geldende geluidsnormen.

Cumulatie met luchtvaart

Enkele zienswijzen betreffen de mogelijke cumulatieve geluidhinder als gevolg van de nieuwe windturbines in combinatie met de geluidsbelasting van luchthaven Lelystad en de recente belevingsvlucht. In deelrapport IV van het MER is de cumulatie van het windpark met andere geluidsbronnen opgenomen waaronder Luchthaven Lelystad. Daarbij is gebruik gemaakt van de geluidsbelasting zoals vastgelegd in het bestaande Luchthavenbesluit. De metingen die gedaan zijn tijdens de belevingsvlucht zijn niet meteen bruikbaar door Windplan Blauw om te gebruiken voor een nieuwe modelstudie. Dat komt omdat de metingen het geluid van slechts één vliegtuig/vlucht betreft. De geluidswaarden die bruikbaar zijn voor een modelstudie zijn langtijdgemiddelden (L_{DEN}-waardes) voor meerdere vliegtuigen. Hoeveel vliegtuigen in de toekomst zullen vertrekken van Luchthaven Lelystad is nog niet vastgelegd in een nieuw (ontwerp)besluit. Het aantal vluchten dat gebruikt kan worden voor de modelstudie is daardoor onduidelijk. Om die reden is in de modelstudie gebruik gemaakt van de geluidsbelasting zoals vastgelegd in het bestaande Luchthavenbesluit.

Geluidsnormen, piekgeluiden en laagfrequent geluid (LFG)

Er zijn indieners van de zienswijzen die een discrepantie constateren tussen hoe geluidsoverlast van windturbines wordt ervaren (als gevolg van piekgeluiden, of hoge en lage tonen) en de wettelijke normstelling voor mogelijke geluidshinder van windturbines. Deze norm is opgenomen in artikel 3.14a van het Activiteitenbesluit die bestaat uit een jaargemiddelde van 47 dB(L_{DEN}) en een geluidsnorm voor de nachtperiode van 41 dB (L_{night}). Dit zijn wettelijke normen

waaraan alle windturbines in Nederland worden getoetst. De door indieners van de zienswijzen geconstateerde discrepantie tussen hoe geluidsoverlast van windturbines wordt ervaren (als gevolg van piekgeluiden, of hoge en lage tonen) en de wettelijke geluidsnorm gaat de besluitvormingsprocedure voor Windplan Blauw dan ook te buiten. De normen staan in deze procedure niet ter discussie. Niettemin zijn deze normen ook door de bestuursrechter aanvaard. In deze geluidsnormen zijn piekgeluiden en laagfrequent geluid (LFG) verdisconteerd. De staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu heeft dit in haar brief aan de Tweede Kamer van 31 maart 2014 ook bevestigd (te vinden op www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/duurzame-energie/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2014/04/01/laagfrequent-geluid-van-windturbines.html).

Voor het aspect LFG geldt voorts dat in het MER kort is ingegaan op de effecten van de beoogde windturbines. Uitgebreid literatuuronderzoek van LBP Sight, in opdracht van RVO (DENB 138006, september 2013) wijst uit dat laagfrequent geluid is meegenomen in het geluidsspectrum dat in Nederland standaard wordt onderzocht. De Nederlandse geluidsnormen geven voorts een mate van bescherming tegen LFG die vergelijkbaar is met buitenlandse (Deense en Duitse) normen. Om die reden is een aparte toetsing voor LFG van windturbines achterwege gebleven in het MER en in het inpassingsplan.

Monitoring en handhaving

Tot slot gaat een aantal zienswijzen in op de handhaving van de geluidsnormen. Net zoals de hoogte van de geluidsnormen, staat de wijze van handhaving hiervan niet ter discussie in deze besluitvormingsprocedure. Na het in werking nemen van het nieuwe windpark, zal de omgevingsdienst Flevoland, Gooi- en Vechtstreek namens de gemeente Dronten en gemeente Lelystad toezicht houden op het naleven van de geluidsnormen door de initiatiefnemers. Een belanghebbende die meent dat een (of meer) windturbine(s) uit het windpark niet voldoen aan de wettelijke normen, kan een verzoek tot handhaving indienen bij de gemeente en/of de omgevingsdienst. De omgevingsdienst controleert of de klacht terecht is en indien dat het geval is, kan de exploitant van het windpark tot bestuursrechtelijke naleving worden gedwongen. Dat kan via het webformulier van de omgevingsdienst:

<https://www.ofgv.nl/contact/contactformulier/>

Slagschaduw hinder

Een aantal zienswijzen gaat over het optreden van mogelijke slagschaduw hinder als gevolg van de nieuwe windturbines. Aan het MER en het inpassingsplan, ligt een onderzoek naar slagschaduw hinder ten grondslag. Hieruit blijkt dat na de realisatie van het windpark, overal kan worden voldaan aan de geldende norm van maximaal 20 minuten slagschaduw hinder op een gevoelig object op hooguit 17 dagen per jaar. Met 'gevoelig object' bedoelt de wetgever met name de gevels van woningen. In het onderzoek is de mogelijke slagschaduw hinder veroorzaakt door de bestaande windturbines meegenomen. Hierbij is in het MER uitgegaan van de meest ongunstige situatie (worst case). Van Ieder turbintype dat is opgenomen in de aanvraag omgevingsvergunning zijn de slagschaduwcontouren berekend en aantoonbaar gemaakt dat zij voldoen aan de gestelde normering. Sommige nieuwe windturbines moeten van een regeling worden voorzien om aan deze norm te kunnen voldoen (een zogeheten stilstandregeling door middel van een stilstandvoorziening). In de Activiteitenregeling en in de omgevingsvergunning voor milieu zijn daarvoor voorschriften opgenomen. Hiermee wordt zeker gesteld dat in de toekomstige situatie wordt voldaan aan de geldende normen voor het voorkomen van mogelijke slagschaduw hinder. Voor wat betreft het aspect monitoring en handhaving wordt verwezen naar wat hiervoor onder geluid is aangegeven.

2.8 Economische uitvoerbaarheid en financiële haalbaarheid

Het initiatief wordt gefinancierd door de initiatiefnemer. De investeringen voor de aanleg van de windturbines, toegangswegen, kabels en transformatorstations worden gedragen door de initiatiefnemer. De initiatiefnemer verdient de investeringen terug door de verkoop van de opgewekte elektriciteit. Voor de totstandkoming van dit windpark, dat tot de elf grootschalige windparken uit de Structuurvisie Wind op land (SvWOL) behoort, zal een subsidie op grond van de Subsidieregeling Duurzame Energie (SDE+) aangevraagd worden, waarmee de zogeheten onrendabele top van de elektriciteitsproductie van dit windpark via een bedrag per aan het elektriciteitsnet geleverde kilowattuur wordt gecompenseerd. Met de SDE+ vult het Rijk de elektriciteitsopbrengsten voor de initiatiefnemer aan tot het basisbedrag dat nodig is om de investering terug te kunnen verdienen binnen een redelijke termijn.

SDE+ Subsidie

Windplan Blauw komt in aanmerking voor de SDE+ subsidie (Stimulering Duurzame Energieproductie). Dit is een instrument van de Rijksoverheid om de opwekking van duurzame energie te stimuleren, door een vergoeding van de onrendabele top van duurzame energie (het verschil in kosten en elektriciteitsopbrengst met grijze stroom). Het is een subsidie die voor de verschillende vormen van duurzame energie beschikbaar is. Naast windenergieprojecten komen bijvoorbeeld ook zonne-energie en biomassa-projecten hiervoor in aanmerking.

Op het moment dat de vergunningen verleend zijn, kan de initiatiefnemer SDE+ aanvragen. In de voorliggende besluitvorming speelt de toekenning van subsidie dan ook geen rol, maar slechts in het kader van de economische haalbaarheid. Het uiteindelijke subsidiebedrag is nog niet bekend en is onder andere afhankelijk van het op het moment van indienen van de subsidie aanvraag geldende subsidie regime en de elektriciteitsprijs. In de subsidiebeschikking wordt een zogenoemd basisbedrag vastgesteld voor de gehele looptijd (15 jaar) van de beschikking. De uiteindelijk uit te keren subsidie is gelijk aan het basisbedrag minus de inkomsten uit de verkoop van elektriciteit. Omdat de elektriciteitsprijs van jaar tot jaar kan verschillen, zal ook de subsidie van jaar tot jaar verschillen. De keuze van de rijksoverheid voor deze systematiek staat in het kader van deze besluitvormingsprocedure voor het windpark niet ter discussie. De SDE+ is een subsidieregeling die zodanig is vormgegeven dat ze binnen de Europese staatssteunregels past. De regeling is goedgekeurd door de Europese Commissie. Van ongeoorloofde staatssteun is dus geen sprake.

Verstrekken van SDE+ leidt niet tot oneerlijke concurrentie (Evaluatie van de SDE+ regeling, bijlage bij Kamerbrief dd. 23-12-2016, kenmerk DGETM-EI/16181201). Elke initiatiefnemer die voor het aanvragen van SDE+ voor zijn of haar categorie duurzame energie de benodigde vergunningen heeft en verder voldoet aan de in de ministeriële regeling gestelde voorwaarden, kan een aanvraag doen voor SDE+ subsidie. Het SDE+-beleid is gericht op het stimuleren van innovatie en mede daardoor op een zo goedkoop mogelijke productieprijs. Daartoe worden de SDE bedragen jaarlijks aangepast. De mogelijkheid voor eventuele te ruime vergoedingen wordt daardoor ingeperkt. In de jaarlijkse bepaling van de hoogte van de SDE+ wordt een aanname gedaan voor de grondvergoeding. In 2014 heeft de Minister van Economische Zaken besloten om de aanname voor de grondvergoeding in de SDE+ stapsgewijs te verlagen, om zo een stimulans te geven voor verlaging van de grondprijzen.

Een grondeigenaar krijgt een marktvergoeding voor het laten gebruiken van zijn of haar grond. Een grondeigenaar kan ook (mede-)initiatiefnemer zijn van een windpark.

2.9 Planschade

Van planschade kan sprake zijn indien het nieuwe planologisch regime nadeliger wordt ten opzichte van het eerdere regime en deze verslechtering ertoe leidt dat een omwonende daardoor schade, in de vorm van waardevermindering van het onroerend goed, optreedt. Waardevermindering kan zich voordoen wanneer sprake is van een vermindering van het woon- en leefgenot, of wanneer nieuwe planologische beperkingen worden gesteld aan het gebruik of de bouwmogelijkheden van het onroerend goed.

Aparte procedure

Voor het bepalen van de vraag of voor individuele gevallen sprake is van planschade, en (zo ja) hoe groot de omvang van deze schade is, kent de Wet ruimtelijke ordening (Wro) een aparte procedure. Belanghebbenden die menen in aanmerking te komen voor planschade kunnen na het vaststellen en onherroepelijk worden van het inpassingsplan, hiertoe een verzoek doen bij het gemeentebestuur van de gemeente waar de nieuwe windturbines zich bevinden. Het inpassingsplan treedt in werking nadat de beroepstermijn tegen de besluiten is afgelopen, tenzij beroep is ingesteld en bij voorlopige voorziening om een schorsing van het in werking treden van het inpassingsplan is gevraagd. Wordt die voorlopige voorziening toegekend, dan treedt het plan pas in werking nadat de ABRvS uitspraak doet over de ingestelde beroepen. Planschade kan worden verzocht vanaf de inwerkingtreding van het plan tot vijf jaar na het onherroepelijk worden ervan. Tussen de minister van EZK, de gemeente en de initiatiefnemers zijn afspraken gemaakt over het vergoeden van toekomstige planschadeclaims (zie hierna).

Economische uitvoerbaarheid

Met de initiatiefnemers is een planschadeovereenkomst gesloten. Deze overeenkomst is gesloten tussen de initiatiefnemers en de minister van EZK. Hierin is vastgelegd dat toekomstige planschadeclaims door de initiatiefnemers zullen worden vergoed. Een planschadeclaim wordt alleen uitgekeerd als deze aannemelijk is gemaakt en beoordeeld door een onafhankelijke instantie. Voorafgaand aan het sluiten van deze overeenkomst, is een taxatie gemaakt waarin de hoogte van het mogelijke planschadebedrag is begroot (zie hiervoor). De initiatiefnemers hebben op basis van deze taxatie voldoende financiële middelen gereserveerd om eventuele planschadeclaims te kunnen voldoen. De financiële uitvoerbaarheid van het plan is, mede hierdoor, zeker gesteld.

3

BEANTWOORDING ZIENSWIJZEN

In dit hoofdstuk wordt per zienswijze een korte samenvatting van de argumenten gegeven en is de beantwoording opgenomen. Wanneer de zienswijze tot een aanpassing leidt in een van de besluiten, dan is dat in de laatste kolom van de antwoordtabel aangegeven.

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0001	1	Indiener geeft aan de keuze voor het VKA niet te begrijpen. Volgens indiener heeft het VKA drie nadelen, terwijl de 'korte lijnen variant' slechts één nadeel heeft. Volgens indiener scoren alle varianten beter dan het VKA op het onderdeel recreatie. Op het onderdeel slagschaduw zijn dat bijna alle varianten. Volgens indiener leidt het kwalificeren van deze verschillen als beperkt ertoe dat er geen objectieve afweging wordt gemaakt op aspecten die belangrijk zijn voor de leefbaarheid van een dorp.	Indiener verwijst naar de onderzochte varianten voor het plaatsen van windturbines in het Swifterbos. Zoals in hoofdstuk 2 is toegelicht, wordt in het definitieve inpassingsplan gekozen voor een turbineopstelling waarbij de windturbines buiten het bos worden geplaatst. Verwezen wordt naar paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	geen
	2	Volgens indiener heeft de ontwikkeling een negatieve invloed op de woningwaarde en het woongenot.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.9 van deze antwoordnota.	geen
	3	Indiener stelt verder dat de nieuwe woonwijk niet in de analyse is meegenomen.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	gewijzigde turbineopstelling inpassingsplan is verderaf gelegen van de beoogde nieuwbouw-locatie
c10-OB-0002-R002	4	Waterveiligheid: De belangrijkste voorwaarde bij de toetsing van de aanvraag is dat het waterkeringbelang niet in het geding mag komen. Indien dit het geval is, kunnen de benodigde vergunningen nog niet worden verleend. Waterschap Zuiderzeeland maakt voor het effect van windturbines op waterkeringen onderscheid naar veiligheid, beheerbaarheid en versterkbaarheid. Beheerbaarheid en versterkbaarheid zijn, gezien het feit dat de turbines niet in de keurzone geplaatst worden, niet in het geding.	Deze zienswijze is voor kennisgeving aangenomen.	geen
	5	Zoals in de reactie op het Notitie Reikwijdte en Detailniveau al is vermeld, is de nieuwe normering voor keringen van kracht en heeft Waterschap Zuiderzeeland als taak de keringen in haar gebied te beoordelen en waar nodig te versterken. Dit doet de indienernatuurlijk in goed overleg en afstemming met de omgeving, zoals indiener destijds ook heeft aangegeven. De gezamenlijk verkenning van de mogelijkheden om de energieopgave in combinatie met waterveiligheid te combineren lijkt, gezien de keuzes die gemaakt zijn in het inpassingsplan, niet meer aan de orde.	Het waterschap Zuiderzeeland heeft deelgenomen in de klankbordgroep van Windplan Blauw. Uit deze afstemming is gebleken dat de plannen van de versterkingsopgave onvoldoende concreet waren om binnen het project Windplan Blauw invulling te geven aan combinatiemogelijkheden.	geen
	6	Effect van trillingen: In de MER staat beschreven dat geotechnische risico's doortrillingen in de bouw- en sloopfase voldoende kunnen worden beheerst door in het vergunningetraject voorwaarden te stellen aan de uitvoering. In de gebruiksfase zijn ook meerdere geotechnische risico's aanwezig bij plaatsing op of nabij de waterkering. Het Inpassingsplan beschrijft niet in hoeverre dit aan de orde is bij de turbines die het dichtst bij de kering geplaatst worden. Waterschap Zuiderzeeland neemt aan dat dit aspect in de afweging is meegenomen en dat de turbines op voldoende afstand van de kering geplaatst zullen worden om dit effect teniet te doen. Indiener verzoekt u dit te bevestigen.	Bij het funderen van windturbines zijn meerdere technieken mogelijk. De keuze voor welke funderingstechniek gebruik wordt gemaakt, wordt pas gemaakt bij de selectie van de definitief te bouwen type windturbines. In het MER is daarom uitgegaan van een benadering 'in het ergste geval' (worst case). Dat is een fundering met een monopile. Op 60 meter genereert het inbrengen van de monopile door middel van een trilproces een trilling vergelijkbaar met de achtergrondtrilling van verkeer (zie hoofdstuk 6 van het MER). Wanneer de monopile geheid wordt, genereert het heiproces op een afstand van 360 m de achtergrondtrilling van verkeer. De trillingen van een turbine tijdens de gebruiksfase zijn veel minder dan tijdens heiverkzaamheden. Gezien de dichtstbijzijnde turbines op 500 meter van de IJsselmeerdijk staat is een negatief effect op waterkeringsveiligheid uitgesloten. In het MER is onderzoek gedaan naar trillingen tijdens de gebruiksfase in relatie tot hinder (zie deelrapport IV).	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0002-R002	7	<p>Kabels en leidingen: Voor de turbines die buitendijks gebouwd of vervangen worden, is de aanleg van een kabel- en leidingen verbinding nodig, inclusief een dijk kruising.</p> <p>Dit raakt het waterkeringenbeleid van het waterschapen en is daarom vergunningplichtig. Onder strikte voorwaarden kunnen kabels en leidingen de dijk kruisen. Dit vraagt dus om nauwe verdere afstemming met het waterschap. Hiervoor is reeds in goed overleg een acceptabele aanpak gedefinieerd en verwoord in het Inpassingsplan. Deze wordt te zijner tijd ook in overleg uitgewerkt.</p>	Het waterschap Zuiderzeeland zal betrokken blijven worden bij de nadere vergunningaanvragen.	geen
	8	<p>Omvallen of afbreken van onderdelen van de turbines: De windturbines die het dichtst bij de Ketelmeerdijk worden gebouwd komen niet binnen de keurzones van de keringen te staan. Echter, in combinatie met de grootte van de windturbines (tiphoogte tot 248 meter) is het wel zinvol om een beschouwing te hebben van de effecten op de waterkering, wanneer de molen omvalt en / of wieken loslaten van de turbine.</p> <p>Er zijn drie turbines die relatief dicht bij de waterkeringen worden opgesteld. Geen van deze turbines wordt opgesteld in de keurzone van de kering. Dit wordt verwoord in het ontwerp-inpassingsplan als: "Ten aanzien van de dijkveiligheid is de maximale werpafstand van een turbineblad maatgevend voor het bepalen van het veiligheidsrisico. In totaal liggen drie turbines binnen de maximale werpafstand tot de kernzone van de dijk (zie figuur 5.16). Het gaat hierbij om de meest oostelijke turbine van de buitendijkse turbines in het IJsselmeer en de noordelijke turbines van de Elandtocht en Rendiertocht. Een wiekinslag in de dijk heeft geen effect op de bezwijkkans van de primaire kering, maar zal hooguit de walbeschoeiing beschadigen." Deze conclusie is niet in overleg met het Waterschap getrokken (de inhoud is ook niet correct want in onze primaire kering is geen walbeschoeiing aanwezig) en deze kan de indiener daarom nog niet onderschrijven. Indiener stelt daarom voor de tekst aan te passen.</p> <p>Als reactie op de NRD en vervolgens ook op het Voorontwerp Inpassingsplan had Waterschap reeds voorgesteld om gezamenlijk afspraken te maken over de te hanteren methodiek en uitgangspunten. In het document MER, zoals deze nu ter inzage ligt, wordt helder verwoord hoe de waterveiligheid geborgd dient te worden: "Indien de turbines dicht bij de waterkering worden geplaatst, kan de faalkans van de waterkering als gevolg van falen van de turbine worden bepaald aan de hand van 'Handboek Risicozonering Windturbines' en gegevens die de fabrikant aanlevert. Indien deze faalkans voldoende klein is, en daarmee de waterkerende veiligheid niet in het geding komt, kunnen turbines op deze kleinere afstand worden toegestaan. De vereiste maximale faalkans dient te worden bepaald in overleg met waterschap Zuiderzeeland, op basis van het WBI2017."</p> <p>Voorgesteld wordt dat in de tekst van het Inpassingsplan de formulering over de schade aan de walbeschoeiing wordt vervangen door de formulering in de MER en vervolgens ook contact met het Waterschap opneemt om gezamenlijk de faalkans te bepalen. Waar nodig word verzocht om de aan dit onderwerp gerelateerde teksten aan te passen.</p>	<p>De turbines van Windplan Blauw staan op minimaal 200 meter van de Ketelmeerdijk. De turbines staan buiten de beschermingszones van de Ketelmeerdijk. Door de hoogte van de turbines (maximale ashoogte 166 meter en maximale tiphoogte van 248 meter) kunnen gondelval en het omvallen van de gehele turbine op de dijk worden uitgesloten. Het enige veiligheidsrisico dat op kan treden is het vallen van de wiek op de dijk. Dit scenario is beoordeeld in het MER (deelrapport V). Uit deze beoordeling blijkt dat de massa van een wiek te klein is om impact te hebben op de faalkans van de dijk. De wiek kan slechts de oppervlakte van het dijklichaam beschadigen.</p> <p>De tekst van het Inpassingsplan is aangepast conform het voorstel van de indiener. Vervolgens zal ook contact met het Waterschap worden gezocht. Gezien de turbines buiten de beschermingszones zijn geprojecteerd en de afstand tot de waterkering groot is bestaat er geen aanleiding om de faalkans nader te onderzoeken (conform WBI 2017).</p>	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0003-R003	9	Het college geeft aan zich in grote lijnen te kunnen vinden in het ontwerp Rijksinpassingsplan. Wel meldt het college dat de eerder vermelde bezwaren omtrent de plaatsing van twee windturbines in het Swifterbos blijven. Volgens het college blijkt er uit de MER dat er drie aan het VKA gelijkwaardige opstellingsvarianten mogelijk zijn waarbij mogelijkheden zijn om de windturbines buiten het Swifterbos te plaatsen. Het college verzoekt daarom om een van deze alternatieven in overweging te nemen en daarmee zo veel mogelijk tegemoet te komen aan de wensen en bezwaren van de inwoners van Swifterbant.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	inpassingsplan maakt geen turbines in Swifterbos meer mogelijk
	10	Verder roept het college op tot voortgang van het proces omtrent burgerparticipatie om zo door middel van laagdrempelige initiatieven meer draagvlak te creëren onder de inwoners.	In de anterieure overeenkomst zijn afspraken gemaakt die borgen dat participatie door bewoners uit de aanliggende woonkernen rond het projectgebied mogelijk zal zijn. De exacte uitwerking gebeurt, mede vanwege noodzakelijk overleg met de AFM, tijdens de financieringsfase van het project. Hiervoor is een participatieplan opgesteld, dat als bijlage bij deze antwoordnota is opgenomen.	geen
c10-OB-0004	11	Indiener stelt dat vanuit het Rijk de opdracht bestaat om de windturbines in rechte lijnen te plaatsen omdat dit rust geeft. De voorgestelde uitbreiding van rivierduintocht wordt echter een kromme lijn.	Zoals is beschreven in paragraaf 2.4 van deze antwoordnota, hebben de betrokken ministers het provinciale Regioplan als uitgangspunt gehanteerd bij het toekennen van de bestemmingen voor de nieuwe windturbines in dit inpassingsplan. Van een opdracht aan het Rijk om de turbines enkel in rechte lijnen te plaatsen is dan ook geen sprake. De door indiener genoemde knik maakt reeds deel uit van de plaatsingszones uit het provinciale Regioplan. Uit het MER en de landschappelijke beoordeling blijkt voorts dat deze knik landschappelijk aanvaardbaar is, ook nu in het definitieve inpassingsplan de turbines ten zuiden van de Rivierduintocht zijn verschoven (zie paragraaf 2.5).	geen
	12	De twee windturbines in het Swifterbos zullen het landschap beschadigen. Er zullen bomen moeten worden gekapt voor de werkzaamheden. Door de zware machines wordt de grondstructuur beschadigd. Deze windturbines zullen een verstoring element zijn voor de rust in het dorp door het geluid van draaiende wieken en het geluid van elektrische motoren.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	inpassingsplan maakt geen turbines in Swifterbos meer mogelijk
	13	Ten aanzien van veiligheid stelt indiener dat windturbines een speelobject voor jeugd zijn, met kans op elektrocutie door ondeskundig gebruik. IJsafzetting op de wieken in de winter vormt een gevaar voor wandelaars. Verder vormen ook vallende rotorbladen en brandgevaar van vloeistoffen in het motorhuis een gevaar.	Zoals is beschreven in hoofdstuk 2 van deze antwoordnota, is ervoor gekozen om geen turbines meer in het Swifterbos te plaatsen. De windturbines worden zo uitgevoerd dat deze niet voor het publiek toegankelijk zijn. Bovendien worden windturbines conform normering en certificering gebouwd. De turbines die dicht bij publiek toegankelijke plekken staan worden uitgerust met een IJsdetectiesysteem. De onveilige situaties waarvoor indiener vreest, worden op deze wijze voorkomen.	geen
	14	Volgens indiener blijkt uit de MER dat de overlast voor de bewoners van Swifterbant aanzienlijk zal zijn. Er zullen 772 woningen zijn die boven de norm last hebben van slagschaduw. In de MER is geen rekening gehouden met de nieuwbouwwijk Swifterbant Zuid. Deze woonwijk komt op minder dan 1 km afstand van twee molens. Dit voldoet niet aan de wettelijke voorschriften ten aanzien van geluidhinder en andere bouwvoorschriften. De afstand zou minimaal 2,5 km moeten zijn.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.7 van deze antwoordnota.	geen
	15	In de MER is volgens indiener geen rekening gehouden met de geluidhinder die het vliegveld Lelystad nog zal gaan veroorzaken. Er loopt namelijk een vliegroute naast en over het dorp. In de MER staat dat maatregelen zullen worden genomen om overlast te beperken, bijvoorbeeld het stilzetten van de windturbines. Indiener merkt hierbij op dat het raar is om windturbines te plaatsen om energie op te wekken en deze vervolgens stil te zetten.	In deelrapport IV van het MER is de cumulatie van Windplan Blauw met andere geluidsbronnen opgenomen waaronder Luchthaven Lelystad. In het MER is daarnaast gewerkt met de akoestische worst-case-situatie. Dit betekent dat in het ergste geval de geluidseffecten van een deel van de turbines gemitigeerd moeten worden om te kunnen voldoen aan de geluidsnormen. De stilstandvoorziening, die wordt gebruikt om het geluid te verminderen, betekent niet dat de turbines merendeel van de tijd stil zullen staan. Slechts een klein deel van de tijd, overwegend in de nacht, zullen de turbines stil staan om overlast te verminderen.	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0004	16	Ten aanzien van gezondheid stelt indiener dat de windturbines vanuit bijna het hele dorp te zien zijn. Dit geeft een verstoring beeld dat 's avonds en 's nachts wordt versterkt door het knippen van beveiligingslichten. Volgens indiener blijkt uit verschillende medische rapporten dat windturbines een negatief effect hebben op het functioneren van mensen. Dit komt grotendeels door (laagfrequent) geluid. Het voorzorgsbeginsel dient te worden toegepast	Ten aanzien van de verlichting wordt in het inpassingsplan vastgelegd dat uitsluitend vastbrandende en geen knipperende verlichting in de avond- en nachtperiode op de windturbines mag worden toegepast. Verwezen wordt naar paragraaf 2.6 van deze antwoordnota. De ministers hebben het voorzorgsbeginsel in de besluitvorming toegepast. In dat kader wordt opgemerkt dat het inpassingsplan aan de normen van het Activiteitenbesluit voldoet. Deze normen bieden voldoende bescherming tegen laagfrequent geluid, verwezen wordt naar hoofdstuk 2 van de antwoordnota. In het kader van ruimtelijke ontwikkelingen wordt een afweging gemaakt op basis van best beschikbare kennis op dat moment. Uit de onderzoeken die gedaan zijn door o.a. het RIVM in 2015 en 2017 blijkt niet dat er reden is om aan te nemen dat laagfrequent geluid van windturbines gezondheidseffecten veroorzaakt.	geen
	17	Indiener stelt dat uit diverse gerechtelijke uitspraken blijkt dat de waarde van woningen in de buurt van windturbines daalt met 15 tot 51%	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.9 van deze antwoordnota.	geen
	18	Volgens indiener verspreiden windturbines atmosferische stralen die invloed hebben op zenden en ontvangstapparatuur. Ook blijkt uit onderzoek dat windturbines invloed hebben op CV installaties.	Windturbines moeten aan de Europese EMC Richtlijn voldoen en dat moet worden aangetoond met een meting op 30 meter afstand volgens EN 50011. Dat betekent dat op 30 meter afstand een signaalniveau mag zijn dat de kans verwaarloosbaar is dat een ander apparaat verstoord wordt. De windturbines staan op honderden meters afstand van mogelijk te verstoren apparaten. Het stralingsniveau neemt af met de afstand. Daarmee is de kans dat de windturbines storing veroorzaken uitgesloten.	geen
	19	Indiener wijst tot slot op de alternatieven die geen overlast veroorzaken voor het dorp Swifterbant. Volgens indiener kunnen de molens van de Rivierduintoct worden verplaatst naar de Kamperhoekweg. In bijeenkomsten met SwifterwinT is gevraagd om deze alternatieve locatie te activeren. Volgens de NUON is de uitbreiding van de Rivierduintoct niet noodzakelijk voor het slagen van Windpark Blauw.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	geen
c10-OB-0005	20	Indiener geeft aan niet persoonlijk te worden geraakt in zijn belang. Indiener stelt dat een deel van de windturbines geluidhinder en slagschaduw veroorzaakt bij de woningen in Swifterbant Zuid. Indiener stelt voor de windturbines meer westelijk te plaatsen om de overlast bij deze woningen te voorkomen.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.7 van deze antwoordnota.	gewijzigde turbineopstelling inpassingsplan is verderaf gelegen van de beoogde nieuwbouwalocatie
c10-OB-0006	21	Indiener geeft aan geen informatie te hebben gelezen over naleving van de metingen van geluidsoverlast en wil weten wie hierop toezicht houdt.	Er zijn berekeningen uitgevoerd, waaruit blijkt dat er geen normoverschrijding verwacht wordt. De omgevingsdienst voert, namens de gemeente, toezicht op de geluidsnormen van uit milieuwetgeving. Bij veronderstelde overschrijden van de vergunde geluidsnormen kunnen burgers hiervan melding maken via het webformulier van de omgevingsdienst Flevoland, Gooi- en Vechtstreek. https://www.ofgv.nl/contact/contactformulier/	geen
	22	Indiener geeft aan geluidsoverlast te verwachten en stelt voor om van beide rijen windturbines vijf stuks te laten vervallen, te weten de turbines die het dichtst bij de bebouwing van Swifterbant Zuid zijn gepland. Het plaatsen van de windturbines dichtbij de (toekomstige) bebouwing belemmert de groei van Swifterbant.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	gewijzigde turbineopstelling inpassingsplan is verderaf gelegen van de beoogde nieuwbouwalocatie

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0007	23	Indiener stelt uitzicht te hebben op het Swifterbos waar windturbines zullen worden geplaatst. Indiener verwacht geluidsoverlast, slagschaduw en overlast van de verlichting.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	inpassingsplan maakt geen turbines in Swifterbos meer mogelijk
c10-OB-0007	24	Indiener stelt verder dat de woningen in Swifterbant Zuid mogelijk moeilijk verkoopbaar zullen zijn omdat mensen niet in de buurt van windturbines willen wonen vanwege geluidsoverlast en slagschaduw.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	gewijzigde turbine-opstelling inpassingsplan is verderaf gelegen van de beoogde nieuwbouwalocatie
c10-OB-0008	25	Indiener stelt dat de lokale politiek niet in het belang van de bewoners heeft gehandeld, maar in het belang van winst.	Zoals is beschreven in hoofdstuk 2 van deze antwoordnota, is de windturbineopstelling die in het inpassingsplan en de vergunningen mogelijk wordt gemaakt, het resultaat van een belangenafweging. De financiële en economische onderbouwing en uitvoerbaarheid is daarbij een van de factoren.	geen
	26	Indiener stelt dat de windturbines de ontwikkeling van woningbouw in Swifterbant Zuid belemmeren. Ook hebben de windturbines een negatieve impact op flora en fauna. Onder andere op vleermuizen, vissen en trekvogels. Verder stelt indiener dat Staatsbosbeheer niet bevoegd is om ook over windmolenbeheer te gaan. Compensatie van het bos is in de omgeving van Swifterbant niet mogelijk volgens indiener.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	gewijzigde turbine-opstelling inpassingsplan is verderaf gelegen van de beoogde nieuwbouwalocatie
	27	Als alternatief voor de windturbines bij Swifterbant Zuid stelt indiener het gebied ten noorden van Swifterbant voor, bekend als alternatief C in het windplan.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	geen
c10-OB-0009	28	Indiener verzet zich tegen de tweede rij windturbines die in het IJsselmeer geplaatst wordt. Hier loopt een druk bevaren vaargeul van de beroepsvaart. Indiener stelt dat het berekende aanvaarsico van eens in de 6.050 jaar een te positief beeld schetst. Verder vraagt indiener zich af waarom niet is gekozen voor één lange rij windturbines langs de Flevopolders. Volgens indiener heeft dit alternatief onvoldoende aandacht gekregen. Indiener verzoekt daarom dan ook te kiezen voor dit alternatief, waarbij de windturbines geen obstakel vormen voor de vaarweggebruikers.	Voor wat betreft de keuze voor het plaatsen van de windturbines in het IJsselmeer wordt verwezen naar de algemene beantwoording in hoofdstuk 2 van deze antwoordnota. De aanvaarfrequenties zijn bepaald met behulp van ongevalsmodules van het SAMSON-model (Safety Assessment Model for Shipping and Offshore on the North Sea). Dit model is ontwikkeld voor Rijkswaterstaat en wordt gebruikt om de kansen en consequenties van alle type ongevallen op zee te schatten. Dit model is op dit moment de best beschikbare techniek om aanvaarsico's te beoordelen.	geen
	29	Ten aanzien van dit punt wijst indiener op het beleid van Rijkswaterstaat om windturbines langs vaarwegen te plaatsen. Voorwaarde hierbij is dat de plaatsing geen negatieve effecten heeft op de kerntaken en andere functies. Volgens indiener wordt niet aan deze voorwaarde voldaan omdat de turbines midden in het water worden geplaatst en de scheepvaartroutes doorkruisen. Hierdoor ontstaan potentieel gevaarlijke situaties.	Het ontwerp van het windpark voldoet aan de Beleidsregel voor het plaatsen van windturbines op, in of over rijkswaterstaatswerken aangezien er een minimale afstand van 50 meter en ten minste de helft van de rotordiameter tot de rand van een vaargeul in acht is genomen. Hiermee is er geen negatief effect op de hoofdvaarweg. De kans op een aanvaring met een windturbine is door de aanvrager onderzocht en deze kans is acceptabel klein. De kans dat schepen onderling met elkaar in aanvaring komen is statistisch bekeken iets groter dan in een situatie zonder windpark. Berekeningen in de aanvraag tonen echter aan dat dit risico nog altijd acceptabel klein is. Hiermee zijn er geen onaanvaardbare negatieve effecten op de functie scheepvaart.	geen
	30	Indiener stelt verder dat windturbines het radarbeeld kunnen verstoren. Indiener verwijst hierbij naar de Beleidsnota Windmolens, waarin onder andere de afstand tussen windturbines en het vaarwater is vastgesteld waarbinnen een veilige navigatie gewaarborgd blijft. Volgens indiener wordt niet aan deze afstand voldaan. Indiener verzoekt het ontwerp conform deze normen aan te passen.	In het kader van vergunningverlening mag alleen getoetst worden aan vigerend beleid. De Beleidsnota Windmolens is toekomstig beleid hieraan mag dan ook niet worden getoetst. Aangezien het ontwerp getoetst is aan vigerend beleid en niet getoetst kan worden aan toekomstig beleid is geen aanpassing nodig. In het MER zijn de effecten op radarbeelden en navigatie meegenomen in de berekeningen. Bij de vergunningverlening is al deze informatie meegenomen. Ook vanuit het ruimtelijk spoor is de plaatsing van de windturbines in het IJsselmeer op deze locatie aanvaardbaar geacht.	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0009	31	Indiener wijst verder op de studie 'Interaction between offshore windfarms and maritime navigation' van PIANC, waarin wordt aanbevolen een maritiem noodplan op te stellen voor de mogelijke gevolgen en acties na een incident. Indiener raadt aan een dergelijk plan op te stellen.	Drie maanden voor aanvang van een fase (aanleg, operationele en verwijdering) dient conform voorschrift 4 lid 3 een Veiligheidsplan te worden aangeleverd. In dit plan zal ook aandacht dienen te zijn voor de nautische veiligheid. Hiermee wordt reeds invulling gegeven aan het door indiener aanbevolen maritiem noodplan. Aanvullend zal na een 'ongewoon voorval' (voorschrift 2) een plan opgesteld dienen te worden voor de mogelijke gevolgen en acties. De te treffen maatregelen dienen ter bescherming van de doelen die in de Waterwet (artikel 2.1) worden gesteld, onder meer scheepvaart en ecologische gevolgen maken hier een onderdeel van uit.	geen
c10-OB-0010	32	Indiener stelt dat de windturbines te dicht bij de bebouwing komen. De windturbines zullen vanuit het hele dorp zichtbaar zijn. Indiener verwacht dat de waarde van zijn onroerend goed zal dalen. Verder verwacht indiener geluidsoverlast en slagschaduw.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.7 en 2.9 van deze antwoordnota.	geen
c10-OB-0011	33	Volgens indiener moeten windturbines op minimaal 2 kilometer afstand van nieuwbouwprojecten worden geplaatst. Dat is niet het geval bij Swifterbant Zuid. Indiener stelt dat zelfs ondanks de mitigerende maatregelen er nog sprake zal zijn van geluidsoverlast en slagschaduw. De kosten van deze maatregelen kunnen worden bespaard door de windturbines elders te plaatsen.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	geen
	34	Gelijk aan 0004	Verwezen wordt naar de beantwoording van zienswijze 0004.	geen
c10-OB-0012	35	Indiener stelt dat de fauna in het Swifterbos wordt bedreigd en wijst op alternatieve locaties. Indiener heeft een moestuin in het gebied en stelt dat de windturbines zijn rust verstoren.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota. Door de heroverweging worden geen turbines meer geplaatst in het Swifterbos.	inpassingsplan maakt geen turbines in Swifterbos meer mogelijk
c10-OB-0013	36	Indiener verwacht niet dat het opknappen van het Swifterbos kan worden betaald uit de opbrengsten van de windturbines. Indiener stelt de windturbines in de winter te kunnen zien vanuit zijn huis, dit verstoort zijn rust. Indiener is het niet eens met de plaatsing van windturbines in het Swifterbos. De leefbaarheid in het dorp zal worden verstoord door geluidsoverlast en slagschaduw.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 en 2.7 van deze antwoordnota.	inpassingsplan maakt geen turbines in Swifterbos meer mogelijk
	37	Indiener verwacht dat de waarde van de nieuwbouwwoningen in Swifterbant Zuid zal dalen doordat er zicht bestaat op drie windturbines. Volgens indiener zullen hierdoor bewoners verhuizen naar Dronten. De windturbines komen volgens indiener te dicht bij het dorp te staan. Dit is niet in de MER opgenomen. Indiener verwacht dat de leefbaarheid van het dorp zal verminderen.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.9 van deze antwoordnota.	geen
c10-OB-0014	38	Indiener wil weten hoe is gegarandeerd dat bij een duur van 5 uur en 5 minuten jaarlijkse slagschaduw de windturbines worden stopgezet. Indiener wil tevens weten hoe de verlichting van de windturbines wordt geschakeld.	De nieuwe windturbines moeten voldoen aan de normstelling uit de Activiteitenregeling. Deze norm wordt vertaald naar een computergestuurde instelling op elke afzonderlijke windturbine waarbij wordt ingesteld op welke tijden van een periode met daglicht en in welke periode van het jaar een windturbine moet worden stilgezet. Wanneer de norm uit de Activiteitenregeling wordt overschreden, wordt de turbine aan de hand van dat programma automatisch uitgeschakeld. Het in- en uitschakelen van de verlichting van de windturbines gebeurt aan de hand van lichtsensoren die op de windturbine zijn geplaatst.	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0014	39	Volgens indiener kunnen de vier windmolens worden verplaatst naar de Noordertocht, Beverweg/Tarpanweg.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	geen
c10-OB-0015	40	Indiener verwacht dat de windturbines voor overlast zullen zorgen voor de nieuwbouwwoningen in Swifterbant Zuid. Indiener stelt geluidsoverlast en slagschaduw te zullen ondervinden. Volgens indiener kunnen de windturbines beter op een andere locatie worden geplaatst als ze toch stil gezet moeten worden wanneer er te veel slagschaduw optreedt.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 en 2.7 van deze antwoordnota.	gewijzigde turbine-opstelling inpassingsplan is verderaf gelegen van de beoogde nieuwbouwalocatie
c10-OB-0016	41	Indiener stelt dat er in de ontwerpbesluiten mogelijke onjuistheden staan ten aanzien van de maximale ashoogte van de windturbines. Volgens indiener hebben Provinciale Staten van Flevoland de maximale ashoogte vastgesteld op 120 meter. Hiervan kan alleen worden afgeweken als het maximale haalbare vermogen bij deze hoogte ontoereikend blijkt. Indiener stelt dat uit het Windplan Blauw niet is gebleken dat om deze afwijking is verzocht. Ook is volgens indiener niet aangetoond dat het vermogen bij een ashoogte van 120 meter ontoereikend zou zijn.	Zoals is verwoord in paragraaf 4.3.4 van de plantoelichting, is bij amendement door Provinciale Staten de mogelijkheid opgenomen in het Regioplan om af te wijken van de maximale ashoogte van 120 meter. De initiatiefnemer heeft in overleg met de betrokkenen overheden, waaronder de provincie Flevoland, bij het kiezen van het voorkeursalternatief (VKA) gekozen voor windturbines uit de klasse 'innovatieve turbines'. De reden hiervoor is dat met windturbines uit deze klasse meer windenergie kan worden opgewekt met een vergelijkbare (of zelfs betere) score qua milieueffecten. Deze keuze is overeenkomstig de verplichting uit het Regioplan ook beoordeeld vanuit de bedrijfseconomische noodzaak. Dit is gedaan door een extern bureau de business case te laten beoordelen. De uitkomsten van deze beoordeling is voorgelegd aan Provinciale Staten en is terug te vinden op deze website (https://stateninformatie.flevoland.nl/Vergaderingen/Statencommissie-Duurzaamheid/2018/31-januari/15:30/Windplan-Blauw/). Voor wat betreft de keuze voor innovatieve turbines luidt het oordeel als volgt. "De Initiatiefnemers tonen aan dat het gebruik van grotere turbines met een ashoogte van >120 meter noodzakelijk is om de dalende SDE+ subsidie te kunnen ondervangen. Dit levert een ruimere business case op die gemiddeld boven het benchmark rendement komt te liggen. In vergelijking: de business case gebaseerd op uitgangspunten van het Regioplan en windturbines met een ashoogte lager dan 120 meter komt gemiddeld onder het benchmark rendement uit, wat onvoldoende economisch perspectief biedt voor verdere ontwikkeling van Project Blauw.". Daarmee is ook de bedrijfseconomische noodzaak voor het bouwen van windturbines met een ashoogte van meer dan 120 meter aangetoond. Provinciale Staten hebben de uitkomsten ervan betrokken bij hun overlegreactie naar aanleiding van het voorontwerp van het inpassingsplan.	geen
	42	Indiener stelt dat de windturbines een negatieve invloed hebben op de kwaliteit van recreatie in het Swifterbos. Indiener wijst hierbij op de recreatieve waarde van het Swifterbos voor de inwoners van Swifterbant. Volgens indiener begint paragraaf 5.4 Recreatie met de opmerking dat het Swifterbos een 'lage natuurwaarde' heeft, ondanks dat deze paragraaf niet over natuur gaat. Indiener noemt SB-3 als alternatief waarde de recreatieve waarde minder wordt aangetaast. Volgens indiener scoort SB-3 op alle beoordeelde vlakken beter dan het VKA, SB-1, SB-2 en SB-4.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	inpassingsplan maakt geen turbines in Swifterbos meer mogelijk
	43	Indiener stelt dat de windturbines RD01 t/m RD05 dicht bij het Swifterbos en Swifterbant komen te staan, met name in de buurt van de nieuwe wijk Swifterbant Zuid. De plaatsing zorgt er voor dat uitbreiding van Swifterbant in die richting niet of minder goed mogelijk is. Het laten vervallen van deze turbines zal volgens indiener leiden tot een grotere acceptatie van het windpark.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	gewijzigde turbine-opstelling inpassingsplan is verderaf gelegen van de beoogde nieuwbouwalocatie

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0017	44	Indiener stelt dat het woongenot in een deel van Swifterbant verloren gaat door verminderd uitzicht en slagschaduw. Ook wordt het bos ter plaatse gekapt.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.6 en 2.7 van deze antwoordnota.	Inpassingsplan maakt geen turbines in Swifterbos meer mogelijk
c10-OB-0018	45	Indiener stelt dat alternatieven waarbij de windturbines verder van Swifterbant worden geplaatst niet goed zijn onderzocht. Volgens indiener houden de windturbines de groei van Swifterbant tegen, omdat mensen niet in de buurt van windturbines willen wonen. De groei van Swifterbant is volgens indiener nodig zodat de bestaande winkels in het dorp een toekomst hebben. Indiener stelt dat moderne windmolens niet passen bij de (pre)historie van Swifterbant.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.4 van deze antwoordnota.	geen
c10-OB-0019	46	Indiener stelt dat de plaatsing van de windturbines een negatieve invloed zal hebben op de fauna in het Swifterbos, de reeënpopulatie in het bijzonder. Indiener wijst in dit kader ook op de recreatieve waarde van het Swifterbos.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota waarin uiteen is gezet dat de windturbines niet meer in het Swifterbos worden geplaatst maar op de landbouwgronden aan de westelijke zijde ervan. Uit het aanvullend onderzoek is niet gebleken dat het plaatsen van windturbines op deze locatie tot verstoring van reeën in het Swifterbos zal leiden.	inpassingsplan maakt geen turbines in Swifterbos meer mogelijk
c10-OB-0020	47	Indiener uit Swifterbant stelt geraakt te worden in zijn/haar belangen, vanwege de invloed op het zicht in de omgeving en op de waarde van het huis en vindt dat er al genoeg van dergelijke windmolens staan.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in hoofdstuk 2 van deze antwoordnota.	geen
	48	Indiener is in principe niet tegen een windplan, echter wel zo dicht bij de bebouwde omgeving. Er zijn andere plekken te bedenken zodat dit geen invloed heeft.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.4 van deze antwoordnota.	geen
	49	De financiële belangen van de initiatiefnemers mogen niet zwaarder wegen dan de vervuiling en degradatie van de omgeving en zijn bewoners.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.8 van deze antwoordnota.	geen
c10-OB-0021	50	Indiener uit Swifterbant meent dat de twee molens die in het dorpsbos geplaatst worden zijn onderbelicht; behalve de mensen die in het bos recreëren, ondervinden ook de dieren die daar leven overlast van de windmolens in het bos.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	inpassingsplan maakt geen turbines in Swifterbos meer mogelijk
	51	De molens die vlak bij de nog nieuw te bouwen woonwijk worden geplaatst beïnvloeden de verkoopbaarheid van de huizen.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	gewijzigde turbine-opstelling inpassingsplan is verderaf gelegen van de beoogde nieuwbouwalocatie
	52	Indiener is niet tegen windmolens; deze zijn nodig voor de toekomst. Echter deze staan te dicht bij het dorp en de woon/leefomgeving. Er is elders ruimte genoeg!	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.4 van deze antwoordnota.	geen
c10-OB-0022	53	Indiener uit Swifterbant vindt dat de windmolens veel te dicht bij de bebouwde kom en het daarbij behorende bos worden geplaatst, waardoor er waardevermindering optreedt van de woning bij eventuele verkoop.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	geen
c10-OB-0023	54	Indiener uit Swifterbant meent dat het ene stukje bos om in te recreëren, waar je kunt genieten van de stilte en de vogels in het geding is door de plaatsing van 5 giga grote windmolens te staan.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	inpassingsplan maakt geen turbines in Swifterbos meer mogelijk
	55	Indiener is voorstander van windenergie en niet tegen windmolens; vindt ze zelfs bij het landschap horen, maar vindt de locatie verkeerd.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.4 van deze antwoordnota.	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0023	56	Verder vreest indiener dat de realisatie van het uitbreidingsplan, van belang voor de leefbaarheid van het kleine dorp en de instandhouding van voorzieningen, veel last gaat krijgen van deze giga torens. Bijgevoegd een tekening op schaal van de kerktoren in Swifterbant, een huis en een windmolen.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in hoofdstuk 2 van deze antwoordnota.	gewijzigde turbine-opstelling inpassingsplan is verderaf gelegen van de beoogde nieuwbouwlocatie
c10-OB-0024	57	Indiener uit Dronten refereert aan de eerste plannen voor deze windmolens, waar sprake is van vergoedingen voor bewoners; deze vindt hij nu niet terug in de ontwerpbesluiten.	De 'eerste plannen' waar naar gerefereerd wordt hebben geen formele status gehad. Het Regioplan wel. Daarin is bepaald dat bewoners en ondernemers gelegenheid krijgen om financieel te participeren (minimaal 2,5% van de initiële totale investeringsomvang). Initiatiefnemer geeft hier invulling aan door bewoners de mogelijkheid te geven tot financiële participatie. Tevens bepaalt het Regioplan dat initiatiefnemers een jaarlijkse 'gebiedsgebonden bijdrage' ten goede laten komen aan kwaliteitsverbetering in de omgeving van de nieuwe windmolens. Ook hier geeft initiatiefnemer, in samenspraak met gemeenten Lelystad en Dronten, invulling aan.	geen
	58	Indiener stelt verder dat als men iedere woningeigenaar zonnepanelen en accu aanbiedt met subsidie, ook de doelstelling van het kabinet wordt gehaald	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.2 van deze antwoordnota.	geen
	59	Het bezwaar is vooral gericht tegen het onderdeel Uitbreiding Rendiertocht. Indiener noemt als alternatief het terugplaatsen op de plekken waar de te saneren molens nu staan.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	geen
	60	De nieuwe opstellingen van de windmolens, in rechte lijnen, die rust geven, zouden moeten dienen om het landschap te herstellen (doelstelling Rijk). Het constant geluid van draaiende wieken en het geluid van de elektrische motoren verstoren echter het landelijk woongenot. 's Avonds en 's nachts wordt dit verergerd door het constant zien knipperen van de beveiligingslichten.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.6 van deze antwoordnota.	geen
	61	Indiener vreest last van slagschaduw, niet in de winter, maar juist in de zomer bij de ondergaande zon. Dit bemoeilijkt de verkoopbaarheid van zijn huis.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.7 van deze antwoordnota.	geen
	62	De overschrijding van geluidsoverlast boven de norm (MER) wordt door de geluidshinder vanwege het vliegveld Lelystad nog hoger.	In deelrapport IV van het MER is de cumulatie van WindplanBlauw met andere geluidsbronnen opgenomen waaronder Luchthaven Lelystad. In het inpassingsplan is geconcludeerd dat ook na realisatie van WindplanBlauw sprake is van een acceptabel woon- en leefklimaat. In het MER is daarnaast gewerkt met de akoestische worst-case voor de windturbines. Dit betekent dat in het ergste geval de geluidseffecten van een deel van de turbines gemitigeerd moeten worden om te kunnen voldoen aan de geluidsnormen. De stilstandvoorziening, die wordt gebruikt om het geluid te verminderen, betekent niet dat de turbines merendeel van de tijd stil zullen staan. Slechts een klein deel van de tijd, overwegend in de nacht, zullen de turbines stil staan om overlast te verminderen.	geen
	63	Het probleem van het laagfrequent geluid, waar gemiddeld 1 op 10 mensen ernstig last van hebben, wordt niet verholpen door het stilzetten van de molens. De wettelijke voorzorgplicht is hierbij zeker van toepassing, aangezien niet bekend is wat de effecten zijn, welke molens met een hoogte van 240 meter kunnen veroorzaken.	De ministers hebben het voorzorgsbeginsel in de besluitvorming toegepast. In dat kader wordt opgemerkt dat het inpassingsplan aan de normen van het Activiteitenbesluit voldoet. Deze normen bieden voldoende bescherming tegen laagfrequent geluid. In het kader van ruimtelijke ontwikkelingen wordt een afweging gemaakt op basis van best beschikbare kennis op dat moment. Uit de onderzoeken die gedaan zijn door o.a. het RIVM in 2015 en 2017 blijkt niet dat er reden is om aan te nemen dat laagfrequent geluid van windturbines gezondheidseffecten veroorzaakt.	geen
	64	Indiener stelt dat door de plaatsing van molens in de directe omgeving de waarde van zijn woning zal dalen variërend van 15% tot 51 % afhankelijk van de hoogte van de molens.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.9 van deze antwoordnota.	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0024	65	Indiener stelt verder dat ook schade kan ontstaan door uitval en storingen van elektronische apparaten en installaties.	Windturbines moeten aan de Europese EMC Richtlijn voldoen en dat moet worden aangetoond met een meting op 30 meter afstand volgens EN 50011. Dat betekent dat op 30 meter afstand een signaalniveau mag zijn dat de kans verwaarloosbaar is dat een ander apparaat verstoord wordt. De windturbines staan op honderden meters afstand van mogelijk te verstoren apparaten. Het stralingsniveau neemt af met de afstand. Daarmee is de kans dat de windturbines storing veroorzaken uitgesloten.	geen
c10-OB-0025	66	Indiener uit Dronten vraagt of er wel rekening is gehouden met de omwonenden.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in hoofdstuk 2 van deze antwoordnota.	geen
	67	Eerdere verzoeken van indiener tot plaatsing van molens op zijn bedrijf zijn afgewezen omdat het gebied ten noorden van Dronten molenvrij zou moeten blijven.	Het Drontense windmolenbeleid "Dronten maakt ruimte voor Wind" (uit 2012) en de Structuurvisie Dronten 2030 boden inderdaad geen ruimte voor nieuwe windturbines ten noorden van Dronten. Beide beleidsdocumenten zijn vervangen door het 'Regioplan Zuidelijk en Oostelijk Flevoland' dat in 2016 is vastgesteld door onder andere de gemeenteraad van Dronten en Provinciale Staten. In het Regioplan is de beleidsruimte voor het plaatsen van windturbines vastgelegd. In het Regioplan wordt voorzien in het realiseren van lijnopstellingen windturbines in onderlinge samenhang met elkaar, door één initiatiefnemer. Het Regioplan voorziet in twee plaatsingszones in het gebied ten noorden van Dronten. Het realiseren van solitaire turbines is niet mogelijk binnen de kaders van het Regioplan.	geen
	68	De waarde van zijn bedrijf zal door de aanleg van het windpark verminderen.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.9 van deze antwoordnota.	geen
	69	Indiener ziet het windpark als horizonvervuiling met 's avonds een wirwar van rode knipperende lichten. De extreem hoge molens komen de omgeving niet ten goede en er ontstaat veel slagschaduw.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.6 van deze antwoordnota.	in de regels is opgenomen dat in de avond- en nachtperiode alleen vastbrandende verlichting is toegestaan.
C10-OB-0026	70	Indiener uit Swifterbant meent dat bij de bepaling van de overlast voor bewoners van Swifterbant geen rekening is gehouden met de nieuwbouwwijk Swifterbant Zuid: een woonwijk van 350 woningen die op nog geen 1 km afstand komen te staan van 2 molens. Deze 350 woningen moeten worden toegevoegd aan de in het MER rapport genoemde 772 woningen die boven de norm last zullen hebben van slagschaduw. Bovendien worden er nog diverse etagewoningen gebouwd op het terrein van de Kombuis.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota. Verder is in het MER rekening gehouden met de ontwikkeling van nieuwe woningen indien en voor zover daar concrete bouwplannen voor bij de gemeenten bekend waren. Voor de uitbreidingslocatie 'Swifterbant Zuid' is in juni 2018 enkel een principebesluit genomen door de gemeenteraad, maar nog geen bestemmingsplan vastgesteld. Door de verschuiving van de turbines aan de Rivierduintoht naar het westen, wordt de locatie Swifterbant Zuid eveneens minder belast.	Geen
	71	Indiener is verbaasd over de plaatsing van de molens aan de Riverduintoht zo dicht bij het dorp en in een bos, terwijl er veel alternatieve plekken zijn. Haar bezwaar is vooral gericht tegen uitbreiding Rivierduintoht met 5 molens. Opdracht van het rijk was met de nieuwe opstellingen van de windmolens het landschap te herstellen in rechte lijnen die rust geven. De uitbreiding maakt de lijn krom i.p.v. recht. De 2 molens in het Swifterbos beschadigen het landschap en vanwege de aanleg zal een groot deel van het bos moeten worden gekapt en de grondstructuur door zware machines geheel worden vernietigd. Ook wordt de leefomgeving van dieren zoals vogels verstoord.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	inpassingsplan maakt geen turbines in Swifterbos meer mogelijk
	72	De molens zullen een verstorend element zijn in het rustgebied van het dorp. Constant geluid van draaiende wieken en het geluid van de elektrische motoren verstoren het recreatie genot. Het constant zien draaien van de molens op bijna elke plek in het dorp, aangezien ze boven alle boomtoppen uitsteken, geeft een totaal verstorend beeld, dit wordt 's avonds en 's nachts ook nog verergerd door het constant zien knipperen van de beveiligingslichten;	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in hoofdstuk 2 van deze antwoordnota.	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
C10-OB-0026	73	Aangezien de molens in een vrij toegankelijk bos staan, zeer dicht bij het dorp, ziet indiener diverse gevaren: In de winter is er kans van ijsafzetting op de wieken en dus een ernstig gevaar voor wandelaars. Maar ook vallende rotorbladen, vandalisme met kans op elektrocutie door ondeskundig gebruik en brandgevaar van de vloeistoffen welke aanwezig zijn in het motorhuis van de molen behoren tot de gevaren (zie de recente gebeurtenissen);	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	Geen
	74	De overschrijding van geluidsoverlast boven de norm (MER) wordt door de geluidshinder vanwege het vliegveld Lelystad nog hoger.	In deelrapport IV van het MER is de cumulatie van het windpark met andere geluidsbronnen opgenomen waaronder Luchthaven Lelystad. In het inpassingsplan is geconcludeerd dat ook na realisatie van windpark sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat.	Geen
c10-OB-0026	75	Indiener vreest dat het leefmilieu van het dorp ernstig wordt aangetast door de plaatsing van deze zeer hoge windturbines. Het probleem van het laagfrequent geluid, waar gemiddeld 1 op 10 mensen ernstig last van hebben, wordt niet verholpen door het stilzetten van de molens. De wettelijke voorzorgplicht is hierbij zeker van toepassing, aangezien niet bekend is wat de effecten zijn, welke molens met een hoogte van 214 en 240 meter kunnen veroorzaken. Het is bekend dat er uitval en storingen kunnen voorkomen van elektronische apparaten en installaties.	De ministers hebben het voorzorgsbeginsel in de besluitvorming toegepast. In dat kader wordt opgemerkt dat het inpassingsplan aan de normen van het Activiteitenbesluit voldoet. Deze normen bieden voldoende bescherming tegen laagfrequent geluid. In het kader van ruimtelijke ontwikkelingen wordt een afweging gemaakt op basis van best beschikbare kennis op dat moment. Uit de onderzoeken die gedaan zijn door o.a. het RIVM in 2015 en 2017 blijkt niet dat er reden is om aan te nemen dat laagfrequent geluid van windturbines gezondheidseffecten veroorzaakt.	Geen
	76	Indiener stelt dat door de plaatsing van molens in de directe omgeving de waarde van haar woning zal dalen waarbij de waardevermindering meestijgt met de hoogte van de molens.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.9 van deze antwoordnota.	geen
c10-OB-0027	77	Indiener - Dorpsbelangen Swifterbant - heeft onder andere als doel de behartiging van de maatschappelijke en culturele belangen van de bewoners van Swifterbant en omgeving. De ingediende zienswijze wordt ingediend mede namens ca. 800 gezinnen die een petitie hebben ondertekend. In een bijlage bij de zienswijze vermeld indiener een overzicht van de verzamelde handtekeningen op de petitie	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in hoofdstuk 2 van deze antwoordnota.	geen
	78	De bezwaren van de indiener betreffen vooral de plaatsing van de meest zuidelijke 5 windmolens in de plaatsingszone Rivierduintocht (vergunningaanvraag RD01 t/m RD05). Indiener stelt dat plaatsing van de vijf - 214 meter hoge – windturbines op korte afstand (ca. 1 km) van de bebouwing van Swifterbant het leefmilieu van het dorp aantast. Afhankelijk van de wind met wisselende snelheid wordt het uitzicht voor de bewoners vervuild en onrustig temeer daar bij laagstaande zon dit visuele effect sterker is en de molens soms worden stilgezet. Volgens het MER worden de molens bij slagschaduw pas stilgezet wanneer de maximaal hinderduur is bereikt, en niet direct bij het optreden van de slagschaduw. In dat laatste geval zou een negatief effect van slagschaduw daadwerkelijk voorkomen kunnen worden. Knipperende lichten dragen bij aan het onrustig beeld.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	geen
	79	Uit diverse medische rapporten komt ook een zeer verontrustend beeld naar voren over de effecten van windmolens op de gezondheid en het functioneren van de mens. Zo kan het geluid van windturbines de nachtrust van omwonenden ernstig verstoren, hetgeen kan leiden tot psychische klachten als hoofdpijn, duizeligheid en een hoge bloeddruk. Daarnaast veroorzaken windturbine onder meer laagfrequent geluid waarvan gemiddeld 1 op de 10 mensen ernstig last van heeft. Indiener roept de overheid op haar wettelijke voorzorgplicht die zij heeft tegenover haar burgers zwaar te laten wegen. Een vergelijking wordt gemaakt met leukemie bij kinderen door hoogspanningskabels. Het is niet of nauwelijks bekend wat de werkelijke effecten zijn, die molens met een hoogte van 214 c.q. 240 meter kunnen veroorzaken.	In de beschikbare studies is een duidelijk verband aangetoond tussen windturbines en hinder. Tussen (laagfrequent) windturbinegeluid en gezondheidseffecten, zoals vermoeidheid, hoge bloeddruk en windturbinesyndroom, is geen verband aangetoond. Naast de blootstelling aan geluid spelen persoonlijke factoren en de feitelijke situatie een rol bij de mate waarin mensen hinder door windturbines ervaren. Op basis van de huidige wetenschappelijke inzichten is voor directe effecten van windturbines op de gezondheid geen bewijs. De ministers hebben het voorzorgsbeginsel in de besluitvorming toegepast. In dat kader wordt opgemerkt dat het inpassingsplan aan de normen van het Activiteitenbesluit voldoet. Deze normen bieden voldoende bescherming tegen laagfrequent geluid. In het kader van ruimtelijke ontwikkelingen wordt een afweging gemaakt op basis van best beschikbare kennis op dat moment. Uit de onderzoeken die gedaan zijn door o.a. het RIVM in 2015 en 2017 blijkt niet dat er reden is om aan te nemen dat laagfrequent geluid van windturbines gezondheidseffecten veroorzaakt.	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0027	80	Eerder heeft indiener commentaar geleverd op de Nota Reikwijdte en Detailniveau. Naar aanleiding daarvan zouden de uitbreidingsplannen van Swifterbant als autonome ontwikkeling worden meegenomen. In het MER is het aantal gehinderde woningen boven de norm voor slagschaduw berekend op 772. Daarbij is geen rekening gehouden met het uitbreidingsplan Swifterbant zuid. De beoogde nieuwe woonwijk zal op termijn wel 350 woningen kunnen omvatten, zodat het aantal gehinderde woningen groter zal zijn dan 1000. Ook is geen rekening gehouden met de plannen voor hoogbouw in Swifterbant-centrum. Vanuit de hogere woonlagen in Swifterbant, bestaand en nieuw, zal de horizonvervuiling door de hoge molens langs de rand van het dorp meer dan storend zijn. Uiteraard geldt dit ook voor de woningen in Swifterbant zuid, omdat de twee meest zuidelijke molens (RD01 en RD02) op minder dan 1 km afstand van het uitbreidingsplan zijn gepland. Hetzelfde zal gelden voor de verwachte geluidshinder, negatieve gezondheidseffecten en hinder door elektromagnetische straling"	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota. De ontwikkeling van Swifterbant-Zuid is nog niet vastgelegd in een (ontwerp)besluit. Om die reden maakt het geen deel uit van de autonome ontwikkeling. De effecten op deze (mogelijke) ontwikkeling is daarom ook niet getoetst in het MER. In hoofdstuk 2 van de antwoord nota is inzicht gegeven in de mogelijke effecten op Swifterbant Zuid. Voor de uitbreidingslocatie 'Swifterbant Zuid' is in juni 2018 enkel een principebesluit genomen door de gemeenteraad, maar nog geen bestemmingsplan vastgesteld. Door de verschuiving van de turbines aan de Rivierduintocht naar het westen, wordt de locatie Swifterbant Zuid eveneens minder belast.	gewijzigde turbine-opstelling inpassingsplan is verderaf gelegen van de beoogde nieuwbouwalocatie
	81	Het Swifterbos moet worden beschouwd als een dorpsbos. Het is het enige bos nabij Swifterbant. Het heeft voor vele inwoners een recreatieve functie. Het plaatsen van twee molens in het bos tast de recreatiemogelijkheden van het bos aan, zowel tijdens de bouw als tijdens het gebruik, immers het geluid van de draaiende wieken en het geluid van de elektrische motoren verstoren het recreatieve genot. Voor het plaatsen van de molens zal een groot deel van het bos moeten worden gekapt en de grondstructuur zal door de zware machines worden vernietigd. De negatieve gevolgen van de bouw van de molens op het bos zijn in het MER niet onderzocht.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	inpassingsplan maakt geen turbines in Swifterbos meer mogelijk
	82	Indiener is van mening dat windmolens midden in een recreatiegebied ongewenst zijn, zoals dit ook geldt voor molens in bewoond gebied. Recente gebeurtenissen tonen aan dat altijd rekening gehouden moet worden met afbrekende rotorbladen en brandgevaar van vloeistoffen in het motorhuis van de molen. Ook zou rekening moeten worden gehouden met baldadigheid van jeugdigen en vernielingen door tegenstanders van de molens in het bos, aangezien de molens niet worden voorzien van permanente bewaking.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	inpassingsplan maakt geen turbines in Swifterbos meer mogelijk
	83	Daarnaast hebben deze molens ook een negatieve invloed op de ecologische kwaliteit van het bos. Het is weliswaar geen bos met een uitzonderlijke hoge ecologische kwaliteit, maar de bestaande ecologische waarde is voor de bewoners van Swifterbant wel degelijk relevant want het is een openbaar bos en het enige bos aan de rand van Swifterbant.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	inpassingsplan maakt geen turbines in Swifterbos meer mogelijk
	84	Voor het Swifterbos geldt momenteel het Bestemmingsplan Swifterbant - Bos en Sport. In het MER wordt aan de voorwaarden uit dit bestemmingsplan, die geen zeer hoge windmolens toelaten, geen aandacht geschonken.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	inpassingsplan maakt geen turbines in Swifterbos meer mogelijk
	85	Geen rekening is gehouden met de door windmolens verspreide atmosferische storingen en elektromagnetische velden. Deze hebben invloed op zend- en ontvangstapparatuur en op apparaten voor het regelen van allerlei sturingsprocessen. Als voorbeeld geeft indiener aan dat bij de aankoop van het zenderpark van de Wereldomroep door Defensie de voorwaarde werd gesteld dat er geen windmolens in de buurt van het zenderpark mochten worden geplaatst, gezien de storingen die zij kunnen veroorzaken. Ook blijkt uit onderzoek en de ervaring van installateurs (bron Nefit) dat er veel storingen zijn bij CV installaties, welke veroorzaakt worden door windmolens.	Windturbines moeten aan de Europese EMC Richtlijn voldoen en dat moet worden aangetoond met een meting op 30 meter afstand volgens EN 50011. Dat betekent dat op 30 meter afstand een signaalniveau mag zijn dat de kans verwaarloosbaar is dat een ander apparaat verstoord wordt. De windturbines staan op honderden meters afstand van mogelijk te verstoren apparaten. Het stralingsniveau neemt af met de afstand. Daarmee is de kans dat de windturbines storing veroorzaken uitgesloten.	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0027	86	Aan de rand van het Swifterbos ligt het landelijke Congrescentrum van de .Jehova's Getuigen. Geluid en elektromagnetische straling van de molens zal dan ook meer dan waarschijnlijk invloed hebben op hun bijeenkomsten en apparatuur. Hiermee is geen rekening gehouden. Bovendien bevat het terrein van het Centrum 2 beheerderswoningen en zijn er 30 slaapplekken voor cursisten.	In het MER is het Congrescentrum meegenomen als toetspunt in het geluidsonderzoek. In het MER is daarnaast gewerkt met de akoestische worst-case voor de windturbines. Dit betekent dat in het ergste geval de geluidseffecten van een deel van de turbines gemitigeerd moeten worden om te kunnen voldoen aan de geluidsnormen. Windturbines moeten aan de Europese EMC Richtlijn voldoen en dat moet worden aangetoond met een meting op 30 meter afstand volgens EN 50011. Dat betekent dat op 30 meter afstand een signaalniveau mag zijn dat de kans verwaarloosbaar is dat een ander apparaat verstoord wordt. De windturbines staan op honderden meters afstand van mogelijk te verstoren apparaten. Het stralingsniveau neemt af met de afstand. Daarmee is de kans dat de windturbines storing veroorzaken uitgesloten.	geen
	87	Indiener meent dat bij het bepalen van de geluidsoverlast voor het dorp geen rekening is gehouden met de hogere waarden van geluidsoverlast die gemeten zijn bij de proefvlucht, en welke zullen optreden met het in gebruik nemen van de uitbreiding van vliegveld Lelystad. Een van de vliegroutes komt zeer dicht bij het dorp Swifterbant te liggen. Deze vliegroute veroorzaakt ook geluidshinder voor de inwoners van het dorp. In het MER is deze geluidsbelasting onjuist meegenomen bij het bepalen van de contouren voor geluidshinder in het dorp.	In deelrapport IV van het MER is de cumulatie van het windpark met andere geluidsbronnen opgenomen waaronder Luchthaven Lelystad. Daarbij is gebruik gemaakt van de geluidsbelasting zoals vastgelegd in het bestaande Luchthavenbesluit. De metingen die gedaan zijn tijdens de belevingsvlucht zijn niet meteen bruikbaar door Windplan Blauw om te gebruiken voor een nieuwe modelstudie. Dat komt omdat de metingen het geluid van slechts één vliegtuig/vlucht betreft. De geluidswaarden die bruikbaar zijn voor een modelstudie zijn langtijdgemiddelden (L _{DEN} -waardes) voor meerdere vliegtuigen. Hoeveel vliegtuigen in de toekomst zullen vertrekken van Luchthaven Lelystad is nog niet vastgelegd in een nieuw (ontwerp)besluit. Het aantal vluchten dat gebruikt kan worden voor de modelstudie is daardoor onduidelijk. Om die reden is gebruik gemaakt van de geluidsbelasting zoals vastgelegd in het bestaande Luchthavenbesluit.	geen
	88	In het MER is gesteld dat bij overlast mitigerende maatregelen zullen worden genomen door het stilzetten van de molens. Dit is geen oplossing voor het probleem van het geluid dat de molens ook in stilstand nog steeds veroorzaken.	Bij stilstand ontstaat incidenteel geluid door hulpsystemen in de windturbines die de gondel (de kop van de turbine) op de wind gericht moeten houden. De hierbij optredende geluidsniveaus zijn, ook zonder mitigerende maatregelen, zodanig laag dat ruimschoots voldaan wordt aan de eisen van het activiteitenbesluit.	geen
	89	Uit diverse gerechtelijke uitspraken wordt duidelijk dat de waarde van woningen in de buurt van windmolens daalt variërend van 15% tot 51 %. Omdat de bovengemelde 5 molens tot de hoogste van Nederland kunnen worden gerekend, zal de waardevermindering door alle negatieve effecten zeker niet minder zijn dan elders in Nederland. De waardevermindering zal ook zeker een negatieve invloed hebben op de verkoop van de woningen in het uitbreidingsplan Swifterbant-zuid, aangezien de twee meest zuidelijke molens in het plaatsingsgebied Rivierduintocht (RD01 en RD02) op minder dan 1 km afstand van dit uitbreidingsplan komen te staan.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	gewijzigde turbine-opstelling inpassingsplan is verderaf gelegen van de beoogde nieuwbouwalocatie
	90	In het Regioplan Windenergie van de provincie Flevoland, dat als uitgangspunt voor het projectplan Windplan Blauw heeft gediend, kent de plaatsingszone Rivierduintocht een zekere breedte om nieuwe molens zo te situeren dat deze de minste hinder geven voor omwonenden. De molens zijn in die zone echter zo geplaatst dat deze juist het meest dicht bij de bestaande en nieuwe bebouwing terecht zijn gekomen. Daarbij heeft de voorgenomen plaatsing van twee molens ten zuiden van het Swifterbos, in combinatie met de eis van het opstellen van de molens in lijn tot gevolg dat ook twee molens in het Swifterbos terecht zijn gekomen. Volgens indiener speelt hierbij dat de financiële compensatie voor de twee meest zuidelijke molens een grote rol speelt voor de plaatsing van deze molens ten zuiden van het Swifterbos. Indiener vraagt of dit geldelijk voordeel voor de betrokken grondeigenaar opweegt tegen de negatieve gevolgen van de vijf molens nabij het dorp en in het Swifterbos voor de zittende en toekomstige bewoners van Swifterbant. Dit geldt ook voor de molen aan de overkant van de Swiferringweg (molen RD05).	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	inpassingsplan maakt geen turbines in Swifterbos meer mogelijk

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0027	91	Bij het concreet worden van de plannen, wordt voor de burger pas duidelijk wat de plaatsing van windmolens in genoemde plaatsingszones voor gevolgen heeft. Indiener meent dat de bevolking van Swifterbant onvoldoende is betrokken bij het opnemen van de plaatsingszone Rivierduin-tocht in het Regioplan en zij niet tijdig hebben kunnen doorgronden wat de aanwijzing van deze plaatsingszone voor effecten zou kunnen hebben. Daardoor konden bezwaren niet tijdig worden ingeschat om bij de planvorming te worden ingebracht te brengen. Ook de gemeente Dronten heeft dat niet op zich genomen. Overigens heeft indiener de plaatsing van de 5 molens aan de westzijde van het dorp al als hoogst onwenselijk ingebracht, voordat het onderhavige VKA als uitgangspunt voor het voorliggende inpassingsplan is vastgesteld.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.3 van deze antwoordnota.	geen
	92	Indiener is geen tegenstander van het opwekken van windenergie. De nadelen van de 5 molens aan de westzijde van het dorp worden echter heel groot geacht. Gesuggereerd wordt een andere plaatsingszone in het projectgebied te bezien, met name het alternatief langs de Kamperhoekweg. Uit bijlage XXII van het MER blijkt dat de ecologische effecten van de variant twee korte lijnen niet of nauwelijks verschillen van die van het VKA. Wel is er een duidelijk verschil wat betreft de hinder voor de bewoners van Swifterbant. In genoemde bijlage wordt gesteld dat de variant twee korte lijnen vergeleken met de variant VKA tot een vermindering van het aantal door slagschaduw gehinderde woningen leidt van 772 naar 255. De indiener kan uit deze bijlage van het MER niet afleiden waar die 255 gehinderde woningen moeten worden gevonden. Een gelijke vermindering zal ook gelden voor hinder door geluid, elektromagnetische storingen etc. De recreatieve waarde van het Swifterbos wordt bij de variant Kamperhoekweg helemaal niet aangetaast. De natuureffecten van beide varianten zijn min of meer gelijk.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	inpassingsplan maakt geen turbines in Swifterbos meer mogelijk
	93	Indiener heeft eerder bij gedeputeerde Staten van Flevoland een zienswijze ingediend omdat de Kamperhoekweg niet was opgenomen als plaatsingszone in het Regioplan Flevoland c.q. de Verordening leefomgeving Flevoland. Een kopie daarvan is bij de zienswijze gevoegd.	Besluitvorming over het Regioplan heeft in een eerder stadium plaatsgevonden. Er is, middels een planMER, een zorgvuldige afweging gemaakt over de positionering van plaatsingszones voor windmolens binnen de aangewezen projectgebieden. Windplan Blauw past binnen de plaatsingszones zoals vastgesteld in het Regioplan. De locatie Kamperhoekweg is als alternatieve plaatsingszone daarbij in het MER voor WP Blauw in beeld gebracht, maar deze locatie bleek niet geschikt als alternatieve plaatsingszone. Verwezen wordt naar de paragrafen 2.3 en 2.4 van deze antwoordnota.	geen
	94	In het Beeldkwaliteitsplan Dronten is gesteld dat voor nieuwe molens in het landschap moet worden gestreefd naar lijnopstellingen van minstens 7 molens. Indiener is van mening dat dit landschappelijk uitgangspunt geen rekening houdt met de beeldkwaliteit van de molenopstelling bezien vanuit de woningen in de dorpskern Swifterbant. Met andere woorden, in het beeldkwaliteitsplan is te beperkt alleen gekeken naar de landschapskwaliteit vanuit het landschap, en niet vanuit de aanwezige woonbebouwing. In het beeldkwaliteitsplan ontbreekt het criterium minimale afstand bebouwing tot molenopstellingen, ook rekening houdend met de hoogte van de molens.	Vanaf 1 mei 2017 heeft gedurende zes weken het ontwerp-beeldkwaliteitsplan (hierna BKP) voor windenergie ter inzage gelegen. In deze periode konden hierop zienswijzen worden ingediend. Hierna is het definitieve BKP door de gemeenteraad van Dronten vastgesteld. Het Beeldkwaliteitsplan is een nadere deeltwerking van het 'Regioplan Windenergie zuidelijk en oostelijk Flevoland'. Het Regioplan is in juli 2016 door de gemeenteraad van Dronten vastgesteld. Op meerdere momenten is inspraak mogelijk geweest op het Regioplan. Het Regioplan heeft onder andere vanaf 22 oktober 2015 tot en met 2 december 2015 ter inzage gelegen. De BKP-principes richten zich op de uitvoering van de lijnopstellingen en de vormgeving van de windturbines. Het Regioplan Zuidelijk en Oostelijk Flevoland', het inpassingsplan (en bijbehorende MER) bevatten de ruimtelijke afweging voor de locaties waar de windturbines gerealiseerd kunnen worden. De locaties zijn beoordeeld in het MER op geluid, slagschaduw, externe veiligheid etc. uit de MER is gebleken dat de afstand van de turbines tot de woningen in Swifterbant voldoen aan de geldende normen. Zowel het regioplan als het beeldkwaliteitsplan hebben langere lijnopstellingen als uitgangspunt omdat het opschalen en saneren bedoeld is om de beeldkwaliteit te verbeteren.	geen

Registratie-nummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0027	95	Indiener is verder van mening dat door een geringe aanpassing van de onderlinge afstand van de molens desgewenst ook met minder dan 7 molens een duidelijke bij het landschap passende lijnopstelling kan worden gerealiseerd. Een kopie van een brief over het Beeldkwaliteitsplan aan B&W van de gemeente Dronten is bij de zienswijze gevoegd.	De locaties zijn beoordeeld in het MER op geluid, slagschaduw, externe veiligheid etc. uit de MER is gebleken dat de afstand van de turbines tot de woningen in Swifterbant voldoen aan de geldende normen. Zowel het regioplan als het beeldkwaliteitsplan hebben langere lijnopstellingen als uitgangspunt omdat het opschalen en saneren bedoeld is om de beeldkwaliteit te verbeteren. Het beeldkwaliteitsplan bevat ontwerpprincipes waarbij regelmaat in onderlinge afstand tussen molens een rol speelt. De afstand van windturbines onderling wordt voornamelijk bepaald door de hoogte van de windturbine zelf (hoe hoger de windturbine hoe groter de onderlinge afstand). Het dicht op elkaar plaatsen van turbines leidt tot opbrengstverliezen waardoor het economische uitvoerbaarheid van turbineposities onder druk komt te staan. De door de indiener veronderstelde optimalisatie is daarmee niet uitvoerbaar voor de genoemde lijnopstelling.	geen
	96	Opgemerkt wordt dat met betrekking tot de plaatsing van de 5 ongewenste molens, veelal als noodmaatregel, mitigerende maatregelen worden aangekondigd. Dit zal in de variant met twee korte lijnen aanzienlijk minder zijn, zodat deze variant positief zal bijdragen aan de energieopbrengst van Windplan Blauw. Wellicht kan daarmee op de kosten van één molen worden bespaard.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	geen
	97	Indiener betwijfelt of de rentabiliteit van het Windplan Blauw significant wordt aangetast wanneer de voor het dorp Swifterbant zeer bezwaarlijke 5 molens zonder meer worden geschrapt. In dat geval is er ook geen negatieve invloed op het nu geldende planning om de SDE-inschrijving van najaar 2018 te kunnen halen.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.8 van deze antwoordnota.	geen
c10-OB-0028	98	Het bezwaar van indiener is vooral gericht tegen het onderdeel van Windplan Blauw betreffende de uitbreiding Rivierduintocht. Met de voorgestelde uitbreiding met 5 molens is niet langer sprake van een rechte lijn, terwijl opdracht van het rijk was om met nieuwe opstellingen van de windmolens het landschap te herstellen met rechte lijnen die rust geven.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	geen
	99	Het landschap wordt extra beschadigd doordat er 2 molens in het Swifterbos worden geplaatst. Door de werkzaamheden om het mogelijk te maken deze 2 molens te plaatsen zal een groot deel van het bos moeten worden gekapt en de grondstructuur zal door de zware machines geheel worden vernietigd.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	inpassingsplan maakt geen turbines in Swifterbos meer mogelijk
	100	De molens zullen een verstorend element zijn in het rust gebied van het dorp. Constant geluid van draaiende wieken en het geluid van de elektrische motoren, verstoren het recreatiegenot. Aangezien ze in een vrij toegankelijk bos staan zeer dicht bij het dorp, zijn er diverse gevaren, zoals in de winter kans van ijsafzetting op de wieken en dus een ernstig gevaar voor wandelaars. Maar ook vallende rotorbladen, brandgevaar van de vloeistoffen welke aanwezig zijn in het motorhuis van de molen behoren tot de gevaren. Ook noemt de indiener vandalisme van jeugd met kans op elektrocutie door ondeskundig gebruik.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota en de beantwoording van zienswijze 0005.	geen
	101	Het leefmilieu van het dorp wordt ernstig aangetast door de plaatsing van deze 5 Mega hoge (214 meter) windturbines. Het MER rapport geeft duidelijk aan, dat de overlast voor de bewoners van het dorp Swifterbant aanzienlijk is en dat er 772 woningen(objecten) boven de norm last zullen hebben van slagschaduw. Er is in deze MER, geen rekening gehouden met de nieuwbouwwijk Swifterbant Zuid, een woonwijk van 350 woningen welke op nog geen 1 km afstand komen te staan van 2 molens. Deze 350 woningen moeten zeker worden toegevoegd aan de eerder genoemde 772 woningen. Bovendien wordt er nog een diverse etage woningen gebouwd op het terrein van de Kombuis.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota. De ontwikkeling van Swifterbant-Zuid is nog niet vastgelegd in een (ontwerp)besluit. Om die reden maakt het geen deel uit van de autonome ontwikkeling. De effecten op deze (mogelijke) ontwikkeling is daarom ook niet getoetst in het MER. In paragraaf 2.5 van de antwoord nota is inzicht gegeven in de mogelijke effecten op Swifterbant Zuid. Voor de uitbreidingslocatie 'Swifterbant Zuid' is in juni 2018 enkel een principebesluit genomen door de gemeenteraad, maar nog geen bestemmingsplan vastgesteld. Door de verschuiving van de turbines aan de Rivierduintocht naar het westen, wordt de locatie Swifterbant Zuid eveneens minder belast.	gewijzigde turbineopstelling inpassingsplan is verderaf gelegen van de beoogde nieuwbouwalocatie

Registratie-nummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0028	102	Het MER rapport vermeldt dat de geluidsoverlast voor het dorp boven de norm uitkomt. Door de extra geluidshinder van vliegtuigen (zie laatste metingen) van het vliegveld Lelystad zal de overschrijding van de norm nog hoger worden.	In deelrapport IV van het MER is de cumulatie van windpark met andere geluidsbronnen opgenomen waaronder Luchthaven Lelystad. Daarbij is gebruik gemaakt van de geluidsbelasting zoals vastgelegd in het bestaande Luchthavenbesluit. De metingen die gedaan zijn tijdens de belevingsvlucht zijn niet meteen bruikbaar door Windplan Blauw om te gebruiken voor een nieuwe modelstudie. Dat komt omdat de metingen het geluid van slechts één vliegtuig/vlucht betreft. De geluidswaarden die bruikbaar zijn voor een modelstudie zijn langtijdgemiddelden (LDEN-waardes) voor meerdere vliegtuigen. Hoeveel vliegtuigen in de toekomst zullen vertrekken van Luchthaven Lelystad is nog niet vastgelegd in een nieuw (ontwerp)besluit. Het aantal vluchten dat gebruikt kan worden voor de modelstudie is daardoor onduidelijk. Om die reden is gebruik gemaakt van de geluidsbelasting zoals vastgelegd in het bestaande Luchthavenbesluit.	geen
	103	In het MER rapport staat dat men maatregelen moet nemen om de overlast te beperken door het stilzetten van de molens. Het probleem van het laagfrequent geluid zal hiermee niet worden verholpen. Gemiddeld 1 op de 10 mensen hebben ernstig last van laagfrequent geluid. De wettelijke voorzorg plicht is hierbij zeker van toepassing, aangezien niet bekend is wat de effecten zijn, welke molens met een hoogte van 214 en 240 meter kunnen veroorzaken.	De ministers hebben het voorzorgsbeginsel in de besluitvorming toegepast. In dat kader wordt opgemerkt dat het inpassingsplan aan de normen van het Activiteitenbesluit voldoet. Deze normen bieden voldoende bescherming tegen laagfrequent geluid. In het kader van ruimtelijke ontwikkelingen wordt een afweging gemaakt op basis van best beschikbare kennis op dat moment. Uit de onderzoeken die gedaan zijn door o.a. het RIVM in 2015 en 2017 blijkt niet dat er reden is om aan te nemen dat laagfrequent geluid van windturbines gezondheidseffecten veroorzaakt.	geen
	104	Het constant zien draaien van deze molens op bijna elke plek in het dorp, aangezien ze boven alle boomtoppen uitsteken, geeft een totaal verstorend beeld, dit wordt 's avonds en 's nachts ook nog verergerd door het constant zien knipperen van de beveiligingslichten.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.6 van deze antwoordnota.	geen
	105	Er is sprake van te verwachten schade. De waarde van mijn woning zal dalen van 15 tot 51 % doordat er molens staan in de directe omgeving. Omdat deze molens de hoogste van Nederland worden, zal de waardevermindering van de woningen. Ook is bekend dat er uitval en storingen kunnen voorkomen van elektronische apparaten en installaties.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.9 van deze antwoordnota.	geen
	106	Indiener is verbaasd dat de molens zo dicht bij het dorp worden geplaatst. De polder is zo groot, er kunnen wel op 20 andere plaatsen molens worden geplaatst die geen overlast veroorzaken. In de plannen van SwifterwinT en de NUON staan ook duidelijk alternatieven. De meeste simpele is de verplaatsing van de 5 molens van de Rivierduintoct naar de Kamperhoekweg (zie: west alternatieve plaatsingszone) en indiener verzoek dringend daarvoor te kiezen.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.4 van deze antwoordnota.	geen

Registratie-nummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0029	107	Indiener uit Swifterbant denkt dat alternatieve energie, waaronder windenergie, een must is voor onze gezamenlijke energietoekomst, en denkt dat ook nagenoeg alle medebewoners daarvan zijn overtuigd. Tot op heden is er geen bezwaar geweest tegen de bestaande molens in het gebied, enerzijds omdat een flink aandeel van de agrariërs er financieel voordeel bij heeft en anderzijds zijn er in de loop van de tijd mensen vrijwillig in het gebied gaan wonen.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.2 van deze antwoordnota.	geen
	108	Deze situatie verandert volgens indiener echter wezenlijk omdat na de horizonvervuiling van de molens bij Urk, nu ook de molens in windplan Blauw daarvoor zorgen: van verre zichtbaar en nergens meer rust voor het oog.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.2 van deze antwoordnota.	geen
	109	Indiener is verbaasd dat er nu molens komen in gebieden geen molens gebouwd mochten worden en dat deze nu ook nagenoeg in de aanvliegroute van vliegveld Lelystad komen. Dit zal technisch wellicht geen probleem zijn, maar daarmee wordt het laatste stuk originele polder naar het verleden verbannen.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.6 van deze antwoordnota.	Geen
	110	Indiener en ruim 6.000 anderen in het dorp worden verplicht naar molens te kijken vanuit het eigen vertrouwde straatbeeld. Wezenlijk van belang vindt indiener dat dit waarschijnlijk gebeurt omdat in het plan mensen gecompenseerd, waardoor de lijnopstelling verlengd wordt door het bos. Indiener meent dat het belang van de financieel gedupeerde windmoleneigenaren ook op een andere manier kan worden gecompenseerd, zonder dat er 6.000 andere bewoners zonder enig financieel voordeel hiervan de dupe moeten zijn.	Onderdeel van het windproject is dat de direct omwonenden de mogelijkheid krijgen om financieel te kunnen participeren. Ruim voor de start van de exploitatie van het nieuwe windpark zullen de initiatiefnemers samen met de gemeentes Dronten en Lelystad voor de besteding van de gebiedsgebonden bijdrage een beleidsplan en uitvoeringsprogramma met begroting opstellen. Bij het opstellen van het beleidsplan, uitvoeringsprogramma en begroting zullen lokale partijen betrokken worden. Een en ander is vastgelegd in de anterieure overeenkomst die de initiatiefnemers en de gemeentes Dronten en Lelystad met elkaar hebben gesloten. Tevens wordt verwezen naar paragraaf 2.8 van de algemene beantwoording.	Geen
	111	Indiener zegt niet het financieel voordeel te hebben zoals de bewoners aan de buitenwegen naar horen zeggen wel krijgen. Participeren is voor een groot deel van de bevolking geen optie.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.8 van deze antwoordnota.	geen
	112	Indiener noemt verder de mogelijke toekomstige verpaupering van het dorp, waardevermindering van de woningen, minder woongenot. Daarnaast is er een onevenredig aandeel van met name Flevoland t.o.v. ander provincies.	Er zijn geen aanwijzingen dat het windpark zal leiden tot verpaupering van het dorp. Verder is het effect dat een windpark zal hebben op de waarde van woningen en andere onroerende zaken in het gebied op dit moment nog moeilijk te bepalen. Op grond van artikel 6.1 van de Wro, gelezen in samenhang met artikel 6.6, tweede lid, kan een aanvraag om tegemoetkoming in de planschade worden ingediend en kan eventuele waardedaling in die procedure aan de orde worden gesteld. In de Structuurvisie Wind op Land en het Energieakkoord is de afspraak over het realiseren van 6.000 MW windenergie op land vastgelegd. Flevoland heeft zich inderdaad gecommitteerd aan een flink deel daarvan, te weten 1.390,5 MW. Dit is echter slechts een tussenstap in de energiedoelstelling van de provincie. De belangrijkste doelstelling is maatgevend: Een energieneutraal Flevoland. De provincie leent zich goed voor windenergie, nu het een windrijk gebied betreft waar sanerings- en opschalingskansen liggen. Tevens wordt verwezen naar de algemene beantwoording in hoofdstuk 2.	geen
	113	Verder noemt indiener de 800 handtekeningen, die schijnbaar niet de waarde hebben om het plan op enigerlei wijze aan te passen op het ene punt, zijnde 5 molens die te dicht bij het dorp komen.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 25 van deze antwoordnota.	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0030	114	Indiener, inwoner van de Swifterbant, vindt dat de belangen van de burgers uit de dorpskern Swifterbant onvoldoende zijn meegenomen in de uitwerking van de planvorming, waardoor er in deze fase weinig invloed meer kan worden uitgeoefend. In de kamerbrief van 1 februari 2016 van minister H.G.J. Kamp (kenmerk DGETM-EO/15174332) wordt een duidelijke betrokkenheid van burgers in o.a. 5 uitgangspunten bij de planvorming benadrukt. De burgers uit de dorpskern zijn niet bij de planvorming betrokken, waardoor waardevolle inbreng en adviezen ten aanzien van het dorp nauwelijks een rol hebben gespeeld. Het voorkeursalternatief en de 5 molens dicht bij het dorp kan volgens indiener dan ook rekenen op weinig draagvlak. Door burgers niet eerder te betrekken in dit soort grote energieprojecten waar een kleine groep grote economische belangen heeft en een grotere groep lijdzaam moet afwachten wat er gaat gebeuren, beperkt dit het draagvlak van het project.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	geen
	115	Indiener erkent dat tijdens de laatste inloopavonden van juli 2018 er veel is gedaan om inzicht te geven in het project, het ontstaan en de gevolgen. Dit is echter een fase waarin voor de inwoners van de dorpskern Swifterbant nagenoeg geen invloed meer is uit te oefenen op het ter inzage liggende plan. Ongetwijfeld is de procedure goed gevolgd. De ter inzage liggende stukken zijn van intimiderende omvang.	In de zienswijzefase wordt gelegenheid gegeven aan eenieder om te reageren op de ter visie gelegde stukken en ontwerpbesluiten. Er wordt bestreden dat er geen daadwerkelijke inspraak mogelijk is op het plan. Alle ingediende zienswijzen zijn beoordeeld en van een reactie voorzien en het plan is op onderdelen gewijzigd, mede naar aanleiding van de ingediende zienswijzen (zie hoofdstuk 2 van deze zienswijzennota). In onderhavige procedure is alle informatie die ten grondslag ligt aan de ontwerpbesluiten ter beschikking gesteld.	geen
	116	Indiener gaat er ook vanuit dat wettelijke normen zijn gerespecteerd, maar stelt wel dat het voorkeursalternatief, dat voorziet in 5 molens, waarvan 2 in het Swifterbos, het dorps- en landelijke karakter van het dorp zullen aantasten. Bovendien worden veel huishoudens blootgesteld aan mogelijke overlast. Ofschoon het buitengebied alternatieven biedt, wordt onvoldoende uitgelegd waarom dit voorkeursalternatief uitgevoerd moet worden.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	inpassingsplan maakt geen turbines in Swifterbos meer mogelijk
	117	Het feit dat er ook sprake kan zijn van participatie in de exploitatiefase en de oprichting van een gebiedsfonds lijkt een mooi initiatief maar is in deze fase nog steeds te vaag en niet duidelijk hoe dit ingericht gaat worden. Bovendien naar mening naar van indiener te laat.	In de anterieure overeenkomst zijn afspraken gemaakt die borgen dat participatie door bewoners uit de aanliggende woonkernen rond het projectgebied mogelijk zal zijn. De exacte uitwerking gebeurt, mede vanwege noodzakelijk overleg met de AFM, tijdens de financieringsfase van het project. Hiervoor is een participatieplan opgesteld.	geen
	118	Indiener vindt dat er meer duidelijkheid moet komen over het waarom van het voorkeursalternatief en dan met name de Rivierduintocht en vraagt om een voorstel hoe burgers uit de dorpskern kunnen worden betrokken bij het verdere verloop van de procedure en de inrichting van het gebiedsfonds, dus anders dan meepraten over de obligaties.	Ruim voor de start van de Exploitatie zullen de initiatiefnemers samen met de gemeentes Dronten en Lelystad voor de besteding van de gebiedsgebonden bijdrage een beleidsplan en uitvoeringsprogramma met begroting opstellen. Bij het opstellen van het beleidsplan, uitvoeringsprogramma en begroting zullen lokale partijen betrokken worden. Een en ander is vastgelegd in de anterieure overeenkomst die de initiatiefnemers en de gemeentes Dronten en Lelystad met elkaar sluiten.	geen
c10-OB-0031	119-126	Betreffende zienswijze is ingetrokken		geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0032	127	Indien vindt de inspraakperiode (22 juni t/m 8 augustus) qua timing bijzonder in het nadeel van omwonenden, nu dit de vakantieperiode betreft. Hierdoor zal eventuele respons veel lager zijn dan bijv. in het voor- of najaar.	Geen rechtsregel staat eraan in de weg dat in de zomer- of vakantieperiode de ontwerpbesluiten ter inzage worden gelegd. De periode van terinzagelegging is bovendien ruim voor de zomervakanties in regio Midden gestart. Bovendien is de periode van terinzagelegging met een week verlengd (zie hoofdstuk 1 van deze antwoordnota). Niet valt in te zien op welke wijze indiener, of andere belanghebbenden, hierdoor niet of niet-tijdig een zienswijze hebben kunnen indienen.	geen
	128	Van de 11 windmolens ten westen van Swifterbant, langs de Rivierduintoelt staan 5 meest zuidelijke windmolens van die lijn veel te dicht bij het dorp. Indiener wordt ernstig in zijn (gezondheids)belangen geschaad. Zijn woning bevindt zich tot op 1300 meter van de windturbine van 213 meter hoog.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	Geen
c10-OB-0032	129	De gevolgen voor het woon- en leefmilieu voor o.a. het dorp Swifterbant worden in het rapport "Deelrapport Woon- en leefmilieu" (kenmerk UT615-46/18-006.848, hierna: "deelrapport") van het MER Windplan Blauw aangegeven. De milieueffecten van het nu voorgestelde voorkeursalternatief (hierna: "VKA") en waar nu inspraak op mogelijk is, zijn in het hoofdrapport (hoofdstuk 6) beschreven. Echter is dit deelrapport een bestudering van de gevolgen op het woon- en leefmilieu in fase 2 van de MER, waarbij de uiteindelijke VKA is gebaseerd op de IR variant. De IR, IA en IB varianten worden in dit deelrapport uitgebreid behandeld. In het hoofdrapport wordt aangegeven dat men de VKA volledig baseert op de zogenoemde regioplanzones (IR). Alternatieve locaties worden uitgesloten. En dit terwijl het deelrapport Woon- en leefmilieu op blz. 98 onder "Gebruiksfase na dubbeldraai" reeds aangeeft: "Het aantal geluidsgevoelige objecten waar (zonder mitigatie) een overschrijding van de norm (47 dB Lden) optreedt is beduidend hoger dan de referentiesituatie. Dit effect is te mitigeren. Het basisalternatief IR en IA/IB worden daarom beoordeeld als aanzienlijk negatief (--)". In alle varianten, IR, IA en IB zijn de geluidsgevolgen voor de omwonenden in Swifterbant als negatief beoordeeld. Het is daarom onrechtmatig om te stellen dat deze geluidsgevolgen met mitigerende maatregelen zijn opgelost. De wettelijke geluidsnorm wordt door de plaatsing van het VKA in de regioplanzones (IR) bij voorbaat fors overschreden, dit wordt in het deelrapport erkend.	In bijlage XIV (bij het MER) zijn de resultaten van het geluidsonderzoek voor het VKA opgenomen. Om te kijken of een windpark voldoet aan de norm, wordt enkel gekeken naar de geluidsproductie van de windturbines. Daarvoor wordt in het MER eerst een berekening gedaan zonder toepassing van maatregelen. In het MER is daarnaast gewerkt met de akoestische worst-case voor de windturbines. Dit betekent dat in het ergste geval de geluidseffecten van een deel van de turbines gemitigeerd moeten worden om te kunnen voldoen aan de geluidsnormen.	Geen
	130	Door mitigerende maatregelen te moeten nemen voordat het windpark is gebouwd, is dat een erkenning van het feit dat wettelijke normen worden overschreden en dat de directe omgeving (Swifterbant-West) ernstig wordt benadeeld door te kiezen voor deze opzet en constructie van de windturbines.	Het treffen van mitigerende maatregelen zorgt ervoor dat de gekozen windturbineopstelling kan voldoen aan de wettelijke normen en vereisten. Niet valt in te zien waarom het op vooraf aangegeven dat mitigerende maatregelen getroffen gaan worden, tot het oordeel leidt dat de directe omgeving ernstig wordt benadeeld. Hiermee wordt alleen bedoeld dat door het treffen van de maatregelen overal aan de wettelijke normen voldaan kan worden.	Geen
	131	Indiener meent dat voor slagschaduw hetzelfde geldt: op blz. 97 van het deelrapport staat dat "voor de windturbines nabij Swifterbant een stilstand regeling absoluut noodzakelijk is om slagschaduw boven de norm te voorkomen".	In de wet is een maximale norm voor slagschaduw opgenomen. Door middel van de verplichte standstill-voorziening worden de turbines zo ingesteld dat niet meer dan 17 dagen per jaar niet meer dan 20 minuten slagschaduw hinder op kan treden. Hiermee is verzekerd dat de wettelijke norm niet wordt overschreden. Het aantal door slagschaduw gehinderden in het rapport betreft het aantal zonder toepassing van de standstill voorziening. Met de toepassing van de standstill voorziening wordt bij alle woningen voldaan aan de norm. Hiermee blijft sprake van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat.	Geen

Registratie-nummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0032	132	In de resultatentabel bij het deelrapport, "Resultaten overschrijdingen geluid per adres", worden voor de woning van indiener Lden-waardes aangegeven van 44,9 dB voor het basisalternatief IR, 45 dB voor variant IB en 46,7 dB voor variant IA. In al deze varianten staan de winturbines ten westen van Swifterbant op dezelfde locatie (langs de Rivierduintoct) en op dezelfde afstand van de woning van de indiener. Dit zijn waardes die bijzonder dicht bij de wettelijke norm liggen terwijl dit al inclusief mitigerende maatregelen is! In de notitie Keuzeruimte milieufweging alternatieve plaatsingszones d.d. 4 mei 2018 wordt op blz. 21 al opgemerkt dat "geen hinder meer ervaren wordt bij een geluidsniveau van 41 dB". Hiermee wordt de ernstige geluidshinder, zelfs met mitigerende maatregelen, al bij voorbaat erkend. Deze geluidsoverlast blijft niet beperkt tot 1 woning, het zijn tientallen woningen in dezelfde straat/ buurt die deze hinder zullen ervaren. Daarbij vallen de sportvelden volgens de geluidskaarten al in de Lden 47 tot 53 dB geluidsbelasting, dat is op 20 meter van de gevel van de woning van de indiener!	Door het treffen van mitigerende maatregelen kan worden voldaan aan de wettelijk geluidsnormen. Zoals is beschreven in het deelonderzoek 'Woon- en leefklimaat' (paragraaf 6.2.3 van deelrapport IV bij het MER) en in paragraaf 5.2 van de plantoelichting bij het MER is bij de beoordeling van de akoestische aanvaardbaarheid van de nieuwe windturbineopstelling een bredere afweging gemaakt dan enkel een toets aan de wettelijke normen. Ook de bestaande (huidige) geluidsbelasting is daarbij betrokken, alsmede de verandering van het aantal woningen waar een toename van de geluidsbelasting op kan treden. Hieruit blijkt dat, hoewel de geluidsbelasting in de nieuwe situatie op enkele woningen toe zal nemen, deze toename desondanks aanvaardbaar wordt geacht. De toename van de geluidsbelasting in het gebied hangt inherent samen met de beleidskeuze om het gebied rondom Swifterbant op grootschalige wijze windenergie te gaan produceren. Bij de keuze voor locaties voor het op grootschalige wijze opwekken van windenergie is dat ook expliciet overwogen (zie hoofdstuk 4). Het belang dat met het opwekken van duurzame energie is gemeoid, wordt in dit geval van groter gewicht geacht dan de toename van geluidsbelasting op enkele locaties in het plangebied. Van doorslaggevend gewicht daar bij is dat altijd voldaan wordt aan de wettelijke geluidsnormen zodat vanuit akoestisch oogpunt sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat.	Geen
	133	In de notitie Keuzeruimte milieufweging alternatieve plaatsingszones (hierna: "notitie") wordt een volwaardig alternatief wordt gepresenteerd, waar indiener wel achter kan staan. Het gaat hierbij om het op blz. 20 gepresenteerde alternatief "Inrichtingsperspectief Geluid". In dit perspectief blijven er langs de Rivierduintoct 4 innovatieve windturbines staan van de 11 genoemd in de VKA. Deze 4 staan echter zo ver ten noorden van het dorp Swifterbant af dat er geen geluidshinder en geen slagschaduw door de inwoners zal worden ervaren, zelfs zonder mitigerende maatregelen! In paragraaf 4.3 van de notitie worden de effecten van de inrichtingsperspectief "Geluid" op natuur, landschap en geluid vergeleken met de IR variant, waar nu uiteindelijk de VKA op is gebaseerd.	Om te kunnen beoordelen hoe de milieueffecten van de alternatieven 3 (RA) en 4 (IA) (regioplanzones + alternatieve plaatsingszones) zich verhouden tot de alternatieven 1 en 2 (regioplanzones), is in bijlage XXI in beeld gebracht in hoeverre invulling van (delen van) alternatieve plaatsingszones en vrijwaring van de gevoelige delen van de regioplanzones leidt tot minder aanzienlijke milieueffecten. Voor de alternatieven 3 (RA) en 4 (IA) is zo onderzocht in hoeverre de alternatieve plaatsingszones keuzeruimte bieden om andere milieufwegingen te maken. Bijvoorbeeld minder aanzienlijke gevolgen voor geluidshinder of natuur. De analyse is uitgevoerd aan de hand van drie inrichtingsperspectieven, waaronder inrichtingsperspectief "Geluid". Uit de effectbeschrijving van de inrichtingsperspectieven (zie bijlage XXI) blijkt dat zowel binnen de regioplanzones als binnen de alternatieve plaatsingszones aanzienlijke effecten kunnen optreden op natuur, landschap en/of geluid. Het benutten van de keuzeruimte die alternatieve plaatsingszones bieden en vrijwaren van gedeelten van regioplanzones leidt voornamelijk tot een verschuiving van effecten. Zo zorgt inrichtingsperspectief geluid voor een aanzienlijke toename van de effecten op bijvoorbeeld natuur en landschap. Inrichtingsperspectief 'geluid' leidt niet tot een afname van milieueffecten ten opzichte van alternatieven 1 (RR) en 2 (IR) waarin enkel regioplanzones zijn benut. Het VKA is tot stand gekomen in een integrale afweging van de aspecten, milieu, omgeving, techniek en economisch perspectief. In deze integrale afweging is niet gekozen voor het afwijken van de bestuurlijke kaders uit het Regioplan omwille van minder geluidsgehinderden onder de norm.	Geen
	134	Voor het onderdeel natuur leidt het inrichtingsperspectief "Geluid" tot 90 meer aanvarings-slachtoffers, echter worden er bij het Swifterbos 40 vleermuizen gespaard. Indiener vindt dit echter een nogal theoretische benadering, niemand weet uiteindelijk hoeveel vogels en vleermuizen er in een bepaald jaar en seizoen vliegen. Procentueel gezien is de toename in het aantal aanvarings-slachtoffers slechts 9,6% t.o.v. de IR variant!	Indiener doelt op een van de mogelijke inrichtingsvarianten als alternatief voor de turbineopstelling in het Swifterbos. Gekozen is voor een ander alternatief. Hiervoor wordt verwezen naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota. Ten aanzien van het aantal mogelijke vleermuisslachtoffers wordt nog opgemerkt dat dit inderdaad aan de hand van een theoretisch model plaatsvindt. Het bevoegd gezag voor de natuuronthefing op grond van de Wet natuurbescherming (provincie Flevoland) moet beoordelen of deze uitkomsten een voldoende betrouwbaar beeld geven van de toekomstige situatie. Indien nodig kan het bevoegd gezag aan de natuuronthefing nadere voorwaarden hiertoe verbinden.	inpassingsplan maakt geen turbines in Swifterbos meer mogelijk

Registratie-nummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0032	135	Het onderdeel landschap geeft de meest bizarre conclusie: Omdat het inrichtingsperspectief "Geluid" niet voldoet aan het zogenaamde Beeldkwaliteitsplan opgesteld door o.a. provincie Flevoland en gemeente Dronten, waarbij turbines in 1 lijn en met minimaal 7 turbines op 1 lijn moeten staan, voldoet het hele inrichtingsperspectief "Geluid" niet! Indiener vindt het "te zot voor woorden" dat hij en alle andere inwoners van Swifterbant ernstige geluidsoverlast moeten ervaren, omdat dit een mooier landschappelijk beeld zou geven. Is dit daadwerkelijk belangrijker dan de gezondheid en het welzijn van de mens? Als dat werkelijk zo belangrijk is, plaatst men met alle respect geen enkele windmolen in het landschap.	Indiener verwijst naar de afweging met betrekking tot het aspect geluid die is gemaakt over de alternatieve plaatsingszones. Zoals is beschreven in paragraaf 2.4 van deze antwoordnota, zijn de alternatieve plaatsingszones om meerdere redenen dan uitsluitend geluid en landschap afgevalen als volwaardige alternatieven voor de plaatsingszones uit het Regioplan. In tegenstelling tot hetgeen indiener suggereert, voldoet de gekozen windturbineopstelling aan de wettelijke geluidsnormen.	geen
	136	Inspraak op het Beeldkwaliteitsplan is niet meer mogelijk, nu deze al in 2017 is vastgesteld. Het is de omgekeerde wereld, want toen het beeldkwaliteitsplan werd vastgesteld, waren de gevolgen voor de plaatsing van de windturbines t.o.v. Swifterbant voor de leek (c.q. de gemiddelde inwoner van Swifterbant) niet zelf in te schatten, laat staan te berekenen! Ten tijde van de vaststelling van het beeldkwaliteitsplan was helemaal niets bekend over de hoeveelheid, type en varianten in plaatsingszones! Men kon in die periode dus nog niet weten waarop men een zienswijze dan wel het bezwaar op moest baseren. Hiermee wordt indiener ernstig in zijn inspraak beperkt. De vraag is of de verantwoordelijke bestuursorganen hiermee niet onrechtmatig hebben gehandeld, aangezien zij een onredelijke kennisvoorsprong hebben op de inwoners van de gemeente en de provincie.	Vanaf 1 mei 2017 heeft gedurende zes weken het ontwerp-beeldkwaliteitsplan voor windenergie ter inzage gelegen. In deze periode konden hierop zienswijzen worden ingediend. Hierna is het definitieve plan door de gemeenteraad van Dronten vastgesteld. Het Beeldkwaliteitsplan is een nadere deeltwerking van het 'Regioplan Windenergie zuidelijk en oostelijk Flevoland'. Het Regioplan is in juli 2016 door de gemeenteraad van Dronten vastgesteld. Op meerdere momenten is inspraak mogelijk geweest op het Regioplan. Het plan heeft onder andere vanaf 22 oktober 2015 tot en met 2 december 2015 ter inzage gelegen.	geen
	137	Het onderdeel Geluid (paragraaf 4.3.6 in de notitie) erkent dat het inrichtingsperspectief "Geluid" tot "aanzienlijk minder gehinderden" leidt. Onze (gezondheids)belangen zijn derhalve onvoldoende afgewogen t.o.v. De esthetische belangen, gezien het mogelijke inrichtingsperspectief "Geluid".	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.7 van deze antwoordnota.	geen
	138	Indien het Windplan Blauw met de VKA in zijn huidige vorm wordt vastgesteld – dus inclusief de 11 windturbines aan de Rivierduintoht i.p.v. de maximaal 4 ten noorden van de Rivierduintoht – dan beraadt indiener zich op juridische stappen. Hij lijdt aanzienlijke immateriële en materiële schade indien de huidige voorgestelde plannen worden doorgezet. Tevens zal er een verzoek tot vergoeding van planschade worden ingediend.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.4 van deze antwoordnota.	geen
c10-OB-0033	139	Indiener reageert op de Kennisgeving Windplan Blauw gepubliceerd in nieuwsblad De Swifterbant. Hij is het niet eens dat inwoners van de gemeenten Dronten en Lelystad de mogelijkheid hebben tot financiële participatie in het windpark, zodat zij mee kunnen profiteren van hernieuwbare energie, want het is een Nederlands probleem (van ons allemaal), en niet van een aantal mensen die er belang bij hebben om er geld aan te verdienen. Indiener verwijst naar een artikel in Telegraaf van 19 december 2017 "Boeren multimiljonair dankzij subsidie", en doelt op het buitendijks windmolenpark Westermereer in het IJsselmeer. Indiener vindt dat het IJsselmeer van ons allemaal is en dat daar die boeren niets over te zeggen hebben.	Het mogelijk maken van participatie door bewoners is een beleidskeuze die is vastgelegd in het Regioplan Windenergie (2016) van de provincie Flevoland. Hetzelfde geldt voor de keuze om een deel van het IJsselmeer als plaatsingszone voor windenergie aan te wijzen.	geen
	140	Indiener betwijfelt of het Windplan wel noodzakelijk is omdat er volgens deskundigen legio methodes zijn om het anders te doen, zoals het ontzien van de regenwouden in het Amazone gebied.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.1 van deze antwoordnota.	geen
	141	Indiener vindt dat het inpassingsplan Windplan Blauw van tafel moet. Hij heeft vernomen dat SwifterwinT een samengaan is van verschillende mensen die onenigheid hadden over het verdelen van de inkomsten van de molens en nu de kans zien om het geld beter te verdelen, en mensen opgeroepen hebben om mee te doen. Indiener geeft aan dat mensen die geen geld hebben, niet mee kunnen doen.	In het Regioplan Windenergie (2016) van de provincie Flevoland is als beleidskeuze vastgelegd: "Nu ontlene veel agrarische bedrijven een substantieel neveninkomen aan windenergie. De aanpak is erop gericht dat dit in de toekomst mogelijk blijft en dat ook andere bewoners en ondernemers in de ontwikkeling of de exploitatie kunnen participeren. Een evenredige verdeling van de maatschappelijke baten is een voorwaarde om het brede maatschappelijke draagvlak voor windenergie, dat nu in de provincie aanwezig is, op lange termijn te behouden." In de anterieure overeenkomst zijn afspraken gemaakt die borgen dat participatie door bewoners uit de aanliggende woonkernen rond het projectgebied mogelijk zal zijn. De exacte uitwerking gebeurt, mede vanwege noodzakelijk overleg met de AFM, tijdens de financieringsfase van het project.	geen

Registratie-nummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
	142	Indiener noemt de uitbreidingen om de scholen, de winkels en het sociale leven beter op gang te brengen en heeft daarover mail-contact gehad met de gemeente Dronten en benoemt in dit verband de onrust over de windmolens die staan gepland.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	geen
	143	In de kennisgeving staat vermeld dat het ontwerp-inpassingplan, de ontwerpbesluiten en het MER en andere stukken kunnen worden ingezien. Indiener heeft de gemeente Dronten gevraagd om de toezending kopieën. Als antwoord kwam een mail met een foto waarop 22 boeken zijn te zien. Indiener vraagt zich af, hoe je als een gewoon mens dat door kunt worstelen om een goed oordeel te vormen.	In onderhavige procedure is alle informatie die ten grondslag ligt aan de ontwerpbesluiten ter beschikking gesteld. Het betreft inderdaad een grote hoeveelheid informatie, die op de meest zorgvuldige en overzichtelijke wijze digitaal en fysiek beschikbaar is gesteld. Ook hebben alle stukken conform de wettelijke termijn 6 weken ter inzage gelegen, zowel digitaal als fysiek in de regio. Ook waren alle stukken in te zien op de informatieavonden die in de regio zijn gehouden en waren medewerkers aanwezig voor vragen en toelichting.	geen
	144	Indiener heeft een alternatieve oplossing: zet de molens die gepland staan bij de Ketelbrug door tot aan de centrale bij Lelystad en op de dijk van Lelystad naar-Enkhuizen, daar is altijd meer wind en verder van Lelystad richting Almere, dat is rijksgrond (dus van ons allemaal) en ook langs de A6 van Lelystad naar Almere is heel veel rijksgrond. Daar kun je heel veel molens kwijt en wordt het welzijn van de mensen minder aangetast en de horizon wordt minder vervuild.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.4 van deze antwoordnota.	geen
c10-OB-0033	145	Indiener pleit voor een landelijke coöperatie, die verantwoordelijk wordt voor het hele windmolenpark en de gevolgen van de grote operatie landelijk kan overzien. Het moet dus niet worden overgelaten aan allerlei clubs, maar een goede structuur krijgen, waarover de Nederlandse Regering dan zeggenschap heeft. Er zijn genoeg deskundigen in Nederland die dat in goede banen kunnen leiden.	De Nederlandse regering heeft er bewust voor gekozen om initiatieven op het gebied van duurzame energie over te laten aan de markt. Bovendien is de insteek van het Regioplan om initiatieven voor het opschalen en saneren door de omgeving te laten ontwikkelen ("bottom-up"). Er zijn geen redeneren om die aanpak te wijzigen.	geen
c10-OB-0034	146-154	Betreffende zienswijze is ingetrokken		

Registratie-nummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0035	155-158	Betreffende zienswijze is ingetrokken		
	159	Volgens voorschrift 7.4 van de ontwerp-watervergunning van Nuon Wind Development B.V. dienen de clusters van rifballen te worden gemarkeerd door middel van een voor de scheepvaart kenbare markering. Deze markering moet jaarlijks worden geplaatst en verwijderd. Indiener betwijfeld of daartoe aanleiding bestaat. De markering zou volgens indiener jaarrond aanwezig moeten kunnen zijn. Het jaarlijks aanbrengen en verwijderen leidt tot aanzienlijke inspanningen voor initiatiefnemers.	Met het verzoek kan worden ingestemd. De eerste gedachte hierbij was dat het niet nodig is om de rifbal-locaties gemarkeerd te houden als er parallel een gebiedsverbod geldt volgens het Rijkpassingsplan. Gezien de afstand tussen beide markeringen en het stabiele beeld dat het jaarrond laten liggen van de markering rond de rifballen geeft, ontstaat er geen onduidelijk voor de scheepvaart. Tevens is het door de rifballen jaarrond te markeren altijd duidelijk voor schepen met ontheffing waar de rifballen zich bevinden. Dit kan de nautische veiligheid bevorderen. Deze overweging vervangt de eerder overweging in de toelichting op de vergunningvoorschriften. Voorschrift 7 lid 4 komt als volgt te luiden: "De locaties van de clustergroepen van rifballen zoals beschreven in bijlage II en VI behorende bij deze vergunning, worden gemarkeerd door middel van een voor de scheepvaart kenbare markering die ondieptes aangeeft. De markering wordt eerst aangebracht gelijktijdig met- of voordat de rifballen op de waterbodem worden neergelegd en zal permanent aanwezig dienen te zijn."	voorschrift 7 lid 4 van de watervergunning wordt aangepast
	160	Volgens indiener is voorschrift 5.2 rechtsonzeker. Indiener stelt dat dit voorschrift de waterbeheerder de onbegrensde mogelijkheid geeft om in iedere situatie een plan van aanpak te verlangen van initiatiefnemers en initiatiefnemers vervolgens te verplichten deze maatregelen uit te voeren. Volgens indiener moet ten minste worden bepaald aan de hand van welke criteria/omstandigheden zal worden bepaald of er een 'noodzaak' bestaat, welk doel de te treffen maatregelen dienen te hebben, wat de reikwijdte en doelstellingen van het plan van aanpak zijn, en aan de hand van welke criteria dit plan van aanpak goedgekeurd zal worden door de waterbeheerder.	Dit voorschrift is van toepassing op de reguliere bedrijfsvoering, waarvoor de waterbeheerder ter bescherming van de doelen zoals gesteld in artikel 2.1 van de Waterwet het nodig kan achten om maatregelen te verlangen. Deze maatregelen legt de beheerder niet direct op, maar stelt de vergunninghouder in de mogelijkheid om zelf passende maatregelen te treffen. Het betreft hier dezelfde of vergelijkbare maatregelen, zoals in voorschrift 2 lid 1 zijn bedoeld teneinde een nadelige beïnvloeding van een waterstaatswerk zoveel mogelijk te voorkomen, te beperken en/of ongedaan te maken. De inhoudelijke beoordeling zal plaatsvinden op vergelijkbare wijze als de plannen die ingediend dienen te worden op grond van voorschrift 4 lid 3. Wellicht ten overvloede, de Waterwet en de daaraan verbonden algemene maatregelen van bestuur en ministeriële regelingen bevatten handvatten om, indien waterstaatswerken die in het licht van de doelstellingen van de Waterwet zoals verwoord in artikel 2.1 van deze wet, nadere bescherming behoeven, al dan niet volgend uit onvoorziene omstandigheden zoals ongewone voorvallen, aanwijzingen te geven die verder reiken dan- of een nadere invulling geven aan hetgeen deze vergunning reguleert. Dit voorschrift wordt dan ook niet gewijzigd.	geen
c10-OB-0035	161	Ten aanzien van voorschrift 8.2 wijst indiener erop dat op grond van de (ontwerp)Wnb-vergunning een situatie zou kunnen ontstaan dat de twee buitendijkse lijnen van Windplan Blauw niet in gebruik mogen zijn indien de rust in het rustgebied, gemarkeerd met de in voorschrift 8.2 bedoelde ballenlijnen, niet kan worden gegarandeerd. Een dergelijke situatie zou zich kunnen voordoen op het moment dat de ballenlijn wordt verwijderd. Volgens indiener moet aan dit voorschrift worden toegevoegd dat verwijdering niet langer zal hoeven plaats te vinden dan strikt noodzakelijk.	Ook in situaties dat er geen watervergunning nodig is, dient het werk op een dergelijke manier te worden uitgevoerd dat waterbeheerder en hulpdiensten toegang moeten hebben. Het is daarom zeker niet ongebruikelijk om dit in een voorschrift op te nemen. In de Waterregeling is een artikel van gelijke strekking opgenomen. In artikel 6.8 lid f van de Waterregeling staat dat tijdens de activiteit of werkzaamheden het oppervlaktewaterlichaam of bijbehorend kunstwerk bereikbaar blijft voor de beheerder en voor hulpdiensten. In voorschrift 8 lid 2 is opgenomen dat deze toegang verleend dient te worden met het oog op de uitvoering van de taken van de genoemde beheerder. Van een waterbeheerder mag verwacht worden dat deze zich tevens houdt aan de overige verplichtingen uit andere wet- en regelgeving en dat deze redelijkerwijs niet langer dan nodig gebruikt maakt van de deze aanwijzing. Het is niet mogelijk om in een vergunning voorschriften te stellen aan anderen dan aan wie de vergunning is verleend. Dit voorschrift wordt dan ook niet gewijzigd.	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0035	162	<p>Indiener verzoekt voorschrift 18 (resp. voorschrift 11) van de ontwerp-watervergunning van IJsselmeerwinT) zodanig aan te passen, dat de bankgarantie gedurende ten minste een periode van 15 jaar, te rekenen vanaf de start van de exploitatie van de windturbines waarop de watervergunning betrekking heeft, mag worden opgebouwd, en/of waarbij voorts wordt bepaald dat de bankgarantie maximaal 1% van de bouwsom van het Windpark dient te omvatten. De termijn van 15 jaar ligt hierbij voor de hand, aangezien dit de periode is dat aan het park SDE-subsidie zal worden uitgekeerd. Een percentage van 1% van de bouwsom komt, daarnaast, overeen met de kosten die redelijkerwijs gemaakt zullen moeten worden om het Windpark te verwijderen.</p>	<p>De voorgeschreven bankgarantie dient ertoe om financiële zekerheid te verkrijgen voor het verwijderen van het windpark. Artikel 6.20 van de Waterwet biedt de mogelijkheid tot het instellen van een financiële zekerheid. De vorm waarin dit in de vergunning wordt voorgeschreven en uiteindelijk geformaliseerd, is door de wetgever onbepaald. Omdat het Rijk wil voorkomen dat de betreffende onderdelen van het windpark niet op kosten van de vergunninghouder kunnen worden verwijderd, is gebruik gemaakt van de in genoemd artikel geboden wettelijke mogelijkheid.</p> <p>Indiener plaats bij de uitwerking hiervan in de voorschrift 11 kanttekeningen en doet voorstellen. Zo wordt verzocht de zekerheidsstelling te beperken tot de periode vanaf de start van de exploitatie en de opbouw gedurende een periode van 15 jaar (gelijktijdig met de exploitatiesubsidie volgens de SDE regeling) te laten plaatsvinden. Ook wordt verzocht om een maximaal te reserveren bedrag in de voorschriften op te nemen.</p> <p>Het te reserveren bedrag dient deugdelijk te zijn onderbouwd. In het voorschrift is reeds opgenomen dat dit bedrag proportioneel in de tijd mag worden opgebouwd tot de hoogte die past bij de verwijdering. Het is de aan initiatiefnemer om dit gedurende deze periode te onderbouwen en hierover tijdig afstemmen te zoeken met de waterbeheerder. De indiener laat in het voorstel de bouwsom open, de waterbeheerder kan daarom op basis van de verkregen informatie geen vergelijking maken met de bedragen die voor overige vergelijkbare windparken per geïnstalleerde MW worden gevraagd. Gezien het voorschrift reeds ruimte biedt om het te reserveren bedrag in goed overleg af te stemmen ontbreekt de noodzaak om dit aan te passen.</p> <p>De financiële zekerheidsstelling kan het beste worden vergeleken met zekerheidsstellingen die de waterbeheerder heeft gevraagd in vergunningen voor offshore windparken en vergelijkbare windparken in het IJsselmeergebied. Deze windparken zijn qua omvang en financiële risico's voor de waterbeheerder vergelijkbaar te noemen. Deze windparken maken -net als Windplan blauw-aanspraak op SDE subsidie en van een verschil in financiële kaders is wat dit onderdeel betreft geen sprake. In de vergunningen voor andere windparken zijn door de waterbeheerder bankgaranties gevraagd vanaf aanvang bouwfase tot met de verwijderingsfase. De waterbeheerder heeft het in zijn rol van bevoegd gezag voor de Waterwet redelijk geacht om gelijke voorwaarden te laten gelden voor Windplan Blauw. De door indiener aangevoerde argumenten om hierover anders te oordelen hebben de waterbeheerder onvoldoende overtuigd.</p> <p>Hierbij wordt opgemerkt dat voor de waterbeheerder niet alleen het financiële risico telt maar ook de achterliggende publieke taak. Het is van maatschappelijk- en waterstaatsbelang dat vooraf zeker wordt gesteld dat de betreffende delen van de waterstaatswerken IJsselmeer en de IJsselmeerdijk na afloop van de operationele periode weer volledig beschikbaar komt voor de bestaande of toekomstige functies hiervan. De verwijdering van het windpark mag in elk geval geen onzekerheid worden. De bankgarantie dient naast het wegnemen van de financiële risico's van de waterbeheerder ook de achterliggende maatschappelijke belangen en de doelstellingen van de Waterwet.</p>	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0035	162		<p>Het bevoegd gezag acht de kans op vroegtijdige verwijdering in het geval van Windplan blauw even groot als bij andere windparken. Risico's zoals het failliet kunnen gaan van de eigenaar, de (onder)aannemers, de toeleveranciers of het risico van dalende energieprijzen gelden in principe voor elk windpark. Dat een faillissement van een windpark niet ondenkbaar is blijkt onder andere uit een casus uit 2009 waarin een bedrijf dat mede-eigenaar was van Windpark Amalia in de Noordzee failliet werd verklaard. Hoewel de kans op vroegtijdige verwijdering algemeen verwoord relatief niet groot hoeft te worden geacht, is de potentiële financiële schade waarmee de beheerder kan worden geconfronteerd van die omvang dat een financiële zekerheidsstelling volgens artikel 6.20 van de Waterwet gerechtvaardigd is</p> <p>Geconcludeerd wordt dat de zienswijzen van indiener onvoldoende overtuigen, c.q. motiveren dat met de voorgestelde wijziging van het bepaalde inzake de bankgarantie, de belangen van de waterbeheerder en het achterliggend maatschappelijk belang in voldoende mate recht worden gedaan. Gezien de grote schaal van het initiatief en de potentiële financiële schade die voor de waterbeheerder kan ontstaan, mocht de verwijdering niet bekostigd worden door de initiatiefnemer of diens rechtsopvolger, is het bevoegd gezag van oordeel dat het financiële risico gedurende gehele periode van bouwfase tot en met verwijderingsfase beheerst dient te worden door gebruik te maken van de mogelijkheid als bedoeld in artikel 6.20 van de Waterwet. Dit voorschrift wordt dan ook niet gewijzigd.</p>	
	163	Ten aanzien van voorschrift 18 (resp. 11) merkt indiener op dat de (eerste) vergunninghouders slechts in lid 1 de optie krijgen tot het stellen van een bankgarantie, doch dat een rechtsopvolger de keuze heeft tussen een bankgarantie of een andere vorm van door de Staat goedgekeurde zekerheidsstelling. Initiatiefnemers wensen zelf ook de mogelijkheid te krijgen om een andere vorm van zekerheidsstelling te verstrekken en verzoeken de voorschriften hierop aan te passen.	Onderzoek door de waterbeheerder wees uit dat - andere vormen van zekerheidsstelling dan een bankgarantie – zoals bedoeld in voorschrift 18 respectievelijk voorschrift 11 lid 3, voor RWS niet acceptabel zijn. Per abuis was dit alleen in het eerste lid 1 correct opgenomen. Het betreffende tekstdeel in lid 3 wordt dan ook in overeenstemming gebracht met lid 1. De waterbeheerder houdt hiermee de verwachtingen wat betreft het type zekerheidsstelling realistisch. Voorschrift 18 respectievelijk voorschrift 11 lid 3 komt als volgt te luiden: "Binnen 10 weken nadat een rechtsopvolger houder van deze vergunning is geworden, dient deze een bankgarantie van gelijke inhoud als bedoeld in lid 1 af te geven aan de Staat."	voorschrift 11 lid 3 van de watervergunning wordt aangepast
	164	Indiener verzoekt om voorschrift 4, lid 2, sub c zodanig aan te passen dat hieruit blijkt dat dit voorschrift geen betrekking heeft op de te plaatsen windturbine.	In het Waterbesluit is een artikel van gelijke strekking opgenomen. In artikel 6.16d lid 1 sub c is bepaald dat een onafhankelijke deskundige aan de waterbeheerder een verklaring verstrekt dat het ontwerp van de windturbine alsmede een andere installatie die deel uitmaakt van het windpark voldoende sterk is om de als gevolg van windsterkte, golfslag, stroming en gebruik van de turbine te verwachte krachten te weerstaan. Het betreffende voorschrift uit de watervergunning wordt in overeenstemming gebracht met het betreffende artikel uit het Waterbesluit. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan het verzoek van de indiener. Voorschrift 4 lid 2 sub c komt te luiden: "Een verklaring van een onafhankelijke deskundige waaruit blijkt dat de windturbine alsmede een andere installatie die deel uitmaakt van het windpark voldoende sterk is om de als gevolg van windsterkte, golfslag, stroming en gebruik van de turbine te verwachten krachten te weerstaan."	voorschrift 4 lid 2 sub c van de watervergunning wordt aangepast
	165-196	Betreffende zienswijze is ingetrokken		

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0035	170	Indiener verzoekt om bij de ontwerpbesluiten de juiste rechtspersoon als vergunninghouder aan te merken, namelijk de rechtspersoon die de vergunning heeft aangevraagd.	De aanvragers zullen de tenaamstellingen in de machtigingen aanpassen. Het bevoegd gezag zal de tenaamstellingen in de definitieve beschikkingen aanpassen.	de tenaamstelling in de omgevingsvergunning wordt aangepast
	171	Indiener verzoekt de passage over de Dolphinfundatie uit de vergunning, de considerans en de tekst onder 'voorwaarden' inde ontwerpvergunningen te verwijderen. Volgens indiener is deze tekst onduidelijk. Indiener stelt dat met deze passage is beoogd de aangevraagde Dolphinfundatie te weigeren. Initiatiefnemers verzoeken deze weigering te heroverwegen.	Middels een collegevoorstel voor het afwijken van het welstandsadvies zal de dolphinfundatie toegestaan worden.	de dolphin-fundatie wordt mogelijk gemaakt in de omgevingsvergunning
	172	Indiener verzoekt voorschrift 4.11 zo aan te passen zodat hier slechts een verplichting voor de vergunninghouders is opgenomen om uiterlijk drie maanden voor aanvang van de bouwfase een geluidsonderzoek aan te leveren.	Bij de vaststelling van het RIP wordt de cumulatie van geluid toegevoegd in de gebruiksbepalingen (art. 4.4.4). Daarmee is reeds nu planologisch geborgd dat de geluidsbelasting vanwege het gehele Windplan Blauw niet hoger zal zijn dan 41 dB L _{night} en 47 dB L _{DEN} . Het voorschrift wordt als volgt gewijzigd in: "Uiterlijk drie maanden voor aanvang van de bouwfase van het windturbinepark moet aan het bevoegd gezag meegedeeld worden welk type windturbine gerealiseerd wordt. Hierbij dient een rapport van een geluidsonderzoek aangeleverd te worden. Dit onderzoek dient mede inzicht te geven in de cumulatieve geluidsbelasting van de overige lijnopstellingen binnen Windplan Blauw." Als attendering naar aanvrager zal worden opgenomen dat op basis van de informatie die alsdan wordt verkregen, het bevoegd gezag kan besluiten om een maatwerkvoorschrift op grond van art. 3.14a, lid 2, Activiteitenbesluit op te leggen.	voorschrift 4.11 van de omgevingsvergunning wordt aangepast
	173	Indiener geeft aan dat in de aanvragen voor de omgevingsvergunningen voor de windturbines op het land niet de juiste coördinaten zijn opgenomen. De onderzoeken, het MER en het (ontwerp)rijksinpassingsplan hanteren wel de juiste coördinaten.	Initiatiefnemer heeft de aangepaste toelichtingen ingediend met de juiste coördinaten. Bevoegd gezag zal deze gewijzigde toelichtingen toevoegen aan de definitieve vergunningen.	de coördinaten worden overeenkomstig gewijzigd in de omgevingsvergunning
	174-179	Betreffende zienswijze is ingetrokken		
	180	De Wnb-vergunning is verleend aan <i>Vereniging SwifterwinT B.V.</i> Dit moet SwifterwinT B.V. zijn.	Dit wordt aangepast zoals verzocht.	de tenaamstelling wordt aangepast in de natuurvergunning
	181	Volgens indiener is voorschrift 7e in strijd met de rechtszekerheid. Er blijkt uit het voorschrift onvoldoende wanneer er een situatie zich voordoet dat de rust onvoldoende is gegarandeerd. Indiener verzoekt het voorschrift te laten vervallen en in plaats daarvan te bepalen dat in het monitoringsplan moet worden beschreven hoe de rust in het rustgebied zal worden gemonitord, welke criteria hierbij worden gehanteerd en op basis van welke signalen c.q. in welke situaties overleg met het bevoegd gezag zal plaatsvinden.	Dit voorschrift wordt als volgt aangepast: "Vergunninghouder monitort de rust in het rustgebied. In het monitoringsplan wordt beschreven hoe de monitoring plaatsvindt, welke criteria hierbij worden gehanteerd en op basis van welke signalen contact met het bevoegd gezag wordt opgenomen."	voorschrift 7e van de natuurvergunning wordt aangepast
	182	Volgens indiener is voorschrift 7f in strijd met de rechtszekerheid. Er blijkt uit het voorschrift onvoldoende welke criteria bepalen dat de rust in het rustgebied onvoldoende gegarandeerd kan worden. Ook is volgens indiener onduidelijk wat onder 'problemen' wordt verstaan. Indiener verzoekt dit voorschrift te laten vervallen.	Dit voorschrift wordt als volgt aangepast: "Mocht blijken dat de situatie in de praktijk niet overeen komt met de volgens de passende beoordeling voorgestelde situatie dan is het mogelijk de voorschriften van de vergunning aan te passen."	voorschrift 7f van de natuurvergunning wordt aangepast

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0035	183	Volgens indiener is voorschrift 12 in strijd met de rechtszekerheid. Er blijkt uit het voorschrift onvoldoende wanneer de noodzaak of wenselijkheid bestaat om de windturbines stil te zetten. Ook is onduidelijk wanneer naar mening van het bevoegd gezag 'dit uit monitoring blijkt'. Indiener verzoekt dit voorschrift te laten vervallen.	Dit voorschrift wordt als volgt aangepast: "Er blijft staan dat windmolens voorzien moeten zijn van een mogelijkheid tot plaatsen stilstandvoorziening."	voorschrift 12 van de natuurvergunning wordt aangepast
	184	Volgens indiener is voorschrift 13 in strijd met de rechtszekerheid. Er blijkt uit het voorschrift onvoldoende wanneer sprake is van 'onvoorziene negatieve effecten' die ertoe zouden nopen om maatregelen te treffen. Ook ontbreekt volgens indiener een nadere onderbouwing ten aanzien van de wenselijkheid en/of de noodzaak van dit voorschrift, waarbij alle relevante belangen zijn betrokken. Indiener verzoekt dit voorschrift te laten vervallen.	Dit voorschrift komt te vervallen.	voorschrift 13 van de natuurvergunning vervalt
	185	Volgens indiener is de noodzaak dan wel de wenselijkheid van voorschrift 16 niet nader toegelicht. Volgens indiener leidt dit mogelijk tot de situatie waarin een te saneren turbine niet binnen de gestelde termijn is gesaneerd, zodat alle andere windturbines stil moeten komen te staan. Dit is onwenselijk. Indiener verzoekt dit voorschrift te laten vallen.	Het voorschrift wordt zo aangepast dat sprake is van proportionaliteit. Een gelijk aantal windmolens wordt buiten gebruik gehouden als het aantal nog niet gesaneerde windmolens.	voorschrift 16 van de natuurvergunning wordt aangepast
	186-194	Betreffende zienswijze is ingetrokken		
	194	Indiener verzoekt de planregels zodanig aan te passen dat: - In de bouwregels wordt vastgelegd dat de omgevingsvergunning voor bouwen alleen wordt verleend indien bij de aanvraag om een omgevingsvergunning is geborgd dat de te saneren windturbines uiterlijk een half jaar na het in exploitatie nemen buiten gebruik worden gesteld en uiterlijk een jaar na het buiten gebruik stellen van de bestaande windturbines zijn verwijderd; - In de gebruiksregels wordt vastgelegd dat de nieuwe windturbines niet in exploitatie mogen worden gehouden indien een jaar na start van de exploitatie de te verwijderen windturbines niet zijn verwijderd, waarbij de uitzondering zoals nu opgenomen in artikel 4.4.2 behouden blijft.	De redactie van de planregels bij het ontwerp van dit inpassingsplan was zo vormgegeven dat werd voorgeschreven dat binnen een half jaar na het in exploitatie nemen van de nieuwe windturbines, de bestaande windturbines gesaneerd moesten zijn. Naar de letter van de regeling zou dit inhouden dat de bestaande windturbines inderdaad binnen 26 weken zouden moeten worden verwijderd. Daarmee wordt niet voldaan aan de afspraak dat de bestaande windturbines nog zes maanden in productie mogen blijven (dubbeldraaien) en pas daarna verwijderd moeten worden. Naar aanleiding van deze zienswijze wordt de redactie van de planregels daarom zo aangepast dat de bestaande windturbines nog zes maanden in exploitatie mogen blijven en vervolgens binnen zes maanden daarna verwijderd moeten zijn. Dit voorstel is voorgelegd aan de ambtelijke vertegenwoordiging van de provincie Flevoland. Het betreft immers de invulling van het vereiste vanuit het Regioplan. Dit voorstel is door hen akkoord bevonden.	artikel 4.4.2 uit het ontwerp inpassingsplan wordt aangepast
	195	Indiener verzoekt de planregels aan te passen zodat bepaald is dat de omgevingsvergunning voor bouwen voor de twee buitendijkse lijnen uitsluitend wordt verleend indien bij de aanvraag is geborgd dat de bestaande windturbines van windpark Irene Vorrink zijn verwijderd voordat de buitendijkse lijnen in gebruik worden genomen, en als specifieke gebruiksregels is bepaald dat de buitendijkse lijnen slechts in gebruik mogen worden genomen en gehouden nadat de windturbines van Irene Vorrink zijn verwijderd.	Uit de passende beoordeling (bijlage IX bij het MER, pagina 86) blijkt dat het instellen van het rustgebied enkel mogelijk is nadat de bestaande windturbines van het Windpark Irene Vorrink uit bedrijf zijn gesteld. Het stopzetten van de exploitatie van de turbines van het bestaande windpark zijn daarmee een noodzakelijke randvoorwaarde om het rustgebied in te kunnen stellen. De redactie van de planregels bij het ontwerp van het inpassingsplan laten de mogelijkheid open om de bestaande windturbines nog zes maanden in bedrijf te houden. Dat is niet in overeenstemming met dit onderdeel van de passende beoordeling en dat wordt overeenkomstig deze zienswijze bij vaststelling van het inpassingsplan hersteld.	artikel 4.4.1 uit het ontwerp inpassingsplan wordt aangepast

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0035	196	Indiener verzoekt, door aanvulling van artikel 4.4, in het inpassingsplan te bepalen dat het in gebruik nemen en houden van de turbines slechts is toegestaan indien en voor zover nodig in of op de turbines een voorziening is aangebracht en in werking is ter voorkoming van overschrijding van de norm van ten hoogste 47 dB Lden en de norm van ten hoogste 41 dB Lnight op de gevel van gevoelige gebouwen en bij gevoelige terreinen op de grens van het terrein als gevolg van het in bedrijf zijn van de windturbine.	Zoals is verwoord in paragraaf 5.2 van de plantoelichting kan de nieuwe windturbineopstelling, al dan niet na het treffen van mitigerende maatregelen, overal voldoen aan de wettelijke geluidsnormen uit het Activiteitenbesluit. De initiatiefnemers hebben ervoor gekozen om de nieuwe windturbineopstelling op te delen in zes afzonderlijke 'inrichtingen' in de zin van de Wet milieubeheer. Hoewel elke inrichting afzonderlijk zonder meer kan voldoen aan de wettelijke geluidsnormen, zijn situaties denkbaar dat het gecumuleerde geluidsniveau van twee of meer inrichtingen tezamen op de gevel van enkele woningen in het plangebied groter is dan de wettelijke norm van 47 dB L _{DEN} (dan wel 41 dB L _{night}) toestaat. Dit is altijd op te lossen door middel van het treffen van maatregelen. De vraag is echter binnen welk van de betreffende inrichtingen de maatregelen getroffen moeten worden. Op voorhand is dat niet te bepalen, omdat dit afhangt van welk type windturbine de initiatiefnemers gaan bouwen. Het bevoegd gezag voor de omgevingsvergunningen (de gemeenten Lelystad en Dronten) heeft hierover in de ontwerpen van de omgevingsvergunning om die reden evenmin een standpunt over ingenomen. Om zeker te stellen dat, ongeacht welk turbinetype gekozen wordt, altijd aan de wettelijke normen voldaan wordt, wordt het voorstel van indiener overgenomen.	aan de planregels van het inpassingsplan wordt een gebruiksregel in art. 4.4 toegevoegd
	197	Volgens indiener is in artikel 4.2, sub j, ten onrechte bepaald dat de windturbines ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding – 1' gebouwd dienen te worden op het middelpunt van het bouwvlak. Het betreft hier de windturbines op water. Hiervan afwijken is alleen mogelijk met toepassing van artikel 4.3. Volgens indiener is deze beperking onwenselijk nu nog geen sonderingen zijn verricht en de kans zou kunnen bestaan dat de turbines nog enigszins moeten opschuiven ten opzichte van de locatie die nu in het ontwerpbestemmingsplan is opgenomen. Indiener verzoekt het plan zodanig aan te passen dat de windturbines binnen het bestemmingsvlak over een op de verbeelding aan te geven lijn mogen schuiven van oost naar west.	Overeenkomstig het gemeentelijke Beeldkwaliteitsplan (BKP, hoofdstuk 4 op p. 29-31) is enige mate van flexibiliteit geboden voor het bouwen van de windturbines in het IJsselmeer. Het heeft daarbij de voorkeur om de onderlinge afstand tussen de turbines in de binnen- en de buitenbocht zoveel mogelijk gelijk te houden. Naast de ontwerpprincipes uit het BKP, is daarbij de afstand tot de ter plaatse aanwezige vaargeul maatgevend. Dat is de reden dat in het ontwerp van het inpassingsplan niet overal een cirkelvormig bouwvlak voor de turbines is toegekend om het verschuiven van een windturbine in de vaargeul te voorkomen. Verder is in de planregels bepaald dat een windturbine exact op het middelpunt van het bouwvlak gebouwd moet worden. Op deze wijze kan worden gewaarborgd dat het ritme van de onderlinge afstand tussen twee turbines overeenkomstig het BKP zoveel mogelijk gelijk blijft. Hiervan kan op voet van art. 4.3.1 worden afgeweken indien dat noodzakelijk is. Navraag leert dat indiener vanwege mogelijke technische belemmeringen als gevolg van de bodemgesteldheid of naar aanleiding van het aantreffen van archeologisch waardevolle restanten, meer flexibiliteit wenst. Indiener stelt voor om de bouwvlakken op de verbeelding zo aan te passen dat in oost-westelijke richting de in het ontwerp van het inpassingsplan geboden schuifruimte van 100 meter in stand blijft en bij recht gegeven wordt. In noord-zuidelijke richting zou de schuifruimte vanwege de eisen van het BKP beperkt kunnen worden tot 50 meter. Dit is besproken met de gemeenten en door hen akkoord bevonden. Daarom is een schuifruimte in de in noord-zuidrichting van 50 m opgenomen in de verbeelding en de planregels.	art. 4.3.1 en de verbeelding bij het inpassingsplan worden overeenkomstig de zienswijze aangepast
	198	Indiener verzoekt artikel 4.3 zodanig aan te passen dat hiermee de mogelijkheid wordt geboden om, bij binnenplanse afwijkingsbevoegdheid de te plaatsen windturbines, binnen het bouwvlak, te schuiven in de noord-zuid richting.	Verwezen wordt naar de beantwoording hiervoor.	zie hiervoor

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0035	199	Artikel 4.4 bepaalt dat de maximale toegestane hoogte van een transformatorstation 6 meter bedraagt. Dit dient volgens indiener 7 meter te zijn. Indiener verzoekt dit aan te passen.	Het bouwplan en de lay-out voor de onderstations zijn op dit moment nog niet bekend. De initiatiefnemers hebben ervoor gekozen om de bouwaanvragen voor de onderstations in een later stadium uit te werken en de aanvraag voor de omgevingsvergunningen in een latere fase binnen de RCR in te dienen. Om zoveel mogelijk flexibiliteit te bieden aan de initiatiefnemers om een bouwaanvraag voor te kunnen bereiden voor de onderstations is, in overleg met de gemeente Dronten, ervoor gekozen om de maximale bouwhoogte voor de onderstations te vergroten naar 7 meter. De landschappelijke uitstraling van de onderstations wordt hoofdzakelijk bepaald door de bouwhoogte van de bliksemafleiders (gesteld op 20 meter in de bouwregels). Het vergroten van de bouwhoogte voor de transformatoren van 6 naar 7 meter wijzigt aan die landschappelijke uitstraling daardoor niet. Dat is ook in lijn met hoofdstuk 5 van het gemeentelijke Beeldkwaliteitsplan waarin is opgenomen dat de uitstraling van de gebouwen van een onderstation 'technisch' mag zijn (p. 37 van het BKP).	de bouwregels voor het transformatorstation worden gewijzigd
c10-OB-0036	200	Het college van B&W van de gemeente Urk geeft aan de vervanging van veel, verspreid door het landschap opgestelde relatief kleine windturbines door minder, maar grotere windturbines in lijnopstelling als positief te ervaren.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.6 van deze antwoordnota.	geen
	201	Het college stelt dat er echter geen sprake is van een aanvaardbare omgevings- en landschapskwaliteit door een enkele rij windturbines langs de A6 te verwijderen en te vervangen door grotere windturbines die in twee rijen langs de dijk in het IJsselmeer worden geplaatst. Gelet op de visuele impact van deze windturbines verzoekt het college de invulling van de plaatsingszones langs de A6 in het IJsselmeer tussen de Ketelbrug en Lelystad te heroverwegen. Het college meldt hierbij dat niet alleen de locatie, maar ook de hoogte en maatvoering hierbij bepalend zijn. In dit kader wijst het college op mogelijke onherstelbare schade aan het landschap.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.6 van deze antwoordnota.	geen
	202	Het college geeft de voorkeur aan een variant waarbij landschappelijke verbetering tot de mogelijkheden behoort. Volgens het college wil het feit dat alternatieve plaatsingszones niet in beeld zijn gekomen omdat deze geen voordelen op financieel of milieukundig gebied bieden, niet zeggen dat deze alternatieven niet zouden hebben geleid tot een meer evenwichtige spreiding van de landschapsvervuiling.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.6 van deze antwoordnota.	geen
	203	Het college wijst op lichthinder van de windturbines in het IJsselmeer, met name in relatie tot de weerspiegeling van de lichten in het water. Volgens het college wordt in de MER gesteld dat de toename van de lichthinder geen normen overschrijdt. De MER geeft echter geen toelichting wat deze normen zijn en hoe op voorhand kan worden gesteld dat de normen niet worden overschreden. Het college vraagt om verdere toelichting. Ook vraagt het college zich af of tabel 5.2 in deelrapport III correct is weergegeven.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.6 van deze antwoordnota.	geen
c10-OB-0037	204	Indiener stelt dat het na 2 augustus niet meer mogelijk was om digitaal een zienswijze in te dienen. Ook bleek bureau Energieprojecten volgens indiener vanaf dat moment niet bereikbaar voor het indienen van een mondelinge zienswijze.	Door een verkeerde instelling van de website is het digitale formulier voor het indienen van een zienswijze vanaf 3 augustus enkele dagen niet bereikbaar geweest. Op 6 augustus is deze fout echter hersteld en kon ook digitaal weer een zienswijze worden ingediend. Bovendien was het gedurende deze gehele periode mogelijk om de stukken langs digitale weg in te zien en om schriftelijk (per post) een zienswijze daarover in te dienen.	geen
	205	Indiener stelt dat zijn woongenot wordt aangetast. Ook verwacht indiener waardedaling van zijn woning.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.9 van deze antwoordnota.	geen
	206	Indiener wijst erop dat de maximale tiphoogte van de windturbines is gerekend vanaf NAP. Omdat Swifterbant 3 meter onder NAP ligt, komt bij deze maximale tiphoogte nog 3 meter voor de maximale hoogte van de windturbines vanaf de grond. Zulke hoge windturbines zijn volgens indiener overal in Swifterbant te zien en zullen het woongenot doen dalen. Die komt mede door het uitzicht en de verlichting op de windturbines. Ten aanzien hiervan verzoekt indiener om de maximale hoogte van de windturbines te verlagen tot een hoogte waarbij de veiligheidslichten niet vereist zijn.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.6 van deze antwoordnota.	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0037	207	Indiener wijst ook op overlast door slagschaduw, met name voor de nieuwe wijk Swifterbant Zuid. Ook wijst indiener op de geluidsoverlast, in cumulatie met de toekomstige geluidsoverlast van vliegveld Lelystad.	Voor meer informatie over geluidsoverlast en slagschaduw wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota. De ontwikkeling van Swifterbant-Zuid is nog niet vastgelegd in een (ontwerp)besluit. Om die reden maakt het geen deel uit van de autonome ontwikkeling. De effecten op deze (mogelijke) ontwikkeling is daarom ook niet getoetst in het MER. In paragraaf 2.5 van de antwoord nota is inzicht gegeven in de mogelijke effecten op Swifterbant Zuid. De windturbines staan op voldoende afstand, waardoor sprake is van een acceptabel woon- en leefklimaat. In deelrapport IV van het MER is de cumulatie van het windpark met andere geluidsbronnen opgenomen waaronder Luchthaven Lelystad. In het inpassingplan is geconcludeerd dat ook na realisatie van het windpark sprake is van een acceptabel woon- en leefklimaat. In deelrapport IV van het MER is de cumulatie van het windpark met andere geluidsbronnen opgenomen waaronder Luchthaven Lelystad.	De windturbines worden buiten het Swifterbos geplaatst
	208	Indiener vraagt zich af waarom de windturbines zo dicht bij het dorp worden gerealiseerd. Volgens indiener zijn er in Flevoland voldoende alternatieve locaties. Volgens indiener is het logischer om de nieuwe windturbines terug te plaatsen in het te saneren gebied. Indiener verzoekt om de windturbines RD01 t/m RD05 af te keuren en de windturbines alleen (gedeeltelijk) in het te saneren gebied toe te staan en het gebied tussen Swifterbant en Dronten windmolenvrij te laten.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.4 van deze antwoordnota.	geen
c10-OB-0038	209	Indiener heeft bezwaar tegen de lijnopstelling van de vier windturbines langs de Rivierduintocht. Deze liggen kort bij de kern Swifterbant op een afstand thans van 1.100 meter. De woning van indiener ligt hier op de kortste afstand van de genoemde windturbines, waardoor er een ongewenst en permanent effect optreedt.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	Geen
	210	Indiener wijst op de geplande nieuwbouw van woningen gepland voor het gedeelte gelegen tussen Bisonweg en Biddingweg, waardoor de situering van die vier windturbines nog dicht bij de woningbouw en woonkern Swifterbant wordt gerealiseerd. Plaatsing van de vier windturbines op deze locatie levert een voortdurend negatief effect op.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	geen
	211	De lijnopstelling van de vier windturbines aan de Rivierduintocht met de genoemde tiphoogte is zodanig geplaatst, dat deze plaatsing is gelegen West - Zuidwest van de kern Swifterbant. Met de heersende windrichting over het algemeen vanuit het Zuidwesten zal er een voortdurend merkbaar geluideffect optreden bij draaiing in productie van de windturbines en zal dit merkbaar zijn bij de woningbouw in de kern Swifterbant en met name de wijken Hertenkamplaan e.o.- Kamperfoelielaan e.o. alsmede in de geplande nieuwbouw tussen Bisonweg en Biddingweg.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0038	212	<p>Indiener meent daarnaast dat het effect van slagschaduw van de windturbines langs de Rivierduintocht door de gehanteerde normen in het Slagschaduwonderzoek dd. 04-05-2018 bij het MER-rapport wordt onderschat. Voor woningen, die binnen de normafstand van 12 maal de rotordiameter zijn gelegen en dus op een afstand van maximaal 1.968 meter, zal de slagschaduw merkbaar blijven. Dit betreft een groot deel van de kern Swifterbant. Automatische stilstand zou plaatsvinden indien de norm wordt overschreden van "een maximum van 17 dagen per jaar met meer dan 20 minuten, mits de woning (bijzonder object) op een afstand van minder dan 12 maal de rotordiameter bedraagt". Indiener vindt dat een theoretische aanname want in de praktijk zijn er meer zonuren per jaar dan 17 dagen x 20 minuten en treedt er dus meer slagschaduw op. Diezelfde norm kan technisch ook worden uitgelegd, dat - zodra de overschrijding dreigt - er een beperkte stilstand wordt ingezet, dan wel dat de twintig minutengrens verdeeld wordt over meerdere dagen dan 17 per jaar en er dan geen stilstand hoeft te worden geactiveerd. Op basis van de berekende zonuren voor het weerstation Lelystad ontstaat een opgave over het gehele jaar 2017 van 1.065 zonuren (gemiddeld 2,92 uur per dag) en voor de periode 01-01-2018 t/m 30-06-2018 599 zonuren; dit laatste cumulatief op jaarbasis 2018: 1.098 uren (gemiddeld 3,00 uur per dag). Voor drie hoofdwindstreekposities: Oost > Zuid > West, betekent dit dat voor de kern Swifterbant dat gedurende 2/3 van de periode zonsopkomst tot zonsondergang er slagschaduw zal ontstaan of wel op basis van de gevonden zonuren per jaar effectief merkbaar voor 2017: 710 uren en voor 2018: 732 uren. Op basis van de maximale norm van 20 minuten slagschaduw per dag zou dit dan betekenen, dat gedurende alle dagen met zon in het jaar er merkbare slagschaduw optreedt voor de kern Swifterbant die gemiddeld genomen langer dan 20 minuten per keer duurt. Vertaald vanuit het aantal uren gemiddelde zon per dag en rekening houdend met de maximale slagschaduwnorm per dag betekent dit een slagschaduwef- fect voor 2018 van 9,00 uur per dag. Voornoemd effect is daarmee een dagelijks continu-effect voor de woningen in de kern Swifterbant. In de bijlage 15 van het Slagschaduwonderzoek voornoemd wordt gesproken over 772 bijzondere objecten, waarop dit effect merkbaar is. In de periode 22 mei tot en met 22 juli staat de zon op zijn hoogste stand, waardoor er een grote elevatiehoek is van zon t.o.v. windturbine en dus slagschaduw daaruit voortvloeiend vanuit de windturbine relatief minder. Gedurende de overige 10 maanden van het jaar is de elevatiehoek kleiner, waardoor er meer slagschaduw ontstaat vanuit de zon t.o.v. windturbine en dus slagschaduw daaruit voortvloeiend vanuit de windturbine meer merkbaar is in de kern Swifterbant. In die zin verdient enige opstelling van windturbines langs de Rivierduintocht en in of nabij het Swifterbos geen voorkeur. De normstelling, dat bij overschrijding van de slagschaduwtijd van 20 minuten de windturbine wordt stilgezet, betekent in de praktijk, dat de windturbine - technisch gesproken - 19 minuten continu zal c.q. mag draaien in het geval van slagschaduw en dat de windturbine dan 1 minuut wordt stilgezet, waarna een nieuwe draaicyclus kan starten met de voornoemde technische draaitijd en het voornoemde effect Gemeten in een tijdseenheid van een uur betekent dit: 3 x 19 = 57 minuten draaitijd en 3 x 1 minuut feitelijke stilstand van de windturbine.</p>	<p>Voor meer informatie over geluidsoverlast en slagschaduw wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.7 van deze antwoordnota.</p> <p>Uit de Nota van Toelichting bij de Activiteitenregeling milieubeheer (Rarim) volgt dat windturbines een automatische stilstandvoorziening dienen te bezitten indien slagschaduw optreedt ter plaatse van gevoelige objecten (veelal woningen), voor zover de afstand tussen de woningen of andere gevoelige bestemmingen minder dan 12 maal de rotordiameter bedraagt en gemiddeld meer dan 17 dagen per jaar gedurende meer dan 20 minuten per dag slagschaduw kan optreden. Deze regelgeving kan in de modelberekening niet goed worden getoetst. Daarom wordt in het onderzoek gewerkt met een indicatieve contour. Hiervoor is de maximale duur van slagschaduw (20 minuten per dag gedurende gemiddeld 17 dagen per jaar) vertaald naar een slagschaduwduur op jaarbasis. Dit betekent een totale slagschaduwduur van 5 uur en 40 minuten per jaar (17 dagen x 20 minuten = 340 minuten of 5 uur en 40 minuten). Deze contour is dus niet de norm maar een gekozen uitgangspunt is ten behoeve van het onderzoek. Dit uitgangspunt garandeert een verantwoorde benadering van slagschaduwhinder. De windturbines zullen zodoende van een automatische stilstandvoorziening worden voorzien. Daardoor wordt voorkomen dat meer dan 17 dagen per jaar gedurende meer dan 20 minuten per dag slagschaduw op een gevoelig object optreedt.</p>	geen
	213	<p>Indiener meent verder dat ondanks de toezeggingen voor verplaatsing van de windturbines nabij het Swifterbos (zie publicatie 02-08-2018, geplaatst op www.windplanblauw.nl) het effect van de slagschaduw blijft bestaan ten aanzien van de genoemde 772 bijzondere objecten.</p>	<p>De verplaatsing van turbines uit het Swifterbos leidt tot een afname van 772 objecten naar 582 objecten binnen de getoetste contour van 05.40 uur. Deze nieuwe resultaten zijn opgenomen in de toelichting van het inpassingsplan. Door middel van het treffen van een zogenaamde stilstandvoorziening kan de nieuwe windturbineopstelling altijd voldoen aan de wettelijke normstelling ten aanzien van mogelijke slagschaduwhinder.</p>	de plantoelichting van het inpassingsplan is aangevuld naar aanleiding van de verplaatsing van de turbines

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0038	214	Per te plaatsen windturbine in het Swifterbos zou een oppervlakte van 5.000 m2 benodigd zijn, welke oppervlakte geheel ten koste gaat van dat Swifterbos. Het Swifterbos is het enige bosperceel wat de kern Swifterbant rijk is en vormt een dagelijkse en gewilde gebruiksplek voor recreatief en sportief wandelverkeer en is daarmee van eminent belang voor de inwoners van Swifterbant. Hoewel het Swifterbos kennelijk - volgens de indieners van het plan - een lage ecologische waarde schijnt te hebben wordt fungeert het bos als groene zone tussen de Hanzelijn en de N-307; een nieuw aangelegde weg, die qua verkeersintensiteit toeneemt. Aantasting van het Swifterbos gaat dus ten koste van de recreatieve functie en van de bufferfunctie, hetgeen door de beoogde plaatsing van de windturbines definitief is. Bovendien zullen de eerder gestelde geluidseffecten en slagschaduw merkbaar zijn bij recreatief en sportief gebruik van dat bos.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	inpassingsplan maakt geen turbines in Swifterbos meer mogelijk
	215	Tijdens de informatieavond op dinsdag 10-07-2018 is de voorgestelde natuurcompensatie genoemd vanwege het plaatsen van twee windturbines in het Swifterbos in de lijnopstelling langs de Rivierduintocht. Deze natuurcompensatie bestond in de gedachten van de indieners van het plan uit een kwaliteitsverbetering van het Swifterbos en de aanleg van een vlindertuin. Natuurcompensatie is gestoeld op de Wet Natuurbescherming van 15-12-2015. Het Swifterbos is gelegen buiten de bebouwde kom van de kern Swifterbant en valt daarmee onder de werking van paragrafen 1.3, 2.2 en 4.1 en verder van de voornoemde wet. Indiener vervolgt met het citeren van de desbetreffende wettekst. Deze wordt hier niet vermeld. Hoewel de geboden compensatiemaatregelen in de vorm van opwaardering van (een deel van) het resterende bos sympathiek lijken, biedt dit nog geen compensatie van weggevalen bos ten gevolge van de plaatsing van de twee windturbines in het Swifterbos en aan de rand van de Rivierduintocht. De compenserende maatregel van de aanleg van een vlindertuin is louter cosmetisch, waarbij de vraag zich aandient in hoeverre vlinders daarvan gebruik gaan maken; vlinders kun je niet registreren, noch dressereren: de natuur bepaalt zijn eigen volgorde. Deze maatregel is dus een veronderstelling die feitelijk geen compensatie biedt. De beide geboden compensatiemaatregelen, zoals de planindieners deze noemen, bieden geen invulling aan het gestelde in artikel 4.3 van de genoemde wet. Weggehaald bos blijft weggehaald en komt zonder volledige compensatie in de omgeving van de kern Swifterbant neer op feitelijke vermindering van het thans aanwezige bosareaal. De planindieners zijn hier al meermalen op geattendeerd en zijn verder gewezen op het oproepen van bezwaren tegen dit windplan wanneer de voorgenomen locatie van de vier windturbines langs de Rivierduintocht in het plan gehandhaafd blijft.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	inpassingsplan maakt geen turbines in Swifterbos meer mogelijk
	216	Indiener heeft tevens bezwaar tegen de wijze waarop deelname aan het Windplan via een certificaat is geregeld. De regeling beperkt zich tot 2,5 % van de planwaarde oftewel ca. maximaal € 10 miljoen. Dit is een van overheidswege gestelde voorwaarde. Het niet voldoen aan die voorwaarde brengt de realisatie van het plan in gevaar. De belangstellende kan een certificaat aanvragen via de Stichting Administratie Kantoor. Een stichting kent - op grond van het Burgerlijk Wetboek - geen leden, doch alleen begunstigers. Deelnemers met een certificaat hebben dus geen zeggenschap, noch enige inbreng. De zeggenschap wordt geheel bepaald door de hoofdfinancier, die meer dan 80 % van de plankosten gaat financieren. Certificaathouders zijn dan gebonden aan de voorwaarden van de financier en aan enige inbreng of zeggenschap ontbreekt het de certificaathouder, doch betrokkene loopt wel het financiële risico.	De participatie door bewoners uit het plangebied voldoet aan de voorwaarden die daarvoor in het regioplan Windenergie van Flevoland (2016) zijn gesteld. In de anterieure overeenkomst zijn afspraken gemaakt die borgen dat participatie door bewoners uit de aanliggende woonkernen rond het projectgebied mogelijk zal zijn. De exacte uitwerking gebeurt, mede vanwege noodzakelijk overleg met de AFM, tijdens de financieringsfase van het project. Hiervoor is een participatieplan opgesteld.	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0038	217	Het projectplan kent qua financiering geen goedkeurende verklaring c.q. toetsing door de Autoriteit Financiële Markten (AFM). Daarmee loopt een financier en een certificaathouder een financieel risico bij deelname. Voor een financier is er de mogelijkheid tot herverzekering, welke echter voor een certificaathouder ontbreekt. De certificaathouder valt bij deelname niet onder de werking van het Depositogarantiestelsel en loopt met diens deelname 100 % risico ten eigen nadele. Indiener verzoekt meer en betere waarborgen verplicht te stellen voor beoogde certificaathouders en de planindieners te gelasten, dat het plan een toetsing c.q. goedkeurende verklaring krijgt van de AFM en dat eerst daarna overgegaan wordt tot vergunningaanvraag en certificaatafgifte.	Verwezen wordt naar het antwoord hiervoor.	geen
	218	Indiener verzoekt het plan voor wat betreft de realisatie van de vier windturbines langs de Rivierduintoelt af te wijzen c.q. geen vergunning te verlenen c.q. het plan op dit punt in te krimpen door deze locatie te laten vervallen en deze vier windturbines te verplaatsen naar de locatie langs de Kamperhoekweg c.q. langs de Noordertoelt. De alternatieve locatie aan de Kamperhoekweg heeft ten opzichte van de geplande locatie Rivierduintoelt (oostzijde) volgens indiener de volgende voordelen: - Gelegen ten noordoosten van de kern Swifterbant; - Geen opoffering van enig natuurgebied noodzakelijk; - Niet in de nabijheid van bestaande of toekomstige woningbouw en/of andere bebouwing; - Aflandig qua windrichting van de bebouwde kom Swifterbant, dus nauwelijks tot geen nadelig geluideffect; - Aflandig qua zonnestand van de bebouwde kom Swifterbant, dus geen nadelig effect vanwege slagschaduw; - Plaatsing kan ook worden gerealiseerd langs Kamperhoekweg c.q. langs de Noordertoelt tussen Rivierduinweg en Kamperhoekweg. - Uitbreidingsmogelijkheid langs de Kamperhoekweg in de richting van de A-6 Ketelbrug.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.4 van deze antwoordnota.	geen
	219	Als tweede voorkeur noemt indiener de verplaatsing van de vier windturbines langs de oostzijde van de Rivierduintoelt ter hoogte van het Swifterbos naar de westzijde van de Rivierduintoelt en deze op te nemen als een definitieve locatiewijziging	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	geen
	220	Indiener maakt melding van een voorgenomen aanpassing van het voorkeursalternatief door de initiatiefnemers van WindplanBlauw, zoals per 2 augustus 2018 gepubliceerd op www.windplanblauw.nl . Deze aanpassing houdt dat de vier turbines aan de Rivierduintoelt ten zuiden van de Swiferringweg worden verplaatst naar de andere kant van de toelt, waardoor de molens juist buiten het Swifterbos komen te staan. Alle andere turbineposities blijven ongewijzigd. Daarmee geven de initiatiefnemers gehoor aan het verzoek van de gemeente Dronten om de molens buiten het Swifterbos te plaatsen, om daarmee tegemoet te komen aan de wensen en bezwaren van de inwoners van Swifterbant. De gemeente zou in haar verzoek gesteund worden door de andere betrokken overheden. De initiatiefnemers van Windplanblauw betreffen het standpunt van gemeente Dronten en de gevolgen die dit heeft voor het voorkeursalternatief omdat de kwalitatieve en kwantitatieve verbetering van het bos niet meer gerealiseerd zou kunnen worden. Gevolg is dat de wijziging in het voorkeursalternatief zou worden aangepast in de vergunning. Omdat het een zogenaamde 'wijziging van ondergeschikt belang' is, zou de wijziging geen gevolgen hebben voor de huidige planning en procedure van Windplanblauw.	Zoals is beschreven in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota hebben de initiatiefnemers inderdaad gekozen om de windturbineopstelling zo aan te passen dat geen windturbines meer in het Swifterbos worden geplaatst. De aanvraag voor de omgevingsvergunning is hiervoor door de initiatiefnemers aangepast. Zoals indiener aangeeft, wordt deze aanpassing als een ondergeschikte wijziging beschouwd die bovendien tegemoet komt aan de hierover naar voren gebrachte zienswijzen.	geen
c10-OB-0039	221	Indiener wijst erop dat in de plaatselijke krant 7 augustus als uiterste reactiedatum stond genoemd, op de site is dit 2 augustus.	De uiterste datum voor het indienen van een zienswijze is verschoven van 2 naar 8 augustus. Dit is gemeld in diverse media en op de website van RVO.	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0039	222	Indiener wil weten waarom er geen windturbines worden geplaatst op de Enkhuizerdijk en waarom er geen windturbines worden geplaatst naast het Ketelmeer aan de kant van Swifterbant.	<p>Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.4 van deze antwoordnota.</p> <p>In het rijksinpassingplan voor windplan Blauw wordt specifiek invulling gegeven aan het projectgebied "Noord" uit het Regioplan. De Enkhuizerdijk maakt geen onderdeel uit van dit projectgebied. Langs het Ketelmeer is in het Regioplan binnen het projectgebied "Noord" geen beleidsruimte voor nieuwe windmolens(een plaatsingszone) opgenomen. De keuzes voor de begrenzing van de projectgebieden en ligging van plaatsingszones zijn bij de vaststelling van het Regioplan gemaakt en beargumenteerd. Projectgebieden zijn zo afgebakend, dat er evenwicht mogelijk is tussen de nieuwbouwcapaciteit, de saneringsopgave en de financiële participatie. De projectgebieden bieden perspectief op opstellingen met een goede landschappelijke kwaliteit, en er is rekening gehouden met gemeentegrenzen en de werkgebieden van windverenigingen. Ook de keuze voor de plaatsingszones in het Regioplan (de gebieden die in aanmerking komen voor de ontwikkeling van nieuwe windmolens) komt voort uit een afweging van, en een balans tussen omgevingskwaliteit, het maatschappelijk draagvlak en het economisch perspectief. Zo is in het MER voor het Regioplan overwogen dat een alternatief met een plaatsingszone langs het Ketelmeer tov andere alternatieven slecht scoort op de aspecten natuur, hinder op de leefomgeving én recreatie/toerisme samen.</p> <p>In het MER voor het Regioplan is vervolgens ook overwogen dat de gemeenten en de provincie gezamenlijk concluderen dat het niet wenselijk is om in het Regioplan een windpark langs of bij de Houtribdijk mogelijk te maken. De overweging hierbij was dat de haalbaarheid van windenergie bij de Houtribdijk samen met turbines langs de IJsselmeerdijk (tussen Lelystad en de Ketelbrug) en bij de Noordoostpolder (tussen de Ketelbrug en Urk) vanuit natuur en landschap nog te onzeker is. Daarnaast is voor de gemeenten en de provincie de ambitie van saneren en opschalen van windturbines op land van groot belang. Over de mogelijkheden op langere termijn is een breed bestuurlijk overleg gewenst tussen Rijk, provincie en gemeenten, waarbij ook de samenhang met het opschalen en saneren aan de orde is.</p>	geen
	223	Indiener stelt dat er sprake zal zijn van horizonvervuiling voor het dorp, met name aan de kant van het Swifterbos. Ook wordt volgens indiener het groene karakter van het dorp en de omgeving aangetast.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.6 van deze antwoordnota.	geen
	224	Indiener wil weten of het klopt dat de windmolens op de Enkhuizerdijk zijn tegengehouden door recreanten. Indiener wil weten waarom de mening van recreanten zwaarder weegt dan die van de inwoners van Swifterbant.	Dat is niet het geval, zie de beantwoording hiervoor bij nummer 222.	geen

c10-OB-0040	225	Indiener heeft meermalen de wens geuit tot het realiseren van een windpark op en nabij het eiland van de Maxima-centrale en heeft hierover ook een zienswijze ingediend over de concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau die ten behoeve van de milieueffectrapportage voor het onderhavige windpark Blauw is opgesteld.	Indiener wordt verwezen naar het antwoord op de zienswijze die reeds bij de Nota van Antwoord bij de Notitie Reikwijdte en Detailniveau is ontvangen: 'Uit de zienswijze van Engie zijn geen plannen op te maken waarover reeds besluitvorming heeft plaatsgevonden. Wel blijkt uit de zienswijze dat Engie graag haar plannen voor een windpark nabij de Maximacentrale wil uitvoeren, en dat er overleg plaatsvindt met in elk geval de gemeente Lelystad. Een intentieovereenkomst (die inmiddels ondertekend is) en een principebrief zijn bij de zienswijze gevoegd. Onduidelijk is echter waaraan B&W haar intentie tot medewerken heeft verleend omdat de plannen voor het windpark nog niet concreet zijn. Vanwege de status van zowel de plannen als de besluitvorming daarover is er dan ook geen sprake van een autonome ontwikkeling. Wel kan uit de zienswijze van Engie worden opgemaakt dat Engie overweegt een windpark te ontwikkelen dat kennelijk beperkt is tot onder 100 MW. Daarom zullen we deze mogelijke ontwikkeling onverplicht meenemen in het MER onder "Overige ontwikkelingen".'	geen
registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0040	226	Tot op heden worden de voornemens van de indiener inzake windturbines nabij de Maxima-centrale buiten elke planvorming gehouden. Met de nu ter inzage gelegde stukken wordt de realisatie van een windpark op het eiland bemoeilijkt, omdat de windturbines op een te korte afstand worden gerealiseerd.	De turbines van Windplan Blauw staan op minimaal 500 meter van de Maxima-centrale van Engie. Op dit moment is niet concreet wat de plannen van Engie zijn voor een windpark nabij de Maximacentrale.	geen
	227	Op basis van de Vijfde wijziging verordening voor de fysieke leefomgeving Flevoland 2012 is het niet mogelijk om bij de Maxima-centrale windturbines te realiseren. In de Verordening heeft de locatie wel de aanduiding windgebied, maar niet de aanduiding projectgebied. Op basis van artikel 10b.5 is het niet mogelijk om binnen een windgebied, maar buiten het projectgebied geen windturbines te realiseren. In tegenstelling tot het antwoord in de Nota van beantwoording zienswijzen, overlegreacties en wensen & bedenken Ontwerp Partiële herziening Omgevingsplan Flevoland voor wind, waar staat dat de ontwikkeling van windenergie in het gebied rond de Maxima-centrale en Flevokust niet langer wordt uitgesloten.	Het beleid voor opschalen en saneren van windmolens geldt al vanaf het Omgevingsplan Flevoland 2006. Sindsdien zijn nieuwe windmolens niet meer toegestaan zonder sanering. Dat is ook richting alle partijen die iets met wind wilden gecommuniceerd. Ten tijde van de vaststelling van het Regioplan wind en de partiele herziening van het Omgevingsplan voor wind is dit beleid bestendigd en is het nader geconcretiseerd. Er is onderscheid in windgebieden en niet-windgebieden. In niet-windgebieden waren windmolens bij voorbaat uitgesloten. Binnen windgebieden zijn windmolens toegestaan, waarbij nieuwe windmolens alleen op basis van een project voor opschalen en saneren zijn toegestaan. Destijds is de maximacentrale binnen het windgebied gebracht, zodat nieuwe windmolens op basis van een project voor opschalen en saneren mogelijk zijn. Alleen nieuwe windmolens zonder saneren was dus niet mogelijk. Toentertijd is ook de systematiek vastgesteld van projectgebieden en daarbinnen plaatsingszones. In het Regioplan was een eerste indeling van projectgebieden en bijbehorende plaatsingszones gegeven. De maximacentrale lag buiten de projectgebieden. Een projectgebied geeft het gebied aan waar een project voor opschalen en saneren speelt. Binnen dat projectgebied moeten bestaande molens worden gesaneerd en binnen de projectgebieden zijn ook plaatsingszones aangewezen waar dan de aan het project gekoppelde nieuwe molens mogen worden geplaatst. De facto kunnen dus in de gebieden buiten de plaatsingszones geen nieuwe windmolens worden gerealiseerd en geldt binnen de rest van de projectgebieden een saneringsplicht. Dit beleid is vervolgens met de vijfde wijziging vertaald in de Verordening voor de fysieke leefomgeving Flevoland. Er is dus geen sprake van nieuw beleid, maar van vertaling van beleid in regels. Sinds 13 juli 2017 ligt de Maximacentrale binnen een windgebied. Zij heeft daarmee geenszins de mogelijkheid gekregen om een windproject te realiseren zonder te voldoen aan het beleid van saneren en opschalen.	geen

	228	<p>Daar waar indiener buitengesloten wordt, krijgen Windvereniging SwifterwinT en Nuon Wind Development in Windplan Blauw nu de mogelijkheid om de bestaande lijnopstelling langs de IJsselmeerdijk te vervangen door een tweelijnsopstelling tot bij de Maxima-Centrale. Dit is in strijd met het gelijkheidsbeginsel en het transparantiebeginsel om aan initiatiefnemers de mogelijkheid te bieden een windpark te realiseren, waarbij andere partijen niet kunnen meedingen naar exploitatie van dat park. Aan de eis van een passende mate van openbaarheid (ABRvS 25 mei 2016 ECLI:NL:RVS:2016:1421 en 2 november 2016 ECLI:NL:RVS:2016:2927) is het geheel niet voldaan.</p>	<p>Het gelijkheidsbeginsel en het transparantiebeginsel spelen een rol bij de verdeling van schaarse rechten. Evenals Advocaat-Generaal Widdershoven in zijn conclusie in zaak no. 201708525/2/R6 inzake Windpark Zeewolde heeft geconcludeerd, zijn de ministers van mening dat ruimtelijke plannen en algemene regels, alsmede omgevingsvergunningen in beginsel geen schaarse rechten toebedelen. Gelet daarop kan het beroep van ENGIE op het gelijkheidsbeginsel en het transparantiebeginsel niet slagen. Los daarvan is de besluitvorming over Windplan Blauw in overeenstemming met de Wro en de Awb op transparante wijze voorbereid. In januari 2010 heeft Nuon een eerste melding gedaan in het kader van de Rijkscoördinatieregeling (hierna: RCR) voor windturbines langs de IJsselmeerdijk. Vervolgens is het RCR traject gestart, waarbij het proces van het Regioplan is afgewacht en vervolgens is aangesloten bij de plaatsingszones uit het Regioplan. Voor zover Engie windturbines wenst te realiseren op en rond het terrein van de Maximacentrale, is dat op dit moment planologisch niet mogelijk, zoals zij zelf al aangeeft.</p>	geen
--	-----	---	--	------

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0040	229	In ECLI:NL:RVS:2018:1847 is geconcludeerd dat een rijksinpassingsplan geen besluit is dat schaarse rechten toebedeelt; ook omgevingsvergunningen zijn dit niet, omdat deze slechts kunnen worden aangevraagd door degene die over de grond kan beschikken. In het geval van de dubbele lijnopstelling in het IJsselmeer op gronden van de Staat is het de bedoeling dat de Staat een vergunning verlenen aan een ander dan de grondeigenaar. In dit geval had dus een passende mate van openbaarheid moeten worden betracht en hadden derden in de gelegenheid moeten worden gesteld om mee te dingen naar de uit te geven vergunningen. Inzake de drie turbineposities die op rijksgronden liggen bij het windpark A16 wordt door het Rijksvastgoedbedrijf een openbare inschrijving gestart om een ontwikkelaar voor deze turbines te selecteren. Omdat inzake Windplan Blauw geen passende mate van openbaarheid is betracht dient te worden afgezien van het nemen van de besluiten die nu als ontwerp ter inzage liggen.	Niet wordt ingezien dat thans sprake is van een andere situatie dan aan de orde was in Windpark Zeewolde nu ook daar windturbines worden gerealiseerd op gronden van het Rijksvastgoedbedrijf, door middel van het verlenen van opstalrechten aan de initiatiefnemer. Uit het beleid van de provincie Flevoland van opschalen en saneren vloeit voort dat zonder sanering van bestaande windturbines geen sprake kan zijn van opschaling. De insteek van het Regioplan is bovendien om initiatieven voor het opschalen en saneren door de omgeving te laten ontwikkelen ("bottom-up"). Een tender of openbare inschrijving doen geen recht aan dit proces. Daarom is daarvoor niet gekozen in het kader van Windplan Blauw. Daartoe bestond ook geen juridische verplichting.	geen
	230	De vijfde wijziging verordening voor de fysieke leefomgeving Flevoland is evenzeer zonder passende mate van openbaarheid vastgesteld. Bovendien is artikel 10b.8 van de Verordening, waarin het beginsel van één initiatiefnemer per projectgebied is neergelegd, strijdig met het recht van vereniging. Indiener heeft daarop reeds gewezen in de zienswijze over het ontwerp van de Partiele herziening Omgevingsplan Flevoland voor wind. Tegen de vaststelling van de Verordening stond gelet op artikel 8:3, onder a, van de Algemene wet bestuursrecht geen beroep open. Dat laat onverlet dat de Verordening in een eventuele gerechtelijke procedure exceptief kan worden getoetst en onverbindend kan worden geoordeeld.	De (vijfde wijziging van de) verordening voor de Fysieke leefomgeving Flevoland 2012 creëert geen schaarse rechten, nu daarin geen plafond wordt gesteld aan het aantal MW of windturbines dat in de provincie mag worden gerealiseerd. De passende mate van openbaarheid die dient te worden betracht bij de verdeling van schaarse rechten is daarom niet van toepassing in dit geval. Aan artikel 10b.8 van die verordening en het uitgangspunt van één initiatiefnemer per projectgebied liggen louter ruimtelijke motieven ten grondslag. Vanuit ruimtelijke, landschappelijke en maatschappelijke motieven is sanering van de bestaande windturbines noodzakelijk voordat kan worden opgeschaald met nieuwe windturbines. Met de voorwaarde dat sprake is van 1 initiatief wordt geborgd dat de opschalings- en saneringsopgave uitgevoerd kan worden, waardoor de uitvoerbaarheid van de herstructureringsopgave en de met het rijk overeengekomen taakstelling daadwerkelijk geborgd is. De kosten voor sanering dienen immers gefinancierd te worden uit de business case van het nieuwe windproject. Dit betekent niet dat er maar sprake kan zijn van 1 uitvoerende partij. De initiatiefnemer kan bestaan uit een alliantie van verschillende partijen, mits de hierboven genoemde ruimtelijke motieven voldoende zijn geborgd. De huidige initiatiefnemer is een samenwerkingsverband van grondeigenaren, windturbine-eigenaren en omwonenden in het projectgebied en Nuon. Van strijd met het recht van vereniging is derhalve geen sprake.	geen
	231	Bovendien rijst de vraag of de opwekking van windenergie niet een dienst is in de zin van de Dienstenrichtlijn zodat het uitsluiten van gebieden voor de opwekking van windenergie enkel is toegestaan als wordt voldaan aan de voorwaarden van artikel 15, lid 3, van die richtlijn.	Advocaat-Generaal Widdershoven heeft in zijn meergenoemde conclusie in zaak no. 201708525/2/R6 inzake Windpark Zeewolde bevestigd dat de productie van elektriciteit geen dienst is in de zin van de Dienstenrichtlijn (r.o. 5.2). De ministers delen dit standpunt.	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0040	232	Indiener verzet zich tegen de hoogte van de windturbine van 213 m. Bij dergelijke windturbines dient een afstand van minimaal 750 meter aangehouden te worden om invloeden op omliggende windturbines te voorkomen. De kortste afstand tot de Maximacentrale bedraagt 500 meter. De afstand tot de aanduiding vestigingsplaats grootschalige electriciteitsopwekking Flevo bedraagt maar 150 meter. Als indiener voor haar te realiseren windturbines rekening moet houden met de windturbines in Windplan Blauw heeft zij vrijwel geen mogelijkheden tot het realiseren van windturbines op en nabij het eiland van de Maximacentrale. Hierdoor wordt de indiener onevenredig in haar belangen geschaad.	Bij het toekennen van de bestemmingen voor de nieuwe windturbines van Windplan Blauw, zijn de relevante ruimtelijke ontwikkelingen in het plangebied betrokken. Voor de door indiener aangegeven plannen voor het realiseren van nieuwe windturbines nabij de Maximacentrale zijn tot op heden geen bouwaanvragen ingediend. Evenmin is een ruimtelijk plan hiervoor vastgesteld, of in ontwerp gepubliceerd. Het gebied waar indiener op doelt maakt evenmin deel uit van het provinciale Regioplan voor windenergie. Om deze redenen bestaat voor de betrokken ministers geen reden om bij het toekennen van de bestemmingen voor de nieuwe windturbines in het inpassingsplan voor Windplan Blauw rekening te houden met door indiener aangegeven ontwikkeling van nieuwe windturbines nabij de Maximacentrale. Zoals indiener aangeeft is de locatie van de Maximacentrale op grond van artikel 2.8.2 van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) aangewezen als locatie voor grootschalige electriciteitsopwekking. Deze locatie is aangeduid als 'locatie Flevo' in bijlage 5 bij het Barro. Hoewel het Barro niet van toepassing is op het inpassingsplan, zijn de betrokken ministers wel gehouden om met het behaalde in het Barro rekening te houden bij het vaststellen van het inpassingsplan. Artikel 2.8.1 van het Barro definieert grootschalige electriciteitsopwekking als electriciteitsproductie met een of meer electriciteitsproductie-installaties met een gezamenlijk vermogen van ten minste 500 MW en de daarmee verbonden werken en infrastructuur, uitgezonderd installaties die electriciteit opwekken door middel van windenergie. In tegenstelling tot hetgeen indiener suggereert in de zienswijze, staat het Barro om deze reden niet eraan in de weg dat nabij de locatie 'Flevo' uit het Barro nieuwe bouw mogelijkheden voor windturbines toe te kennen, omdat deze regeling niet toeziet op het beschermen van het belang van electriciteitsproductie door middel van windenergie. Om deze reden is het vaststellen van het inpassingsplan ten behoeve van Windplan Blauw niet strijdig met Barro.	geen
	233	Volgens het MER is de ontwikkeling van de windturbines op en rond de Maximacentrale niet aan te merken als autonome ontwikkeling. Dit wordt bestreden, er is wel een concreet plan in voorbereiding, welke door de indiener al met verschillende overheden is gedeeld. Bovendien blijkt uit het MER niet, anders dan in de NvA NRD is toegezegd dat de ontwikkeling van windturbines bij de Maximacentrale meegenomen zouden worden. Deze worden enkel genoemd. Er wordt niet ingegaan op de vraag welke consequenties deze hebben voor Windplan Blauw of visa versa.	Uit de zienswijze van Engie zijn geen plannen op te maken waarover reeds besluitvorming heeft plaatsgevonden. De status van de plannen leidt er derhalve niet toe dat daar bij de planontwikkeling van Windplan Blauw rekening mee kan worden gehouden op de wijze die Engie in deze zienswijze voorstaat, namelijk het aanmerken van deze plannen als autonome ontwikkeling. In de antwoordnota bij de NRD is toegezegd dat de ontwikkeling van windturbines bij de Maximacentrale wel meegenomen zouden worden onder "overige ontwikkelingen". Dat is ook als zodanig gedaan.	geen
	234	De termijn onder het kopje voorwaarden in de ontwerpvergunning is onduidelijk, kan ongewenste gevolgen hebben en is strijdig met artikel 10b.3 lid 2 onder a van de verordening voor de fysieke leefomgeving Flevoland 2012. Men zou in de ontwerpvergunning kunnen lezen – en de passage op p. 8 lijkt dat te bevestigen – dat het gehele windturbinepark in gebruik moet zijn genomen voordat de periode van 25 jaar gaat lopen. Door één turbine niet in gebruik te nemen kan de vergunninghouder bewerkstelligen dat de verwijderingsplicht nooit gaat gelden; er is dan in wezen sprake van vergunningverlening voor onbepaalde tijd. Dit is in strijd met de Verordening en niet de bedoeling. Er dient duidelijker geregeld te worden wanneer de gebruikstermijn van de windturbines eindigt en dat zal maximaal 25 jaar na de verlening van de vergunning moeten zijn. Voor zover daarmee wordt afgeweken van de vergunningaanvraag, zal een gewijzigde aanvraag moeten worden ingediend omdat anders de grondslag van de aanvraag bij vergunningverlening zou worden verlaten.	De 5e wijziging van de Verordening voor de Fysieke Leefomgeving Flevoland 2012 geeft aan dat in de omgevingsvergunning de aanvang van de gebruikstermijn van 25 jaar nader bepaald zal worden. Om te voorkomen dat situaties optreden waarbij de laatste turbine niet in gebruik wordt genomen, is de vergunning zo opgesteld dat deze geldt voor de exploitatieperiode van maximaal 25 jaar.	geen
	235	In de bewoordingen in het planvoorschrift 4.4 wordt de sanering van het bestaande windpark Irene Vorrink geregeld. Hier in is opgenomen dat 'zeker gesteld moet worden'. Dit is echter in strijd met de rechtszekerheid, omdat niet duidelijk is hoe de sloop zeker moet zijn gesteld. Er dient een concrete sloopstermijn te worden geregeld.	Naar aanleiding van zienswijze 0035 wordt deze regeling aangepast. Uit de redactie van de nieuwe planregels blijkt dat het bestaande Windpark Irene Vorrink uit bedrijf moet zijn gesteld, indien de bouwwerkzaamheden plaatsvinden in de periode tussen 1 augustus en 31 maart. Op grond van de aangepaste planregeling moeten vervolgens de bestaande windturbines worden verwijderd voordat de nieuwe turbines op het IJsselmeer in gebruik worden genomen.	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0040	236	Uit artikel 4.4.2 geldt dat de nieuwe turbines in gebruik genomen mogen worden, zelfs als bestaande turbines nog niet gesloopt zijn. Als een van de turbines ter plaatse van de aanduiding "specifieke bouwaanduiding – te saneren windturbines 1" niet uit bedrijf wordt gesteld, mogen de nieuwe turbines gewoon in gebruik genomen, zij het dat turbine RT-05 moet worden stil gezet. Echter liggen de in artikel 4.4.2. genoemde turbines op zo'n 7 tot 11 km van het huidige buitendijkse windpark. Er is geen geografische binding tussen de stil te zetten turbines en het nieuwe buitendijkse windpark. Een voorwaardelijke verplichting als die van planvoorschrift 4.4.1 is alleen mogelijk vanwege een goede ruimtelijke ordening. Sanering van bestaande windturbines kan nodig zijn vanwege een goede ruimtelijke ordening, maar dan dient geregeld te worden dat dicht bij windpark Irene Vorrink gelegen turbines niet in gebruik genomen mogen worden, zolang de turbines van Irene Vorrink nog niet buiten bedrijf zijn gesteld. Windturbines op 7 tot 11 km afstand zijn niet van invloed op de ruimtelijke uitstraling van het buitendijkse gedeelte van het plangebied.	Zoals hiervoor bij 235 is aangegeven, wordt de redactie van deze planregel aangepast.	geen
	237	In planvoorschrift 4.4.2 onder a, onder 2 staat het woord windturbine ten onrechte in enkelvoud.	De redactie van de planregel wordt aangepast.	artikel 4.4.2 onder a sub 2 van de planregels bij het inpassingsplan is aangepast
	238	Meer algemeen is onduidelijk waarom de uitzonderingsregeling van planvoorschrift 4.4.2 zou moeten gelden. Windpark Irene Vorrink dient volledig gesloopt te worden als het nieuwe buitendijkse windpark wordt aangelegd. De positie van NUON wordt onevenredig beoordeeld als zij niet alleen een nieuw buitendijks windpark mag aanleggen, maar tevens het bestaande windpark Irene Vorrink geheel of zelfs maar gedeeltelijk zou mogen blijven exploiteren. Terecht wordt in voorschrift 1, lid 1, van de ontwerpvergunning wél voorgeschreven dat de windturbines niet eerder in gebruik mogen worden genomen dan nadat het bestaande windpark Irene Vorrink is verwijderd. De ontwerp omgevingsvergunning en het ontwerp-RIP dienen met dat voorschrift in overeenstemming gebracht te worden.	Artikel 4.4.2 bevat geen uitzondering op de saneringsplicht, maar een uitzondering op de sanctie die op het niet-tijdig saneren staat op voet van artikel 4.4.1. Op grond van artikel 4.4.1 is het immers in zijn geheel niet toegestaan om nieuwe windturbines te exploiteren wanneer een bestaande, te saneren, windturbine in bedrijf blijft. Dat zou ertoe leiden dat wanneer zelfs maar een bestaande windturbine in exploitatie blijft, alle nieuwe windturbines moeten worden stilgezet. Dit is een sanctie die niet evenredig is met de overtreding. Temeer niet, omdat de initiatiefnemers nog niet met alle eigenaren van de bestaande en te saneren windturbines een overeenkomst hebben kunnen sluiten. Dat is de reden voor het opnemen van de uitzondering in artikel 4.4.2. De bepaling in artikel 4.4.1 is daarmee leidend en ook in overstemming met de voorschriften uit de watervergunning.	geen
	239	In de ontwerpvergunning OV2017-1156, p. 8, is ten onrechte slechts voorgeschreven dat "voordat de definitieve vergunning wordt verleend aangetoond dient te worden dat alle bestaande windturbines conform artikel 4.2a van het Rijksinpassingsplan aangeduid met 'specifieke bouwaanduiding - te saneren windturbine 1' (sba-tsw1), binnen een halfjaar na exploitatie van de nieuwe windturbines te zijn verwijderd." Los van het feit dat de zin niet helemaal loopt, geeft dit voorschrift onvoldoende waarborgen. Hoe kan een vergunninghouder nu aantonen dat hij binnen een halfjaar zal hebben verwijderd? Hij kan dat met stelligheid zeggen, maar vervolgens nalaten. Strikt genomen overtreedt hij daarmee niet de vergunning, althans niet in haar huidige ontwerpvorm. Hetzelfde manco kleeft aan planvoorschrift 4.2, onder a, van het ontwerp-RIP. Bovendien zouden de regels van artikel 4.2 en die van artikel 4.4 op dit punt precies hetzelfde geformuleerd moeten zijn; ten onrechte is dat nu niet het geval.	Verwezen wordt naar hoofdstuk 4 van deze antwoordnota waarin is aangegeven op welke wijze de afstemming in saneringstermijnen heeft plaatsgevonden.	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0040	240	Het rustgebied voor de Fuut is in strijd met het Barro, omdat deze is gelegen binnen de vestigingsplaats voor grootschalig elektriciteitsopwekking Flevo. Voor zover onder "bestemmingsplan" niet tevens een rijksinpassingsplan valt, getuigt het niet van een goede ruimtelijke ordening om binnen een vestigingsplaats grootschalige elektriciteitsopwekking te voorzien in een milieuzone/rustgebied.	Zoals indiener aangeeft is de locatie van de Maximacentrale op grond van artikel 2.8.2 van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) aangewezen als locatie voor grootschalige elektriciteitsopwekking. Deze locatie is aangeduid als 'locatie Flevo' in bijlage 5 bij het Barro. Hoewel het Barro niet van toepassing is op het inpassingsplan, zijn de betrokken ministers wel gehouden om met het bepaalde in het Barro rekening te houden bij het vaststellen van het inpassingsplan. Artikel 2.8.1 van het Barro definieert grootschalige elektriciteitsopwekking als elektriciteitsproductie met een of meer elektriciteitsproductie-installaties met een gezamenlijk vermogen van ten minste 500 MW. Door het toekennen van de gebiedsaanduiding 'milieuzone - rustgebied' wordt inderdaad een nieuwe planologische belemmering opgenomen die, mogelijkerwijs, beperkingen met zich meebrengt voor het uitbreiden of nieuw vestigen van een elektriciteitsproductie-installatie met een vermogen van 500 MW. Om deze reden wordt de aanduiding van het rustgebied zo aangepast op de verbeelding van het inpassingsplan dat deze buiten het in bijlage 5 van het Barro aangegeven reserveringsgebied blijft. In de plantoelichting wordt voorts een onderbouwing opgenomen waaruit blijkt dat ook met deze aanpassing, voldoende gebied overblijft om de beoogde ecologische functie van het rustgebied te garanderen.	de omvang van het gebied dat is aangeduid als 'milieuzone-rustgebied' wordt aangepast op de verbeelding van het inpassingsplan
	241	Het rustgebied is gelegen binnen de geluidscontour van 63 dB(A) uit de vigerende milieuvergunning van de Maxima-centrale. Daarnaast ligt het rustgebied binnen de geluidzone van het bestemmingsplan 'Flevokust – Havenontwikkeling te Lelystad'. Binnen het rustgebied moet het geluidniveau niet boven de 50 dB(A) komen. Het rustgebied kan daarmee een belemmering vormen voor een goede werking van de Maxima-centrale, maar ook voor de ontwikkeling van windturbines e.d. op het eiland van de Maxima-Centrale.	Geconstateerd is dat het rustgebied in het ontwerp-inpassingsplan deels over de bestemming van de Maxima-centrale is geprojecteerd. In het definitieve plan wordt dit aangepast. In de Notitie wijziging begrenzing rustgebied wordt deze aanpassing verder beschreven. Hieruit volgt dat het rustgebied geen belemmering zal vormen voor een goede werking van de Maximacentrale en de verdere ontwikkeling van de Flevokusthaven, voor zover mogelijk op grond van het vigerende inpassingsplan. Het geluidsniveau van de activiteiten van de Maximacentrale/Flevokust vormt ook geen belemmering voor het functioneren van het rustgebied. Ten behoeve van het definitieve inpassingsplan is specifiek op de relatie tussen geluid en de fuut ingegaan. In de bijlage bij het inpassingsplan is hiervoor een notitie van Bureau Waardenburg opgenomen. Daaruit blijkt dat geluidbelasting vanuit de Maxima-centrale de effectiviteit van het rustgebied niet beperkt.	in de plantoelichting bij het inpassingsplan wordt nader ingegaan op de relatie tussen het rustgebied en de geldende geluidszones
	242	Indiener heeft begrepen dat het rustgebied met circa 13 hectare verkleind zou kunnen worden, echter dient ook een verkleind rustgebied buiten de geluidscontouren van de milieuvergunning of de geluidzone van het eerder genoemde bestemmingsplan te vallen.	In het ontwerp-inpassingsplan was een rustgebied gedimensioneerd wat deels over het bestemmingsvlak was geprojecteerd van de Maxima-centrale. Dit is op uw verzoek aangepast. Uit de bijgevoegde notitie van Bureau Waardenburg blijkt dat de geluidbelasting vanuit de Maxima-centrale de effectiviteit van het rustgebied niet hindert.	de omvang van het gebied dat is aangeduid als 'milieuzone-rustgebied' wordt aangepast op de verbeelding van het inpassingsplan
	243	De energietransitie om in 2050 geheel duurzaam op te wekken betekent onder andere dat kolencentrales moeten sluiten. Om toch aan de elektriciteitsvraag te kunnen blijven voldoen zal het aandeel duurzame energie in hoog tempo moeten groeien. De gasgestookte centrales van de indiener kunnen van essentieel belang zijn tijdens de energietransitie zolang er nog onvoldoende duurzame energie wordt opgewekt. Een uitbreiding van de Maxima-centrale is daarom een reële mogelijkheid om tijdens de energietransitie aan de elektriciteitsvraag te kunnen blijven voldoen. De kans bestaat dat Windpark Windplan Blauw in dat geval een belemmering vormt.	Verwezen wordt naar de beantwoording bij nummer 240.	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0041	244	Het ontwerpbesluit wijkt voor wat betreft de plaatsing van windmolens (met name aan de Rivierduintocht) in belangrijke mate af van de Nationale structuurvisie Windenergie op land. Hierin is voorzien in plaatsing van molens op dijken of in het IJsselmeer. Onduidelijk is waarom voor de NOP wel de structuurvisie wordt gevolgd waardoor een aanvaardbaar landschappelijk resultaat is verkregen, terwijl in Windplan Blauw de bestaande open landschapsstructuur teniet wordt gedaan.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	geen
	245	In de samenvatting van de MER wordt gesproken over een windpark rondom Swifterbant "momenteel staan daar 74 windturbines die..." Er staan op dit moment alleen in WZW richten 6 windmolens op meer dan twee kilometer afstand. De resterende 68 molens staan in zuidwestelijke richting op kilometers afstand van Swifterbant.	In de samenvatting van het MER wordt gesproken over het gehele gebied rondom Swifterbant.	geen
	246	Het besluit betreft grotere windmolens dan indertijd is voorzien die nu dichterbij de bebouwde kom en de uitbreidingslocatie van Swifterbant komen te staan.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	geen
	247	Er is geen rekening gehouden met de aanwezigheid van (permanente en tijdelijke) woningen op het terrein van het landelijke congrescentrum van Jehova's getuigen.	In het MER is het Congrescentrum meegenomen als toetspunt in het geluidsonderzoek (randweg 3, Swifterbant). In het MER is daarnaast gewerkt met de akoestische worst-case voor de windturbines. Er moet in iedere situatie worden voldaan aan de geldende geluidnormen van het Activiteitenbesluit. Als dit betekent dat op een bepaald moment de geluidnormen ter plaatse van het congrescentrum overschreden dreigen te worden, moeten de geluidseffecten van een deel van de turbines gemitigeerd worden. Daarmee is verzekerd dat wordt voldaan aan de geldende geluidsnormen ter plaatse van het congrescentrum.	geen
	248	De gehanteerde cumulatieve geluidsbelasting is niet gebaseerd op de recente hogere waarde van geluidsoverlast zoals gemeten bij de proefvlucht van vliegveld Lelystad.	In deelrapport IV van het MER is de cumulatie van het windpark met andere geluidsbronnen opgenomen waaronder Luchthaven Lelystad. Daarbij is gebruik gemaakt van de geluidsbelasting zoals vastgelegd in het bestaande Luchthavenbesluit. De metingen die gedaan zijn tijdens de beleevingsvlucht zijn niet meteen bruikbaar door Windplan Blauw om te gebruiken voor een nieuwe modelstudie. Dat komt omdat de metingen het geluid van slechts één vliegtuig/vlucht betreft. De geluidswaarden die bruikbaar zijn voor een modelstudie zijn langtijdgemiddelden (L _{DEN} -waardes) voor meerdere vliegtuigen. Hoeveel vliegtuigen in de toekomst zullen vertrekken van Luchthaven Lelystad is nog niet vastgelegd in een nieuw (ontwerp)besluit. Het aantal vluchten dat gebruikt kan worden voor de modelstudie is daardoor onduidelijk. Met het meenemen van de actuele status van besluitvorming in het onderzoek is juist invulling gegeven aan de onderzoeksplicht die ten grondslag ligt aan het besluit voor Windplan Blauw.	geen
	249	Er is geen rekening gehouden met de waardevermindering van woningen door de nabijheid van monstermolens (213 en 248m hoog) die men voornemens is zowel in de voor- als in de achtertuin van Swifterbant te plaatsen.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.9 van deze antwoordnota.	geen
	250	De overheden zijn zich volledig bewust van de invloed die het plaatsen van windmolens heeft blijkens wat er gesteld wordt in de nationale structuurvisie: 'Het plaatsen van windmolens heeft invloed op de omgeving. Windmolens moeten veilig zijn en zo weinig mogelijk overlast veroorzaken voor omwonenden'. Met dit laatste is zeker geen rekening gehouden. Ook zegt de overheid zelf, in de structuurvisie dat er sprake zal zijn van geluidshinder en slaapverstoring. Het is de vraag of de overheid hiermee niet tekort schiet in haar zorgplicht taak.	De ministers hebben het voorzorgsbeginsel in de besluitvorming toegepast. In dat kader wordt opgemerkt dat het inpassingsplan aan de normen van het Activiteitenbesluit voldoet. Deze normen bieden voldoende bescherming tegen (laagfrequent) geluid. In het kader van ruimtelijke ontwikkelingen wordt een afweging gemaakt op basis van best beschikbare kennis op dat moment. Uit de onderzoeken die gedaan zijn door o.a. het RIVM in 2015 en 2017 blijkt niet dat er reden is om aan te nemen dat (laagfrequent) geluid van windturbines gezondheidseffecten veroorzaakt.	geen
	251	Van enige participatie van burgers (zie aanwijzingen in de structuurvisie) is geen sprake geweest. Ik kan, met enige moeite, terugvinden met hoeveel decibel het geluid op mijn gevel toeneemt maar een persoonlijke uitnodiging om over deze van overheidswege en lokale ondernemers geplande overlast en gezondheidsondermijnende activiteiten te overleggen kon er niet af.	Gedurende het ontwikkelen van de plannen voor Windplan Blauw is op diverse momenten gecommuniceerd met burgers en belangenorganisaties. Er is een Klankbordgroep ingesteld (bijeenkomsten op 14/11/16, 9/1/17, 18/7/17, 22/1/18 en 23/5/18), er zijn diverse informatieavonden georganiseerd waar met burgers is gesproken over de plannen (sept 2016, dec 2016, dec 2017 en juli 2018) en er zijn bilaterale gesprekken gevoerd met burgers en belangenorganisaties over de plannen.	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0041	252	De klankbord groep Swifterbant tekent hierbij bezwaar aan tegen een deel van het herstructureringswindplan van de provincie Flevoland (windplan blauw). Er vindt geen herstel van het landschap plaats zoals beoogd en wél gelukt in de NOP.	Landschappelijke kwaliteit is een van de doelstellingen uit het Regioplan. Binnen het projectgebied van Windplan Blauw neemt het aantal turbines af, worden de nieuwe turbines geclusterd in lijnopstellingen en worden de bestaande turbines (die her en der versnipperd door het landschap staan) gesaneerd. Hiermee wordt een landschappelijke verbetering gerealiseerd. Een 1-op-1 vergelijking met de NOP gaat mank, vanwege de verschillen in landschapsstructuren.	geen
	253	Het MER geeft duidelijk aan dat de overlast voor de bewoners van het dorp Swifterbant ernstig tot zeer ernstig is. Het betreft circa 1000 woningen (inclusief de voorgenomen uitbreiding van het dorp), het gaat natuurlijk niet over gevels maar over ruim 2000 mensen.	Voor informatie over geluidsoverlast en slagschaduw wordt verwezen naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.7 van deze antwoordnota.	geen
	254	Het leefmilieu wordt aangetast, de molens zijn een verstorend element in een nu nog rustig dorp. De belangen van 6000 dorpsbewoners worden opgeofferd (de lasten) en een beperkt aantal bewoners in het buitengebied gaan met de niet onaanzienlijk winsten op de loop (de lusten).	Voor de totstandkoming van het Voorkeursalternatief en informatie over geluidsoverlast en slagschaduw wordt verwezen naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.7 van deze antwoordnota. Op basis van de onderzoeken blijkt dat, hoewel in het ergste geval (worst case) de geluidsbelasting in de kern Swifterbant als gevolg van de nieuwe windturbines toeneemt, dat nog steeds sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat. In het Regioplan Windenergie (2016) van de provincie Flevoland is als beleidskeuze vastgelegd: "Nu ontlene veel agrarische bedrijven een substantieel neveninkomen aan windenergie. De aanpak is erop gericht dat dit in de toekomst mogelijk blijft en dat ook andere bewoners en ondernemers in de ontwikkeling of de exploitatie kunnen participeren. Een evenredige verdeling van de maatschappelijke baten is een voorwaarde om het brede maatschappelijke draagvlak voor windenergie, dat nu in de provincie aanwezig is, op lange termijn te behouden." In de anterieure overeenkomst zijn afspraken gemaakt die borgen dat participatie door bewoners uit de aanliggende woonkernen rond het projectgebied mogelijk zal zijn. De exacte uitwerking gebeurt, mede vanwege noodzakelijk overleg met de AFM, tijdens de financieringsfase van het project.	geen
c10-OB-0042	255	Indiener ondersteunt de energietransitie en ziet de noodzaak van windenergie in de transitie. Maar is van mening dat bij de opgave voor windenergie het IJsselmeergebied verhoudingsgewijs te zwaar belast wordt en dat dit ten koste gaat van natuur en landschap.	Zoals is beschreven in paragraaf 2.3 van deze antwoordnota, volgt de keuze voor het plaatsen van de windturbines in het IJsselmeer uit het provinciale Regioplan. Bij de keuze hebben de aspecten landschap en natuur ook uitdrukkelijk een rol gespeeld. Verwezen wordt naar hoofdstuk 14 van de planMER bij het Regioplan. De ministers hebben die keuze als vertrekpunt gehanteerd bij de verdere besluitvorming voor Windplan Blauw. Uit het MER dat voor dit windproject is uitgevoerd, is voorts gebleken dat ook wederom vanuit de aspecten landschap en natuur door het plaatsen van de windturbines in het IJsselmeer geen onaanvaardbare effecten optreden.	geen
	256	De vervanging van een enkele rij molens langs de dijk tussen Lelystad en de Ketelbrug door een nieuwe dubbele rij is vanuit landschappelijk oogpunt ongewenst. De dubbele rij geeft een verwarrend beeld vanuit de polder en vanaf het water, in tegenstelling tot een enkele rij molens. Zoals prof. Palmboom verwoordde: een enkele rij versterkt de structuur en benadrukt de strakke lijn, maar een dubbele of driedubbele rij maakt het chaotisch. De indiener stelt dan ook voor om slechts de binnenste rij aan te leggen. Voor de structuur is het beter om de binnenste rij dichter op de bestaande dijk te leggen.	Voor de totstandkoming van het Voorkeursalternatief en informatie over geluidsoverlast en slagschaduw wordt verwezen naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.7 van deze antwoordnota. De onderbouwing voor twee rijen buitendijkse turbines is als volgt: 1. In bijlage XXI het MER zijn verschillende opstellingen vergeleken, zo ook een opstelling met één rij buitendijks. 2. Om voldoende economisch perspectief te garanderen voor WP Blauw leidt één rij buitendijk tot het opvullen van alle alternatieve plaatsingszones in de polder. Het alternatief heeft dus ook een groot landschappelijk effect. Daarbij ligt het alternatief buiten bestuurlijke kaders van het Regioplan. Daarom is niet gekozen voor het plaatsen van één rij turbines op het IJsselmeer. 3. Het Regioplan voorzag reeds in een dubbele lijnopstelling in het IJsselmeer 4. Windplan Blauw is daarmee een afgewogen uitwerking van het Regioplan	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0042	257	De indiener is bezorgd over de aantallen slachtoffers onder vogels door de verschillende windparken. Ondanks tegengesteld onderzoek en ontbreken van validatie is door de ABRvS het Flux Collision Model geaccepteerd voor de inschatting van de vogelslachtoffers. Vanwege de beperkte betrouwbaarheid is het nodig om goede voorschriften in de vergunningen op te nemen. De gehanteerde drie jaar is te kort om conclusies aan te kunnen verbinden. Ook dient duidelijker te worden voorgeschreven hoe intensief en voor welke vogelsoorten monitoring noodzakelijk is.	Op basis van het uitgevoerde onderzoek is zekerheid verkregen over de maximum aantallen slachtoffers onder vogelsoorten die zijn te verwachten, onder meer op basis van worst case uitgangspunten waar nodig. Van deze effecten is de aanvaardbaarheid beoordeeld. Er is daarbij geen aanleiding om aan de betrouwbaarheid van het Flux Collision Model te twijfelen; in de zienswijze ontbreken nadere argumenten. Er is op dit moment geen reden om te twijfelen aan de bandbreedte van de effecten zoals voorspeld door het Flux Collision Model. De effecten op vogels met een instandhoudingsdoel zijn volgens de Passende beoordeling beperkt omdat in het plan is opgenomen een rustgebied in te stellen voor onder meer de fuut. Het Windplan zal aanvaringslachtoffers onder vogels veroorzaken. Bij de ontheffingsverlening zal beoordeeld worden of nadere voorschriften om effecten op vogelslachtoffers te mitigeren aan de orde zijn. Ten einde de effectiviteit van het rustgebied te beoordelen wordt tot 3 jaar na ingebruikname van de nieuwe windturbines de effectiviteit van het rustgebied gemonitord.	Geen
	258	Voor soorten in slechte staat van instandhouding of negatieve trend is de 1% mortaliteitsnorm een te grove norm. Ten behoeve van een betere beoordeling van de effecten van dergelijke soorten dient een betrouwbaardere norm te worden ontwikkeld.	Uit jurisprudentie blijkt dat de 1%-mortaliteitsnorm in beoordelingen gebruikt kan worden om een ordegrrootte van effecten aan te geven waarbij zeker geen significante effecten op zullen treden, omdat de sterfte procentueel zeer laag is ten opzichte van de natuurlijke sterfte. Ter beoordeling van de omvang van het effect van het aantal aanvaringslachtoffers, is 1% van de jaarlijkse natuurlijke sterfte (1%-mortaliteitsnorm) van die soort in het Natura 2000-gebied bij de beoordeling aangehouden als eerste zeef om te zien of significante effecten al dan niet zouden kunnen optreden (Steunpunt Natura 2000, 2010). Indien de voorspelde sterfte niet hoger is dan 1% van de jaarlijkse natuurlijke sterfte van de betrokken populatie, kunnen significant negatieve effecten op voorhand met zekerheid worden uitgesloten. Uit de passende beoordeling volgt daarnaast dat zeer lage aantallen aanvaringslachtoffers onder vogels met een instandhoudingsdoel te verwachten zijn. Voor een aantal soorten met een negatieve staat van instandhouding zoals de visdief en de kuifeend heeft een nadere beoordeling plaatsgevonden. De zienswijze geeft geen aanleiding voor aanpassing van de verrichte ecologische beoordeling.	Geen
	259	Het ontbreken van een nadere slachtoffer bepaling van de zwarte stern verbaasd. De aanvarings- of sterftekans voor de visdief aan de hand van de resultaten van de Slufterdam is onvoldoende betrouwbaar. Enerzijds omdat de windmolens op een hoge dijk staan, dat niet kan worden vertaald naar openwater, anderzijds blijkt uit Belgisch onderzoek een hogere sterfkans.	In Passende Beoordeling zijn de effecten van het windpark op de zwarte stern nader onderzocht. Uit het onderzoek blijkt het plangebied niet van speciale betekenis voor de zwarte stern. De slaapplaats langs de Houtribdijk is recent verdwenen, die functie is overgenomen door de Marker Wadden. Het betreft vogels die vooral op het Markermeer foerageren. Gezien het niet of nauwelijks gebruiken van het plangebied als foerageergebied door de zwarte stern conform de best beschikbare wetenschappelijke gegevens en berekeningen, is er geen reden nader in te gaan op (cumulatie van) effecten. Ook bestaat er geen reden om een nader onderzoek te doen naar het aantal mogelijke slachtoffers van de zwarte stern als gevolg van het initiatief, omdat dergelijk slachtoffers kunnen worden uitgesloten. Ten aanzien van de visdief wordt opgemerkt dat ook het onderzoek in België, waarnaar in de zienswijze wordt verwezen, is uitgevoerd in een kolonie direct naast een dijk met windturbines. In zoverre is dit onderzoek dus niet representatief voor de situatie bij Windplan Blauw. Anders dan in België, is de kolonie in de Slufter op enige afstand van de turbines gelegen en betreft het bovendien grotere windturbines dan in het Belgische onderzoek het geval was. Derhalve is terecht van het onderzoek in de Slufter uitgegaan. Bij het meten van aanvaringsrisico's is o.a. de ruimte onder de rotoren van belang, niet gezien kan worden waarom windturbines op een dijk daarbij niet representatief zouden zijn. Er wordt tenslotte op gewezen dat uitgebreid veldonderzoek naar vlieggedrag van visdief boven het open water van het IJsselmeer in het rekenmodel betrokken is, zoals toegelicht in de passende beoordeling.	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0042	260	Ondanks het rustgebied en mitigerende maatregelen zijn significante effecten op de fuut en kuifeend onvoldoende uitgesloten.	De passende beoordeling is op dit punt niet onvolledig of onjuist omdat bij de effectbepaling- en beoordeling gebruik is gemaakt van de best ter beschikking staande informatie, waarbij een worst case benadering is gehanteerd. Het instellen van het rustgebied blijkt uit de passende beoordeling een voldoende en robuuste mitigerende maatregel voor de fuut. Daardoor zijn significante effecten uit te sluiten. Het rustgebied zal eveneens kunnen dienen als rust- en foerageergebied voor de kuifeend. Naar aanleiding van een uitspraak van het Hof van Justitie is aan de Passende Beoordeling nog een Notitie toegevoegd over de effectiviteit van het rustgebied voor de futen.	geen
	261	Salderen van de effecten van het bestaande windpark Irene Vorrink is niet terecht. Dit park is nimmer beoordeeld op grond van (de voorlopers van) de huidige Wet natuurbescherming.	Voor de windturbines van Irene Vorrink is voor respectievelijk 21 turbines een vergunning verleend op grond van de Wet milieubeheer op 25 oktober 1994 en voor de overige turbines op 27 februari 1996. De Friese IJsselmeerkust – als onderdeel van het Natura 2000-gebied – is op 6 mei 1998 voor het eerst aangewezen als Vogelrichtlijngebied. De overige delen van dit Natura 2000-gebied zijn op 24 maart 2000 aangewezen als Natura 2000-gebied. Daarna (op 7 december 2004) heeft dit Natura 2000-gebied de status van Habitatrichtlijngebied verkregen. Het gebiedsbeschermingsregime van de Habitatrichtlijn is hiermee van kracht geworden op 6 mei 1998 en daarmee dus nadat de milieuvergunningen voor WP Irene Vorrink zijn verleend. Daarmee staat vast dat de positieve bijdrage van de verwijdering van het windpark Irene Vorrink in de passende beoordeling meegenomen kan worden. Niettemin is voor het bepalen van de grootte van het rustgebied ter mitigatie van het effect op futen (onverplicht) uitgegaan van het aantal futen dat door het windplan Blauw verstoord zal worden (dus zonder salderen).	geen
	262	De veronderstelling dat er geen barrièrewerking is voor verschillende soorten eenden is onwaarschijnlijk. Dit dient nader onderzocht en gemotiveerd te worden.	Het MER en de passende beoordeling zijn gebaseerd op de best beschikbare informatie, waarbij een worst case benadering is gehanteerd. Ten aanzien van barrièrewerking is gebruik gemaakt van literatuur, eigen waarnemingen uit veldonderzoek en informatie over de afmetingen van de geplande windturbineopstellingen. Op basis hiervan is bepaald of vogels de windturbine opstellingen zullen kruisen of omvliegen, en de mate waarin dat per alternatief valt te verwachten. Inspreker motiveert niet nader in hoeverre het onderzoek naar barrièrewerking niet volledig zou zijn.	geen
	263	In de cumulatie is ten onrechte de staand wantvisserij niet meegenomen. In de gevallen waarin de cumulatieve sterfte meer is dan de 1%-norm dienen ofwel nadere mitigerende maatregelen te worden genomen of een ADC-toets te worden doorlopen. Dat de effecten van windpark Blauw gering zijn in verhouding tot andere projecten is geen reden om aan te nemen dat windpark Blauw, in samenhang met andere projecten niet tot significante effecten leidt.	De vergunning voor de staandwantvisserij is op 26 juli 2018 verleend nadat de ontwerpvergunning voor Windplan Blauw ter inzage is gelegd op 22 juni 2018. Deze staandwantvergunning is geldig tot 16 maart 2019. Op dat moment is de exploitatie van windpark Blauw nog niet voorzien. Voor de periode waarin de windturbines van windpark Blauw worden geëxploiteerd (en effecten kunnen optreden) is geen vergunning verleend voor de visserij. Alleen met activiteiten die nog niet gerealiseerd maar wel vergund zijn hoeft gecumuleerd te worden in het kader van de Wet natuurbescherming. In de passende beoordeling is overigens wel rekening gehouden met cumulatie. Staand want visserij kan zorgen voor sterfte van kuifeend, tafeleend en aalscholver. Voor de kuifeend is de sterfte van het maximum effect scenario van Windplan Blauw zo gering (maximaal 6 exemplaren in het maximum effect scenario) dat deze sterfte geen wezenlijke bijdrage levert aan de cumulatieve sterfte en geen invloed heeft op de trend en huidige aantallen. Het geringe effect van Windplan Blauw heeft daarom geen gevolgen voor het behalen van de instandhoudingsdoelstelling van de kuifeend in het Natura 2000-gebied IJsselmeer. Het windpark leidt niet tot verstoring aangezien de kuifeend met name gebruik maakt van de kustzone. Dit ligt buiten de verstoringafstand van de windturbines. De verwijdering van de 28 windturbines van Windpark Irene Vorrink is positief omdat daarmee de verstoring van de kustzone door de aanwezigheid van deze windturbines wordt opgeheven. De kuifeend kan ook profiteren van het rustgebied dat ingesteld wordt voor de fuut. Van aalscholver en tafeleend waren geen sterftcijfers bekend, maar de aantallen aanvaringslachtoffers door het windpark zijn minimaal. Significant negatieve effecten van Windplan Blauw op het behalen van de instandhoudingsdoelstelling van de kuifeend, aalscholver en tafeleend in het Natura 2000-gebied IJsselmeer zijn dan ook, met inbegrip van cumulatieve effecten, uit te sluiten.	

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0042	264	Aerius calculator geeft geen betrouwbaar beeld van de stikstofdepositie op verder weg gelegen Natura 2000-gebieden, omdat deze de effecten van wegen afkapt op ca. 3 km gerekend vanaf die gebieden. Bovendien ontbreekt een beoordeling van de cumulatieve stikstofeffecten met andere plannen en projecten. De drempelwaarde zoals gehanteerd in de PAS is onderwerp van vragen van de ABRvS aan het Europese Hof. Het toestaan van deze drempelwaarde is dan ook niet zeker en daarom dient die niet gehanteerd te worden.	De bewering dat de effecten van wegen afgekapt worden op ca. 3 kilometer afstand klopt niet. De 3 kilometer afstandsgrenswaarde geldt slechts voor projecten zoals vermeld in artikel 2.12, eerste lid, onderdeel a, 20 van het Besluit natuurbescherming, waarbij het project betrekking heeft op een hoofdweg als bedoeld in artikel 1 van de Tracéwet. Bij de realisatie van het windpark heeft het project geen betrekking op de aanpassing van een hoofdweg. Het Programma Aanpak Stikstof bevat de beoordeling van de cumulatieve stikstofeffecten met andere plannen en projecten. Dat is ook de meerwaarde van het PAS ten opzichte van de oudere vergunningverlening waarbij geen zicht was op de cumulatieve werking. AERIUS Calculator is een van het PAS onafhankelijk opgesteld rekenmodel, waarmee op basis van de beste wetenschappelijke kennis terzake de maximale hoeveelheid stikstofdepositie vanwege het voorgenomen initiatief wordt berekend. Uit de AERIUS-berekeningen (bijlage 5 bij de passende beoordeling) volgt dat de stikstofdepositie in de relevante Natura 2000-gebieden nihil is. Significante negatieve effecten zijn daardoor uitgesloten. Effecten op het behalen van instandhoudingsdoelstellingen van stikstofgevoelige habitattypen zijn sowieso uitgesloten vanwege de afstand tussen de betrokken habitattypen in de nabijgelegen Natura 2000-gebieden Rijntakken, Zwarte Meer, De Wieden en Uiterwaarden Zwarte Water & Vecht en de tijdelijkheid van de werkzaamheden. In de PB is verder gemotiveerd dat dichterbij gelegen Natura 2000-gebieden voor wat betreft mogelijke effecten van stikstofdepositie niet relevant zijn.	
	265	Voor de soortenbescherming ligt nog geen ontwerp voor ontheffing ter inzage. Helaas ontbreekt ook de aanvraag voor een ontheffing. Vooruitlopend op een aanvraag en ontwerp voor de ontheffing wordt opgemerkt dat in het algemeen de effecten op soorten worden vergeleken met landelijke populaties. In dat geval dienen ook de effecten van alle landelijke plannen en projecten daarbij betrokken te worden.	In het kader van bescherming van soorten, is een ontheffingsaanvraag ingediend. Deze zal pas in het najaar 2018 nader worden aangevuld. Waar nodig en waar mogelijk worden de effecten op soorten vergeleken met landelijke populaties en zullen mitigerende maatregelen opgenomen worden in het Activiteitenplan behorende bij de ontheffingsaanvraag en opgenomen worden in de ontheffing.	geen
	266	Er vindt aantasting plaats van het Natuurnetwerk Nederland, zoals vermindering van het oppervlak. Het is onduidelijk hoe deze aantasting, conform het Barro, gecompenseerd wordt.	Zoals beschreven in Deelrapport II (bijlage II bij het MER) heeft Windplan Blauw geen effect op NNN-gebieden. Een verplichting tot compensatie is dan ook niet aan de orde.	geen
c10-OB-0043	267-270	Betreffende zienswijze is ingetrokken		geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0044	271	Veel recreatievaartuigen op binnenwater hebben geen AIS transponder. Dit wordt ook niet aangemoedigd omdat er dan te veel boten op het scherm komen. AIS is op binnenwater geen betrouwbaar middel om de recreatievaart te meten. De inschatting op basis van AIS zal veel te laag zijn	In het MER is rekening gehouden met het feit (en beschreven) dat niet alle recreatievaartuigen een AIS transponder hebben. Daarom is tevens gebruik gemaakt van tellingen en andere informatiebronnen. Ook uit andere informatiebronnen blijkt het aantal recreatievaartuigen binnen het plangebied beperkt.	geen
	272	In het plangebied worden regelmatig evenementen georganiseerd, wedstrijden en prestatietochten. In die situatie komen er 10-tallen boten tegelijk het gebied binnen varen. Dat moet besproken worden als inperking van bestaand gebruik en er moet een alternatief worden geboden.	In het IJsselmeer worden regelmatig evenementen georganiseerd. Uit een inventarisatie van websites van watersportverenigingen blijkt niet dat het plangebied regelmatig gebruikt wordt voor evenementen noch dat het plangebied een unieke functie vervult binnen het IJsselmeer voor recreatieve evenementen. Het IJsselmeer is bovendien voldoende groot. Ook na de ontwikkeling van het windpark blijft er voldoende ruimte voor het organiseren van evenementen op het IJsselmeer.	geen
	273	Er wordt een periode van afsluiting van circa 6 maanden genoemd, de realisatiefase zal langer zijn. De afsluiting is behoorlijk ingrijpend een gebied van de Maximacentrale tot Ketelbrug met een breedte van 2000 m zal worden afgesloten. Bij vergunningverlening moeten afdwingbare realisatietijden worden opgenomen ten einde de overlast zo beperkt mogelijk te houden.	Tijdens de aanleg en in de verwijderingsfase van het windpark worden in het projectgebied werkzaamheden verricht vanaf diverse schepen en vinden relatief veel scheepvaartbewegingen plaats die qua richting afwijken van het doorgaande scheepverkeer. Daarnaast wordt er gewerkt met kranen en grote turbineonderdelen. Het is vanuit het oogpunt van veiligheid nodig om tijdelijke werklocaties te sluiten voor de overige scheepvaart. Hiertoe zal de initiatiefnemer een Verkeersbesluit op grond van de Scheepvaartverkeerswet dienen aan te vragen bij de waterbeheerder. Omdat er lokaal voldoende uitwijkmogelijkheden bestaan voor zowel de beroepsvaart als voor de recreatievaart zal er voldoende ruimte blijven bestaan om het projectgebied veilig te passeren. Afsluiting van delen van het projectgebied vindt niet plaats op grond van de watervergunning. Bij de aanvraag voor het Verkeersbesluit zal de initiatiefnemer dienen aan te geven hoe de overlast voor het overige scheepvaartverkeer zo beperkt mogelijk wordt gehouden. Daarnaast zal door de initiatiefnemer een fasering dienen te worden voorgesteld waarmee het afgesloten werkgebied zo klein mogelijk wordt gehouden. Dit Verkeersbesluit zal voor vaststelling met belanghebbenden (waaronder indiener) worden afgestemd. Dit verkeersbesluit staat open voor bezwaar en beroep. De initiatiefnemer zal tevens moeten voldoen aan de Werkwijzer Minder Hinder Vaarwegen. Hierdoor wordt de hinder voor het scheepvaartverkeer zo veel mogelijk beperkt.	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0044	274	De zeilschepen die op het IJsselmeer wachten voor de Ketelbrug liggen meestal voor het vaste stuk van de brug tussen het beweegbare bruggedeelte en de aangewezen doorvaartstukken in het vaste gedeelte. De reden is dat zij goed zicht willen hebben op de bruglichten om te zien hoe de brugopening zal verlopen. De tweede reden is dat als de passage van Ketelmeer naar IJsselmeer eerst gaat er voor de boten voldoende ruimte moet worden gegeven om weg te varen en de zeilen te zetten.	Verwezen wordt naar de reactie met nummer 275.	geen
	275	Als de IJsselmeerzijde bij Ketelbrug lager wal is, is het een lastige plek, geen aanlegmogelijkheden, geen ankermogelijkheden en er komt een behoorlijke golfslag te staan. De boten gaan afstand houden als zij proberen stil te liggen. Uitgaande van 10 scheepslengten afstand tussen de boten en tussen de 10-15 wachtende boten is de benodigde ruimte ca. 500 m. Het molenrak zal door de beroepsvaart in twee richtingen worden bevaren. Dat betekent dat de boten stuurboord wal gaan houden en de vrachtboten van Lelystad naar Ketelmeer door het Molenrak afgeleverd worden tussen de wachtende zeilboten. Dat leidt tot onveilige situaties. Door een betere verkeersplanning dient het risico verkleind te worden.	Periodiek vindt overleg plaats over de verkeersplanning en over de openingstijden van de Ketelbrug met alle gebruikers. Hierbij wordt ook rekening gehouden met nieuwe situatie, zoals de aansluiting van het Molenrak op de bestaande vaargeul. Hiermee wordt de verkeersplanning aangepast op de actuele en verwachte situatie. Tevens zit er meer dan 500 meter ruimte tussen de aansluiting van het Molenrak en de Ketelbrug, waardoor voor de wachtende boten voldoende ruimte is. Hiermee worden onveilige situaties voorkomen.	geen
	276	Er wordt in de rapportage niets gezegd over de veiligheid in de aanlegfase. Tot 2000 m uit de kust zal een verboden gebied worden ingesteld. Dit heeft grote invloed op de verkeersstroom, zeker ter hoogte van de Ketelbrug. De uitwerking van de consequentie dient vooraf bekend te zijn.	Tijdens de aanleg en in de verwijderingsfase van het windpark worden in het projectgebied werkzaamheden verricht vanaf diverse schepen en vinden relatief veel scheepvaartbewegingen plaats die qua richting afwijken van het doorgaande scheepverkeer. Daarnaast wordt er gewerkt met kranen en grote turbineonderdelen. Het is vanuit het oogpunt van veiligheid nodig om tijdelijke werklocaties te sluiten voor de overige scheepvaart. Hiertoe zal de initiatiefnemer een Verkeersbesluit op grond van de Scheepvaartverkeerswet dienen aan te vragen bij de waterbeheerder. Omdat er lokaal voldoende uitwijkmogelijkheden bestaan voor zowel de beroepsvaart als voor de recreatievaart zal er voldoende ruimte blijven bestaan om het projectgebied veilig te passeren. Afsluiting van delen van het projectgebied vindt niet plaats op grond van de watervergunning. Bij de aanvraag voor het Verkeersbesluit zal de initiatiefnemer dienen aan te geven hoe de overlast voor het overige scheepvaartverkeer zo beperkt mogelijk wordt gehouden. Daarnaast zal door de initiatiefnemer een fasering dienen te worden voorgesteld waarmee het afgesloten werkgebied zo klein mogelijk wordt gehouden. Dit Verkeersbesluit zal voor vaststelling met belanghebbenden (waaronder indiener) worden afgestemd. Dit verkeersbesluit staat open voor bezwaar en beroep. De initiatiefnemer zal tevens moeten voldoen aan de Werkwijzer Minder Hinder Vaarwegen. Hierdoor wordt de hinder voor het scheepvaartverkeer zo veel mogelijk beperkt.	geen
c10-OB-0045	277 - 289	Zienswijze is ingetrokken		
c10-OB-0046	290	De lijnen waarlangs de verschillende windmolens zijn ingetekend vormen voor vliegend verkeer zichtlijnen welke leiden naar het vliegen boven de bebouwde kom van Swifterbant. Indiener vindt dat er in de geluidsbelastingberekeningen moet worden verdisconteerd dat zoals eerder is besloten al het vliegverkeer van allerlei soort en op allerlei hoogten met grote regelmaat boven Swifterbant vliegt. Dat er veranderd inzicht is in de overlast die dat met zich brengt, idem effecten op de individuele gezondheid.	In deelrapport IV van het MER is de cumulatie van het windpark met andere geluidsbronnen opgenomen waaronder Luchthaven Lelystad. In het MER is tevens getoetst aan de hoogtebeperkingen in verband met vliegverkeer. Voor de turbines van Windplan Blauw is door de luchtvaartautoriteiten een verklaring van geen bezwaar (VVGB) afgegeven. In het luchthavenbesluit zijn daarnaast vaste vliegroutes bepaald. Op basis van voorgaande is het afwijken van vliegroutes als gevolg van Windplan Blauw uitgesloten.	geen

	291	De burger moet voor zijn gezondheid zorgen, het lijkt de indiener dat de gevolgen van meer geluid (van windmolens bij voornamelijk zuidwesten wind, en vaak bij hogere luchtvochtigheid) meegenomen moet worden in het MER en niet kan worden afgedaan met een zinsnede over de risico's voor de volksgezondheid. Juist de laatste jaren is er het een en ander onderzocht over de gevolgen van geluidsbelasting op de gezondheid op leervermogen voor mens en dier.	Op basis van de huidige wetenschappelijke inzichten is voor directe effecten van windturbines op de gezondheid geen bewijs. De ministers hebben het voorzorgsbeginsel in de besluitvorming toegepast. In dat kader wordt opgemerkt dat het inpassingsplan aan de normen van het Activiteitenbesluit voldoet. Deze normen bieden voldoende bescherming tegen laagfrequent geluid. In het kader van ruimtelijke ontwikkelingen wordt een afweging gemaakt op basis van best beschikbare kennis op dat moment. Uit de onderzoeken die gedaan zijn door o.a. het RIVM in 2015 en 2017 blijkt niet dat er reden is om aan te nemen dat laagfrequent geluid van windturbines gezondheidseffecten veroorzaakt.	geen
registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0046	292	Ten aanzien van laagfrequent geluid wordt gesteld dat dit mogelijk wordt veroorzaakt. Indiener vindt dat er onderzoek gedaan moet worden naar welke windmolens dit produceren en wordt er geëist dat deze worden geplaatst.	Windturbines produceren ook laagfrequent geluid. Dit is geluid wat op het grensgebied van normaal hoorbaar en onhoorbaar geluid ligt in de laagste frequenties. Het aandeel laagfrequent geluid is over het algemeen zo laag dat dit niet of nauwelijks bijdraagt aan de beleving van geluidhinder door windturbines. In Nederland zijn strenge normen opgesteld voor de geluidbelasting door windturbines, hierin is laagfrequent geluid verdisconteerd. In de huidige geluidsnorm het gehele geluidkarakter van windturbinegeluid meegenomen, dus ook laagfrequent geluid. De norm biedt daarmee voldoende bescherming voor gevoelige objecten. Indien door de alternatieven aan de geluidnorm wordt voldaan, kan worden geconcludeerd dat ook laagfrequent geluid geen onaanvaardbaar effect heeft op gevoelige objecten. In een Brief van toenmalig staatssecretaris Mansveld (I&M) aan de Tweede Kamer wordt ingegaan op de kennisontwikkeling over laagfrequent geluid van windturbines. De conclusie van de staatssecretaris is dat de huidige norm voor geluidhinder van windturbines (47 dB-L _{DEN} en 41 dB-L _{night}) en het bijbehorende reken- en meetvoorschrift voldoen en geen wijzigingen behoeven.	geen
	293	Bij het meten van de geluidsbelasting is het belangrijk te realiseren dat slaapkamers zich niet op de begane grond bevinden, dat de wind met name uit zuidwestelijke richting komt en meer mensen dan vroeger een uitstekend gehoor hebben.	Bij het geluidsonderzoek is rekening gehouden met de gevoelige functies binnen een woning. Toetspunten voor rijtjeshuizen en gezinswoningen liggen op 5 m hoogte op de gevel van het gebouw (uitgaande van slaapkamers op 1e en 2e verdieping). Voor hoogbouw is dit 5 m voor de onderste verdieping, en elke woonlaag daarboven 3 m hoger. Voor een bungalowwoning is een beoordelingshoogte van 1,5 m genomen.	geen
	294	Betreft laag frequent geluid is het tevens belangrijk na te gaan wat er in diezelfde frequentie op afstand mee gaat trillen.	In deelrapport IV van het MER is onderzoek gedaan naar trillingen. De effectafstand van trillingen zijn kleiner dan die van normaal geluid. In de huidige geluidsnorm het gehele geluidkarakter van windturbinegeluid meegenomen, dus ook laagfrequent geluid (en daarbij behorende resonantie/trillingen). De norm biedt daarmee voldoende bescherming voor gevoelige objecten, doordat turbines op voldoende afstand worden geplaatst. Het merendeel van de gevoelige objecten ligt op minimaal 1000 meter van de windturbine.	geen
	295	Bij de cumulatie van geluid dient ook rekening gehouden te worden met het huidige vliegverkeer van allerlei soort en allerlei hoogte en in een schakering aan frequenties afhankelijk van de weersomstandigheden.	In deelrapport IV van het MER is de cumulatie van het windpark met andere geluidsbronnen opgenomen waaronder Luchthaven Lelystad. In het inpassingsplan is geconcludeerd dat ook na realisatie van het windpark sprake is van een acceptabel woon- en leefklimaat.	geen
	296	Indiener mist duidelijk aangegeven kaartjes welke Natura 2000 gebieden er zijn ten opzichte van de geplande lijnopstellingen. Idem voor foerageergebieden voor diverse soorten vogel. Idem de routes en oefengebieden voor de vele soorten trekvogels. Idem de vlieghoogtes, ten opzichte van windmolens en ook van de versturende effecten op luchtdruk.	Graag verwijzen wij naar bijlage II deelrapport Natuur, bijlage IX Passende Beoordeling en bijlage XI projectplan vogels waarin informatie over Natura 2000-gebieden, voorkomende vogels, gebiedsgebruik, e.d. is beschreven.	geen
	297	Welke zijn de te verwachten effecten op de diverse vogelsoorten? Wordt daarbij rekening gehouden met een te voorziene vlieghoogte bij wind uit het Noorden voor opstijgend vliegverkeer welke op papier 600 meter is, maar de afstand tot maaiveld respectievelijk 213 meter daarboven veel minder kan zijn, en afhankelijk is van de variabele luchtdruk.	In deelrapport II bij het MER zijn de effecten op vogels beschreven. Voor soorten binnen het Natura2000-gebied IJsselmeer zijn de effecten nader uitgewerkt in de Passende Beoordeling (bijlage IX bij het MER). Er is geen rekening gehouden met uit het noorden opstijgend vliegverkeer	geen

	298	Welk bureau heeft een verhaal geschreven over op vogels? Bijzonder dat alleen vleermuizen te verwachten zijn tussen half juli en 1 oktober en juist dan in een zeer gering aantal uren. En was er om weinig vogels te hoeven meetellen juist in 217 een kaalslag gehouden in het bos.	De ecologische beoordeling ten aanzien van vogels is opgesteld door Bureau Waardenburg. Daarbij is het daarvoor geldende onderzoeksprotocol gehanteerd. De vermeende kaalslag heeft hierbij geen rol gespeeld. In deelrapport II bij het MER zijn de effecten op vleermuizen beschreven. Voor de beschermde soorten zijn de effecten nader uitgewerkt in het projectplan vleermuizen (bijlage X bij het MER).	geen
	299	Het is indiener niet duidelijk waar transformatorgebouwen zijn ingepland. Dit kan effecten hebben op de leefkwaliteit.	De transformatorgebouwen zijn aangeduid op de plankaart bij het inpassingsplan.	geen
	300	Niet is aangegeven wie als gevolg van een plan winst maakt, daaruit bijdraagt aan een vergoeding voor de planschade.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.8 en 2.9 van deze antwoordnota.	geen
registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0046	301	Indiener mist in paragraaf 5.6.2 de invloed op het leefmilieu voor bewoners van het dorp Swifterbant. Het is alleen maar zinvol om te spreken over "een ten goede komen aan de business case" Wanneer er mensen zijn die die business staan toe te juichen.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in hoofdstuk 2 van deze antwoordnota.	geen
	302	Veel melkvee staat continue op stal, want in de eerste 2 jaar staan zij voldoende buiten om aan de Campina eisen te voldoen. Idem varkens die komen helemaal niet buiten en eenden en kuddens. Zij produceren niet alleen mest wat energie oplevert, maar ook warmte. Indiener leest nergens dat deze energie wordt benut.	De in deze zienswijze verwoorde oplossingen voor het nuttig toepassen van reststromen uit de landbouwsector liggen in deze besluitvormingsprocedure niet voor.	geen
	303	Er wordt niet beredeneerd hoe het economisch belang van de scheepvaartroute opweegt tegen het economisch belang van mens en dier, bij plaatsing van twee extra windturbines ter compensatie.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.8 van deze antwoordnota.	geen
	304	In het Swifterbos is bij de aanleg juist rekening gehouden met vogels en klein wild door een variëteit aan boomsoorten. Indiener stelt voor na te gaan waarom dit geen Natura 2000-gebied is geworden.	De aanwijzing van het Swifterbos als Natura 2000-gebied staat in deze procedure niet ter discussie. Feit is dat het Swifterbos geen deel uitmaakt van het Natura 2000-netwerk is en WP Blauw kon en moest daarom enkel worden getoetst aan het geldende beschermingsregime van de Wet natuurbescherming (Wnb).	geen
	305	Er zijn altijd broedende zwanen juist in het gebied tussen de N305 en de tocht. Dat is nergens vermeld of onderzocht.	Het onderzoek naar de effecten op beschermde soorten op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) heeft niet aangetoond dat meer dan incidentele aanvaringslachtoffers te verwachten zijn onder vogelsoorten zoals de zwaan.	geen
	306	Staatsbosbeheer is bezig alles te verkopen waardoor de werkgelegenheid behouden blijft en is niet serieus meer te nemen door haar uitspraak een kans te zien in het plaatsen van windturbines in het bos.	Deze reactie wordt ter kennisgeving aangenomen	geen
	307	Ook de recreatie mogelijkheden namelijk zwembad en tennis en voetbalvelden worden verstoord door de plaatsing van de windmolens.	Uit het MER en de daarbij behorende onderzoeken is niet gebleken dat de nieuwe windturbine-opstelling tot onaanvaardbare hinder op het zwembad, de tennis- en voetbalvelden aan de noord en noordwestelijke zijde van Swifterbant tot gevolg zullen hebben.	geen
	308	Indiener wordt geraakt in het belang door verstoring van stilte en uitzicht.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.6 van deze antwoordnota.	geen
	309	Wandelen in het bos, een van de aardige aspecten van het dorp en een belangrijk item in de afweging om te komen wonen verliest de aantrekkelijkheid.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	Geen
	310	Indiener geniet van overtrekkende vogels, het geluid van ganzen, in grote vluchten boven zijn woning. Alles bij elkaar een verarmde leefomgeving en daardoor economische terugval voor het dorp. Nergens staat hoe dit wordt gecompenseerd.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	geen
311	De slagschaduw van de windturbine kan op het huis en tuin van de indiener vallen. Dat punt wil de indiener graag nader uitgewerkt zien, met name naar tijd van de dag en seizoenen. Een berekening van de economische schade die het gevolg is wordt hierbij gemist.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.7 van deze antwoordnota.	geen	

	312	Wanneer het verbruik van energie verminderd zou moeten worden, gaat hierbij de gedachte uit naar een afname van de wereldbevolking en de bevolking van Nederland. Dit gaat gepaard met de beoogde aanzienlijke reductie van CO2-productie en is dus heel duurzaam. Niet het bevorderen van het gebruik van meer energie door het op de markt brengen van energie-slurpende apparatuur, van een verpesten van de leefomgeving. En ook niet het bevorderen dat mensen zich verplaatsen naar verre oorden.	De in deze zienswijze verwoorde oplossingen voor energiebesparing en de reductie van de uitstoot van CO2, liggen in deze besluitvormingsprocedure niet voor.	geen
	313	Een krachtige samenleving in 2030 als geschetst is een utopie door alle maatregelen die door de regering worden genoemd op weg naar een economisch model met scheve inkomsten en vermogensdeling, lusten en lasten door Flevolandse laten delen? Welke socioloog heeft deze zin voor de communicatie van een overheidsorgaan bedacht?	De in deze zienswijze verwoorde opvatting wordt voor kennisgeving aangenomen.	geen

4

OVERZICHT AMBTSHALVE WIJZIGINGEN

4.1 Ambtshalve wijzigingen in het inpassingsplan

Na de terinzagelegging van de ontwerpbesluiten, is voor een aantal onderdelen gebleken dat aanpassingen noodzakelijk zijn. Deze wijzigingen zijn noodzakelijk, los van de ingediende zienswijzen en vinden daarom ambtshalve plaats. In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van alle ambtshalve wijzigingen in het inpassingsplan (paragraaf 4.1), de omgevingsvergunningen (paragraaf 4.2), de watervergunning (paragraaf 4.3) en de natuurvergunning (paragraaf 4.4).

4.1.1 Verlichting

Toelichting

Naar aanleiding van vragen uit de omgeving en vanuit de provincie Flevoland is door de initiatiefnemer beoordeeld of het gebruik van rood knipperende verlichting in de avonduren op de windturbines als obstakelverlichting in zijn geheel voorkomen kan worden. Gebleken is dat, binnen de mogelijkheden die de Inspectie Leefomgeving & Transport (ILT) biedt, die mogelijk bestaan. De initiatiefnemer ziet daarmee definitief af van het toepassen van rood knipperende obstakelverlichting. Dit wordt in de planregels van het inpassingsplan verankerd.

Wijziging

Artikel 4.4.3 van het ontwerp inpassingsplan wordt aangevuld en komt als volgt te luiden.

“4.4.3 Obstakelverlichting

Alvorens het windpark voor energieproductie in gebruik te nemen en te houden, dient de obstakelverlichting op de turbines gerealiseerd te zijn en gebruikt te worden conform een door Inspectie Leefomgeving en Transport goedgekeurd verlichtingsplan, met dien verstande dat roodflitsende verlichting in de avond- en nachtperiode niet is toegestaan.”.

4.1.2 Parkinfrastructuur (onderhoudswegen, kabels en leidingen)

Toelichting

Naar aanleiding van gesprekken met grondeigenaren en de wegbeheerders, alsmede naar aanleiding van een technische optimalisatie, heeft de initiatiefnemer een aantal aanpassingen doorgevoerd in de lay-out van de parkbekabeling, de onderstations en de aansluitingen van toekomstige onderhoudswegen op de openbare wegen. Ten aanzien van de onderhoudswegen zijn daarbij op verzoek van de provincie en de gemeenten geen aansluitingen meer voorzien op openbare wegen met een maximumsnelheid van 100 km/h.

Wijziging

De aanduidingen ‘Gebiedsaanduiding overige zone - windpark infrastructuur-1’, ‘Gebiedsaanduiding overige zone - windpark infrastructuur-2’ en de dubbelbestemming ‘Leiding - Hoogspanning 150 kv’ op de verbeelding van het ontwerp inpassingsplan worden bij vaststelling gewijzigd overeenkomstig de definitieve inrichtingstekeningen die de initiatiefnemer heeft opgesteld. Ook de bestemmingen ‘Bedrijf – Nutsvoorziening’ met de functieaanduiding ‘specifieke vorm van bedrijf – elektriciteitsvoorziening’ en de daarbij behorende gebiedsaanduidingen ‘geluidzone – industrie’ op de gronden waarop de onderstations zijn beoogd, worden op basis van de informatie van de initiatiefnemers aangepast.

4.1.3 Archeologisch Masterplan

Toelichting

Op basis van de uitkomsten van het MER en het daarin opgenomen archeologisch onderzoek, is gebleken dat in het gehele plangebied archeologisch waardevolle restanten zijn te verwachten. Het doen van archeologisch veldonderzoek is daarom om meerdere locaties in het plangebied noodzakelijk gebleken. De initiatiefnemer kan echter pas starten met het doen van gericht archeologisch veldonderzoek wanneer de exacte locaties bekend zijn van de turbinelocaties, de kraanopstelplaatsen, onderhoudswegen en de kabels en leidingen. Daarom is ervoor gekozen om in het ontwerp van het inpassingsplan ter bescherming van voorkomende archeologische waarden in het plangebied, de regelingen over te nemen uit de onderliggende bestemmingsplannen en beheersverordeningen. Dit heeft geleid tot vier dubbelbestemmingen in het ontwerp in het inpassingsplan.

Gebleken is dat deze dubbelbestemmingen niet op elkaar aansluiten en dat verschillen in interpretatie bestaan over de uitwerking van de onderzoekverplichtingen per deelgebied. Dat is omdat het hier om een integraal windproject gaat niet wenselijk. Daarom heeft de initiatiefnemer, in overleg met de betrokken archeologen, een archeologisch masterplan opgesteld. De betrokken gemeenten, de provincie Flevoland en de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE) hebben ingestemd met het masterplan. In het masterplan is beschreven op welke locaties archeologisch vervolgonderzoek moet plaatsvinden en op welke wijze dat onderzoek dan moet geschieden. Het masterplan is akkoord bevonden door de betrokken archeologen. Daarbij is ook overeenstemming bereikt over het uitstellen van de verplichting om het archeologisch onderzoek uit te voeren voor de bouwwerkzaamheden van de windturbines uiterlijk drie weken voor aanvang van de bouwwerkzaamheden, in plaats van ten tijde van het verlenen van de omgevingsvergunning. Voor de onderzoeksverplichting voor de parkinfrastructuur wijzigen de onderliggende bestemmingsplannen niet. Hiervoor moeten de initiatiefnemers te zijner tijd bij het aanvragen van de hiervoor benodigde omgevingsvergunningen het archeologisch onderzoek overeenkomstig het masterplan hebben uitgevoerd.

Wijziging

Het archeologisch masterplan wordt als bijlage opgenomen in de plantoelichting van het inpassingsplan. Tevens wordt hiervan melding gemaakt in hoofdstuk 5 van de plantoelichting.

In de planregels worden in de artikelen 6.2.1, 6.2.2, 6.2.3, 7.2.1, 7.2.2, 7.2.3, 8.2.1, 8.2.2, 9.2.1 en 9.2.2 zo aangepast dat aan de verplichtingen voor het uitvoeren van archeologisch onderzoek zijn voldaan uiterlijk drie weken voor start van de bouwwerkzaamheden in plaats van gelijktijdig met het verlenen van de omgevingsvergunning.

4.1.4 Vrijwaringszone dijk

Toelichting

In het ontwerp van het inpassingsplan is een artikel 12.8 (vrijwaringszone – dijk) opgenomen die niet op de verbeelding van het ontwerp is opgenomen. Gebleken is dat deze bepaling abusievelijk niet is verwijderd na een interne aanpassingsronde en wordt om die reden bij vaststelling van het inpassingsplan geschrapt.

Wijziging

Artikel 12.8 uit het ontwerp van het inpassingsplan wordt geschrapt bij definitieve vaststelling van het inpassingsplan.

4.1.5 Plantoelichting

Toelichting

De toelichting wordt op onderdelen ambtshalve gewijzigd en aangevuld.

Wijziging

Het gaat om de volgende delen van de plantoelichting die ambtshalve worden gewijzigd en aangevuld.

- De door de initiatiefnemer doorgevoerde aanpassingen in de parkbekabeling, onderhoudswegen, kraanopstelplaatsen en de onderstations wordt in de plantoelichting verwerkt.
- Het door de initiatiefnemer aangepaste verlichtingsplan wordt in de plantoelichting verwerkt.
- Het opnemen van het masterplan archeologie wordt verwerkt in de plantoelichting.
- De uitkomsten van de toetsing van de mogelijke hinder op de Defensieradar en het verkrijgen van de verklaring van geen bedenkingen voor de hoogtebeperkingen rondom Luchthaven Lelystad worden verwerkt in paragraaf 5.10 van de plantoelichting.
- Enkele verschrijvingen en redactionele verbeteringen in de tekst van de plantoelichting worden doorgevoerd om de leesbaarheid ervan te verbeteren.

4.2 Ambtshalve wijzigingen in de omgevingsvergunningen

4.2.1 Sanering

Toelichting

Omdat de saneringsvoorschriften in het Rijkimpassingsplan zijn gekoppeld aan de bouwregels kunnen de definitieve vergunningen pas worden verleend wanneer is gewaarborgd dat de te saneren turbines zullen worden verwijderd.

Ten tijde van het opstellen van de ontwerpbeschikkingen heeft aanvrager aangegeven dat nog niet alle turbine eigenaren het contract met de Windvereniging hebben ondertekend. (het gaat om 4 turbines)

Daarom zijn er in de zes ontwerpbeschikkingen omgevingsvergunning voorschriften opgenomen:

Voorschriften

"Voordat de definitieve vergunning wordt verleend dient aangetoond te worden, dat alle bestaande windturbines conform artikel 4.2 a, van het Rijksinpassingsplan aangeduid met 'specifieke bouwaanduiding-te saneren windturbine 1' (sba-tsw1), binnen een half jaar na exploitatie van de nieuwe windturbines te zijn verwijderd."

"Voordat de definitieve vergunning wordt verleend, dient aangetoond te worden dat alle bestaande windturbines conform artikel 4.2 b en c, van het Rijksinpassingsplan aangeduid met 'specifieke bouwaanduiding-te saneren windturbine 2 en 3' (sba-tsw2 en 3), binnen een half jaar na exploitatie van de nieuwe windturbines te zijn verwijderd."

Op 18 juli 2018 heeft provinciale Staten van Flevoland in haar vergadering besloten om het onteigeningsinstrument in te zetten wanneer dit als uiterste middel noodzakelijk is om het dan resterende deel van de volledige saneringsopgave voor Windplan Blauw te realiseren. Met het besluit van Provinciale Staten is de sanering opgave gewaarborgd.

Op 3 augustus 2018 heeft initiatiefnemer middels inzien van de saneringscontracten aangetoond dat de overige turbines binnen een half jaar na exploitatie van de nieuwe windturbines worden verwijderd.

Wijziging

In de considerans wordt een verwijzing naar het besluit van Provinciale Staten toegevoegd.

Omdat sanering nu is gewaarborgd kunnen in de definitieve vergunningen de voorschriften voor het waarborgen van het saneren worden geschrapt.

4.2.2 Instandhouding omgevingsvergunningen

Toelichting

Omdat in de ontwerpbesluiten de verschillende vergunningen niet een eenduidige bepaling hadden met betrekking tot het inwerking treden van de instandhoudingstermijn wordt de looptijd van de vergunningen gelijk getrokken.

Huidige voorwaarde is:

De vergunning wordt verleend voor een periode van 25 jaar na ingebruikname van het windturbine park. Na deze termijn dienen de turbines te worden verwijderd.

Wijziging

De voorwaarde instandhouding wordt als volgt gewijzigd:

Vergunning wordt verleend voor een exploitatieperiode van 25 jaar die in elk geval start op 1-1-2025 en in elk geval eindigt op 1-1-2050

4.2.3 Tekstuele wijziging

Toelichting

In het ontwerpbesluit voor het windpark KlokbekerwinT wordt op pagina 9 voor de toetsing aan het bestemmingsplan verwezen naar de activiteit 'handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening'.

Deze tekst is niet juist omdat deze activiteit niet van toepassing is. Er wordt voldaan aan het vastgestelde Rijksinpassingsplan.

Wijziging

Deze regels zullen worden verwijderd uit de definitieve besluit van de omgevingsvergunning voor windpark KlokbekerwinT.

4.3 Ambtshalve wijzigingen in de watervergunning

4.3.1 Watervergunning Nuon

In voorschrift 1 zijn enkele verwijzingen binnen dit voorschrift hersteld. Tevens heeft in voorschrift 2, 3, 7 en 16 een redactionele wijziging plaatsgevonden, het begrip 'ongewoon voorval' is in ieder voorschrift consequent toegepast. Incident is in voorschrift 2 lid 10 en voorschrift 3 lid 3, vervangen door 'ongewoon voorval' tevens is de term in de overwegingen en bijlagen vervangen. Calamiteit is in voorschrift 2 lid 9, 10 en 11, 7 lid 3 en voorschrift 16 lid 3 vervangen door 'ongewoon voorval' tevens is de term in de overwegingen en bijlagen vervangen. Crisis is in voorschrift 2 lid 9 en 11, vervangen door 'ongewoon voorval'. Tevens is het begrip noodsituatie komen te vervallen in voorschrift 16 lid 3.

4.3.2 Watervergunning IJsselmeerwinT

In voorschrift 1 zijn enkele verwijzingen binnen dit voorschrift hersteld. Tevens heeft in voorschrift 2 en 3 een redactionele wijziging plaatsgevonden, het begrip 'ongewoon voorval' is in ieder voorschrift consequent toegepast. Incident is in voorschrift 2 lid 10 en voorschrift 3 lid 3, vervangen door 'ongewoon voorval' tevens is de term in de overwegingen en bijlagen vervangen. Calamiteit is in voorschrift 2 lid 9, 10 en 11 vervangen door 'ongewoon voorval' tevens is de term in de overwegingen en bijlagen vervangen. Crisis is in voorschrift 2 lid 9 en 11, vervangen door 'ongewoon voorval'.

4.4 Ambtshalve wijzigingen in de natuurvergunning

4.4.1 Voorschrift 5

Toelichting

Voorschrift 5 verwijst naar bijlage 1 voor de aanduiding van rode (bestaande) windturbines. Deze bijlage is niet in kleur opgenomen.

Wijziging

In de pdf is een kleurenversie bijgevoegd.

4.4.2 Voorschrift 6

Toelichting

Voorschrift 6 bepaalt dat een rustgebied moet worden ingesteld, maar niet dat het rustgebied ook in stand dient te worden gehouden

Wijziging

Voorschrift 6 is aangepast, zodanig dat het rustgebied ook in stand dient te worden gehouden.

4.4.3 Voorschrift 11

Toelichting

Voorschrift 11 bepaalt dat in het rustgebied 200 rifballen moeten worden gelegd, maar niet dat deze rifballen in het rustgebied moeten blijven liggen.

Wijziging

Voorschrift 11 is aangepast, zodanig dat de rifballen in het rustgebied moeten blijven liggen.

4.4.4 Voorschrift 18

Toelichting

Voorschrift 18 bepaalt dat de vergunning geldt gedurende 25 jaar na het onherroepelijk worden van de vergunning. In de ontwerpomgevingsvergunningen is bepaald dat deze gelden voor een periode van 25 jaar na ingebruikname van de laatste windturbine. Deze looptijden lopen niet synchroon, wat volgens indiener onwenselijk is.

Wijziging

Dit voorschrift wordt aangepast:

Vergunning wordt verleend voor een exploitatieperiode van 25 jaar die in elk geval start op 1-1-2025 en in elk geval eindigt op 1-1-2050

Verder wordt dan nog genoemd dat de exploitatieperiode start op moment dat alle windturbines in exploitatie zijn genomen.

Windplan Blauw

Rijksoverheid

inpassingsplan

identificatie

identificatiecode:

NL.IMRO.0000.EZKIP18WPBLAUW-3002

projectnummer:

300810.20170368

opdrachtgever:

mr. ing. R.A.J. Schonis

auteur(s):

ing. N.H. Tiekstra

planstatus

datum:

07-12-2017

20-12-2017

23-05-2018

04-10-2018

status:

concept

voorontwerp

ontwerp

vastgesteld

Inhoudsopgave

Vaststellingsbesluit		6
Toelichting		7
Hoofdstuk 1	Inleiding	8
1.1	Aanleiding	8
1.2	Nut en noodzaak	9
1.3	Planvorm, vigerende bestemmingsplannen en andere regelingen	11
1.4	Milieueffectrapportage, inpassingsplan en Rijkscoördinatierегeling	12
1.5	Relatie MER en inpassingsplan en vergunningen	14
1.6	Leeswijzer	15
Hoofdstuk 2	Totstandkomingsgeschiedenis	16
2.1	Inleiding	16
2.2	Gebiedsverkenning en locatiekeuze in de Structuurvisie Wind op land (SvWOL)	16
2.3	Regioplan	19
Hoofdstuk 3	Projectbeschrijving Windplan Blauw	25
3.1	Inleiding	25
3.2	Beschrijving huidige plangebied	25
3.3	Windplan Blauw	26
3.4	Alternatieven en afwegingen uit het MER	28
3.5	Voorkeursalternatief	29
3.6	Vertaling naar het inpassingsplan	33
Hoofdstuk 4	Ruimtelijk beleid	34
4.1	Inleiding	34
4.2	Rijksbeleid	34
4.3	Provinciaal beleid	41
4.4	Gemeentelijk beleid	45
4.5	Conclusie en randvoorwaarden	47
Hoofdstuk 5	Onderzoek	49
5.1	Inleiding	49
5.2	Geluid	49
5.3	Slagschaduw	53
5.4	Ecologie	55
5.5	Archeologie en cultuurhistorie	69

5.6	Landschap	74
5.7	Bodem en water	80
5.8	Externe veiligheid	84
5.9	Nautische veiligheid	90
5.10	Straalpaden en defensieradar	95
5.11	Energieopbrengst	97
5.12	Lichthinder	98
Hoofdstuk 6	Juridische planbeschrijving	101
6.1	Inleiding	101
6.2	Toelichting en opzet rijksinpassingsplan	101
6.3	Planvorm	102
6.4	Bestemmingsregeling: artikelsgewijze toelichting	103
Hoofdstuk 7	Uitvoerbaarheid	113
7.1	Kostenverhaal	113
7.2	Financiële uitvoerbaarheid	114
7.3	Maatschappelijke uitvoerbaarheid	114
Hoofdstuk 8	Overleg	116
8.1	Resultaten overlegprocedure	116
8.2	Resultaten zienswijzenprocedure	116
Bijlagen bij de toelichting		117
Bijlage 1	Figuren Luchthavenindelingsbesluit Lelystad	118
Bijlage 2	Nota van Overleg	118
Bijlage 3	Rapport akoestisch onderzoek VKA 10.0	118
Bijlage 4	Geluidzoning Transformatorstations Windpark Blauw	118
Bijlage 5	Rapport Slagschaduw VKA 10.0	118
Bijlage 6	Notitie wijziging rustgebied Fuut	118
Bijlage 7	Notitie effectiviteit rustgebied voor de Fuut	118
Bijlage 8	Visualisaties VKA 10.0	118
Bijlage 9	Notitie Archeologie VKA 10.0	118
Bijlage 10	Rapport Externe Veiligheid VKA 10.0	118
Bijlage 11	Rapport Communicatieverkeer VKA 10.0	118
Bijlage 12	Rapportage radarhindertoetsing VKA 10.0	118
Bijlage 13	VVGB Luchtvaart	118

Bijlage 14	VVGB Defensie	118
Bijlage 15	Masterplan Archeologie	118
Bijlage 16	Zakelijke beschrijving Exploitatieovereenkomst	118
Regels		119
Hoofdstuk 1	Inleidende regels	120
Artikel 1	Begrippen	120
Artikel 2	Wijze van meten	123
Hoofdstuk 2	Bestemmingsregels	124
Artikel 3	Bedrijf - Nutsvoorziening	124
Artikel 4	Bedrijf - Windturbinepark	125
Artikel 5	Leiding - Hoogspanning	128
Artikel 6	Waarde - Archeologie 2	130
Artikel 7	Waarde - Archeologie 3	133
Artikel 8	Waarde - Archeologie 4	136
Artikel 9	Waarde - Archeologie 5	138
Hoofdstuk 3	Algemene regels	140
Artikel 10	Anti-dubbeltelregel	140
Artikel 11	Verhouding met bestemmingsplannen	141
Artikel 12	Algemene gebruiksregels	142
Artikel 13	Overige regels	144
Hoofdstuk 4	Overgangs- en slotregels	145
Artikel 14	Overgangsrecht	145
Artikel 15	Slotregel	146
Bijlagen bij de regels		147
Bijlage 1	Turbine-aanduidingen	148

Vaststellingsbesluit

Het besluit tot partiele wijziging van het inpassingsplan “Windplan Blauw” inclusief toelichting is los bijgevoegd (voorafgaand aan dit inpassingsplan). Daarbij is ook het oorspronkelijke besluit met de antwoordnota gevoegd.

Toelichting

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding

SwifterwinT B.V. en Nuon Wind Development, verder initiatiefnemers, hebben gezamenlijk het initiatief genomen om een windpark met bijbehorende voorzieningen te realiseren in het deelgebied Noord in de provincie Flevoland (zie figuur 1.1 voor de ligging van het plangebied). Het windpark wordt verder aangeduid als Windplan Blauw.

Figuur 1.1 Ligging plangebied

Met het initiatief willen de initiatiefnemers bijdragen aan het opwekken van duurzame energie in Nederland en invulling geven aan de wens van de provincie om te voorzien in een sanering en opschaling van de windenergie in het gebied. Op dit moment zijn in het gebied 74 windturbines aanwezig met een totaal vermogen van 71,4 MW. Deze turbines staan deels in een lijnopstelling (aan de Klokbeke tocht en de Rivierduintocht en het Irene Vorrink Windpark langs de A6) en deels als solitaire turbines nabij agrarische bedrijven. De ontwikkeling voorziet in de realisatie van 61 turbines met een opgesteld vermogen van circa 200 - 300 MW en de sanering van de 74 bestaande windturbines.

Om Windplan Blauw mogelijk te maken, is dit Rijksinpassingsplan (RIP) opgesteld. Ook hebben de initiatiefnemers verschillende vergunningen nodig. Hier wordt nader op ingegaan in paragraaf 1.4.

In figuur 1.2 is de beoogde opstelling van de nieuwe windturbines weergegeven.

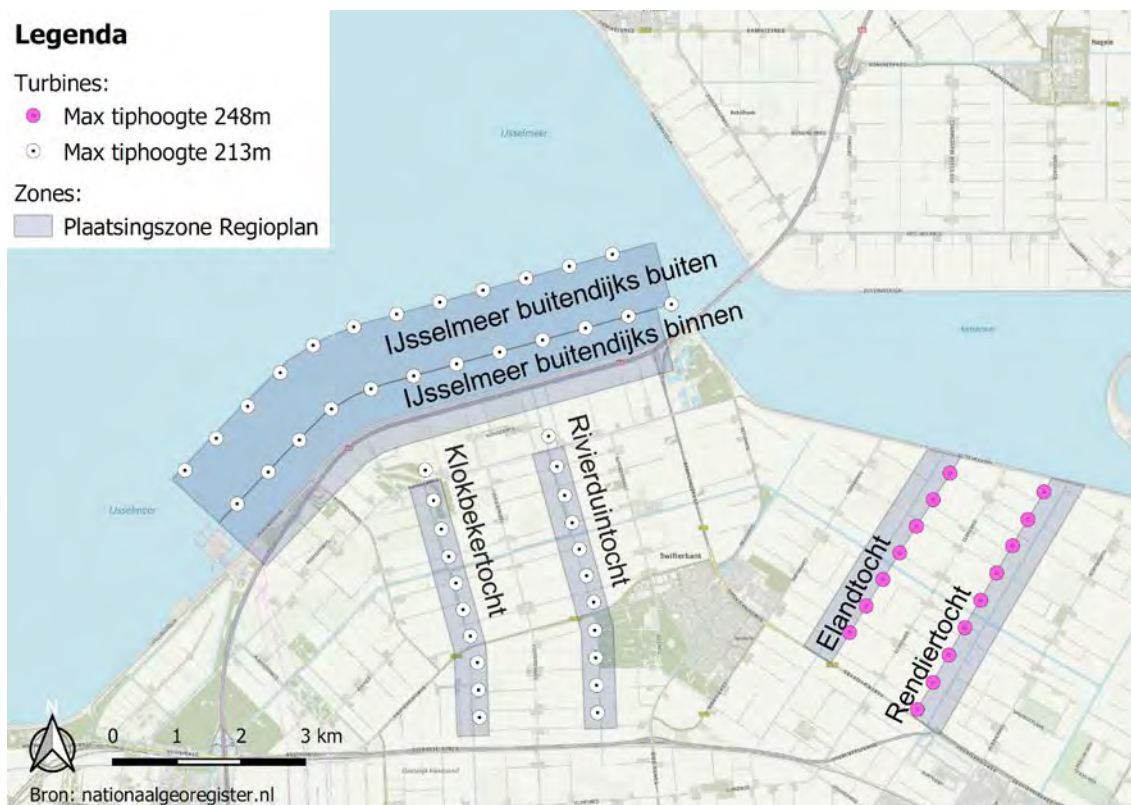
Legenda

Turbines:

- Max tiphoogte 248m
- Max tiphoogte 213m

Zones:

- Plaatsingszone Regioplan

Figuur 1.2 Opstelling windturbines

1.2 Nut en noodzaak

Internationaal en nationaal beleid

In het licht van het klimaatakkoord van Parijs, dat gesloten is om de gevolgen van klimaatverandering tegen te gaan, dient de uitstoot van broeikasgassen te worden beperkt. De uitstoot van broeikasgassen als gevolg van de energiebehoefte kan worden beperkt door energiebesparing en door grootschalige inzet van duurzame energiebronnen. Een dergelijke omschakeling in de Nederlandse elektriciteitsvoorziening betekent een forse inspanning. Nederland heeft voor de doelstelling op het gebied van duurzame energie aansluiting gezocht bij de taakstelling die in Europees verband is geformuleerd. Deze EU-taakstelling voor duurzame energie bedraagt voor Nederland 14% van het energiegebruik in 2020.

De Nederlandse regering heeft met het Nationaal Energieakkoord (6 september 2013) bovenop de Europese taakstelling voor Nederland van 14% in 2020 een extra doel gesteld van 16% in het jaar 2023. In 2023 moet dus 16% van het totale jaarlijkse energieverbruik afkomstig zijn uit duurzame energiebronnen. Op dit moment (2018) bedraagt het energieverbruik uit hernieuwbare bronnen 6,6% (bron: CBS).

Windenergie op land speelt een belangrijke rol bij het behalen van de doelstellingen uit het Energieakkoord, zeker op korte termijn. De reden hiervoor is dat windenergie op land, vergeleken met andere duurzame opties, relatief kosteneffectief is en ook significant kan bijdragen aan het realiseren van de duurzame energiedoelstelling. Vanwege de klimatologische en geomorfologische kenmerken kan ons land relatief minder dan andere landen gebruik maken van andere bronnen van duurzame energie zoals zonne-energie en waterkracht. Op dit moment ligt er ook geen keuze voor tussen windenergie en andere vormen van duurzame energie: Om de doelstellingen met betrekking tot duurzame energie van 2020 en 2023 te halen zijn alle vormen van duurzame energie nodig (onder andere zonne-energie en

windenergie). Deze sluiten elkaar niet uit, maar vullen elkaar aan en zijn allemaal nodig om de doelstelling te behalen.

In vergelijking met windenergie kost zonne-energie op dit moment meer ruimte, vergt een grotere investering en heeft een hogere kostprijs per kWh in vergelijking met windenergie op land, daarnaast is de energiedoelstelling zodanig dat niet alleen ingezet kan worden op één vorm van duurzame energieopwekking. Hierbij is een combinatie van verschillende vormen van duurzame energie noodzakelijk. Innovatieve vormen van het opwekken van duurzame energie, zoals getijdenenergie en blue-energy (energie uit het verschil tussen zoet en zout water) zijn nog nergens in Nederland op een grootschalige wijze succesvol toegepast. Dit zijn dan ook geen reële alternatieven voor het opwekken van duurzame energie zoals dat nu met dit windpark wordt voorgesteld. Op verzoek van de Tweede Kamer heeft de toenmalige minister van Economische Zaken een maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) op nationaal niveau laten uitvoeren naar de huidige en verwachte ontwikkelingen van energieopwekking uit zonne-energie en windenergie op land. De resultaten zijn op 19 januari 2017 (Kamerstukken II 2016/17, 31239, 253) naar de Tweede Kamer gestuurd. Uit de analyse komt onder meer naar voren dat windenergie op land tot 2030 in Nederland de meest kosteneffectieve optie is van de twee.

De geschikte gebieden voor grootschalige windenergie zijn door het Rijk vastgelegd in een structuurvisie (Structuurvisie Wind op Land, vastgesteld 28 maart 2014). Windplan Blauw is één van deze locaties. Het doel van de structuurvisie is om ruimte te reserveren zodat 6.000 MW aan opgesteld vermogen windenergie op land voor 2020 kan worden gerealiseerd.

Op basis van de Windmonitor 2017 die is gepubliceerd door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RvO) op 31 maart 2018, blijkt dat eind 2017 in Nederland het operationeel opwekkingsvermogen voor windenergie 3.249 MW bedraagt. Dit houdt in dat momenteel nog een opgave is van 2.751 MW om aan de doelstelling in 2020 te kunnen voldoen. Daarvan is op dit moment 2.070 MW in voorbereiding (in aanbouw of waarvoor de subsidie is aangevraagd of beschikt).

De provincie Flevoland heeft als belangrijkste duurzaamheidsdoelstelling een energieneutraal Flevoland, de doelstelling van 1.390,5 MW aan opgesteld opwekkingsvermogen voor windenergie in 2020 is een eerste stap hier naar toe. Eind 2017 was in Flevoland 1.185,4 MW aan opgesteld opwekkingsvermogen voor windenergie operationeel. Dit houdt in dat er momenteel nog een opgave is van ruim 205 MW ten opzichte van de doelstelling 2020.

De nieuwe windturbines van Windplan Blauw zullen een gezamenlijk opgesteld opwekkingsvermogen krijgen van 200 tot 300 MW. Tevens wordt ongeveer 75 MW aan bestaand opgesteld opwekkingsvermogen gesaneerd. Met het windplan wordt daarom netto invulling gegeven aan 125 tot 225 MW voor het resterende deel van de doelstelling van het Rijk en de provinciale doelstelling van Flevoland om energieneutraal te worden.

Regioplan: Herstructurering

De provincie Flevoland heeft gezamenlijk met de andere provincies in het IPO (inter-provinciaal overleg) een aanbod gedaan (het windbod). Om invulling te geven aan de provinciale duurzaamheidsambities op het gebied van windenergie heeft de provincie Flevoland samen met de gemeenten in Flevoland een structuurvisie ontwikkeld: het Regioplan windenergie zuidelijk en oostelijk Flevoland (hierna: Regioplan), dat is vastgesteld op 14 juli 2016. Een belangrijk onderdeel van het Regioplan is dat de ontwikkeling van nieuwe windturbines gepaard gaat met het saneren van bestaande windturbines (herstructurering). Deze opgave voor herstructurering maakt integraal deel uit van het provinciale beleid.

1.3 Planvorm, vigerende bestemmingsplannen en andere regelingen

Planvorm

De huidige bestemmingsregeling op de gronden waar windpark Blauw is voorzien staat de bouw van het beoogde windpark en de aanleg van de daarbij behorende voorzieningen niet toe. Daarom is het noodzakelijk dat een nieuw juridisch-planologisch toetsingskader tot stand komt. Gezien de omvang van het project (een windenergieproject met een opwekkingscapaciteit groter dan 100 MW) ligt de bestuurlijke verantwoordelijkheid voor het besluitvormingsproces van het ruimtelijke plan bij het Rijk. Daardoor is de Rijkscoördinatieregeling (RCR) van toepassing. Dit wordt in paragraaf 1.4 nader toegelicht. Uitgangspunt vanuit het Regioplan is dat per windproject waarop de RCR van toepassing is, de Rijksoverheid (vertegenwoordigd door de ministers van Economische Zaken en Klimaat en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) één inpassingsplan vaststelt. Het Rijk neemt hierbij het provinciaal beleid als uitgangspunt voor dit windproject. Voor Windplan Blauw voorziet dit inpassingsplan in het nieuwe juridisch-planologische toetsingskader. In hoofdstuk 6 wordt nader ingegaan op de vraag hoe het inpassingsplan zich verhoudt met de huidige bestemmingsplannen.

Huidige bestemmingsplannen en andere regelingen

Voor de gronden waarop de initiatiefnemers het windpark willen realiseren gelden de volgende bestemmingsplannen en andere (planologische) regelingen:

Gemeente Lelystad:

- Bestemmingsplan "BG Lelystad", vastgesteld op 16 februari 2010.
- Bestemmingsplan "Eerste partiële herziening Buitengebied", vastgesteld op 18 februari 2014.
- Bestemmingsplan Flevokust – Havenontwikkeling te Lelystad, vastgesteld op 17 december 2014.
- Beheersverordening "IJsselmeer-Markermeer-Oostvaardersplassen", vastgesteld op 28 mei 2013.

Daarnaast zijn momenteel nog twee bestemmingsplannen in voorbereiding bij de gemeente Lelystad:

- het bestemmingsplan "Luchthavencontouren", hiervoor is op 18 mei 2017 een ontwerp van het bestemmingsplan gepubliceerd;
- het bestemmingsplan "Klokbekeweg 7 - Nieuwe natuur", hiervoor is op 20 maart 2018 een ontwerp van het bestemmingsplan gepubliceerd, naar verwachting wordt dit bestemmingsplan in september 2018 vastgesteld.

Gemeente Dronten:

- Bestemmingsplan "Buitengebied Dronten (D4000)", vastgesteld op 30 april 2015.
Op 5 oktober 2016 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State een uitspraak gedaan ten aanzien van het bestemmingsplan en artikel 29.9 tot en met 29.9.4 van de planregels inclusief aanduiding voor de windturbines vernietigd.
Ook is een aantal agrarische bouwvlakken niet opgenomen in het plan.
- Voor de locaties zoals bedoeld in bovenstaande punten geldt het bestemmingsplan "Buitengebied (9010)", vastgesteld op 26 april 2007.
- Bestemmingsplan "Rendierweg 7, Dronten (D4010)", vastgesteld op 28 september 2017.
- Paraplubestemmingsplan "bijzondere woonvormen gemeente Dronten", vastgesteld 16 februari 2017.
- Bestemmingsplan "Hoogspanningsverbinding nabij Ketelbrug (8069)", vastgesteld 16 februari 2017.
- Bestemmingsplan "Dronten – Van den Hamlaan ong. (9023)", vastgesteld op 7 oktober 2015.
- Bestemmingsplan "Swifterbant – Vijsvijverweg 19 (9019)", vastgesteld op 21 mei 2014.
- Bestemmingsplan "Randmeerzone", vastgesteld op 27 juni 2013.
- Bestemmingsplan "Maritieme Servicehaven Noordelijk Flevoland", vastgesteld op 19 juni 2017.
- Bestemmingsplan "Swifterbant - Bos en Sport (6060)", vastgesteld 21 oktober 2010.
Dit bestemmingsplan wordt naar verwachting eind 2018 vervangen door het bestemmingsplan "Woongebieden – gemeente Dronten (D1000)".

Provincie Flevoland:

- Provinciaal inpassingsplan "Flevokust – Havenontwikkeling te Lelystad", vastgesteld op 17 december 2014.
- Vijfde wijziging verordening voor de fysieke leefomgeving Flevoland 2012, vastgesteld op 13 december 2017, herziening op 25 september 2018.

1.4 Milieueffectrapportage, inpassingsplan en Rijkscoördinatierегeling

1.4.1 Verplichting tot het doorlopen van een m.e.r.

Om de milieueffecten in kaart te brengen, wordt de procedure van een milieueffectrapportage (m.e.r.) doorlopen. De m.e.r.-procedure heeft tot doel het milieubelang een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming over activiteiten met mogelijk belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu. In het kader van de m.e.r.-procedure is een milieueffectrapport (MER) opgesteld. Het MER beschrijft zo objectief mogelijk welke milieueffecten te verwachten zijn wanneer een bepaalde activiteit in een bepaald gebied wordt ondernomen. De m.e.r.-procedure is wettelijk geregeld in de Wet milieubeheer. De Wet milieubeheer en het Besluit milieueffectrapportage 1994 (hierna: Besluit m.e.r.) maken onderscheid in:

- een mer-plicht voor plannen (planMER);
- een mer-(beoordelings)plicht voor projecten (projectMER).

Een milieueffectrapport staat niet op zichzelf, maar is een hulpmiddel bij de besluitvorming over een plan of project. Een planMER is gekoppeld aan de besluiten (plannen) van de overheid die een kader scheppen voor een mer-(beoordelings)plichtige activiteit. Een planMER is tevens aan de orde indien voor een project een zogenoemde passende beoordeling is vereist op grond van de Wet natuurbescherming. Een projectmer is gekoppeld aan de besluiten (plannen of vergunningen) van de overheid die de uitvoering van mer-(beoordelings)plichtige activiteiten direct mogelijk maken.

Het oprichten van een windpark van 20 windturbines of meer is genoemd in categorie 22.2 van onderdeel C van de bijlage bij het Besluit m.e.r. Op de activiteiten in deze zogeheten C-lijst is een directe (project)mer-plicht van toepassing.

Daarnaast is tevens op het project een planMER-plicht van toepassing is. De reden daarvoor is dat het inpassingsplan een kader schept voor of vooruitloopt op een mer-beoordelingsplichtige besluit, te weten de omgevingsvergunning voor het windpark. Ook is op grond van de beoordeling van effecten op nabijgelegen Natura 2000-gebieden (voortoets) gebleken dat een passende beoordeling nodig is en dus een planMER-plicht optreedt voor het inpassingsplan.

Combinatieprocedure projectMER en planMER

Nu zowel een projectMER wordt gemaakt en een planMER moet worden opgesteld, schrijft artikel 14.4b van de Wet milieubeheer voor dat de m.e.r.-procedures en de procedure voor het inpassingsplan gecombineerd en gelijktijdig worden doorlopen en dat één gecombineerd MER wordt gemaakt. Korthedshalve wordt daarom gesproken over de 'combinatieprocedure' en hierna enkel nog over 'het MER'.

1.4.2 Rijkscoördinatierегeling en inpassingsplan

Met dit plan wordt een windpark mogelijk gemaakt met een potentieel opgesteld vermogen van meer dan 100 MW. Op grond van artikel 9b, aanhef en onder a, van de Elektriciteitswet 1998 is daarom de Rijkscoördinatierегeling van artikel 3.35, eerste lid, aanhef en onderdeel c, van de Wet ruimtelijke ordening (hierna: Wro) op dit project van toepassing. Het voorliggende plan is een inpassingsplan als bedoeld in artikel 3.28 van de Wro.

Het inpassingsplan heeft de status van een bestemmingsplan maar wordt vastgesteld door de ministers van Economische Zaken en Klimaat (hierna: EZK) en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties (hierna: BZK) op grond van artikel 9c, eerste lid van de Elektriciteitswet 1998 jo. artikel 3:35, derde lid, Wro.

De wettelijke procedure voor vaststelling van het inpassingsplan is gelijk aan de procedure voor de vaststelling van een bestemmingsplan. Deze ruimtelijke besluitvorming is onderdeel van de ruimtelijke module binnen de RCR. Daarnaast omvat deze regeling een zogenoemde uitvoeringsmodule; dit betreft de gecoördineerde voorbereiding van de uitvoeringsbesluiten (diverse vergunningen of toestemmingen) die voor dit project nodig zijn. Beide modules zijn van toepassing op de procedures voor Windplan Blauw.

Ruimtelijke module

Voor de realisatie van het windpark is een ruimtelijk besluit nodig: het project moet planologisch mogelijk worden gemaakt. Dat wil zeggen dat het bestemmingsplan moet worden aangepast. Als de RCR wordt toegepast, wordt niet gesproken van een bestemmingsplan, maar van een inpassingsplan. Het inpassingsplan wordt vastgesteld door de ministers van EZK en BZK gezamenlijk. Omdat het planMER is gekoppeld aan het inpassingsplan, zijn de ministers van EZK en BZK gezamenlijk verantwoordelijk voor het planMER.

Uitvoeringsmodule

Het tweede onderdeel van de RCR is de zogenoemde uitvoeringsmodule. Deze houdt in dat alle (overige) voor een windproject benodigde besluiten gezamenlijk worden voorbereid, gecoördineerd en bekendgemaakt door de minister van EZK.

Voor een grootschalig energieproject zijn veel besluiten nodig, zoals omgevingsvergunningen, een watervergunning en een vergunning en ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming. Voor al die besluiten zijn verschillende bestuursorganen verantwoordelijk, zoals de gemeente (het college van burgemeester en wethouders) of de provincie (gedeputeerde staten). In het geval van het doorlopen van de uitvoeringsmodule blijven alle bestuursorganen verantwoordelijk voor de inhoud van hun eigen besluit, maar de minister van EZK bepaalt binnen welke termijnen alle (ontwerp)vergunningen afgegeven moeten worden en zorgt dat alle besluiten inhoudelijk goed op elkaar afgestemd zijn. Ook zorgt de minister van EZK ervoor dat alle (ontwerp)besluiten ter inzage worden gelegd.

De voorbereiding van deze besluiten is geregeld in afdeling 3.4 Awb en gaat op dezelfde manier als bij het inpassingsplan: eerst wordt van alle besluiten een ontwerp gemaakt, waarop het indienen van een zienswijze mogelijk is. Vervolgens worden de besluiten, rekening houdend met de ontvangen zienswijzen, definitief vastgesteld. Het inpassingsplan wordt in beginsel tegelijkertijd met de andere besluiten voorbereid en bekendgemaakt.

Zienswijzen en beroep

Bij de toepassing van de RCR worden de voor het project benodigde besluiten in beginsel gezamenlijk ter inzage gelegd. Dat geldt zowel voor de ontwerpbesluiten als de definitieve besluiten. In het proces voor Windplan Blauw worden niet alle besluiten in één fase afgegeven, maar worden verschillende fasen binnen de RCR doorlopen. De eerste set besluiten wordt dan de eerste fase genoemd, de

daaropvolgende set besluiten wordt de tweede fase genoemd enzovoorts. Eenieder kan zienswijzen indienen op de (verschillende) ontwerpbesluiten.

Tegen de vastgestelde definitieve besluiten kan door belanghebbenden die tegen één of meerdere ontwerpbesluiten een zienswijze hebben ingediend, rechtstreeks beroep worden ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) op het besluit waarop in de ontwerpfase al een zienswijze is ingediend.

Crisis- en herstelwet

Omdat de ontwikkeling van het beoogde windpark een project betreft als bedoeld in het eerste lid van artikel 9b van de Elektriciteitswet en daarnaast sprake is van de 'ontwikkeling en verwezenlijking van werken en gebieden krachtens Afdeling 3.5 Wro', is op grond van artikel 1.1, eerste lid, onder a in samenhang met categorie 1.2 en 2.1 van bijlage I van de Crisis- en herstelwet, hoofdstuk 1, afdeling 1, van deze wet van toepassing. Dit brengt onder meer met zich mee dat:

- de ABRvS, na afloop van de beroepstermijn, een termijn van 6 maanden heeft voor het doen van een uitspraak op een beroep;
- een niet tot de centrale overheid behorende overheid (rechtspersoon of bestuursorgaan) niet tegen het inpassingsplan of overige besluiten van een rijksoverheidsorgaan in beroep kan gaan;
- het beroepschrift meteen de gronden van beroep moet bevatten (het indienen van een pro-forma beroepschrift is niet mogelijk) en na afloop van de beroepstermijn geen beroepsgronden meer kunnen worden aangevoerd.

1.4.3 Doorlopen procedurestappen

Voor de vaststelling van dit inpassingsplan zijn de volgende procedurestappen doorlopen.

- De initiatiefnemers hebben hun voornemen voor het project kenbaar gemaakt bij het toenmalige Ministerie van Economische zaken, thans Ministerie EZK.
- Ter voorbereiding op het MER heeft van 2 december 2016 tot en met 12 januari 2017 de concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau (concept-NRD) ter inzage gelegen. Alle zienswijzen, reacties en adviezen, waaronder het advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage zijn meegenomen bij het vaststellen van de definitieve NRD.
- Op 21 juni 2018 is een kennisgeving met betrekking tot de ontwerpen gepubliceerd in de Staatscourant, kennisgeving heeft ook plaatsgevonden in enkele huis-aan-huisbladen en regionale dagbladen. Vanwege een vertraagde kennisgeving in een van de huis-aan-huisbladen is op 27 juni 2018 een gerectificeerde publicatie in de Staatscourant en de andere bladen gepubliceerd. De termijn voor het indienen van een zienswijze is daarmee opengesteld van 22 juni tot en met 8 augustus 2018.
- De ontwerpen van de besluiten hebben van 22 juni tot en met 8 augustus 2018 ter inzage gelegen bij de gemeenten Lelystad en Dronten.
- In de periode van de terinzagelegging van de ontwerpbesluiten zijn vier inloopavonden georganiseerd waarbij tevens de mogelijkheid werd geboden mondeling zienswijzen naar voren te brengen. Op 2 juli 2018 was deze bijeenkomst georganiseerd in Urk, op 5 juli 2018 in Lelystad, op 9 juli in Dronten en op 10 juli werd deze bijeenkomst in Swifterbant gehouden.
- De commissie voor de m.e.r. heeft op 18 juli 2018 advies uitgebracht onder nummer 31771 over het milieueffectrapport van Windplan Blauw.

1.5 Relatie MER en inpassingsplan en vergunningen

Inpassingsplan

De conclusies uit het MER zijn bedoeld voor de onderbouwing van het inpassingsplan. Het voorkeursalternatief uit het MER is vertaald in dit inpassingsplan. Zowel het MER als de toelichting bij het inpassingsplan bevatten informatie over de milieueffecten. In het MER zijn de effecten van de

onderzochte alternatieven beoordeeld en worden effecten van maatregelen beschreven. In de toelichting bij het inpassingsplan worden de milieueffecten van het beoogde windpark getoetst aan het beleid en de normstelling ten aanzien van de relevante sectorale aspecten. Het MER en het inpassingsplan bevatten zodoende beide informatie over de milieueffecten en waar nodig bevat het inpassingsplan de afweging van de belangen, waaronder de milieueffecten zoals beschreven in het MER.

In het MER wordt alle benodigde onderzoeksinformatie weergegeven over milieuaspecten die tevens voor de onderbouwing van het inpassingsplan (in het kader van een 'goede ruimtelijke ordening') nodig is. Deze onderzoeksinformatie komt in het inpassingsplan alleen in een verkorte versie aan bod waarbij een toetsing heeft plaatsgevonden aan het beleid en de normstelling voor de diverse aspecten, en conclusies zijn getrokken over de uitvoerbaarheid van het inpassingsplan. In het inpassingsplan is tevens beschreven op welke wijze een vertaling heeft plaatsgevonden van de uitkomsten van het MER in de inpassingsplanregeling.

De weging van de gevolgen voor de verschillende milieueffecten en de maatschappelijke en economische uitvoerbaarheid komen in de belangenafweging in het inpassingsplan en dus niet in het MER aan de orde.

Vergunningen en toestemmingen

Het MER dient (mede) ter onderbouwing van de aanvragen voor de verschillende noodzakelijke vergunningen en toestemmingen voor Windplan Blauw. In het MER en in dit inpassingsplan wordt, daar waar dat relevant is, aangegeven wat de verhouding is met de binnen de RCR voor dit windproject betrokken vergunningen en toestemmingen.

1.6 Leeswijzer

De opbouw van deze toelichting is afgestemd op de samenhang tussen het MER, de vergunningen en dit inpassingsplan. In deze plantoelichting komen achtereenvolgens de volgende onderwerpen aan bod:

- Het Windplan Blauw kent een lange totstandkomingsgeschiedenis. Deze is in hoofdstuk 2 beschreven.
- Hoofdstuk 3 beschrijft de huidige situatie in het plangebied. Ook wordt de beoogde opstelling van de windturbines in dit hoofdstuk beschreven. Het gaat om het voorkeursalternatief (VKA) uit het MER. Aan de totstandkoming van het VKA ligt een aantal overwegingen ten grondslag. Die overwegingen komen ook in dit hoofdstuk aan bod.
- Het ruimtelijke beleidskader wordt beschreven in hoofdstuk 4. Vanuit het beleid geldt een aantal randvoorwaarden dat gevolgen heeft voor de planregeling uit dit inpassingsplan. Daar waar dat aan de orde is, worden die randvoorwaarden in dit hoofdstuk ook beschreven.
- Hoofdstuk 5 geeft een samenvatting van de resultaten van het verrichte milieuonderzoek voor het VKA. Dit hoofdstuk is ingedeeld overeenkomstig de hoofdstukken uit het MER. Daar waar aanvullend onderzoek is gedaan, of een nadere afweging is gemaakt die niet in het MER is opgenomen, wordt dat in dit hoofdstuk nadrukkelijk aangegeven. Uit het sectorale onderzoek zijn randvoorwaarden naar voren gekomen die bij de planregeling zijn betrokken. Voor de aspecten waar dat aan de orde is, worden die randvoorwaarden in dit hoofdstuk besproken.
- In hoofdstuk 6 wordt de juridische planregeling toegelicht. In dit hoofdstuk wordt aangegeven op welke wijze de randvoorwaarden uit het beleid (hoofdstuk 4) en het sectorale onderzoek (hoofdstuk 5) zijn vertaald in de juridische planregeling.
- De economische en financiële uitvoerbaarheid van het plan worden beschreven in hoofdstuk 7.
- Het proces en de uitkomsten van het overleg en de zienswijzen procedure worden beschreven in hoofdstuk 8.

Hoofdstuk 2 Totstandkomingsgeschiedenis

2.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de totstandkomingsgeschiedenis van Windplan Blauw. In paragraaf 2.2 wordt ingegaan op de eerste verkenning die heeft plaatsgevonden in het planMER voor de Structuurvisie Wind op land (SvWOL) in 2013. Parallel daaraan is door de provincie Flevoland en de gemeenten in Flevoland het Regioplan opgesteld. Dit is de provinciale structuurvisie die in de zomer van 2016 is vastgesteld en die een essentieel uitgangspunt vormt voor de vormgeving en inrichting van het windpark. In paragraaf 2.3 wordt het totstandkomingsproces van het Regioplan beschreven. Om op een goede manier uitvoering te geven aan de windenergieopgave voor dit deelgebied in het Regioplan is tussen de verschillende betrokken partijen een intentieovereenkomst gesloten.

2.2 Gebiedsverkenning en locatiekeuze in de Structuurvisie Wind op land (SvWOL)

Gebiedsverkenning planMER (2013)

Voor de totstandkoming van het ruimtelijke beleid van het Rijk aangaande windturbinelocaties op land (de SvWOL), is een MER opgesteld op planniveau (planMER). In deze studie zijn alle door de provincies aangedragen potentiële locaties voor het op grootschalige wijze opwekken van windenergie in beeld gebracht. Onderdeel van deze planMER was een gebiedsverkenning naar de (on)mogelijkheden van het plaatsen van windturbines binnen deze locaties.

De provincie Flevoland heeft in dat kader een vijftal locaties aangedragen bij het Rijk. Voor Windplan Blauw zijn met name de locaties 17a en 17b (IJsselmeerdijken Lelystad-Dronten en IJsselmeerdijken Lelystad) daarbij van belang. Deze locaties zijn weergegeven in figuur 2.1.

Afbakening zoekgebied ('harde zeef') vanwege hoogtebeperkingen Luchthaven Lelystad

Bij de afbakening van de zoekgebieden in het planMER voor de SvWOL is een aantal criteria als harde randvoorwaarde betrokken. Voor de locaties Lelystad Oost (nummer 16 op figuur 2.1) en IJsselmeerdijken Lelystad-Dronten (nummer 17 op figuur 2.1) zijn de hoogtebeperkingen die gelden vanwege de verdere ontwikkeling van Lelystad Airport conform het kabinetsstandpunt op het Aldersadvies Lelystad daarin bepalend geweest. Voor deze locaties heeft dat geleid tot een aangepaste begrenzing van de beperkingengebieden (zogenoemde 'harde zeef'). Dit heeft geleid tot een verkleining van het geschikte zoekgebied voor grootschalige windenergie tot de omvang zoals weergegeven op figuur 2.1.

Uitkomsten en aandachtspunten uit planMER SvWOL

Uit het plan-MER is gebleken dat beide onderzochte deellocaties geschikt zijn voor het realiseren van een windpark met een opwekkingscapaciteit van 100 MW of meer. Voor de verdere planuitwerking zijn de volgende aandachtspunten benoemd in het planMER:

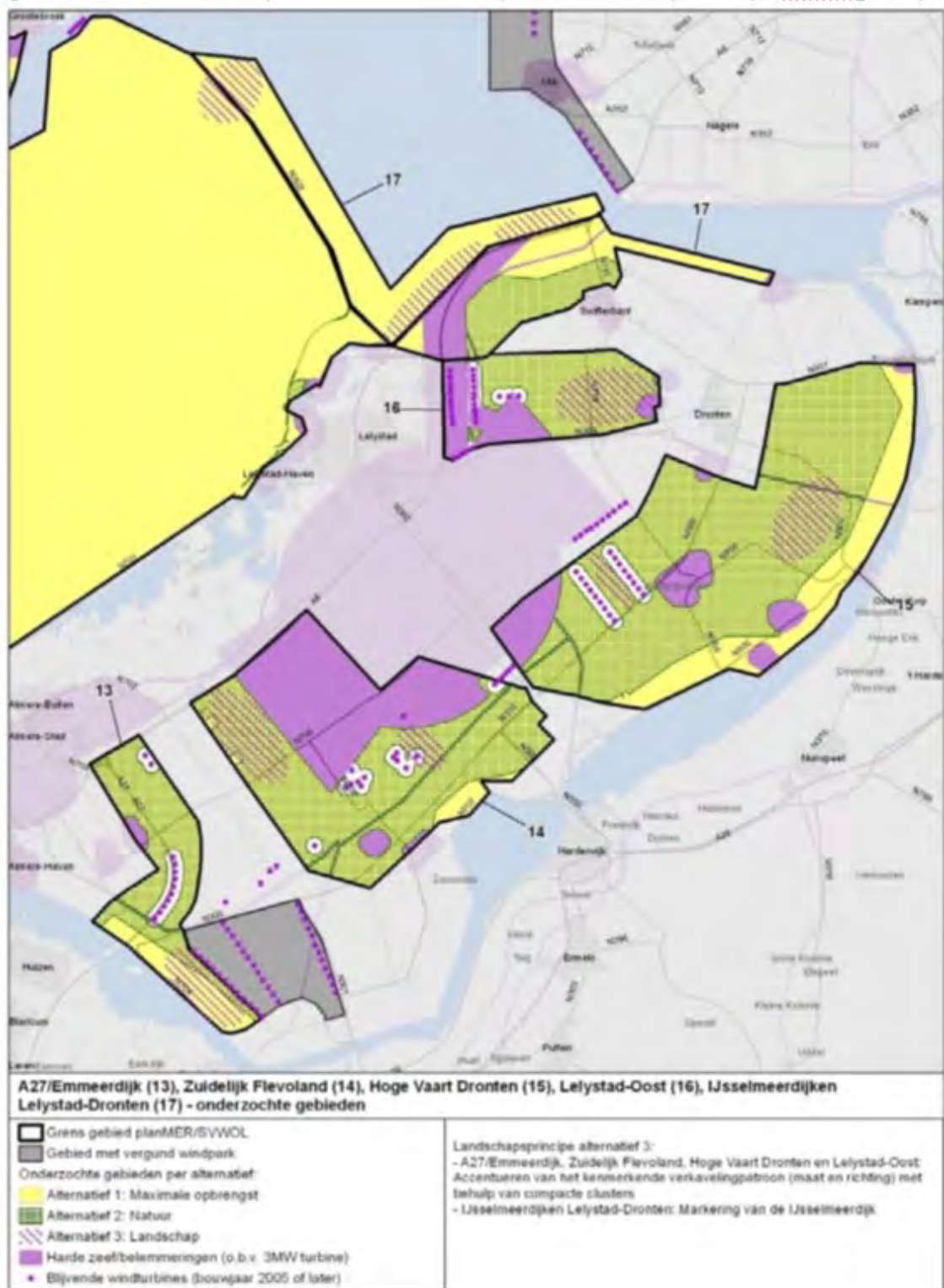
- in het gebied is een groot aantal windturbines, die zijn gebouwd vóór 2005, aanwezig. Dit vergt landschappelijke afstemming met de toekomstige windturbines eventueel in combinatie met herstructurering van de bestaande windturbines;
- Vaarweg IJsselmeer - Meppel is een aandachtspunt, daarnaast wordt een deel gebruikt ten behoeve van de recreatievaart;
- de uitbreiding van Lelystad Airport levert beperkingen op in de vorm van hoogtecontouren. Dit vergt speciale aandacht voor die windturbines die binnen de wettelijke toetsingsgebieden voor bouwhoogten zijn beoogd.

De uitkomsten uit het plan-MER hebben geleid tot een keuze in de SvWOL om de verschillende deellocaties in Flevoland samen te voegen tot één locatie 'Flevoland'. Deze locatie is opgenomen in de SvWOL als locatie die geschikt is voor de grootschalige opwekking van windenergie op land, zie figuur 2.2. Op basis van de onderzochte locaties in het planMER is in de structuurvisie gekomen tot de locaties die geschikt zijn voor windenergie.

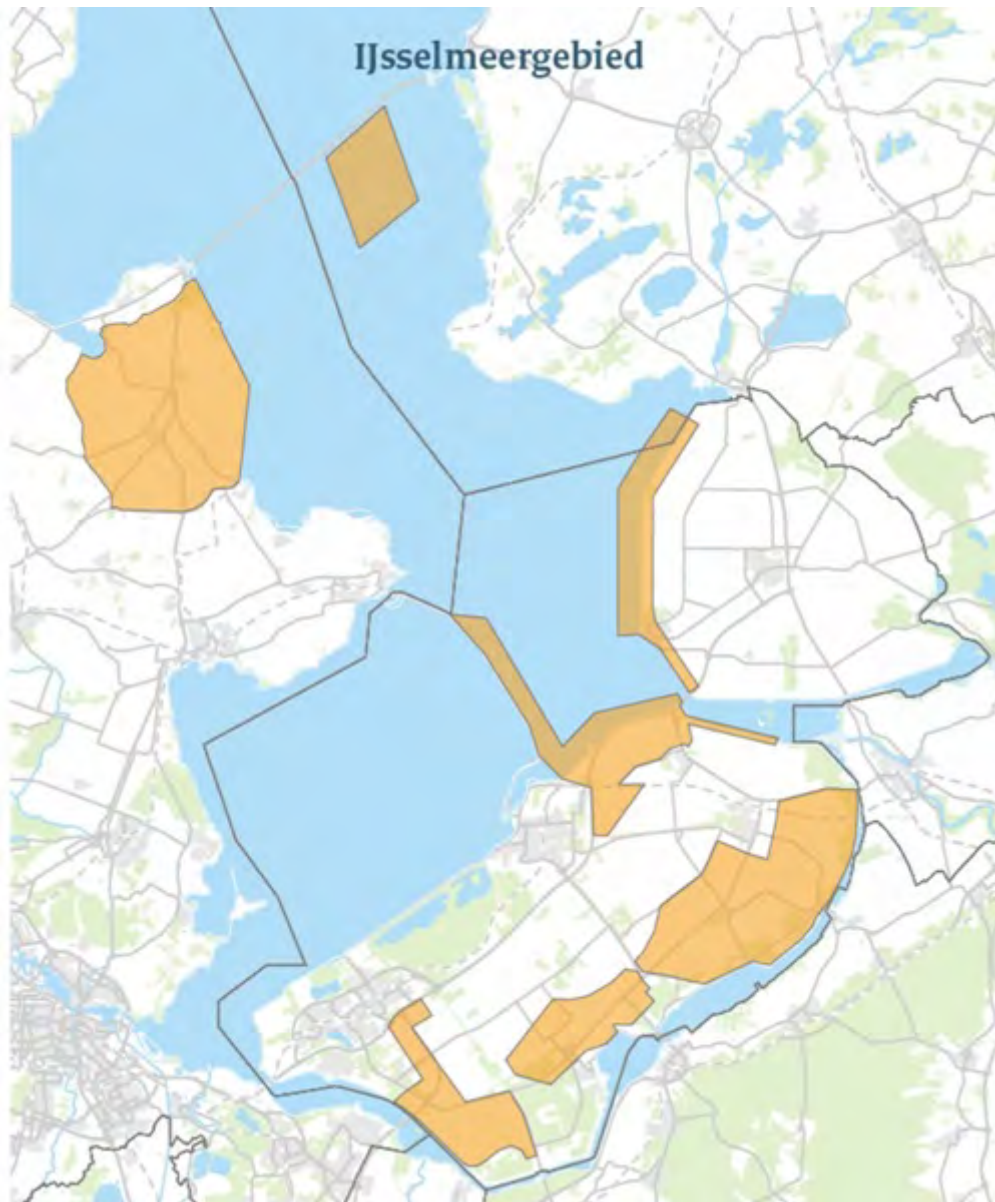
In de SvWOL is over de locatie Flevoland en specifiek voor het projectgebied Blauw het volgende opgenomen:

- hier ligt een kans om met herstructurering van oude turbines meer energie op te wekken met minder molens, terwijl tegelijkertijd een fraaier landschap ontstaat. De provincie Flevoland is hiertoe samen met huidige windturbine-eigenaren en gemeenten en met betrokkenheid van het Rijk een gebiedsproces gestart;
- vanwege de nieuwe ontwikkelingen van Lelystad Airport zullen luchtvaart en windenergie op elkaar moeten worden afgestemd. Dit zal plaatsvinden door het gebiedsproces van de windontwikkeling aan te haken bij het proces van de ontwikkeling van Lelystad Airport.

De locatiekeuze voor Windplan Blauw volgt met het opnemen van deze locatie in de SvWol uit het geldende rijksbeleid. Dit inpassingsplan geeft invulling en uitvoering aan die beleidskeuze. De afbakening van de locatie en de randvoorwaarden waaronder hier een groot windpark gerealiseerd kon worden, stonden bij de vaststelling van de SvWOL (voorjaar 2014) voor deze locatie nog niet vast. De provincie, de betrokken gemeenten en het Rijk zijn daarvoor een gebiedsproces gestart. Dat gebiedsproces heeft geresulteerd in het Regioplan dat in de volgende paragraaf aan bod komt.

Figuur 2.1 Onderzochte locaties planMER SvWOL binnen de provincie Flevoland (bron: Royal Haskoning, 2013)

Figuur 2.2 Aanwijzing locatie Flevoland in SvWOL

2.3 Regioplan

Aanleiding voor het Regioplan

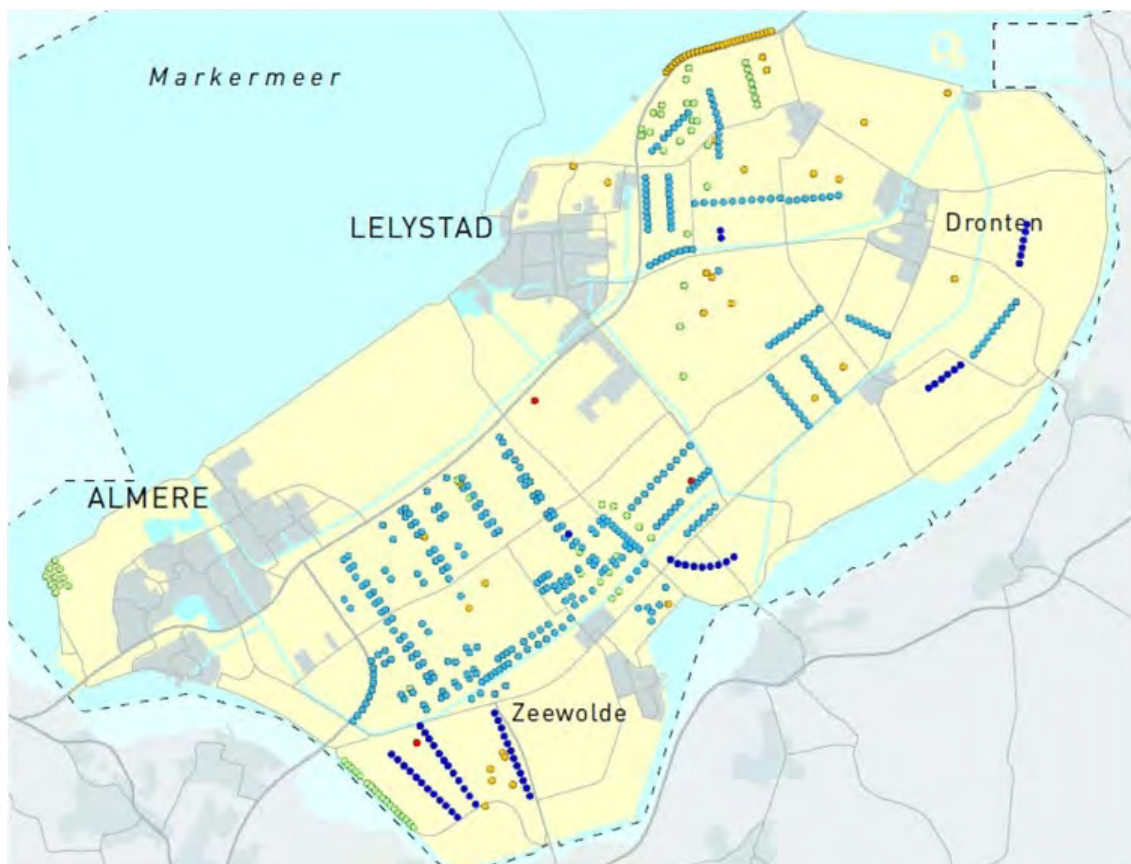
Het Regioplan is een structuurvisie van provincie Flevoland en de drie gemeenten Dronten, Lelystad en Zeewolde gezamenlijk en vervangt het eerdere beleidskader voor windenergie van de provincie Flevoland. Omdat de Rijksoverheid reeds was gestart met het aanwijzen van locaties voor de productie van windenergie in de provincie Flevoland via de SvWOL (zie hiervoor), hebben de provincie Flevoland en de gemeenten Dronten, Lelystad en Zeewolde gezamenlijk het initiatief genomen om het actualiseren van het beleidskader gelijktijdig met de uitwerking van de SvWOL uit te werken en te vertalen in een ruimtelijke structuurvisie. Dat is het Regioplan geworden. Het Regioplan is daarmee de gebiedsgerichte uitwerking van de SvWOL.

Doelstelling uit het Regioplan

De provincie wil aan haar taakstelling van 1.390,5 MW in 2020 als afspraak in het Nationaal Energieakkoord voldoen door middel van opschaling en sanering van bestaande windturbines. 1.390,5 MW opgesteld vermogen in 2020 is voor de provincie Flevoland een tussendoel. Het einddoel van het

Regioplan is om het huidige aantal windturbines te halveren en met de nieuwe windturbines twee keer zoveel duurzame energie op te wekken, waarbij in 2030 de bestaande windturbines allemaal zijn gesaneerd. Dat biedt de kans om de nieuwe windturbines op te stellen in lijnen die beter passen in het landschap. Uitgangspunt van het Regioplan is dat twee recent gebouwde windparken gehandhaafd blijven. Dit betreffen de in figuur 2.3 in donkerblauw weergegeven lijnopstellingen. Ook het windpark Noordoostpolder zal gehandhaafd blijven. Deze parken omvatten gezamenlijk 637 MW.

De kern van de strategie van 'opschalen en saneren' is een zo direct mogelijke koppeling van de nieuwbouw met de sanering. Wie nieuwe windturbines bouwt, moet een aantal oude windturbines weghalen. Zo'n directe koppeling beperkt de periode dat grote en kleinere windturbines door elkaar heen staan, wat landschappelijk een rommelig en ongewenst beeld zou opleveren. Tegelijk biedt het goede kansen om eigenaren van te saneren windturbines een redelijk alternatief te bieden.

Figuur 2.3 Huidige windturbines in Flevoland

Uitkomsten plan-MER

Aan het Regioplan ligt ook een plan-MER ten grondslag. In dit plan-MER is de benodigde ruimte onderzocht om aan de doelstellingen voor nieuwe windturbines te kunnen voldoen. Dit is gedaan door de optimale lengte te bepalen van de lijnopstellingen waarbinnen windturbines geplaatst kunnen worden. De totale lengte van de lijnopstellingen is bepaald op 135 km. Deze lengte is vervolgens gebruikt om voor de plaatsingszone voor windturbines aan de hand van drie leidende principes, drie te onderzoeken alternatieven samen te stellen:

- alternatief Landschap (figuur 2.4): bij de totstandkoming van het alternatief Landschap is de visie op de inpassing van windparken in het landschap van Flevoland leidend geweest;
- alternatief Natuur (figuur 2.5): bij het alternatief Natuur is maximaal rekening gehouden met het beperken van de effecten van de windparken op de aanwezige natuurwaarden;

- alternatief Opbrengst (figuur 2.6): alternatief Opbrengst heeft het genereren van een maximale opbrengst als leidend principe.

De alternatieven zijn in het kader van het plan-MER en de passende beoordeling op diverse milieu- en natuuraspecten getoetst.

Figuur 2.4 Alternatief Landschap

Figuur 2.5 Alternatief Natuur

Figuur 2.6 Alternatief Opbrengst

Poldermodel als voorkeursalternatief

De uitkomsten van het planMER zijn door de betrokken gemeenten en de provincie gebruikt als basis voor het ontwikkelen van een voorkeursalternatief (het poldermodel geheten). De plaatsingszones van het Alternatief Landschap (zie figuur 2.4) zijn daarbij zoveel mogelijk als uitgangspunt gehanteerd, maar bij de keuze voor het poldermodel zijn meer (andere) uitgangspunten betrokken door de gemeenten en de provincie, te weten:

- om de provinciale taakstelling te kunnen realiseren moet voldoende ruimte worden geboden aan windturbines;
- om de ambities van opschalen en saneren waar te kunnen maken, moet eveneens voldoende ruimte worden geboden aan windturbines;
- per deelgebied moet voor initiatiefnemers een sluitende business case voor opschalen en saneren mogelijk zijn. Dit houdt in dat de kosten voor het saneren van de huidige turbines uit het rendement van het nieuwe windpark moeten kunnen worden gefinancierd;
- de periode van dubbeldraaien (de periode waarbinnen nieuwe en reeds bestaande windturbines tegelijkertijd in werking zijn) moet zo kort mogelijk zijn;
- de ruimtelijke kwaliteit moet zo veel mogelijk verbeteren in vergelijking met de bestaande situatie;
- de windparken moeten zodanig zijn gepositioneerd, vormgegeven en geconfigureerd dat (natuur)vergunningen en ontheffingen kunnen worden verkregen;
- door middel van participatie moeten alle bewoners van Flevoland kunnen profiteren.

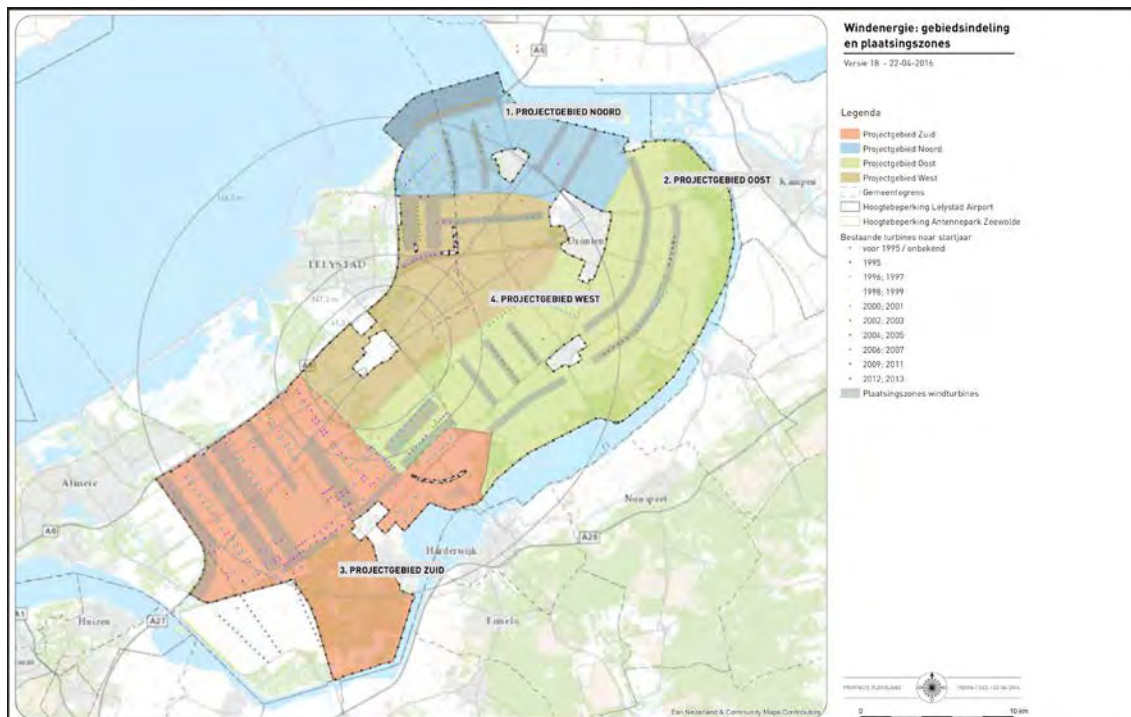
Op basis van deze criteria zijn vier projectgebieden gedefinieerd. Een projectgebied is een ruimtelijk en functioneel met elkaar samenhangend gebied waarbinnen wordt voldaan aan de drie leidende principes:

- ruimtelijke samenhang: binnen het gebied is voldoende landschappelijke samenhang aanwezig om een hoge ruimtelijke kwaliteit te kunnen realiseren;
- organisatorisch vermogen: binnen het gebied bestaat voldoende perspectief dat één initiatiefnemer (of samenwerkingsverband van initiatiefnemers) één project in zijn geheel (ontwikkeling en sanering) kan realiseren;
- economisch perspectief: binnen het gebied is voldoende economisch perspectief aanwezig waarmee de ontwikkeling van nieuwe windturbines gekoppeld aan de sanering van bestaande windturbines kan worden uitgevoerd en waarbij de mogelijkheid wordt geboden voor risicodragende financiële participatie door inwoners van het buitengebied.

De projectgebieden zijn daarom zo afgebakend, dat een evenwicht mogelijk is tussen de nieuwbouwcapaciteit, de saneringsopgave en de financiële participatie.

Het Poldermodel bestaat uit 144 km aan lijnopstellingen voor nieuwe windturbines en is daarmee iets groter dan de drie onderzochte alternatieven uit het planMER. Deze vergroting is ingegeven vanuit de optiek dat voldoende ruimte moet worden geboden om binnen elk projectgebied een financieel uitvoerbaar plan te kunnen realiseren. Het poldermodel is op basis van deze criteria vertaald naar de zoneringskaart in het Regioplan. In de zoneringskaart is onderscheid gemaakt tussen de vier projectgebieden uit het Regioplan:

- projectgebied Noord (blauw);
- projectgebied Oost (groen);
- projectgebied Zuid (oranje);
- projectgebied West (bruin).

Figuur 2.7 Regioplan met plaatsingszones

Het Regioplan wijkt ten opzichte van de SvWOL voor Windplan Blauw op één onderdeel af. Dat betreft de plaatsingszones ter plaatse van de Ketelmeerdijk. In de SvWOL is hier een zone parallel aan de Ketelmeerdijk opgenomen, in het Regioplan is gekozen voor twee zones haaks op de dijk. Deze aanpassing is ingegeven vanuit onderzoek uit het plan-MER Regioplan, waaruit blijkt dat een lijnopstelling van windturbines langs de dijk mogelijk barrièrewerking voor vogels tot gevolg kan hebben. Daarom is op basis van de uitkomsten van het planMER in het Regioplan ervoor gekozen om de plaatsingszones voor nieuwe windturbines haaks op de Ketelmeerdijk te positioneren. In dit inpassingsplan wordt het Regioplan op dit punt gevolgd. Uit het MER dat is opgesteld ten behoeve voor dit project is namelijk niet gebleken dat deze keuze onjuist is of aanpassing behoeft.

Status en gevolgen voor dit inpassingsplan

Status van het Regioplan

De gemeenteraden van Dronten, Lelystad en Zeewolde en de Provinciale Staten van Flevoland hebben het Regioplan in 2016 vastgesteld. Gezien de omvang van de vier projectgebieden ligt de bestuurlijke verantwoordelijkheid voor het vervolgproces voor een belangrijk deel bij de Rijksoverheid (via de RCR-procedure, zie hoofdstuk 1).

Gevolgen Regioplan voor dit inpassingsplan

De betrokken ministers beschouwen het Regioplan als het resultaat van het gebiedsproces zoals dat in de SvWOL reeds was aangekondigd. De keuzes die in het Regioplan zijn gemaakt, zijn daarmee een nadere uitwerking en invulling van de keuze uit het SvWOL om in Flevoland op grootschalige wijze windenergie op te wekken. Hoewel de ministers daaraan formeel niet gebonden zijn, is voor dit inpassingsplan het provinciaal en gemeentelijk windenergiebeleid, zoals neergelegd in het Regioplan, uitgangspunt geweest. Daar waar het inpassingsplan afwijkt van het Regioplan, wordt dat in deze plantoelichting gemotiveerd.

Hoofdstuk 3 Projectbeschrijving Windplan Blauw

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt eerst de huidige situatie van het plangebied geschetst (paragraaf 3.2) en vervolgens wordt het voornemen van de initiatiefnemers nader beschreven (paragraaf 3.3). Dat voornemen was, tezamen met het Regioplan (zie hoofdstuk 2), het vertrekpunt voor de alternatievenstudie in het MER. In het MER zijn inrichtingsalternatieven onderzocht om te beoordelen welke turbineopstelling vanuit het oogpunt van milieueffecten het beste scoort. Deze informatie is opgenomen in het MER dat aan dit inpassingsplan ten grondslag ligt. Paragraaf 3.4 bevat een korte samenvatting met de belangrijkste uitkomsten uit het MER. Uiteindelijk heeft het Rijk op basis van de feitelijke informatie uit het MER en alle relevante belangen in het gebied een voorkeursalternatief (VKA) gekozen voor het windpark. Het VKA is de opstelling die in het inpassingsplan juridisch-planologisch mogelijk wordt gemaakt. Het VKA wordt beschreven in paragraaf 3.5. Tot slot wordt in paragraaf 3.6 aangegeven op welke wijze het VKA is vertaald naar dit inpassingsplan.

3.2 Beschrijving huidige plangebied

Het plangebied is op te delen in twee deelgebieden. Het deelgebied dat binnendijks op land is gelegen en het deelgebied dat buitendijks in het IJsselmeer is gelegen.

Binnendijks

Het projectgebied kenmerkt zich binnendijks door een grootschalig agrarisch productielandschap. De westelijke zijde van het plangebied is hoofdzakelijk in gebruik als grasland en de overige delen vooral als agrarisch productieland (akkers met traditionele teelten). In het plangebied bevinden zich circa 200 adressen met hoofdzakelijk agrarische bedrijfswoningen en enkele burgerwoningen. Aan de noordoostkant van Swifterbant ligt het bedrijventerrein Tarpan. Dit bedrijventerrein biedt ruimte aan grote en kleine bedrijven met een aantal bedrijfswoningen.

In het plangebied zijn daarnaast enkele bossen aanwezig. Het betreft het Swifterbos bij Swifterbant, het Ketelbos bij Kamperhoek en in de zuidwesthoek van het projectgebied het Visvijverbos. Enkele kavels met fossiele rivierduinen (Swifterbant-cultuur) in de ondergrond hebben een beschermde status.

Het projectgebied wordt van west naar oost doorsneden door de Noordertocht en de Swifervaart. De structuur van het afwateringssysteem (tochten) en de verkavelingsstructuur hangen samen met de ligging van de vaarten. Belangrijke verkeersaders zijn de rijksweg A6 en de provinciale wegen N307 en de N711 die van Dronten naar de Ketelburg loopt. Parallel aan de N307 loopt het intercityspoor tussen Zwolle en Lelystad.

Buitendijks

Het projectgebied *in* het IJsselmeer maakt deel uit van het Natura 2000-gebied "IJsselmeer". Hier bevindt zich een scheepvaartroute die deels afbuigt richting de Maxima-centrale.

Figuur 3.1 Projectgebied Windplan Blauw

Bestaande windturbines

In het projectgebied staan momenteel 74 windturbines. De bestaande windturbines zijn weergegeven in figuur 3.2. Dit betreffen zowel windturbines in lijnopstellingen als solitaire windturbines bij agrarische bedrijven. Alle bestaande windturbines in het projectgebied maken deel uit van de saneringsopgave die gepaard gaat met de ontwikkeling van Windplan Blauw.

Figuur 3.2 Bestaande turbines binnen projectgebied (Bron: Witteveen+Bos)

3.3 Windplan Blauw

De initiatiefnemers hebben het initiatief genomen een windpark te realiseren met de bijbehorende civiele en elektrische voorzieningen in het buitengebied van Dronten en Lelystad in de provincie Flevoland. Het windpark wordt aangeduid als 'Windplan Blauw'. De plaatsing van de windturbines is voorzien binnen het deelgebied Noord binnen het Regioplan, waarbij zo veel mogelijk is aangesloten bij de ruimtelijke uitgangspunten uit het Regioplan en uit het beeldkwaliteitsplan.

Het voorgenomen Windplan Blauw bestaat uit de volgende onderdelen:

- windturbines met een in de bodem gefundeerde mast voorzien van gondel met drie rotorbladen, eventueel met uitwendige transformatorstations bij de voet van de mast;
- elektrische infrastructuur: ondergrondse elektriciteitskabels tussen turbines onderling (parkbekabeling) en nieuw te realiseren onderstation(s);
- civiele infrastructuur: het aanpassen of aanleggen van toevoer- en onderhoudswegen en kraanopstelplaatsen;
- het saneren van de bestaande windturbines.
- het instellen van een rustgebied voor de Fuut in het IJsselmeer, in het gebied parallel aan de IJsselmeerdijk. Dit is een projectonderdeel dat noodzakelijk is gebleken vanuit de passende beoordeling bij het MER (zie hierna paragraaf 3.5).

Het voornemen bestaat zowel uit de bouw als de exploitatie van het windpark en de sanering van de bestaande windturbines binnen het projectgebied.

Realisatietermijn

De realisatie van het windpark zal een periode van circa drie jaar beslaan. Dit betekent niet dat op alle plekken gedurende deze periode (gelijktijdig) bouwwerkzaamheden plaatsvinden. De lijnopstellingen zullen gefaseerd worden gerealiseerd. De aanvang van de werkzaamheden verschilt per plaatsingszone. De initiatiefnemer wil in 2021 starten met de bouwwerkzaamheden, in 2023 moeten alle deelopstellingen elektriciteit leveren.

Onder de bouw van het windpark worden naast de realisatie van de windturbines, ook alle bijbehorende voorzieningen verstaan zoals de mogelijke aanpassing van bestaande wegen, aanleg van nieuwe ontsluitingswegen voor het windpark, aanvoer van bouwmaterialen, realisatie van kraanopstelplaatsen en de installatie van de kabels. Het transport van de turbines en toebehoren via de rijksweg dient te gebeuren volgens de richtlijnen van de Rijksdienst voor het Wegverkeer (RDW).

Netaansluiting: onderstations

Ten behoeve van Windplan Blauw zijn transformatorstations noodzakelijk. De realisatie van de onderstations en de aansluiting op het hoogspanningsnet zijn onderdeel van het project. De bouw van het tweede station is afhankelijk van definitieve technische keuzen die pas ten tijde van de aanbesteding gemaakt kunnen worden. Om de door initiatiefnemer op dit punt gevraagde flexibiliteit te bieden in dit inpassingsplan, worden in dit inpassingsplan twee transformatorstations planologisch mogelijk gemaakt.

Dubbeldraaiermijn

Het doel van het project is behalve de bouw van het nieuwe windpark ook de sanering van 74 bestaande turbines in het plangebied. Een deel van deze windturbines staat fysiek in de weg van de nieuwe windturbines en zal voor de start van de bouw van de verschillende lijnopstellingen worden verwijderd. Het grootste deel van de bestaande windturbines wordt pas na ingebruikname van de nieuwe windturbines gesaneerd. De periode waarin de nieuwe turbines gerealiseerd zijn en de huidige turbines nog niet gesaneerd zijn, is de zogenoemde dubbeldraaiermijn (zie voor verdere toelichting paragraaf 6.4).

Met dit inpassingsplan wordt het naast elkaar bestaan van het nieuwe windpark en de solitaire turbines voor een periode langer dan de dubbeldraaiermijn onmogelijk gemaakt.

Instellen rustgebied Fuut

Uit de passende beoordeling die onderdeel uitmaakt van het MER, is gebleken dat het instellen van een rustgebied voor de Fuut noodzakelijk is teneinde mogelijk significant negatieve effecten op Futen als gevolg van de komst van de nieuwe windturbines te voorkomen. Om deze reden maakt het instellen van een rustgebied voor de Fuut ook deel uit van het voornemen van de initiatiefnemers.

3.4 Alternatieven en afwegingen uit het MER

3.4.1 Onderzochte alternatieven

Het Rijk en de initiatiefnemers hebben in overleg met provincie en gemeenten diverse inrichtingsalternatieven ontwikkeld voor de invulling van de plaatsingszones uit het Regioplan. Daarbij is rekening gehouden met het advies dat de Commissie voor de m.e.r. naar aanleiding van de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau heeft uitgebracht, met de doelstelling van het initiatief en met de (harde) belemmeringen volgend uit wet- en regelgeving. Het MER maakt onderscheid in een alternatief met reguliere windturbines (tiphoogte tot 180 m) en met innovatieve windturbines (tiphoogte tot 248 m).

Verder is gewerkt met twee alternatieven waarbij, hetzij binnen de zones van het Regioplan (de R-alternatieven), dan wel ook daarbuiten (de A-alternatieven) windturbines geplaatst werden (zie ook figuur 3.3). De keuze om ook zones in het effectenonderzoek te betrekken die buiten die van het Regioplan zijn gelegen, is ingegeven vanuit de gedachte dat in verband met (hoogte)beperkingen uit het Luchthavenbesluit Lelystad, de scheepvaartroute over het IJsselmeer, of als gevolg van niet-mitigeerbare of onwenselijke milieueffecten de plaatsingszones uit het Regioplan mogelijk niet voldoende benut kunnen worden. In een gezamenlijk proces met de klankbordgroep zijn de alternatieve plaatsingszones tot stand gekomen.

De in het MER onderzochte alternatieven staan in tabel 3.1.

Tabel 3.1 Onderzochten alternatieven in het MER

	<i>Reguliere windturbines (R)</i> Ashoogte 90 - 120 m / rotordiameter 100 - 120 m	<i>Innovatieve windturbines (I)</i> Ashoogte 120 - 166 m / rotordiameter 120 - 164 m
<i>Plaatsingszones Regioplan (R)</i>	RR	IR
<i>Alternatieve plaatsingszones (A)</i>	RA	IA

Figuur 3.3 Regioplan-plaatsingszones en alternatieve plaatsingszones

In het MER zijn geen specifieke turbintypes onderzocht, maar is gewerkt met bandbreedtes voor de ashoogte en rotordiameter van mogelijke windturbines. De initiatiefnemers maken hun keuze voor een windturbintype pas nadat het inpassingsplan en de vergunningen onherroepelijk zijn. Door in het MER en in de omgevingsvergunningen die op het MER worden gebaseerd te werken met bandbreedtes, zijn de initiatiefnemers niet gebonden aan een beperkt aantal bestaande windturbines, maar kunnen zij eventueel ook kiezen voor een windturbine die nu nog niet op de markt is. Het uiteindelijk te bouwen windturbintype moet passen binnen deze bandbreedte. In het MER en de onderzoeken die ten grondslag liggen aan het MER (en daarmee ook aan dit inpassingsplan) is uitgegaan van de effecten 'worst-case' (het ergste geval) binnen de bandbreedte aan windturbines die dit inpassingsplan mogelijk maakt.

3.4.2 Uitkomsten MER - fase 1

Voor het project Windplan Blauw is gekozen voor een MER-systematiek die bestaat uit twee fasen. In de eerste fase zijn op basis van de hiervoor in 3.4.1 genoemde alternatieven gekeken naar mogelijke opstellingen van het nieuwe windpark. Op basis van de onderzoeken in het MER zijn deze verschillende alternatieven met elkaar vergeleken en beoordeeld op hun onderscheidende milieueffecten. In fase 2 van het MER is op basis van de uitkomsten uit de eerste fase een voorkeursalternatief (VKA) ontwikkeld en zijn de milieueffecten van het VKA onderzocht.

De uitkomsten van de eerste fase van het MER waren dat de A-alternatieven (Alternatieve plaatsingszones) beduidend slechter scoorden op milieueffecten dan de R-alternatieven (plaatsingszones Regioplan). Dit is hoofdzakelijk het gevolg van de omstandigheid dat de alternatieve plaatsingszones veelal dichterbij woningen en woonkernen zijn gelegen dan de zones uit het Regioplan. Verder bleek dat de I-alternatieven (Innovatieve turbines) beter scoorden dan de R-alternatieven (Reguliere turbines). Dat laatste wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat minder windturbines nodig zijn om dezelfde energieproductie te behalen wanneer wordt gekozen voor innovatieve windturbines in plaats van reguliere windturbines. Het innovatieve alternatief heeft een vergelijkbare energieopbrengst maar met gemiddeld minder windturbines.

Op hoofdlijnen kan gesteld worden dat het opvullen van het gebied met relatief veel reguliere turbines tot meer negatieve effecten leidt dan een alternatief dat uit (minder maar hogere turbines) bestaat. Ook vanuit de Regioplan-gedachte 'opschalen en saneren' krijgen minder turbines die samen meer opwekken dan voorheen de voorkeur boven veel reguliere turbines. Daarnaast leiden reguliere turbines tot onvoldoende economisch perspectief, waar innovatieve turbines leiden tot een uitvoerbare business case. Op basis van deze uitkomsten is bij de opzet voor het VKA gekozen voor alternatief IR als vertrekpunt. Dus voor een alternatief dat de plaatsingszones uit het Regioplan benut met een windturbineopstelling bestaande uit innovatieve (hogere) windturbines.

3.5 Voorkeursalternatief

Het voorkeursalternatief (VKA) betreft de opstelling van de windturbines die op basis van het MER en na het afwegen van alle betrokken belangen door de Rijksoverheid wordt gekozen als de windturbineopstelling die juridisch-planologisch wordt mogelijk gemaakt in het inpassingsplan en waarvoor de initiatiefnemers te verlenen vergunningen kunnen aanvragen.

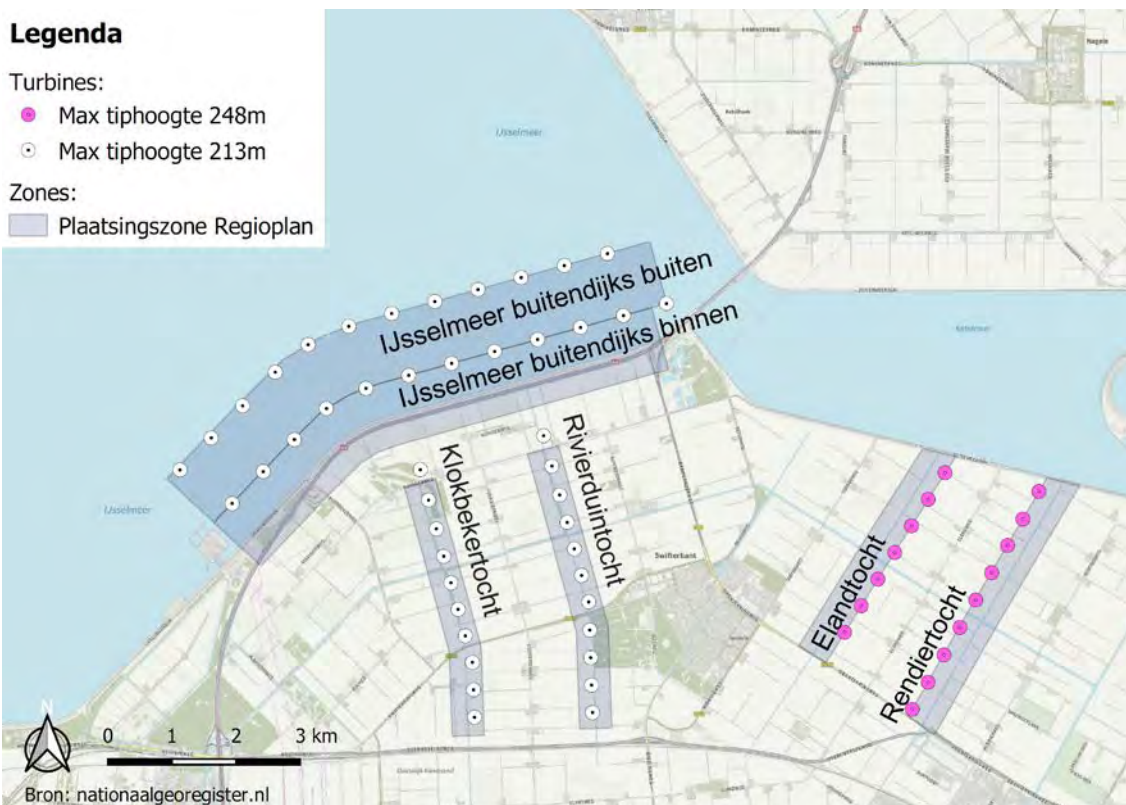
Naast milieuargumenten spelen ook andere afwegingen en belangen een rol bij de keuze voor het VKA. Voor Windplan Blauw waren de volgende overige factoren vooral bepalend bij de keuze voor het VKA:

- de aanwijzing van de plaatsingszones in het Regioplan;
- de hoogtebeperkingen als gevolg van het Luchthavenbesluit Lelystad;
- een financieel uitvoerbaar project.

3.5.1 Beschrijving voorkeursalternatief op basis van de uitkomsten van het MER

Als VKA is de volgende windturbineopstelling gekozen die is weergegeven op figuur 3.4. De namen van de afzonderlijke lijnopstellingen zijn verbonden aan de namen van de tochten waarlangs de windturbines geplaatst zullen worden. Het VKA is gebaseerd op het alternatief IR, waarbij rekening is gehouden met de scheepvaartroute over het IJsselmeer en ligging van de Maxima-centrale. Dit leverde één windturbinepositie minder op ten opzichte van alternatief IR. De plaatsing van twee turbines over de Visvijverweg heeft te maken met de inperking van de plaatsingsruimte aan de zuidzijde van de plaatsingszones aan de Klokbeker- en Rivierduintocht in verband met de gasleiding die ten zuiden van deze plaatsingszones ligt. Vanwege de noodzaak om een robuuste business case op te bouwen om het windplan financieel-economisch uitvoerbaar te houden, was het noodzakelijk om te kiezen voor deze verlengde plaatsingszones.

Figuur 3.4 VKA Windplan Blauw

Nieuwe windturbines

Het VKA bestaat uit in totaal 61 nieuwe windturbines met een opwekkingscapaciteit van in totaal 200-300 megawatt (MW) en een verwachte elektriciteitsproductie van circa 1.000-1.500 GWh per jaar. Het VKA is een geoptimaliseerde variant van alternatief IR. Innovatieve turbines in de zones uit het Regioplan. In het IJsselmeer staan 24 turbines verdeeld over twee lijnen met een maximale tiphoogte van 213 meter NAP. Op het land staan vier lijnen, waarvan de turbines in de twee westelijke lijnen ook een maximale tiphoogte van 213 meter NAP hebben. In de afstemming met de luchtvaartautoriteiten is gebleken dat aanvullend op het luchthavenbesluit Lelystad aan weerszijden van de rijksweg A6 binnen 4.500 m rekening gehouden moet worden met een hoogtebeperking voor kleine (recreatieve) luchtvaart. Deze route wordt afgekort de VFR-route (visual flight rules-route) genoemd. Deze route is niet wettelijk vastgelegd, maar voor het ontwerp van het windpark is hier wel aan getoetst. Dit resulteerde in het opnemen van een hoogtebeperking van 213 meter NAP voor de turbines in zowel de twee lijnen in het IJsselmeer als de twee westelijke lijnen op het land. In het oostelijk deel van het projectgebied hebben de turbines een maximale tiphoogte van 248 meter NAP, overeenkomstig de maximale tiphoogte die in het MER is onderzocht.

Saneren bestaande windturbines: dubbeldraaiermijn

In overeenstemming met de provinciale afspraken die zijn neergelegd in het Regioplan (zie hiervoor Hoofdstuk 2), worden tegelijkertijd met de bouw van nieuwe windturbines de bestaande windturbines in het gebied gesaneerd. Onderdeel van het VKA is om de bestaande windturbines binnen een termijn na ingebruikname van het nieuwe windpark te saneren. De periode waarbinnen de nieuwe en bestaande windturbines tegelijkertijd in werking zijn, wordt de zogenaamde dubbeldraaiermijn genoemd. Voor de dubbeldraaiermijn voor Windplan Blauw is de dubbeldraaiermijn in het Regioplan van maximaal zes maanden opgenomen in het projectplan en geborgd in het inpassingsplan.

Inrichting rustgebied Fuut

In de huidige situatie vindt door de 28 bestaande windturbines van Windpark Irene Vorrink een zekere mate van verstoring plaats van de oeverzone langs de IJsselmeerdijk. Dit verstoorde areaal komt beschikbaar als verstoringvrij gebied na het saneren van de 28 turbines van Windpark Irene Vorrink. Omdat dit gebied grenst aan de dijk en grotendeels west-zuidwest – oost-noordoost is georiënteerd, biedt het (enige) beschutting tegen wind en golfslag en is het daarmee een geschikt rustgebied voor watervogels, waaronder de fuut.

Bovendien biedt de oeverzone, net als andere dijklichamen in het IJsselmeergebied, geschikt substraat voor paaiende vissen en daarmee voedsel voor de fuut en andere visetende watervogels. Door deze oeverzone in de toekomst in de voor futen belangrijke periode (1 augustus t/m 31 maart) te vrijwaren van andere dan wel nieuwe vormen van verstoring (met name scheepvaart) komt hier een voor futen geschikt rust- en foerageergebied beschikbaar na het verwijderen van het bestaande windpark. Andere watervogelsoorten die 's winters langs de dijken rusten en of foerageren, zoals wilde eend, kuifeend, tafeleend en meerkoet, profiteren ook van deze maatregel. Het rustgebied dient te zijn ingesteld op het moment dat de windturbines in het IJsselmeer in gebruik worden genomen. De wijze waarop dit wordt vormgegeven in het inpassingsplan wordt verder toegelicht in paragraaf 6.4 van deze plantoelichting.

3.5.2 Aanpassing turbineopstelling Swifterbos, mede naar aanleiding van zienswijzen

In het MER en in het ontwerp van dit inpassingsplan, is een turbineopstelling met twee windturbines in het Swifterbos beschreven. De ingebrachte zienswijzen zijn mede aanleiding geweest voor een heroverweging van deze twee turbinelocaties in het Swifterbos. De uitkomst daarvan is dat gekozen wordt voor een turbineopstelling waarbij de windturbines van de zuidelijke Rivierduintoet in zijn geheel (dit betreft derhalve vier windturbines) 80 meter in westelijke richting worden verplaatst, waardoor er geen windturbines in het Swifterbos worden geplaatst. De initiatiefnemer heeft hierop de aanvraag voor de omgevingsvergunningen gewijzigd. De vergunningen zijn overeenkomstig de gewijzigde aanvragen verleend.

De andere redenen voor deze heroverwegingen zijn als volgt.

- Uit de effectenstudie bij het MER blijkt dat tussen de varianten aan turbineopstellingen die zijn onderzocht binnen en buiten het Swifterbos (bijlage XXII bij het MER) verschillen bestaan, zij het dat deze verschillen niet erg groot zijn. Desondanks blijkt dat wanneer wordt gekozen voor de variant 'verspringing zuidelijke Rivierduintoet' dit minder potentiële aanvaringslachtoffers van vleermuizen met zich brengt, leidt tot minder woningen die zijn gelegen binnen de maatgevende contouren voor geluid en slagschaduw-hinder en geen areaal aan bos verloren gaat. Ook de Commissie voor de milieueffectrapportage wijst hierop in het toetsingsadvies.
- Een belangrijke voorwaarde voor het bouwen van twee turbines in het Swifterbos was het creëren van een meerwaarde voor het bos. Met Staatsbosbeheer als eigenaar en beheerder van het Swifterbos is geen definitieve overeenstemming bereikt over de wijze waarop de meerwaarde voor het Swifterbos zou worden vormgegeven. Aan deze voorwaarde kon daarom geen invulling worden gegeven.

Uit de onderzoeken die zijn uitgevoerd in aanvulling op de onderzoeken uit het MER blijkt dat ook na verschuiving van de vier windturbineposities voldaan kan worden aan de wettelijke normen ten aanzien van geluid- en slagschaduw hinder, alsmede aan de normen voor veiligheid. Dit wordt in hoofdstuk 5 van deze plandoelichting nader onderbouwd. Door de zuidelijke lijnopstelling van de Rivierduintoer in zijn geheel te verschuiven (en niet enkel de twee windturbines in het bos), wordt in de nieuwe situatie ook voldaan aan de uitgangspunten voor de landschappelijke vormgeving van de lijnopstellingen uit het gemeentelijke Beeldkwaliteitsplan. Tot slot hebben de initiatiefnemers ook overeenstemming bereikt met de grondeigenaren voor de nieuwe turbinelocaties. Daarmee is de uitvoerbaarheid van de gewijzigde turbinelocaties verzekerd.

3.6 Vertaling naar het inpassingsplan

De opstelling van het VKA wordt in dit inpassingsplan van een passende juridisch-planologische regeling voorzien. Dat houdt het volgende in:

- De turbineposities uit het VKA worden van een passende bestemming voorzien. Daarbij worden de (minimale en maximale) afmetingen van de beoogde windturbines zoals die in het MER zijn onderzocht in de planregeling verankerd. Op welke wijze dit is gedaan, wordt beschreven in hoofdstuk 6 van deze plantoelichting.
- Deze bestemming biedt voldoende flexibiliteit om bij de keuze van het turbinetype optimaal gebruik te maken van (innovatieve) ontwikkelingen in de markt. Met deze flexibiliteit is ook rekening gehouden in het MER (zie hiervoor). De mate van flexibiliteit is onderdeel van de planregeling die in hoofdstuk 6 eveneens wordt toegelicht.
- In het inpassingsplan wordt tevens voorzien in de mogelijkheid voor het aanleggen van de parkinfrastructuur, zoals de wegen, de parkbekabeling en de transformatoren.
- Het inpassingsplan regelt ten slotte ook de sanering van de bestaande windturbines binnen het projectgebied.

Ten aanzien van een aantal specifieke onderwerpen die in het MER naar voren zijn gekomen, is in het inpassingsplan een nadere afweging of afstemming noodzakelijk gebleken.

3.6.1 Ecologie

Bij het MER is een passende beoordeling opgesteld waarin de effecten van de windturbines op de aangewezen natuurwaarden in het IJsselmeer zijn beoordeeld. Uit het onderzoek blijkt dat voor de fuut een verstoringseffect van het leefgebied optreedt dat wordt veroorzaakt door de buitendijkse windturbineopstellingen en dat mogelijk (wel) significant negatief is. Voor de fuut is daarom in de Passende Beoordeling een mitigerende maatregel opgenomen, die in hoofdstuk 5 van deze plantoelichting nader worden toegelicht. In dit inpassingsplan zijn deze maatregelen deels planologisch vertaald in de planregeling. De wijze waarop dat is gebeurd, is beschreven in hoofdstuk 6.

3.6.2 Landschap

Het voorkeursalternatief voldoet grotendeels aan de ontwerpprincipes uit het gemeentelijke Beeldkwaliteitsplan en het provinciale Regioplan. Daar waar wordt afgeweken van de ontwerpcriteria van het provinciale Regioplan (zie 2) en het beeldkwaliteitsplan van de gemeenten Dronten en Lelystad (zie hoofdstuk 4) wordt dat in paragraaf 5.6 van deze plantoelichting nader onderbouwd. Hierin staan de afwijkingen puntsgewijs toegelicht. De aanvaardbaarheid ervan is beoordeeld aan de hand van dezelfde criteria als waaraan de totstandkoming van het VKA in het MER tot stand is gekomen (milieu/landschap; techniek/energieopbrengst en de business case).

3.6.3 Waterhuishouding

De bouw van de turbines in het IJsselmeer is via de voor dit project verleende watervergunning afgestemd met de beheerder van de vaarroute (Rijkswaterstaat). Voor een deel betreft dit ook een onderwerp dat in het kader van een goede ruimtelijke ordening in dit inpassingsplan betrokken is. De wijze waarop dit is gebeurd, is beschreven in de paragrafen 5.7 en 5.9 van deze plantoelichting.

Daarnaast leidt de plaatsing van windturbines tot extra verharding die gecompenseerd dient te worden. Het verhard oppervlak en de benodigde compensatie is in het kader van het inpassingsplan berekend voor de worst case situatie. Na vaststelling van het inpassingsplan wordt de definitieve compensatie nader afgestemd met het waterschap.

Hoofdstuk 4 Ruimtelijk beleid

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden het ruimtelijk beleidskader en de relevante wettelijke regelingen beschreven die van toepassing zijn op Windplan Blauw. Achtereenvolgens komen het ruimtelijk beleid vanuit het Rijk (paragraaf 4.2), de provincie Flevoland (paragraaf 4.3), de gemeente Dronten en de gemeente Lelystad (paragraaf 4.4) aan bod. Vanuit regelgeving en het beleidskader gelden enkele randvoorwaarden. Daar waar dat aan de orde is, worden die randvoorwaarden in dit hoofdstuk beschreven en wordt getoetst of (en zo ja onder welke voorwaarden) Windplan Blauw aan die beleidsvoorwaarden kan voldoen. In paragraaf 4.5 wordt uiteengezet waarom het windpark voldoet aan het ruimtelijk beleid en op welke wijze invulling wordt gegeven aan de relevante randvoorwaarden.

4.2 Rijksbeleid

4.2.1 Europese richtlijn 2009/28/EG

De Europese richtlijn 2009/28/EG verplicht Nederland om in 2020 14% van het totale bruto-eindverbruik aan energie afkomstig te laten zijn uit hernieuwbare bronnen (oftewel duurzame energie). Deze Europese verplichting is de basis voor het rijksbeleid ten aanzien van de opwekking en de toepassing van windenergie.

4.2.2 Energieagenda (2016)

De Europese doelstelling van 14% in 2020 is daarbij een eerste stap richting een CO₂-arme economie in 2050 en een beperking van de opwarming van de aarde zoals Nederland heeft afgesproken in het Klimaatakkoord van Parijs (2015 United Nations Climate Change Conference, Parijs). Een eerste uitwerking van de route naar een CO₂-arme economie is vastgelegd in de energieagenda 2016 van het kabinet "Naar een CO₂-arme energievoorziening" waarin onder andere uiteen wordt gezet dat er in toekomst nog veel meer duurzame energie - inclusief Wind op land - is voorzien.

4.2.3 Structuurvisie Infrastructuur & Ruimte (2012)

De Structuurvisie Infrastructuur & Ruimte (SVIR) bevat het ruimtelijk beleid van het Rijk als opvolger van de Nota Ruimte (2004). De SVIR is op 13 maart 2012 vastgesteld.

Het ruimtelijk rijksbeleid voor windenergie richt zich op grootschalige windenergie op land en op zee, gelet op de grote invloed op de omgeving en de omvang van deze opgave. Rijk en provincies zorgen voor het ruimtelijk mogelijk maken van de doorgroei van windenergie op land tot minimaal 6.000 MW in 2020, zoals is aangegeven in het Energieakkoord (2013).

Niet alle delen van Nederland zijn geschikt voor grootschalige opwek van windenergie. Het Rijk heeft in de SVIR gebieden op land aangegeven die hiervoor kansrijk zijn op basis van de combinatie van landschappelijke en natuurlijke kenmerken, evenals de gemiddelde windsnelheid (zie figuur 4.1). Binnen deze gebieden heeft het Rijk in samenwerking met de provincies locaties voor grootschalige

windenergie aangewezen. Hierbij zijn ook de bestaande provinciale concentratielocaties voor windenergie betrokken. Deze gebieden zijn nader uitgewerkt in de structuurvisie 'Windenergie op land'.

Kaart ruimte voor energievoorziening

	(Mogelijke) vestigingsplaats kerncentrale		Gerealiseerd windturbinepark op zee
	(Mogelijke) vestigingsplaats elektriciteitsproductie vanaf 500 MW		Aangewezen windenergiegebied op zee
	Hoogspanningsverbinding 220 kV		Kansrijk gebied windenergie *
	Hoogspanningsverbinding 380 kV		Zoekgebied elektriciteitskabels naar aanlandingspunt
	Hoogspanningsverbinding 450 kV		Verkeerscheidingsstelsel
	Nieuwe hoogspanningsverbinding (indicatief)		

* Weergegeven gebieden zijn feitelijk kansrijk voor grootschalige windenergie, opgenomen als illustratie

Figuur 4.1 Energiekaart Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte, met daarop de windrijke gebieden

4.2.4 Nationaal Energieakkoord (2013)

De wens om onze energievoorziening te verduurzamen leeft breed in de politiek en samenleving. Dit blijkt onder meer uit de brede steun voor de Tweede Kamermotie Verburg/Samson van 26 april 2011 gericht op de totstandkoming van een 'Nationaal Energietransitie Akkoord'. Het kabinet heeft dit onder meer vertaald in het streven om in internationaal verband in 2050 een volledig duurzame energievoorziening te realiseren (zie hiervoor). De maatschappelijke wens komt op vele manieren tot uitdrukking, zoals ook bij het initiatief Nederland Krijgt Nieuwe Energie, dat aandrang op de vorming van dit akkoord.

Tegen deze achtergrond heeft de SER de handschoen opgepakt voor de totstandkoming van een Nationaal Energieakkoord voor duurzame groei door zijn platformfunctie hiervoor aan te bieden en het proces te faciliteren. Dit gebeurde in het advies 'Naar een Nationaal Energieakkoord voor duurzame groei' dat op 16 november 2012 werd vastgesteld. Uiteindelijk is het Nationaal Energieakkoord op 6 september 2013 door alle 47 partijen (waaronder overheden, bedrijven milieu- en natuurorganisaties) ondertekend.

Partijen leggen in dit Nationaal Energieakkoord voor duurzame groei de basis voor een breed gedragen, robuust en toekomstbestendig energie- en klimaatbeleid. Rijk en provincies hebben bestuurlijke afspraken gemaakt over het realiseren van 6.000 MW operationeel windvermogen in het jaar 2020. Deze afspraken, waarin deze prestatieafspraken zijn verbonden aan provinciale ruimtelijke regie, is ambitieus en is in het Nationaal Energieakkoord gerespecteerd en overgenomen als één van de subdoelen om de 14% duurzame energie in 2020 te realiseren.

4.2.5 Structuurvisie Windenergie op land (SvWOL)

Het ruimtelijk rijksbeleid voor windenergie op land is vertaald in de Structuurvisie Windenergie op land (vastgesteld 28 maart 2014). In de SvWOL zijn de door de provincies in het IPO-akkoord (bod van de gezamenlijke provincies over de verdeling van het aantal MW van 17 juni 2013) aangedragen locaties voor het grootschalig opwekken van windenergie op land opgenomen in de visiekaart inclusief de locatie voor Windplan Blauw (zie figuur 4.2).

In de SvWOL zijn tevens aandachtspunten geformuleerd bij het ontwikkelen van windparken in Flevoland waarmee rekening dient te worden gehouden. Voor Windplan Blauw zijn daarvan de onderstaande genoemde aandachtspunten relevant. In dit inpassingsplan worden deze aandachtspunten geadresseerd;

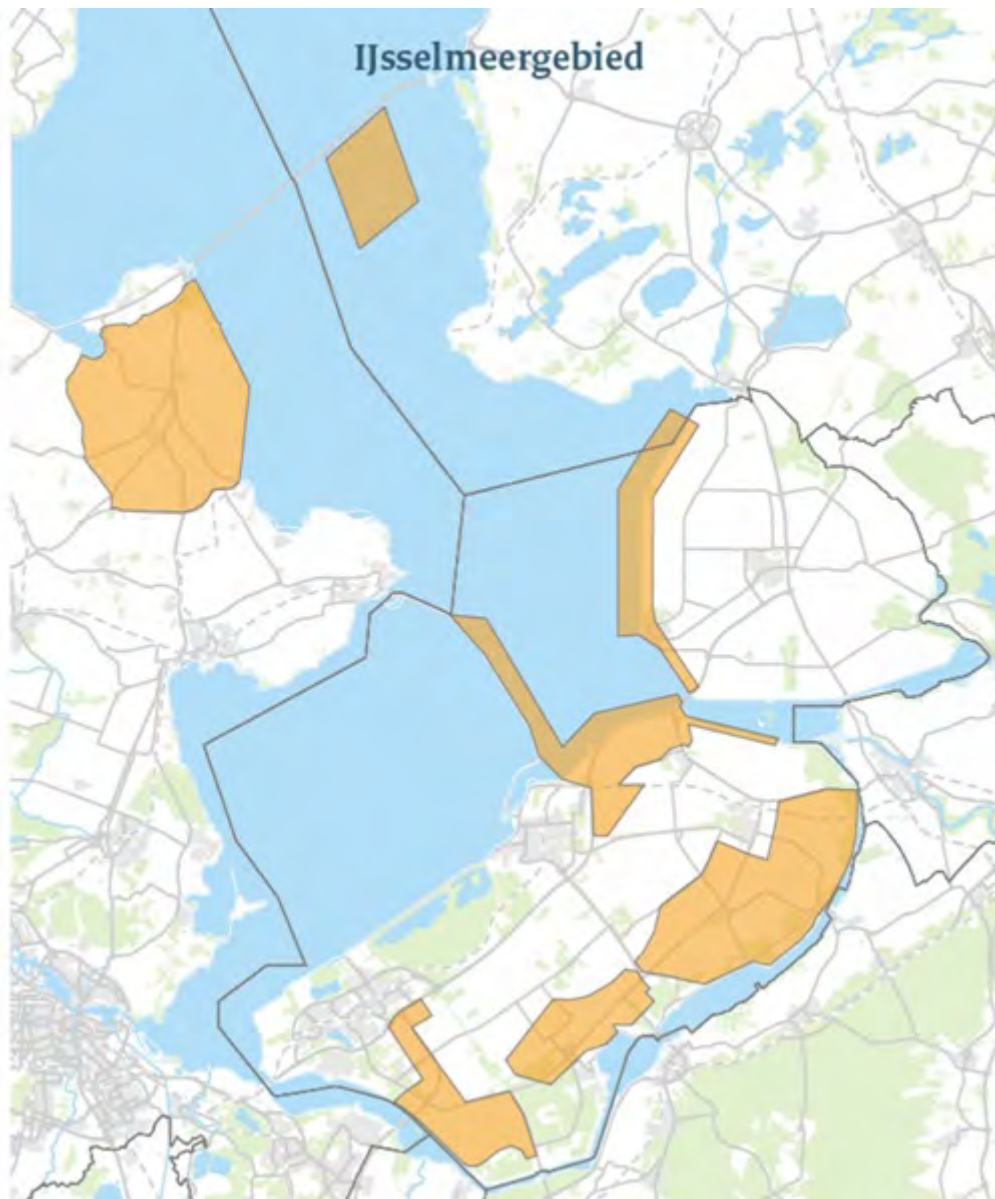
- Ruimtelijk-visuele impact op de leefomgeving.
- (Externe werking van) Natura 2000, EHS (waarden voor vogels), migratieroute vleermuizen.
- Archeologische waarden.
- Verstoring defensieradar en militair laagvlieggebied helikopters.
- Herstructurering van verouderde windturbines.
- Luchtvaartveiligheid Lelystad Airport.

Nadere invulling gebiedskeuze zuidelijk Flevoland

De locatie van Windplan Blauw komt grotendeels overeen met het gebied zoals aangewezen in de SvWOL (zie figuur 4.2), maar omvat ook een deel dat niet in de SvWOL is aangeduid. In hoofdstuk 2 van deze plantoelichting is aangegeven waarom de uiteindelijke keuze is gemaakt voor een groter gebied dan eerder in de SvWOL was opgenomen.

Na vaststelling van de SvWOL heeft de provincie Flevoland in het Regioplan de uiteindelijke contouren van het projectgebied vastgelegd (zie hiervoor in hoofdstuk 2). De hoogtebepalingen rondom Luchthaven Lelystad, waarvan ten tijde van het vaststellen van de SvWOL nog vanuit werd gegaan, bleken bij de nadere invulling in het Regioplan niet meer te gelden (als gevolg van de uitbreiding van de luchthaven). Om deze reden (zie paragraaf 2.3) hebben de ministers de begrenzing van het Regioplan als

vertrekpunt voor dit inpassingsplan overgenomen. Het projectgebied is daarmee passend binnen de kaders van het ruimtelijke beleid van Rijk en de provincie Flevoland voor het realiseren van windenergieprojecten op land.

Figuur 4.2 Overzichtskaat locaties Structuurvisie Windenergie op land

4.2.6 Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

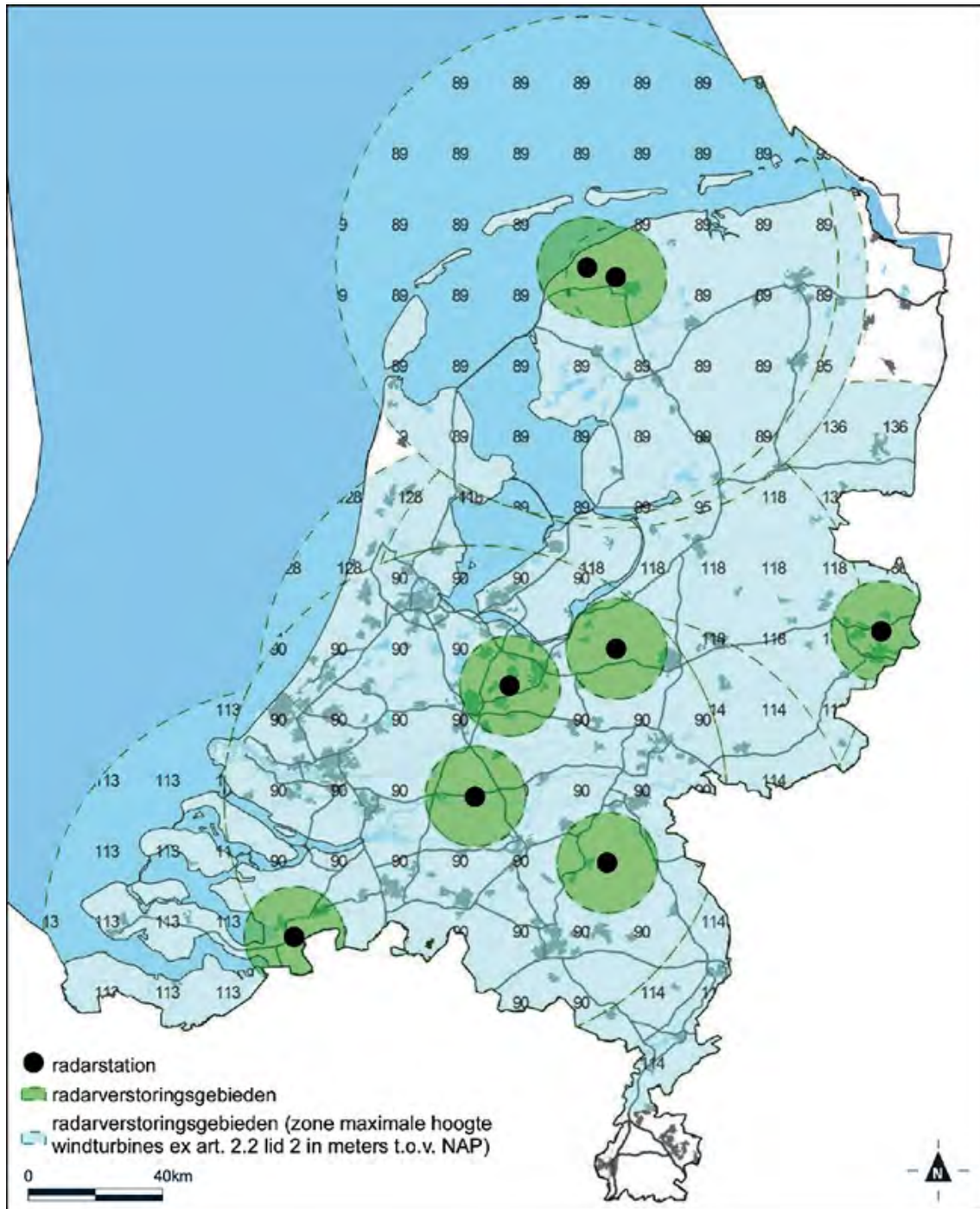
Het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) kent geen rechtstreekse werking voor een Rijksinpassingsplan. Het wordt echter analoog wel toegepast als toetsingskader in het kader van de belangenafweging in het kader van een goede ruimtelijke ordening die de betrokken ministers bij de vaststelling van het inpassingsplan moeten maken.

Radarhinder

In het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) is onder andere een regeling opgenomen om onaanvaardbare verstoring van de werking van radarposten voor Defensie-inrichtingen te voorkomen. In de op het Barro gebaseerde Regeling algemene regels ruimtelijke ordening (Rarro) zijn rondom het radarstation AOCS Nieuw Millingen en het radarstation Soesterberg toetsingsgebieden aangewezen met

een straal van 75 km waarbinnen de mogelijke radarverstoring door windturbines met een tiphoogte van meer dan 90 m en 118 m +NAP moet worden onderzocht (deze tiphoogte komt overeen met de bandbreedte zoals gebruikt voor dit inpassingsplan). Dit gebied is weergegeven op figuur 4.3. De beoogde tiphoogte van de windturbines bedraagt maximaal NAP +248 m. Het inpassingsplan is (voor de aanwezige en te realiseren) windturbines getoetst op radarhinder. De resultaten hiervan zijn beschreven in paragraaf 5.10.

Figuur 4.3 Radarstations en radarverstoringengebieden (Bron: Bijlage 8.4 Regeling algemene regels ruimtelijke ordening)

Richtlijn obstakelverlichting

Op grond van de internationale burgerluchtvaartregelgeving hanteert de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILeNT) een richtlijn voor het aanbrengen van obstakelverlichting. Op 15 november 2016 is de circulaire 'Aanduiding van windturbines en windparken op het Nederlandse vasteland' gepubliceerd. Windturbineparken zullen ook aan deze richtlijn moeten voldoen. Voor Windplan Blauw is op basis van de richtlijn een verlichtingsplan opgesteld. Het verlichtingsplan is als bijlage bij het MER opgenomen.

Reserveringsgebied hoofdwegen

Ten behoeve van toekomstige uitbreidingen van de hoofdwegeninfrastructuur heeft de toenmalige minister van IenM in het Barro voor enkele rijkswegen een reserveringsgebied vastgesteld op grond van artikel 2.7.2 Barro. De turbineposities voor Windplan Blauw zijn niet gelegen binnen het reserveringsgebied van de A6. Dat betekent dat art. 2.7.4 Barro geen rol speelt bij het verlenen van de omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen voor de plaatsing van de windturbines.

Luchthavenbesluit Lelystad

Op 31 maart 2015 is het Luchthavenbesluit Lelystad van kracht geworden. De Luchthaven Lelystad is relevant voor Windplan Blauw vanwege de volgende aspecten:

- de geluidbelasting van de luchthaven in relatie tot (het berekenen van) de cumulatieve geluidbelasting en het mogelijk onttrekken van geluidsgevoelige gebouwen aan hun bestemming binnen de contour van de L_{den} 70 dB(A) van de luchthaven;
- de hoogtebeperkingen die volgen uit het Luchthavenbesluit Lelystad. Ter illustratie van de invloedssfeer van de luchthaven zijn de hoogtebeperkingen uit het Luchthavenbesluit Lelystad in Bijlage 1 weergegeven.

Uit de Wet Luchtvaart (Wlv) en het Luchthavenbesluit Lelystad volgt dat het luchthavenbesluit (zoals vastgesteld op 12 maart 2015) een rechtstreekse doorwerking kent naar dit inpassingsplan. Dit houdt in dat alleen kan worden afgeweken van de hoogtebeperkingen in verband met de vliegveiligheid en werking van de luchtverkeersleidingapparatuur wanneer de Inspectie Luchtvaart en Transport (ILT) hiervoor namens de minister van IenM een verklaring van geen bezwaar (vvgb) verleent op grond van artikel 8.9 van de Wlv. Hiervoor is bij het bevoegd gezag een vvgb aangevraagd op basis van het aangepast VKA. Deze vvgb is verleend en opgenomen in bijlage 13, waarmee de uitvoerbaarheid van het inpassingsplan ten aanzien van het luchthavenbesluit is aangetoond.

IJsselmeergebied

In artikel 2.12.2 is in het Barro opgenomen dat een ruimtelijk plan geen nieuwe bebouwing of landaanwinning mogelijk maakt in het IJsselmeergebied. In het artikel is onder lid 3 een uitzondering gemaakt ten aanzien van bouwwerken ten behoeve van projecten van nationaal belang met betrekking tot windenergie. Windplan Blauw voldoet aan deze voorwaarde.

Reserveringszones voor grootschalige elektriciteitsopwekking

In artikel 2.8.2 van het Barro zijn locaties die zijn gereserveerd voor de grootschalige opwekking van elektriciteit aangewezen. Een van deze locaties is de 'locatie Flevo', zie figuur 4.4. De begrenzing van dit inpassingsplan is afgestemd op de begrenzing van de locatie 'Flevo' in het Barro. Hiermee voldoet dit inpassingsplan aan het reserveringsbeleid uit het Barro.

Figuur 4.4 Locatie Flevo (bijlage 5.6 van het Barro)

4.2.7 Conclusie en randvoorwaarden rijksbeleid

Het beoogde Windplan Blauw past in het rijksbeleid voor windenergie en geeft daar invulling aan door op een aangewezen concentratielocatie een windpark te realiseren. Daarbij is in dit inpassingsplan aandacht besteed aan de aandachtspunten die in de SvWOL voor Windplan Blauw zijn benoemd. Bijzondere aandacht is daarbij uitgegaan naar de herstructureringsopgave. Vanuit het rijksbeleid is voorts een toetsing aangaande de mogelijke verstoringshinder op het radarstation AOCS Nieuw Millingen een vereiste waaraan in dit inpassingsplan aandacht is besteed. Voor het plangebied gelden daarnaast hoogtebeperkingen vanuit het Luchthavenbesluit Lelystad waarmee in dit inpassingsplan rekening is gehouden, evenals de afstanden tot de reserveringslocatie voor de grootschalige opwekking van elektriciteit die geldt op grond van het Barro.

4.3 Provinciaal beleid

De beoogde locatie voor het windpark van de initiatiefnemers is gelegen in de provincie Flevoland. Daarmee is het ruimtelijk beleid van deze provincie van belang voor dit inpassingsplan.

4.3.1 Provinciale taakstelling IPO akkoord

De provincies hebben in 2013 in het Interprovinciaal Overleg (IPO) onderling afspraken gemaakt over de verdeling van de 6.000 Megawatt (MW) aan windenergie op land voor eind 2020. De verdeling van de doelstelling over de provincies betekent voor Flevoland een prestatienorm van 1390,5 MW in 2020. Eind 2017 was in Flevoland 1.185,4 MW aan opgesteld opwekkingsvermogen voor windenergie operationeel.

4.3.2 Omgevingsplan Flevoland 2006, partiële herziening 2013 en partiële herziening 2016

In het Omgevingsplan Flevoland 2006 is het integrale omgevingsbeleid van de provincie Flevoland voor de periode 2006-2015 neergelegd, met een doorkijk naar 2030. Het Omgevingsplan is een bundeling van vier wettelijke plannen op provinciaal niveau, te weten: Streekplan, Milieubeleidsplan, Waterhuishoudingsplan en Provinciaal Verkeer- en Vervoerplan. Het Omgevingsplan geeft ook het beleid voor windenergie, dat later is vertaald in het Regioplan.

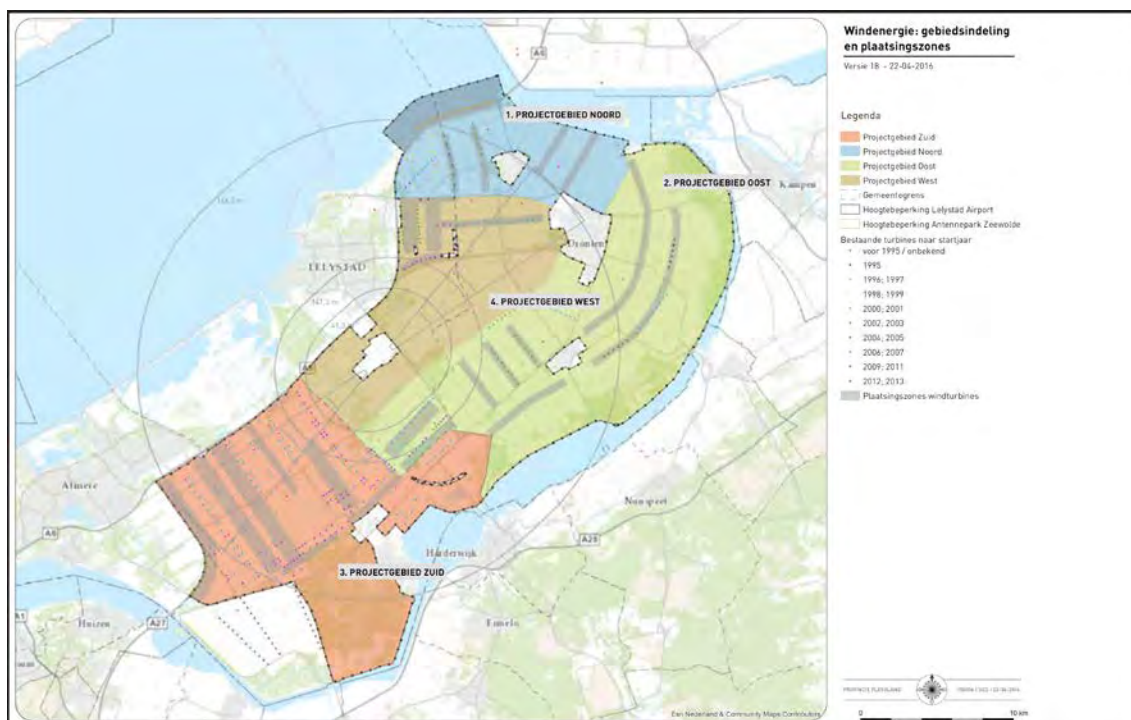
Het Regioplan geldt voor de provincie als thematische structuurvisie en uitwerking van het Omgevingsplan, inclusief de beide partiële herzieningen. Tegelijk is het Omgevingsplan op 13 juli 2016 middels de 'partiële herziening Omgevingsplan Flevoland voor windenergie' aangepast om het Regioplan en het beleid van opschalen en saneren in het Omgevingsplan te verankeren.

4.3.3 Regioplan Windenergie Zuidelijk en Oostelijk Flevoland

Het Regioplan vormt het ontwikkelkader voor de realisatie van het beleid van opschalen en saneren van windturbines en geeft de planologische kaders op hoofdlijnen voor de ontwikkeling van nieuwe windparken in Zuidelijk en Oostelijk Flevoland. Het Regioplan heeft de status van een structuurvisie en is daarmee bindend voor de provincie en de gemeenten Zeewolde, Dronten en Lelystad. Het Regioplan is als uitkomst van het gebiedsproces binnen Flevoland opgesteld in het kader van het opschalen en het saneren van windturbines. Dit is de reden voor de ministers om bij de ontwikkeling van Windplan Blauw hier het gebiedsproces in te volgen en daarmee het voornemen te toetsen aan het Regioplan.

Het Regioplan is op uitvoering gericht en combineert de uitbreiding op basis van de provinciale taakstelling met de ambitie om bestaande windturbines te saneren en op te schalen. De ontwikkeling van nieuwe windparken in Zuid en Oost Flevoland wordt gebiedsgericht aangepakt. In praktijk betekent dit dat de huidige circa 600 relatief kleine windturbines met een gezamenlijk vermogen van circa 630 MW in zuidelijk en oostelijk Flevoland vervangen worden door circa 300 windturbines die samen twee keer zoveel energie opleveren. In het Regioplan is voorzien dat het proces van opschalen en saneren een flinke periode in beslag zal nemen en doorgaat na 2020. Naar verwachting is de herstructurering gereed in 2030. Gedurende het proces staan grote en kleinere turbines door elkaar heen.

Het plangebied van het Regioplan beslaat het buitengebied van Lelystad, Dronten en Zeewolde met daarbij een klein deel van het grondgebied van Almere (ten zuidoosten van de A27) en een deel van het IJsselmeer ten noorden van de A6. Het gebied is verdeeld over vier projectgebieden. Windplan Blauw ligt in deelgebied Noord (zie ook figuur 4.5). Binnen dit projectgebied zijn plaatsingszones aangewezen waarbinnen windturbines in lijnopstelling mogelijk kunnen worden gemaakt.

Figuur 4.5 Projectgebieden Regioplan (2016)

Ruimtelijk belang van één totaalplan

In het Regioplan is opgenomen dat één plan ontwikkeld wordt voor de opschalings- en saneringsopgave per projectgebied. Met het stellen van deze voorwaarde worden ruimtelijke doelen (voornamelijk uit oogpunt van beeldkwaliteit en landschap) gediend. De consequentie van deze keuze is dat overheden in het uiterste geval hun publiekrechtelijke instrumentarium inzetten om het resterende deel van de saneringsopgave af te dwingen. Over de inzet van dit instrumentarium en de kosten daarvan hebben overheden en initiatiefnemers afspraken gemaakt (zie hieronder). Het initiatief Windplan Blauw voldoet aan deze voorwaarde uit het Regioplan.

Dubbeldraaiermijn

Het Regioplan legt de kosten voor sanering neer bij de initiatiefnemers die willen opschalen. Om zeker te stellen dat een dergelijk gecombineerd plan ook financieel uitvoerbaar is, voorziet het Regioplan in een zogenoemde dubbeldraaiermijn, waarbinnen de bestaande en nieuwe windturbines gelijktijdig in werking mogen zijn. In beginsel geldt een periode van een half jaar (6 maanden) maar, indien nodig voor de financiële uitvoerbaarheid van het plan, mag deze periode maximaal vijf jaar beslaan. In dit inpassingsplan is een maximale dubbeldraaiermijn van een half jaar vastgelegd, na afloop van dit half jaar is er nog een half jaar om de bestaande windturbines daadwerkelijk te verwijderen.

4.3.4 Amendement Provinciale Staten Regioplan

Amendement A turbines hoger dan 120 m ashoogte

Bij het vaststellen van het Regioplan hebben Provinciale Staten een amendement aangenomen dat voorschrijft dat voor windturbines met een ashoogte hoger dan 120 m moet worden aangetoond dat

het vermogen van kleinere windturbines ontoereikend is. De windturbines van Windplan Blauw zijn hoger dan 120 m. Hiervoor geldt vanuit het Regioplan dus een verplichting tot aanvullende motivering voor het plaatsen van deze hogere windturbines.

Het Rijk heeft voor het projectgebied een VKA gekozen waarmee, binnen de geldende wet- en regelgeving en met afweging van alle betrokken belangen, zo veel mogelijk duurzame energie kan worden opgewekt tegen zo laag mogelijke kosten per eenheid opgewekte energie. Uit het MER blijkt dat een opstelling met innovatieve turbines (>120 m ashoogte) beter scoort op de verschillende onderdelen. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door het feit dat minder windturbines nodig zijn om dezelfde energieproductie te behalen als gekozen wordt voor innovatieve turbines in plaats van reguliere turbines.

Deze keuze is overeenkomstig de verplichting uit het Regioplan ook beoordeeld vanuit de bedrijfseconomische noodzaak. Dit is gedaan door een extern bureau de business case te laten beoordelen. De uitkomsten van deze beoordeling is voorgelegd aan Provinciale Staten en is terug te vinden op deze website (<https://stateninformatie.flevoland.nl/Vergaderingen/Statencommissie-Duurzaamheid/2018/31-januari/15:30/Windplan-Blauw/>). Wat betreft de keuze voor innovatieve turbines luidt het oordeel als volgt. "De Initiatiefnemers tonen aan dat het gebruik van grotere turbines met een ashoogte van >120 meter noodzakelijk is om de dalende SDE+ subsidie te kunnen ondervangen. Dit levert een ruimere business case op die gemiddeld boven het benchmark rendement komt te liggen. In vergelijking: de business case gebaseerd op uitgangspunten van het Regioplan en windturbines met een ashoogte lager dan 120 meter komt gemiddeld onder het benchmark rendement uit, wat onvoldoende economisch perspectief biedt voor verdere ontwikkeling van Project Blauw". Daarmee is ook de bedrijfseconomische noodzaak voor het bouwen van windturbines met een ashoogte van meer dan 120 meter aangetoond. Provinciale Staten hebben de uitkomsten ervan betrokken bij hun overlegreactie naar aanleiding van het voorontwerp van dit inpassingsplan.

Motie obstakelverlichting

Tot slot hebben Provinciale Staten bij de vaststelling van het geamendeerde Regioplan een motie aangenomen waarin het provinciebestuur wordt opgeroepen om bij initiatiefnemers van windprojecten aan te dringen op een zo beperkt als mogelijk gebruik van obstakelverlichting. In paragraaf 5.12 van deze plantoelichting wordt nader ingegaan op de wijze waarop bij dit windpark invulling gegeven gaat worden aan de wens om de toegepaste obstakelverlichting zoveel als mogelijk te beperken.

4.3.5 Verordening voor de fysieke leefomgeving

In de verordening voor de fysieke leefomgeving Flevoland 2012 zijn voor burgers bindende bepalingen opgenomen die de provincie van belang acht in het kader van de fysieke leefomgeving. Omdat het regioplan en de aangenomen amendementen geen directe werking hebben voor burgers heeft de provincie in de 'vijfde wijziging verordening voor de fysieke leefomgeving Flevoland 2012' een aantal bepalingen opgenomen ten aanzien van de realisatie van windturbines. Deze bepalingen zien met name op de bepalingen die terugkomen in het regioplan:

- windturbines worden binnen plaatsingszones gerealiseerd;
- een omgevingsvergunning voor windturbines wordt ten hoogste voor een periode van 25 jaar verleend;
- het inpassingsplan voorziet in een saneringsregeling voor de bestaande windmolens binnen het projectgebied;
- één initiatiefnemer of samenwerkingsverband per projectgebied;
- er dient een door de provincie goedgekeurd projectplan ten grondslag te liggen aan het initiatief.

De verordening en het regioplan schrijven voor dat voor windparken tevens een projectplan dient te worden opgesteld. In dit projectplan worden afspraken gemaakt op het gebied van de exploitatie van het windpark.

Ten aanzien van het projectplan wordt een aantal ruimtelijke eisen gesteld, die moeten worden geborgd in het inpassingsplan. Het gaat hierbij om:

- a. windturbines worden geplaatst in een opstelling;
- b. de rotorbladen draaien in eenzelfde richting;
- c. de windturbines hebben eenzelfde verschijningsvorm;
- d. de windturbines hebben een maximale ashoogte van 120 m, indien een hogere ashoogte gewenst is, dient te worden aangetoond dat het maximaal haalbare vermogen per windturbine bij een ashoogte van 120 m ontoereikend is.

Aan bovenstaande bepalingen wordt voldaan. Het projectplan is ten tijde van het voorontwerp van dit inpassingsplan ter goedkeuring voorgelegd aan de provincie en gemeenten. De stuurgroep voor dit project, waarin bestuurders van alle betrokken overheidsorganen (ministeries, gemeenten en de provincie) zijn vertegenwoordigd, hebben op 20 april 2018 het projectplan akkoord bevonden.

Voor de turbines in het verlengde van de Rivierduintocht en de Klokbekertocht (zie figuur 3.3) heeft het provinciebestuur gelijktijdig met het ter inzage leggen van de ontwerpbesluiten voor Windplan Blauw, het ontwerp gepubliceerd van een wijziging van de Verordening Fysieke Leefomgeving Flevoland 2012. In deze wijziging worden de verlengde plaatsingszones bevestigd en onderdeel gemaakt van het provinciale beleid. Het verlengen van deze plaatsingszones is ingegeven vanuit het gegeven dat de zuidelijke zijde van de plaatsingszones uit het Regioplan vanwege verschillende fysieke belemmeringen ter plaatse niet volledig konden worden benut.

4.3.6 Omgevingsvisie FlevolandStraks

Met de Omgevingsvisie FlevolandStraks zet de provincie de koers uit voor de lange termijn. Dit doet de provincie door niet precies te beschrijven wat, waar en wanneer moet komen, maar met heldere doelen om deze stap voor stap uit te werken om zo de ambitie van de provincie te realiseren. Hiermee is de visie koersvast op de lange termijn en lenig op de korte termijn.

De ambitie van Flevoland is beschreven in drie kernopgaven:

- I. Het verhaal van Flevoland (Fysieke omgeving)
In 2030 is het polderlandschap van Flevoland verrijkt met nieuwe idealen van inwoners en ondernemers.
- II. Krachtige samenleving (Sociaal-economische omgeving)
In 2030 staat Flevoland bekend als een omgeving die uitstekende mogelijkheden biedt voor ontplooiing, ontwikkeling en ontspanning.
- III. Ruimte voor Initiatief (Bestuurlijke omgeving)
In 2030 heeft Flevoland de belofte van bestuurlijke vernieuwing waargemaakt.

Deze zijn vervolgens verwoord in vier kernopgaven, waarin de vraagstukken en ambities voor de toekomst zijn beschreven:

1. Duurzame Energie
In 2030 staat Flevoland bekend als de provincie die draait op duurzame energie.
2. Regionale Kracht
In 2030 heeft Flevoland een aantal voorzieningen dat op bovenregionaal niveau van excellente kwaliteit is.
3. Circulaire economie
In 2030 staat Flevoland bekend als de grondstoffenleverancier voor de circulaire economie.
4. Landbouw: Meer smaken
IN 2030 staat de Flevolandse agrosector bekend om het vermogen zicht voortdurend te verbeteren en te innoveren.

De realisatie van Windplan Blauw past binnen de ambitie Duurzame energie. Flevoland wil de energietransitie slagvaardig aanpakken. Met een zo laag mogelijk energieverbruik en het zelf opwekken van energie zijn er straks in Flevoland alleen nog maar energieneutrale en energie producerende woningen en bedrijven. De opwekking van duurzame energie heeft zijn weerslag op de ruimte. De provincie schept de ruimte om duurzame energie op te kunnen wekken, waarbij rekening wordt gehouden dat de lusten en de lasten op een evenwichtige wijze worden gedeeld door de Flevolandse.

4.3.7 Conclusie en randvoorwaarden provinciaal beleid

Het beoogde Windplan Blauw past in het provinciale ruimtelijke beleid voor windenergie. Met het initiatief wordt invulling gegeven aan de provinciale ambitie om het gebied rondom Swifterbant te benutten voor de grootschalige opwekking van windenergie en tegelijkertijd te herstructureren. De plaatsingszones voor windturbines uit het Regioplan hebben ten grondslag gelegen aan de totstandkoming van de alternatieven uit het MER en het VKA waarvoor dit inpassingsplan is opgesteld. Daar waar wordt afgeweken in dit inpassingsplan van het provinciaal en regionaal beleid, is dat gemotiveerd in de toelichting van dit inpassingsplan. De Verordening Fysieke Leefomgeving Flevoland 2012 is voor twee plaatsingszones ten behoeve van dit windproject door het provinciebestuur aangepast. Daarmee voldoet het inpassingsplan aan het provinciale beleid en regelgeving, nog daargelaten dat het Rijk daaraan formeel-juridisch niet gebonden is.

4.4 Gemeentelijk beleid

Het Regioplan dat hiervoor is beschreven in paragraaf 4.3.3 is zowel door Provinciale Staten als door de gemeenteraden van Dronten, Lelystad en Zeewolde vastgesteld. Het maakt daarmee ook deel uit van het beleid van deze gemeenten. In deze paragraaf wordt in aanvulling hierop nader ingegaan op het overige relevante ruimtelijke beleid van de betrokken gemeenten.

4.4.1 Structuurvisie Dronten 2030

Op 29 november 2012 heeft de gemeenteraad van Dronten de Structuurvisie Dronten 2030 vastgesteld. De structuurvisie schetst het ruimtelijk en economisch perspectief tot aan 2030 en beschrijft de toekomst van de gemeente op het gebied van wonen, recreatie, de agrarische sector, natuur, infrastructuur, economie en het voorzieningenniveau van de kernen. De visie geeft op al die ruimtelijk-economische thema's een duidelijke richting en laat zien hoe de gemeente de kwaliteiten die zij heeft, toekomstbestendig maakt. Dit gebeurt onder meer door zorgvuldig en stapsgewijs te bouwen en de bestaande woonwijken te verbeteren. In de periode tot 2030 groeit Dronten door als stedelijke hoofdkern, met een regionale verzorgingsfunctie. Die centrumfunctie wordt mede versterkt door de verbeterde bereikbaarheid via de N307 en de Hanzelijn. In de dynamische uitvoeringsparagraaf is vastgelegd hoe de doelen verwezenlijkt kunnen worden en hoe invulling gegeven kan worden aan de mogelijkheden te verevenen.

De gemeente stimuleert initiatieven die bestaande windopstellingen saneert en deze vervangt door minder en grotere turbines, om zo een bijdrage te kunnen leveren aan de klimaatdoelstellingen. Het gebied van de IJsselmeerdijk en het Rivierduingebied is hiervoor aangewezen als zoekgebied. Het gebied ten noorden van de Dronterringweg is juist aangewezen als een gebied waar vanwege openheid van het landschap windturbines niet wenselijk zijn. Deze locatie is echter wel opgenomen in het ook door Dronten na de Structuurvisie vastgestelde Regioplan en past daarmee in het huidige beleid van de gemeente Dronten en overigens dus ook in het regionale beleid. In het Regioplan is namelijk beschreven dat het Regioplan alle passages over windenergie uit oudere gemeentelijke structuurvisies vervangt.

4.4.2 Structuurplan Lelystad 2015 en Lichte actualisatie van het structuurplan (2014)

Het structuurplan is vastgesteld op 7 april 2005 en bevat een visie op de integrale leefomgeving, waarbij behalve het ruimtelijk beleid, ook bijvoorbeeld duurzaamheid, milieu en verkeer deel van uitmaken. Lelystad ziet daarbij de handhaving en versterking van de kernkwaliteiten rust, ruimte, groen en water als één van de belangrijkste opgaven. Groei is daarbij noodzakelijk om te kunnen blijven investeren in de stad. In dit structuurplan wordt de verwachting uitgesproken dat Lelystad in 2015 80.000 inwoners en 32.000 arbeidsplaatsen telt. Gestreefd wordt naar diversiteit in woningaanbod, door de ontwikkeling van woongebieden met een eigen sfeer en uitstraling.

Actualisatie Structuurplan Lelystad 2015

In januari 2014 is de 'Structuurvisie Lelystad 2023' vastgesteld. Het is een actualisatie van het uit 2005 daterende 'Structuurplan Lelystad 2015'. Belangrijk verschil tussen de nieuwe Structuurvisie en het voormalige Structuurplan is de veranderde focus: van accent op groei en ontwikkeling naar onderhoud en beheer van de bestaande stad. Inherent daaraan is dat kwaliteit belangrijker is dan kwantiteit. In de nieuwe visie is rekening gehouden met alle gemeenteraadsbesluiten tot en met 2013, maar ook van provinciaal en rijksbeleid dat een doorwerking heeft op de (mogelijke) inrichting van de openbare ruimte. De geactualiseerde visie geeft een doorkijk tot 2023 en formuleert een aantal nieuwe beleidsrichtingen die voortvloeien uit al eerder besproken of in de lijn der verwachting liggende beleidsuitspraken of voornemens.

In het structuurplan is het gebied van de IJsselmeerdijk en het Rivierduingebied aangewezen als een gebied voor herstructurering van en als zoekgebied voor windenergie. De gemeente wil hierbij inzetten op opschalen en saneren van solitaire turbines. Hiermee past de ontwikkeling van Windplan Blauw binnen de beleidskaders zoals opgenomen in het structuurplan Lelystad.

4.4.3 Beeldkwaliteitsplan windenergie Dronten & Lelystad

Het beeldkwaliteitsplan Windenergie van de gemeente Dronten en Lelystad vormt een bijdrage aan het proces van 'opschalen en saneren' van windturbines in deze gemeenten. De centrale boodschap van het beeldkwaliteitsplan is:

- Ontwerp een rustig en leesbaar windturbinelandschap. Breng structuur en orde aan met hierop toegesneden ontwerpprincipes.
- De ontwerpprincipes dragen bij aan de beeldkwaliteit door de volgende criteria:
  1. het realiseren van lange regelmatige lijnen;
  2. het ordenen van verschillende lijnen in elkaars nabijheid zodat ze goed afzonderlijk herkenbaar zijn;
  3. het voorkomen dan wel minimaliseren van opvallende afwijkingen zoals hoeken en gaten in het ritme van turbines;
  4. het definiëren van ingetogen windturbines en het bereiken van subtiele eenvoud in de inrichting rond de mastvoet en op de infrastructuur naar de turbines.

Naast het voorkomen van onregelmatigheden biedt Windplan Blauw ook een kans om schoonheid te laten ontstaan waar dat kan, zoals dat ook is ontstaan in de huidige opstelling naast de IJsselmeerdijk. Aanleidingen zijn bijvoorbeeld te vinden in de oostflank waar grote samenhang kan ontstaan tussen lijnstukken. Hier kan een lange gebogen lijn ontstaan die impliciet duidelijk maakt dat Flevoland niet alleen recht en hoekig is. Ook kan binnen landschapskamers een krachtige samenhangende inrichting van windturbines ontstaan. Bij het toepassen van de ontwerpprincipes zijn nog keuzes mogelijk. Maatwerkoplossingen zijn gewenst wanneer praktijksituaties te bijzonder zijn voor een eenduidige toepassing van de ontwerpprincipes.

Afwijkingen ten opzichte van het beeldkwaliteitsplan

De opstelling van het VKA is gedurende de totstandkoming mede gebaseerd op de ontwerpprincipes uit het BKP en voldoet hier grotendeels aan. Op een tweetal punten bleek dat van deze ontwerpprincipes moest worden afgeweken. Het betreft de volgende twee punten:

- de buitendijkse lijnen lopen ter hoogte van de Ketelbrug verder door (oostelijk van de Kamperhoekweg);
- de beëindiging van de lijnen aan de Rendiertocht en Elandtocht is ter hoogte van de Dronerringweg niet gelijk.

Op basis van de aspecten techniek, milieu en business case scoort het VKA (zoals opgenomen in het inpassingsplan) beter dan andere alternatieven. Daarnaast zijn de afwijkingen ten opzichte van het BKP om andere redenen dan het aspect landschap aanvaardbaar. Dit wordt nader onderbouwd in 5.6 van deze plantoelichting.

4.5 Conclusie en randvoorwaarden

Conclusie

Met dit inpassingsplan wordt invulling gegeven aan de beleidskeuze van het Rijk, de provincie Flevoland en de gemeenten Lelystad en Dronten om in het plangebied een windpark voor de grootschalige opwekking van duurzame energie te bouwen. Het Regioplan is medebepalend geweest voor de inrichting en vormgeving van het windpark (zie hoofdstuk 2 en 3). Het inpassingsplan is in nauw overleg met bovengenoemde overheden tot stand gekomen. Daar waar niet aan de randvoorwaarden vanuit het Regioplan en andere beleidskaders wordt voldaan, wordt dat in hoofdstuk 5 van deze plantoelichting nadrukkelijk aangegeven. Daar wordt ook gemotiveerd waarom het aanvaardbaar is dat op enkele onderdelen van de uitgangspunten wordt afgeweken.

Randvoorwaarden

Vanuit het ruimtelijke beleidskader geldt voorts een aantal randvoorwaarden. In dit inpassingsplan wordt aandacht besteed aan de aandachtspunten die binnen het beleidskader zijn benoemd voor het projectgebied:

- De herstructurering van oude turbines maakt integraal deel uit van de planregeling in dit inpassingsplan. Dit onderwerp wordt in hoofdstuk 6 verder uitgewerkt.
- Aspecten zoals de landschappelijke uitstraling, Natura 2000, NNN, slagschaduw et cetera zijn allen in het MER onderzocht en hebben (mede) tot de keuze geleid om het windpark in te richten en vorm te geven zoals in dit inpassingsplan is opgenomen. Deze aspecten komen in hoofdstuk 5 van deze plantoelichting verder aan de orde.
- Vanuit het Rijksbeleid is een toetsing aangaande de mogelijke verstoringshinder op de radarstations AOCS Nieuw Millingen en radarstation Soesterberg een vereiste waaraan in dit inpassingsplan aandacht besteed moet worden. De in het Barro en de Rarro opgenomen toets voor het bepalen van de mate radarverstoring door het ministerie van Defensie is bij de totstandkoming van dit inpassingsplan uitgevoerd. De resultaten van het onderzoek en het overleg met het Ministerie van Defensie komt in hoofdstuk 5 aan de orde.
- Bij het toekennen van de bouwmogelijkheden voor de nieuwe windturbines nabij de locatie voor grootschalige elektriciteitsproductie 'Flevo' wordt het reserveringsgebied op grond van het Barro in acht genomen.
- Voor het plangebied geldt daarnaast een hoogtebeperking vanuit het Luchthavenbesluit Lelystad. IlenT heeft namens de staatssecretaris van IenW, een verklaring van geen bezwaar (vvgb) afgegeven voor het in dit plan vastgelegde VKA. Deze vvgb is afgegeven en opgenomen in bijlage 13.
- Bij het bepalen van de turbineposities voor nieuwe windturbines is reeds rekening gehouden met de randvoorwaarden uit het Regioplan en het beeldkwaliteitsplan van de gemeenten Dronten en Lelystad. Ook uit het MER is gebleken dat deze windturbineopstelling landschappelijk aanvaardbaar

is. Daar waar wordt afgeweken van het Regioplan en het beeldkwaliteitsplan wordt dat landschappelijk getoetst en de afwijking onderbouwd in paragraaf 5.6 van deze plantoelichting.

- Provinciale Staten hebben bij de vaststelling van het Regioplan voorgeschreven dat bij windturbines met een ashoogte hoger dan 120 m aangetoond moet worden dat het vermogen van kleinere windturbines ontoereikend is. Deze onderbouwing is in paragraaf 4.3.4 van deze plantoelichting gegeven. Hiermee wordt voldaan aan het Regioplan.
- Omdat met dit inpassingplan wordt aangesloten bij het provinciale beleid moet een passende regeling worden opgenomen voor het saneren van de bestaande turbines. De wijze waarop dat is gebeurd, wordt beschreven in hoofdstuk 6 van deze plantoelichting. In paragraaf 7.2 van deze plantoelichting wordt een beschrijving gegeven van het voor de saneringsopgave benodigde financiële afsprakenkader.
- Het verlichtingsplan bij dit windpark dient te voldoen aan de richtlijn Obstakelverlichting (2016), maar dient daarbij zo beperkt mogelijk te worden uitgevoerd.

Hoofdstuk 5   Onderzoek

5.1   Inleiding

In dit hoofdstuk volgen de toetsingskaders, de samenvattingen en de conclusies van de milieu- en omgevingsonderzoeken naar de opstelling van windturbines zoals deze op basis van het MER in het voorliggende inpassingsplan mogelijk is gemaakt. Hierbij worden de effecten van het beoogde windpark, die zijn beschreven in hoofdstuk 6 van het MER, getoetst aan het geldende beleid en de daarbij horende normstelling. Tevens is per aspect beschreven op welke wijze een vertaling naar de planregels in het inpassingsplan heeft plaatsgevonden. In dit hoofdstuk wordt volstaan met een beknopte toetsing aan geldende grenswaarden en toetsingskaders. Voor een gedetailleerde beschrijving van de effecten van het beoogde windpark wordt verwezen naar hoofdstuk 6 van het MER Windplan Blauw en de aldaar genoemde bijlagen (Witteveen+Bos, versie 4 mei 2018), daarnaast zijn in de bijlagen 3 tot en met 12 bij deze plantoelichting notities opgenomen waarin de effecten zijn beschreven van de windturbineopstelling zoals die na de in paragraaf 3.5.2 genoemde heroverweging op kunnen treden. Deze windturbineopstelling wordt hierna aangeduid als VKA 10.0.

5.2   Geluid

5.2.1   Toetsingskader

Activiteitenbesluit

Op het beoogde windpark is het toetsingskader voor geluid van windturbines van toepassing dat is opgenomen in het Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer (hierna: Activiteitenbesluit). Op grond van artikel 3.14a van het Activiteitenbesluit geldt voor een windturbinepark de L_{den} dosismaat met 47 dB L_{den} als norm voor de etmaalperiode en 41 dB L_{night} als norm voor de nachtperiode (jaargemiddeld). Aan deze norm moet worden voldaan op de gevel van een gevoelig gebouw of op de grens van een gevoelig terrein. Een gevoelig gebouw betreft een geluidsgevoelig gebouw conform artikel 1 van de Wet geluidhinder, zoals een burgerwoning.

Laagfrequent geluid

'Gewoon' geluid, dat wil zeggen geluid zoals dat in de buitenlucht natuurlijk voorkomt, ligt meestal in het frequentiegebied tussen 400 en 2.500 Hz. Laag Frequent Geluid is geluid met een frequentie beneden 100/125 Hz. Het is meestal mechanisch gegenereerd geluid. Windturbines kunnen mogelijk Laag Frequent Geluid veroorzaken. In de wettelijke geluidsnorm (Activiteitenbesluit) is reeds rekening gehouden met de beleving van het geluid inclusief laagfrequent geluid van windturbineparken. Zie hiervoor ook de brief van de toenmalige minister van Infrastructuur en Milieu (d.d. 24 maart 2016 kenmerk IENM/ BSK-2016/55583) en het Kennisbericht omtrent het geluid van windturbines van het RIVM (juni 2016).

5.2.2 Onderzoek

In het kader van het MER is een geluidsonderzoek uitgevoerd op woningniveau. Voor elke woning is de geluidsbelasting op de gevel getoetst (opgenomen in bijlage XVI bij het MER en bijlage 3). Uit het onderzoek blijkt dat zonder het toepassen van mitigerende maatregelen op 77 toetspunten niet aan de geluidsnorm kan worden voldaan. Dit is weergegeven in afbeelding 5.1. Het is daarom nodig om mitigerende maatregelen toe te passen in de vorm van een stillere geluidsmodus van de windturbine. Hiermee kan de geluidsbelasting voor elke woning tot de norm worden gemitigeerd.

Figuur 5.1 Geluidsbelasting als gevolg van nieuwe en bestaande windturbines (Bron: Witteveen+Bos)

Cumulatieve geluidsbelasting

In het studiegebied zijn verschillende geluidsbronnen aanwezig zoals de Rijksweg A6, de spoorweg (Hanzelijn), het vliegverkeer van Luchthaven Lelystad en industriegebruik van de Maximacentrale en het daaraan grenzende bedrijfsterrein 'Flevokust'.

De cumulatieve geluidsbelasting vanwege de blootstelling aan deze bronnen is bepaald conform de rekenregels uit het Reken- en meetvoorschrift windturbines (Activiteitenregeling milieubeheer Bijlage 4).

In het kader van een goede ruimtelijke ordening is onderzocht of sprake blijft van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat na realisatie van Windplan Blauw wanneer alle andere relevante geluidsbronnen ook in ogenschouw worden genomen. Hierbij is de geluidsbelasting van de windturbines gecumuleerd met de bestaande geluidsbronnen in de omgeving (tabel 5.1). Deze beoordeling is verricht op basis van de Methode Miedema (zie tabel 5.2). Deze methode houdt in dat de geluidsbelasting van de verschillende geluidsbronnen met elkaar vergeleken kunnen worden op basis van een klasseindeling die loopt van goed tot zeer slecht.

Tabel 5.1 Resultaten cumulatieve geluidsbelasting

Situatie	Aantal geluidsgevoelige objecten per geluidsniveaulaste in dB (Lcum) / beoordeling					
	=50	51 t/m 55	56 t/m 60	61 t/m 65	66 t/m 70	>70
	goed	redelijk	matig	tamelijk slecht	slecht	zeer slecht
referentie	6.171	4.288	386	24	15	6
VKA (zonder mitigatie)	5.607	3.054	2.156	63	5	5
VKA (na mitigatie)	5.679	4.589	601	11	5	5

Tabel 5.2 Methode Miedema

Kwaliteit van de akoestische omgeving	Geluidklasse
Goed	< 50 dB
Redelijk	50 - 55 dB
Matig	55 - 60 dB
Tamelijk slecht	60 - 65 dB
Slecht	65 - 70 dB
Zeet slecht	>70 dB

Uit de tabel blijkt dat bij het voorkeursalternatief een verschuiving optreedt van de categorieën goed en redelijk naar de categorie matig. De verschuivingen vinden plaats omdat er (net) onder de norm van 47

dB Lden significante toenames optreden. Vanwege de relatief zware straffactor voor windturbinegeluid in de methode voor cumulatie, leidt dit tot een toename van de cumulatieve waarde.

De grootste toename vindt plaats in de categorie matig. In de categorie slecht is een duidelijke afname ten opzichte van de referentiesituatie. Na mitigatie wordt een groot deel van de verschuiving van de categorie goed en redelijk naar matig ten opzichte van de referentiesituatie teniet gedaan. Het aantal woningen in de categorie slecht en tamelijk slecht neemt af. Hiermee kan worden geconcludeerd dat de ontwikkeling van windplan Blauw leidt tot een aanvaardbaar woon- en leefklimaat ter plaatse van de geluidsgevoelige objecten.

Bedrijfswoningen

Voor zes woningen in het projectgebied geldt dat dit bedrijfswoningen zijn die bij het windpark horen. Vanuit deze woningen wordt het technische beheer van het windpark uitgevoerd. De bewoner is tevens beheerder of molenaar in het windpark die specifieke taken voor het windpark verricht, waaronder:

1. de periodieke visuele controle of de windturbines in werking zijn of onderhoud behoeven;
2. het houden van toezicht op de directe omgeving van de windturbines zodat deze niet worden betreden door onbevoegden;
3. daarnaast vindt vanuit de woningen het beheer plaats door middel van monitoring van het windpark met behulp van de daarvoor in de woning aanwezige monitoringsapparatuur;
4. bij onregelmatigheden of storingen neemt de molenaar/beheerder direct contact op met de technische beheerder van het windpark.

De taken van de beheerders zijn vastgelegd in een overeenkomst, waarin tevens afspraken staan over de levering van stroom die direct afkomstig is van het windpark en de vergoeding voor het uitvoeren van het beheer. Door de binding tussen de bedrijfswoningen en het windpark is sprake van woningen die behoren tot de inrichting. De woningen vormen daarom geen geluidsgevoelig object in de zin van het Activiteitenbesluit. Ter plaatse van de bedrijfswoningen wordt het geluid afkomstig van de windturbines zodoende niet getoetst aan de wettelijke geluidsnormen.

Ondanks dat deze woningen hiermee niet als gevoelig object worden getoetst aan de normering uit het Activiteitenbesluit, is ook voor deze woningen de huidige en toekomstige geluidshinder inzichtelijk gemaakt, zie tabel 5.1. Voor deze bedrijfswoningen bedraagt de maximum berekende geluidsbelasting 51 dB(A). Dit niveau van geluidsbelasting is vanwege de speciale binding met het nieuwe windpark aanvaardbaar geacht. Er hoeft niet gemitigeerd te worden voor de bedrijfswoningen, de bedrijfswoningen profiteren echter wel van de mitigerende maatregelen die genomen worden voor omliggende gevoelige objecten.

Tabel 5.3 Bedrijfswoningen en geluidsbelasting

Naam	Omschrijving	voor mitigatie		na mitigatie	
		Lnight	Lden	Lnight	Lden
124	8219PG_11 Swiferringweg 11	47,5	53,8	42,1	50,3
125	8219PG_13 Swiferringweg 13	48,2	54,6	43,0	51,1
3469	8255PG_22 Visvijverweg 22	49,0	55,3	40,7	50,4
3470	8255PG_32 Visvijverweg 32	46,8	53,2	41,5	49,2
3471	8255PG_34 Visvijverweg 34	48,4	54,7	42,9	50,6
3472	8255PH_1 Klingenweg 1	45,7	52,1	39,5	48,1

Cumulatie bedrijfswoningen met andere geluidsbronnen

In het kader van een goede ruimtelijke ordening is bij de bedrijfswoningen ook onderzocht of sprake blijft van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat na realisatie van Windplan Blauw wanneer alle andere relevante geluidsbronnen ook in ogenschouw worden genomen. Hierbij is de geluidsbelasting van de

windturbines gecumuleerd met de bestaande geluidsbronnen in de omgeving (tabel 5.3). Deze beoordeling is verricht op basis van de Methode Miedema (zie tabel 5.2).

Voor enkele bedrijfswoningen is sprake van een verbetering van het akoestisch klimaat in de nieuwe situatie. Dit is veelal het gevolg van de omstandigheid dat een bestaande windturbine nabij de woning wordt gesaneerd en de nieuwe windturbines op grotere afstand worden geplaatst. Voor de twee bedrijfswoningen aan de Visvijverweg is echter sprake van een verslechtering van de akoestische situatie (zie tabel 5.2). Hierbij is desondanks sprake van een aanvaardbare akoestische situatie voor deze woningen in de nieuwe situatie. Het betreft immers woningen van deelnemers in het windpark die daarmee een specifieke binding hebben met het nieuwe windpark. De gecumuleerde geluidsbelasting zoals die in tabel 5.3 is weergegeven (maximaal 64 dB) wijkt voor deze twee woningen voorts niet af van die op de gevels bij de andere bedrijfswoningen in de nieuwe situatie. Daarnaast geldt voor deze twee bedrijfswoningen dat de toename van de geluidsbelasting hoofdzakelijk is toe te schrijven aan de wegingsfactor die in de Methode Miedema wordt gehanteerd voor het beoordelen van windturbinelawaai. De daadwerkelijke gecumuleerde geluidsbelasting zal in de praktijk veel lager uitvallen.

Tabel 5.4 Cumulatie bedrijfswoningen met andere geluidsbronnen

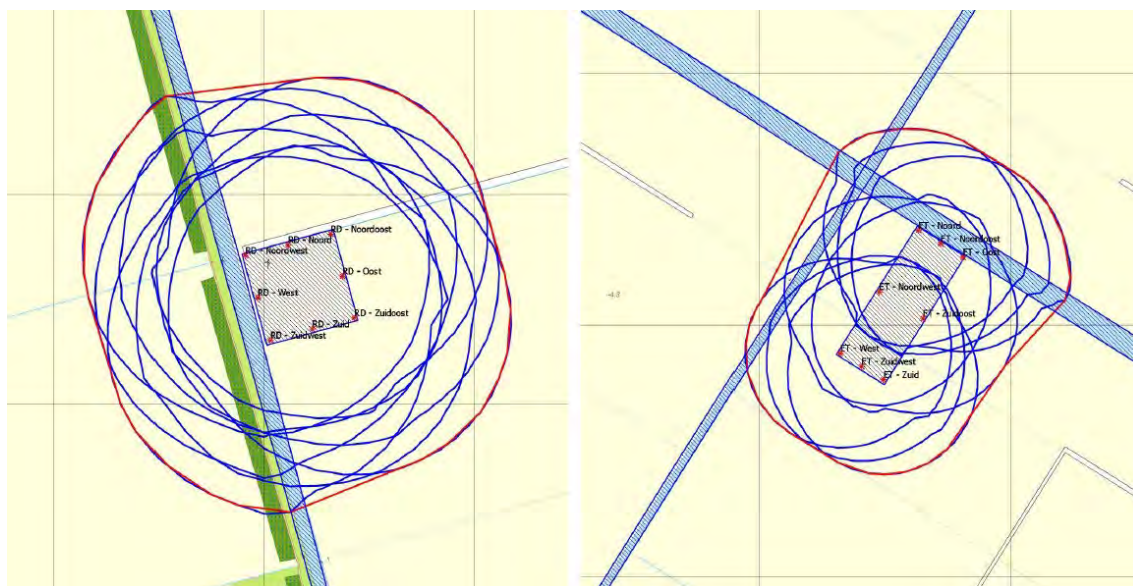
Bedrijfswoning	Lcum-REF	Lcum - VKA* na mitigatie
Visvijverweg 22	63 dB	62 dB
Visvijverweg 32	53 dB	61 dB
Visvijverweg 34	53 dB	64 dB
Swifterringweg 11	72 dB	63 dB
Swifterringweg 13	67 dB	62 dB
Klingenweg 1	58 dB	60 dB

* Voor de bedrijfswoningen zelf hoeft niet gemitigeerd te worden maar voor andere geluidsgevoelige objecten wel. Dit leidt ook bij de bedrijfswoningen tot een afname van de geluidsbelasting na mitigatie.

Door middel van het opnemen van een specifieke aanduiding op de verbeelding van dit inpassingsplan aan de bestaande agrarische bedrijfswoningen, is de functie van woning behorende bij het windpark in planologische zin zeker gesteld en hoeven, vanwege deze aanduiding, de betreffende woningen niet als geluidsgevoelig object in de zin van het Activiteitenbesluit te worden aangemerkt.

Transformatorstations

Ten behoeve van Windplan Blauw is tenminste één en mogelijk een tweede transformatorstation noodzakelijk, zie paragraaf 3.3. Omdat voor transformatorstations met een elektrisch vermogen van meer dan 200 MVA geldt dat deze geluidzoneringsplichtig zijn in het kader van de Wet geluidhinder, is nader onderzoek gedaan naar de toekomstige geluidsbelasting ervan. Dit onderzoek is opgenomen in bijlage 3 van deze plantoelichting. Uit dit onderzoek blijkt dat ter plaatse van de meest nabijgelegen geluidgevoelige bestemmingen de transformatorstations een geluidbelasting van maximaal 35 dB(A) veroorzaken. Daarmee wordt ruimschoots voldaan aan de voorkeursgrenswaarden. Voor beide stations is daarnaast de 50 dB(A)-contour berekend. Deze is weergegeven in figuur 5.2. Op grond van de Wet geluidhinder is het bouwen van nieuwe geluidsgevoelige objecten binnen de contour van 50 dB(A) niet toegestaan. Dat is in de planregeling gewaarborgd en gekoppeld op de verbeelding aan een gebiedsaanduiding (geluidszone).

Figuur 5.2 50 dB(A)-contour (rood) van de beide transformatoren (Links: west, Rechts: Oost)

5.2.3 Conclusie en vertaling in het inpassingsplan

Conclusie

Uit het onderzoek blijkt dat het noodzakelijk is om op enkele windturbines mitigerende maatregelen (bijvoorbeeld een stillere geluidsmodus) toe te passen om aan de wettelijke kaders te voldoen. Dit is geborgd door de direct werkende bepalingen uit het Activiteitenbesluit. Na het toepassen van mitigerende maatregelen kan voor alle woningen aan de norm uit het Activiteitenbesluit worden voldaan, zowel cumulatief als per inrichting. Ook voor zes bedrijfswoningen blijft een aanvaardbaar woon- en leefklimaat gehandhaafd. Het aspect geluid vormt daarmee geen belemmering voor de ontwikkeling van het windpark.

Vertaling in de bestemmingsregeling

In het kader van het inpassingsplan worden zes woningen aangewezen als bedrijfswoning bij het windturbinepark. Deze woningen hebben op de verbeelding de aanduiding 'bedrijfswoning' gekregen en zijn in de planregels voorzien van een bijpassende regeling. Dit om duidelijk te maken dat deze bedrijfswoningen niet als geluidsgevoelige objecten worden betrokken op grond van de toetsing van het Activiteitenbesluit.

Conform artikel 40 van de Wet geluidhinder wordt rondom het terrein van de transformatorstations een zone vastgesteld waarbuiten de geluidsbelasting als gevolg van het terrein de waarde van 50 dB(A) niet mag overschrijden.

5.3 Slagschaduw

5.3.1 Toetsingskader

Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling

De beoogde windturbines vallen onder de werkingssfeer van het Activiteitenbesluit. Het toetsingskader voor het aspect slagschaduw wordt gevormd door de voorschriften die zijn opgenomen in de Activiteitenregeling. De flikkerfrequentie, het contrast en de tijdsduur van de blootstelling, zijn van invloed op de mate van hinder die kan worden ondervonden.

Bij de normstelling ten aanzien van schaduwwerking wordt aangesloten bij de Activiteitenregeling. In deze Regeling is opgenomen dat een windturbine moet zijn voorzien van een automatische stilstandvoorziening indien de afstand tussen de windturbine(s) en woningen of andere

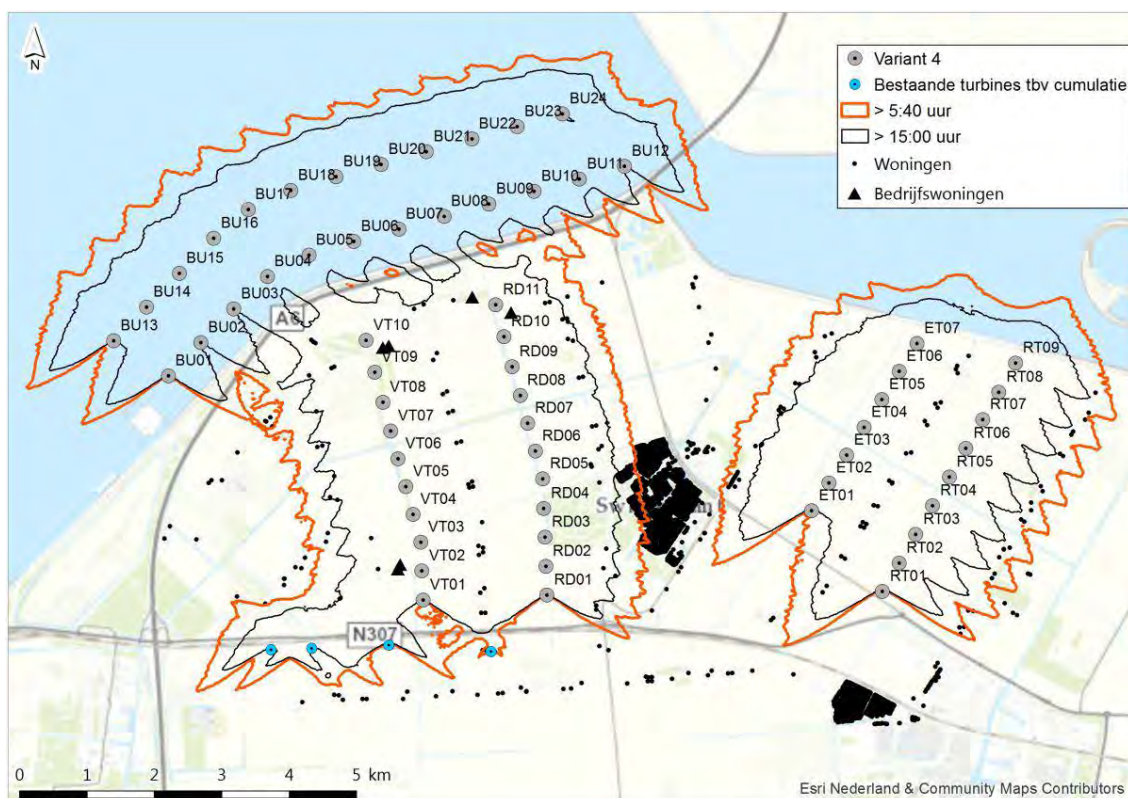

slagschaduwgevoelige objecten minder dan 12x de rotordiameter bedraagt en indien gemiddelde schaduw meer dan 17 dagen per jaar gedurende meer dan 20 minuten valt op een raam van een gevoelig object. Deze regelgeving wordt in de modelberekeningen zo toegepast dat wordt gewerkt met een indicatieve contour. Hiervoor is de maximale duur van slagschaduw (20 minuten per dag gedurende gemiddeld 17 dagen per jaar) vertaald naar een slagschaduwduur op jaarbasis. Dit betekent een totale slagschaduwduur van 5 uur en 40 minuten per jaar (17 dagen x 20 minuten = 340 minuten of 5 uur en 40 minuten). Dit uitgangspunt garandeert een verantwoorde benadering van slagschaduwhinder. Om inzicht te geven welk gebied onderhevig is aan meer uren slagschaduw per jaar, is op verzoek van de Commissie voor de m.e.r. die het onderzoek heeft getoetst ook inzicht gegeven in de 15-uur contour.

5.3.2 Onderzoek

In het slagschaduwonderzoek is gekeken naar de duur van slagschaduw op gevoelige objecten (zoals woningen) en zijn verschillende contouren van de duur van slagschaduw (totale duur per jaar) op kaart gezet. Hiermee is inzichtelijk wat de verwachte slagschaduw is in de omgeving van de windturbines. In figuur 5.3 zijn twee hindercontouren weergegeven:

- het aantal gevoelige objecten dat meer dan 5:40 uur per jaar slagschaduw ondervindt (rode contour);
- het aantal gevoelige objecten dat meer dan 15 uur per jaar slagschaduw ondervindt (zwarte contour).

Figuur 5.3 Slagschaduw en woningen boven de norm (Bron: Witteveen+Bos)

In totaal liggen 582 gevoelige objecten binnen de toetsingsnorm van 5:40 uur wanneer cumulatie met de vier turbines ten zuiden van het projectgebied wordt meegenomen. De vier turbines buiten het projectgebied maken deel uit van een ander windpark en worden niet gesaneerd in het kader van Windplan Blauw. Voor gevoelige objecten die buiten de rode contour liggen wordt zeker aan de norm voor de maximale hinderduur voldaan. Voor de woningen die binnen de 05.40 uur contour liggen dienen mitigerende maatregelen genomen te worden wanneer niet aan de norm uit de Activiteitenregeling kan

worden voldaan. Op het moment dat bij woningen meer dan 17 dagen per jaar 20 minuten slagschaduw zal optreden, zullen mitigerende maatregelen worden getroffen.

De windturbines van Windplan Blauw moeten worden voorzien van een automatische stilstandregeling. Met deze regeling wordt de hinderduur beperkt tot de toegestane maximale slagschaduw voor het betreffende gevoelige object. De windturbines worden automatisch afgeschakeld zodra er meer slagschaduw optreedt dan de norm die geldt voor gevoelige objecten. Hiermee wordt automatisch aan de norm voldaan zoals vastgelegd in de Activiteitenregeling.

Bedrijfswoningen

Voor zes woningen in het projectgebied geldt dat dit bedrijfswoningen zijn die onderdeel uitmaken van de inrichting van het windpark, de bedrijfswoningen horen dus bij het windpark. Dit betekent dat de woningen vanwege de functionele en organisatorische bindingen tussen de eigenaren/gebruikers en het windpark niet zijn aan te merken als gevoelige objecten. Ondanks dat deze woningen hiermee niet als gevoelig object zijn aan te merken worden de woningen hier getoetst aan de normering uit de Activiteitenregeling en is ook voor deze woningen de huidige en toekomstige slagschaduwduur inzichtelijk gemaakt. De mitigerende maatregelen voor de woningen voor derden leiden tot vermindering van de slagschaduwbelasting op de bedrijfswoningen. Voor de bedrijfswoningen wordt de slagschaduwbelasting acceptabel geacht. Vanwege de specifieke functie van de bedrijfswoning voor het windpark ondervinden de bewoners naar verwachting minder hinder van de slagschaduw. Hierdoor is sprake van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat voor de bedrijfswoningen.

5.3.3 Conclusie en vertaling in het inpassingsplan

Conclusie

Het Windplan veroorzaakt slagschaduwhinder voor 582 gevoelige objecten van meer dan 5 uur en 40 minuten per jaar. Door het treffen van een stilstandsvoorziening kan worden voldaan aan de wettelijke normen ten aanzien van slagschaduwhinder door windturbines uit de Activiteitenregeling en is sprake van een planologisch aanvaardbare ontwikkeling.

Het aspect slagschaduwhinder bij bestaande bebouwing behoeft verder geen specifieke regeling of vertaling naar het inpassingsplan. Het toepassen van een stilstandsvoorziening bij bestaande bebouwing ('gevoelige bestemmingen') wordt namelijk aan de omgevingsvergunning voor milieu als vergunningsvoorwaarde verbonden. In het kader van het milieutoezicht ziet de gemeente erop toe dat deze voorwaarden worden nageleefd. Ook voor de bedrijfswoningen blijft een aanvaardbaar woon- en leefklimaat gehandhaafd.

Het plan voldoet daarmee aan het beleid en de normstelling. Dit geldt voor de dubbeldraaiperiode en voor de eindfase.

Vertaling in de bestemmingsregeling

In het kader van het inpassingsplan worden zes woningen aangewezen als bedrijfswoning bij het windturbinepark. Deze woningen hebben op de verbeelding de aanduiding 'bedrijfswoning' gekregen en zijn in de planregels voorzien van een bijpassende regeling. Evenals hiervoor in paragraaf 5.2 is aangegeven over geluid, geldt ook voor slagschaduwhinder dat deze bedrijfswoningen niet als gevoelige objecten worden betrokken in de toetsing aan het Activiteitenbesluit.

5.4 Ecologie

5.4.1 Toetsingskader

Wet natuurbescherming

Met de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) zijn alle bepalingen met betrekking tot de bescherming van natuurgebieden en dier- en plantensoorten samengebracht in één wet. De Wnb implementeert diverse Europeesrechtelijke regelgeving, zoals de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn in de Nederlandse

wetgeving. De Wnb is in werking getreden met ingang van 1 januari 2017. Gedeputeerde Staten zijn in beginsel bevoegd gezag voor de vergunningverlening onder de Wnb.

Bij de voorbereiding van een ruimtelijk plan dient onderzocht te worden of de Wnb en het beleid van de provincie ten aanzien van de bescherming van dier- en plantensoorten en de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (hierna: NNN) de uitvoering van het plan niet in de weg staan. Verder geldt een verplichting om een passende beoordeling te verrichten indien significant negatieve effecten op voorhand niet zijn uitgesloten. In dat geval kan het plan alleen worden vastgesteld indien met zekerheid is vastgesteld dat uitvoering van het plan niet leidt tot een aantasting van natuurlijke kenmerken van de betrokken Natura 2000-gebieden. Eventueel noodzakelijke mitigerende maatregelen moeten in dat geval bij vaststelling van het plan geborgd zijn.

Gebiedsbescherming

De Wnb kent twee soorten natuurgebieden, te weten:

- a. Natura 2000/gebieden;
- b. Natuurnetwerk Nederland (NNN).

Soortenbescherming

Daarnaast is in de Wnb de soortenbescherming geregeld. Soortenbescherming geldt voor alle beschermde soorten ongeacht waar deze soorten zich bevinden en hoeveel soorten het betreft. In de Wnb zijn verbodsbepalingen opgenomen van handelingen en effecten op beschermde soorten die niet mogen worden uitgevoerd, behoudens ontheffing.

Gebiedsbescherming - Natura 2000-gebieden

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) wijst gebieden aan die deel uitmaken van het Europese netwerk van natuurgebieden: Natura 2000. Een dergelijk besluit bevat de instandhoudingsdoelstellingen voor de leefgebieden van vogelsoorten (Vogelrichtlijn) en de instandhoudingsdoelstellingen voor de natuurlijke habitats en habitats van soorten (Habitatrichtlijn).

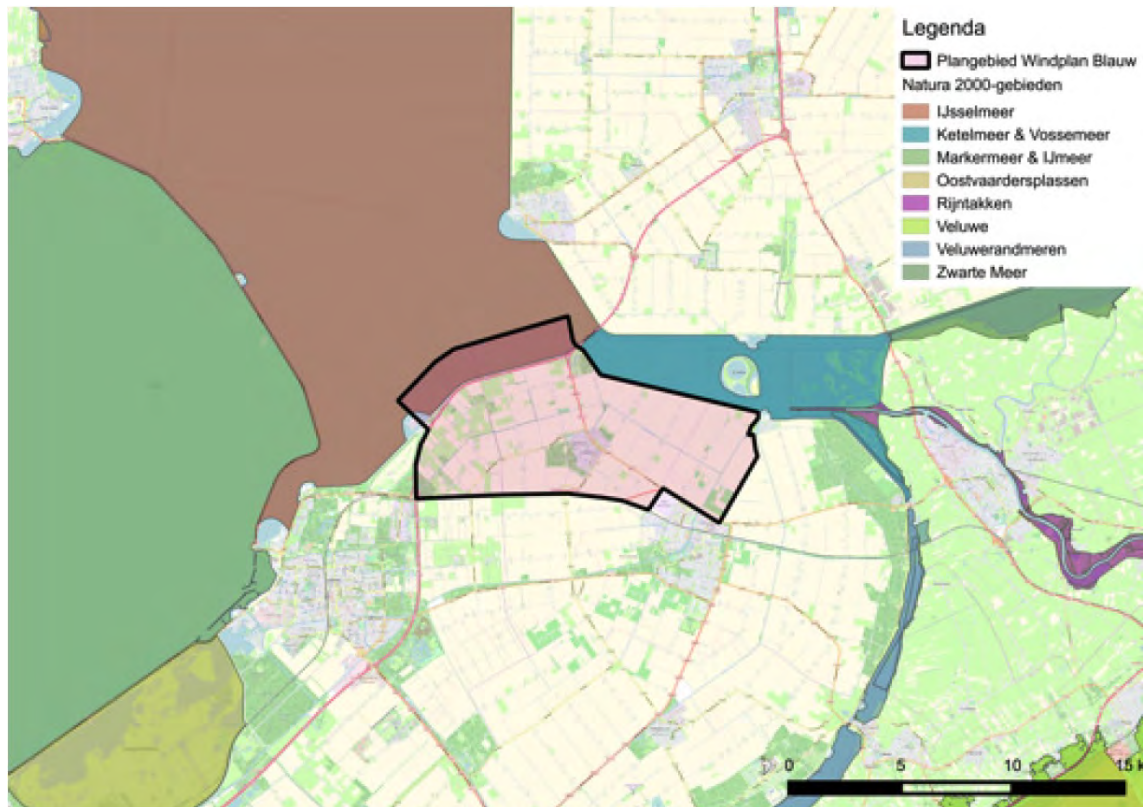
Een ruimtelijk plan dat afzonderlijk (of in combinatie met andere plannen of projecten) significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, kan uitsluitend vastgesteld worden indien uit een passende beoordeling de zekerheid is verkregen dat het plan de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zal aantasten.

Indien deze zekerheid niet is verkregen, kan het plan worden vastgesteld, indien wordt voldaan aan de volgende drie voorwaarden:

1. er zijn geen alternatieve oplossingen;
2. het plan is nodig om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard; en
3. de noodzakelijke compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van het Natura 2000-netwerk bewaard blijft.

De bescherming van deze gebieden heeft externe werking, zodat ook ingrepen die buiten deze gebieden plaatsvinden en die verstoring kunnen veroorzaken, moeten worden getoetst op het effect van de ingreep op soorten en habitats.

Voor dit plan zijn de Natura 2000-gebieden zoals weergegeven op figuur 5.4 relevant.

Figuur 5.4 Ligging Natura 2000-gebieden ten opzichte van plangebied (Bron: Waardenburg)

Gebiedsbescherming - Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Gebieden die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) worden aangewezen in de provinciale verordening. Voor dit soort gebieden geldt het 'nee, tenzij' principe, wat inhoudt dat binnen deze gebieden in beginsel geen nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen mogen plaatsvinden. De begrenzing van het NNN in relatie tot het plangebied en de bestaande windturbines, is weergegeven op figuur 5.5.

Figuur 5.5 NNN-gebied binnen het plangebied Windplan Blauw (bron: Witteveen en Bos)

Soortenbescherming

In de Wnb wordt een onderscheid gemaakt tussen:

- a. soorten die worden beschermd in de Vogelrichtlijn;
- b. soorten die worden beschermd in de Habitatrichtlijn;
- c. de soorten die worden beschermd in de Verdragen van Bern en Bonn; en
- d. de bescherming van overige soorten.

De Wnb bevat onder andere verbodsbepalingen ten aanzien van het opzettelijk doden, vernielen of beschadigen van nesten, eieren en rustplaatsen van vogels als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn. Gedeputeerde Staten (hierna: GS) kunnen hiervan ontheffing verlenen en bij verordening kunnen Provinciale Staten (hierna: PS) vrijstelling verlenen van dit verbod. De voorwaarden waaraan voldaan moet worden om ontheffing of vrijstelling te kunnen verlenen zijn opgenomen in de Wnb en vloeien direct voort uit de Vogelrichtlijn.

Verder is het verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen of te verstoren. GS kunnen hiervan ontheffing verlenen en bij verordening kunnen PS vrijstelling verlenen van dit verbod. De gronden voor verlening van ontheffing of vrijstelling zijn opgenomen in de Wnb en vloeien direct voort uit de Habitatrichtlijn.

Ten slotte is een verbodsbepaling opgenomen voor overige soorten (art. 3.10 Wnb). De overige soorten zijn opgenomen in de bijlage onder de onderdelen A en B bij de Wnb. GS kunnen ontheffing verlenen van deze verboden. Verder kan bij provinciale verordening vrijstelling worden verleend van de verboden. De noodzaak tot ontheffing of vrijstelling kan voor deze soorten ook verband houden met handelingen in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden.

5.4.2 Onderzoek

Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebieden

Voor de gebiedsbescherming is onderscheid te maken naar effecten in de aanlegfase, de gebruiksfase en de verwijderingsfase. De effecten van de verwijderingsfase zijn kleiner of maximaal gelijk aan de effecten in de aanlegfase aangezien de verwijdering de omgekeerde volgorde van de bouw betreft qua aanpak zij het dat er geen sprake is van heiwerkzaamheden. De verwijderingsfase wordt derhalve ook niet nader behandeld.

Effecten in de aanlegfase

Uit de berekeningen met het programma Aeries blijkt dat de depositie van stikstof als gevolg van de aanleg van Windplan Blauw in geen van de beschermde habitattypen en -soorten in de Natura 2000-gebieden in het studiegebied 0,05 Mol/ha/jaar of meer zal bedragen. Dit betekent dat voor Windplan Blauw geen sprake is van een meldingsplicht (die grens ligt namelijk bij 0,05 Mol/ha/jaar).

Effecten in de aanlegfase op soorten van Bijlage II van de Habitatrichtlijn waarvoor de Natura 2000-gebieden zijn aangewezen, zijn uitgesloten. Het betreft hier enkel de meervleermuis - andere soorten liggen niet binnen het effectbereik van Windplan Blauw. Ten behoeve van de bouw van Windplan Blauw worden geen gebouwen (anders dan windturbines) gesloopt. Daarnaast bevinden alle turbinelocaties zich op ruime afstand (meer dan tweehonderd meter) van bestaande woningen. De meervleermuis is een gebouwbewonende soort. In de aanlegfase van het windpark zal daarom geen sprake zijn van de aantasting of vernietiging van verblijfplaatsen van de meervleermuis. Ook is geen sprake van aantasting van vaste vliegroutes, omdat de geplande windturbines op voldoende afstand van de IJsselmeerdijk zijn geprojecteerd. Meervleermuizen vliegen vooral laag boven het water en dergelijke routes (bijvoorbeeld boven de tochten), zo die al in het plangebied aanwezig zijn, worden niet door turbines doorsneden. Effecten in de aanlegfase op soorten van Bijlage II van de Habitatrichtlijn waarvoor de Natura 2000-gebieden zijn aangewezen, zijn daarom uitgesloten.

Voor wat betreft effecten tijdens de aanlegfase op vogelsoorten waarvoor de relevante Natura 2000-gebieden zijn aangewezen wordt in de Passende Beoordeling het volgende geconcludeerd. Tijdens de aanleg van het windpark zijn verschillende effecten op vogels mogelijk. Vogelaanvaringen zijn dan nog niet aan de orde, maar verstoring (als gevolg van geluid, beweging, trillingen) kan wel optreden. Op beperkte schaal kunnen deze werkzaamheden ook (tijdelijk) habitatverlies opleveren voor vogels. Er moeten ontsluitingswegen worden aangelegd of verbreed, er wordt geregeld heen en weer gereden met vrachtwagens en personenauto's, gewerkt met draglines en grote kranen, er worden funderingen voor de windturbines geheid en bestaande funderingen verwijderd, en in het veld wordt heen en weer gelopen door landmeters en bouwers. Zo kunnen bouwwerkzaamheden leiden tot de verstoring van vogels. Op beperkte schaal kunnen deze werkzaamheden ook (tijdelijk) habitatverlies opleveren voor vogels. Hieronder wordt ingegaan op verstoring van de vogels in de aanlegfase.

De versturende invloed op rustende en foeragerende vogels die uitgaat van de hiervoor genoemde activiteiten in de aanlegfase kan minstens zo groot zijn als die van de aanwezigheid van de windturbines in de gebruiksfase en bestrijkt een groter gebied (Pearce-Higgins et al. 2012). Daar staat tegenover dat het een tijdelijke verstoring betreft, die alleen optreedt in de periode waarin de werkzaamheden worden uitgevoerd en alleen op de locaties waar op dat moment gewerkt wordt (niet alle windturbinelocaties tegelijkertijd)

Op dit moment is nog niet duidelijk hoe de planning van de bouw van het windpark er precies uitziet. Uitgangspunt in de Passende Beoordeling is dat de bestaande windturbines langs de IJsselmeerdijk (windpark Irene Vorrink) zijn verwijderd voor ingebruikname van de nieuwe turbines. Windpark Irene Vorrink en de nieuwe buitendijkse turbines in het IJsselmeer zullen dus nooit tegelijk draaien. Met deze wijze van uitvoering wordt voorkomen dat er sprake is van een toename van verstoring: de verstoring

door de bouw kan worden opgevangen door de afname van verstoring langs de dijk. Er is daarom in de aanlegfase geen sprake van wezenlijke verstoring.

Door de werkzaamheden (bijvoorbeeld bagger- of graafwerkzaamheden) voor de aanleg van de kabels en fundaties treedt tijdelijk en lokaal enige vertroebeling op. Het verspreidingsgebied van dit zwevend sediment is maximaal 15 tot 20 kilometer. Dit kan in theorie effect hebben op (visetende) watervogels zoals de Aalscholver en op Driehoeksmosselbanken. Het slib zakt in de worst-case situatie binnen een dag weer naar de bodem. Door de korte effectduur heeft vertroebeling geen effect op (visetende) watervogels. Voor mosselbanken is met name de sliblaag die op de bodem neerslaat relevant. Uit het kwantitatieve onderzoek dat is uitgevoerd naar vertroebeling (bijlage VIII bij het MER) blijkt dat de maximale sliblaag, die als gevolg van de werkzaamheden neerslaat op mosselbanken, kleiner is dan 1 mm. Dit wordt niet gezien als een ecologisch betekenisvolle laag sediment. Het effect van deze laag op de mosselbanken is daarmee te verwaarlozen. Eventuele effecten van het met de aanleg van de kabel en funderingen samenhangende vertroebeling zijn daarom verwaarloosbaar klein.

Door de aanleg van kabels in het buitendijkse deel van het plangebied kunnen veranderingen in de structuur van de waterbodem plaatsvinden, bijvoorbeeld door het inzakken van de kabels. Enerzijds is het oppervlak hiervan gering, anderzijds bevinden in het plangebied geen belangrijke voedselbronnen (waterplanten, driehoeksmosselen) die aangetast kunnen worden. Daarom zijn geen effecten te verwachten op het foerageergebied van niet-broedvogels.

Effecten in de gebruiksfase

Uit het MER blijkt dat de realisatie van Windplan Blauw geen effecten heeft op habitattypen of de meeste soorten van Bijlage II van de Habitatrichtlijn waarvoor in Natura 2000-gebieden in de omgeving instandhoudingsdoelstellingen zijn vastgelegd. Ook zijn veel soorten broedvogels en niet-broedvogels waarvoor het optreden van effecten op voorhand kan worden uitgesloten omdat ze niet in het plangebied voorkomen. Dit wordt nader onderbouwd in de Passende Beoordeling die als bijlage bij het MER is opgenomen.

Voor de meervleermuis en de vogelsoorten die gebruik maken van het plangebied (16 broedvogelsoorten en 35 niet-broedvogelsoorten) is het totaaleffect van Windplan Blauw in deelrapport II en de Passende Beoordeling onderzocht. Deze effecten betreffen verstoring en/of sterfte. Van barrièrewerking is geen sprake.

De meervleermuis komt slechts schaars in het plangebied voor. Mogelijk hebben deze meervleermuizen binding met het Natura 2000-gebied IJsselmeer. Sterfte van meervleermuizen als gevolg van aanvaring met windturbines is uitgesloten vanwege de lage vlieghoogte van de soort. In deze en andere studies in het IJsselmeergebied is de soort niet op rotorhoogte waargenomen. Effecten op het behalen van instandhoudingsdoelstellingen van de meervleermuis in het Natura 2000-gebied IJsselmeer kunnen worden uitgesloten.

Voor de volgende vogelsoorten is het totaaleffect van het nieuwe windpark in een maximum effect scenario klein tot verwaarloosbaar klein en kunnen significant versturende effecten (inclusief sterfte) met inbegrip van cumulatie, met zekerheid worden uitgesloten:

- wilde eend, krakeend, kuifeend, grote zaagbek, brilduiker en tafeleend (niet-broedvogels Natura 2000-gebied IJsselmeer);
- grauwe gans en toendrarietgans (niet-broedvogels Natura 2000-gebied Ketel- en Vossemeer);
- aalscholver (broedvogel Natura 2000-gebied Oostvaardersplassen, Lepelaarplassen, Markermeer & IJmeer en broedvogel/niet-broedvogel IJsselmeer);
- visdief (broedvogel Natura 2000-gebied Markermeer & IJmeer);
- kleine zwaan (niet-broedvogel Natura 2000-gebied Veluwerandmeren).

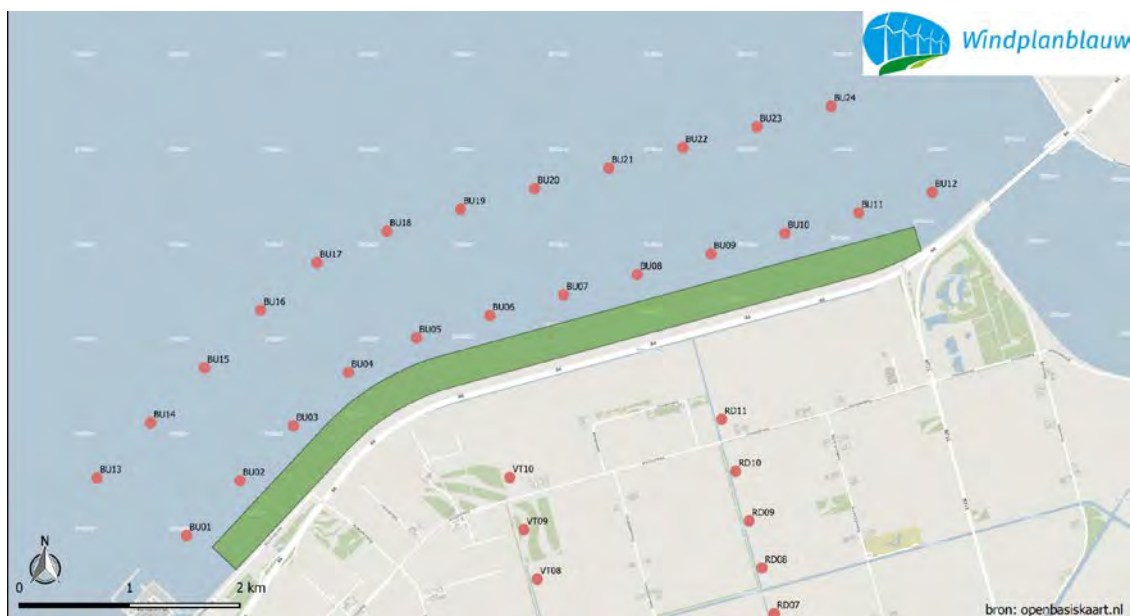
Waar het gaat om sterfte door aanvaringen met windturbines zijn alleen voor wilde eend en kuifeend de voorspelde aantallen iets hoger dan incidentele sterfte, maar zodanig laag dat ook in cumulatie significante effecten worden uitgesloten (Passende Beoordeling, hoofdstuk 9).

Verstoring (habitatverlies) treedt in geringe mate op voor enkele soorten die rusten in Natura 2000 en foerageren in het plangebied. Verstoring treedt ook op bij vogels van het open water, rond de turbines in het IJsselmeer. Doordat de turbines van Windpark Irene Vorrink als onderdeel van het project worden verwijderd, komt de nu verstoorde zone langs de dijk juist weer geheel beschikbaar voor rustende en foeragerende watervogels. Ook hier geldt dat met uitzondering van de fuut, de effecten op het Natura 2000-gebied met zekerheid niet significant zijn.

Voor de fuut (niet-broedvogel Natura 2000-gebied IJsselmeer) is het effect als gevolg van verstoring van leefgebied mogelijk significant negatief. De instandhoudingsdoelstelling van deze soort van het Natura 2000-gebied IJsselmeer wordt in de huidige situatie niet behaald. Met inachtneming van mitigerende maatregelen (instellen van een rustgebied binnen het plangebied van dit inpassingsplan) kunnen effecten van de nieuwe windturbines van Windplan Blauw echter met zekerheid worden uitgesloten.

Rustgebied voor de Fuut

Om het effect op de Fuut te mitigeren is het rustgebied voor de fuut integraal onderdeel van dit project (zie afbeelding 5.6). Het realiseren van een rustgebied van de fuut houdt in het vrijhouden van scheepvaart van een zone langs de IJsselmeerdijk in de voor futen belangrijke periode (1 augustus- 31 maart). Met het wegnemen van de bestaande windturbines van het windpark Irene Vorrink wordt reeds een belangrijke verstoringbron weggenomen. Wanneer het gebied ook vrij wordt gehouden van scheepvaart ontstaat een nagenoeg verstoringvrij gebied. Uit de ecologische beoordeling komt naar voren dat dit aantrekkelijk is voor de fuut en dat voldoende is om ervoor te zorgen dat de draagkracht van het IJsselmeer niet afneemt.

Figuur 5.6 Situatieschets ligging Rustgebied (groen) langs de IJsselmeerdijk (bron: Windplan Blauw)

De afsluiting van een zone langs de IJsselmeerdijk leidt tot een afname van het beschikbaar areaal aan bevaarbaar water in de periode 1 augustus tot en met 31 maart. Gezien het huidige gebruik heeft het afsluiten geen relevant effect op verkeersstromen van scheepvaart.

Op grond van de informatie die beschikbaar is in het MER over de beroepsvaart blijkt dat deze zone direct langs de dijk niet of nauwelijks wordt gebruikt en dat dit bij aanwezigheid van de nieuwe

windturbines naar alle waarschijnlijkheid nog minder het geval zal zijn. Het afsluiten gedurende een deel van het jaar levert een beperking op voor de recreatievaart. Uit de consultatie tijdens de periode van het vooroverleg over het voorontwerp van dit inpassingsplan blijkt dat de dichtheid van recreatievaart in het af te sluiten gebied beperkt is. Het effect op nautische veiligheid van de uitsluiting van het rustgebied is voorts ter beoordeling voorgelegd aan de vaarwegbeheerder (Rijkswaterstaat) in het kader van de aanvraag voor de watervergunning. Uit deze beoordeling blijkt dat het instellen van het rustgebied niet tot onaanvaardbare nautische gevolgen leidt. De watervergunning, waarin de verdere voorwaarden en maatregelen zijn opgenomen ten aanzien van het aspect nautische veiligheid, is tegelijkertijd met dit inpassingsplan gepubliceerd.

Overige beschermde gebieden

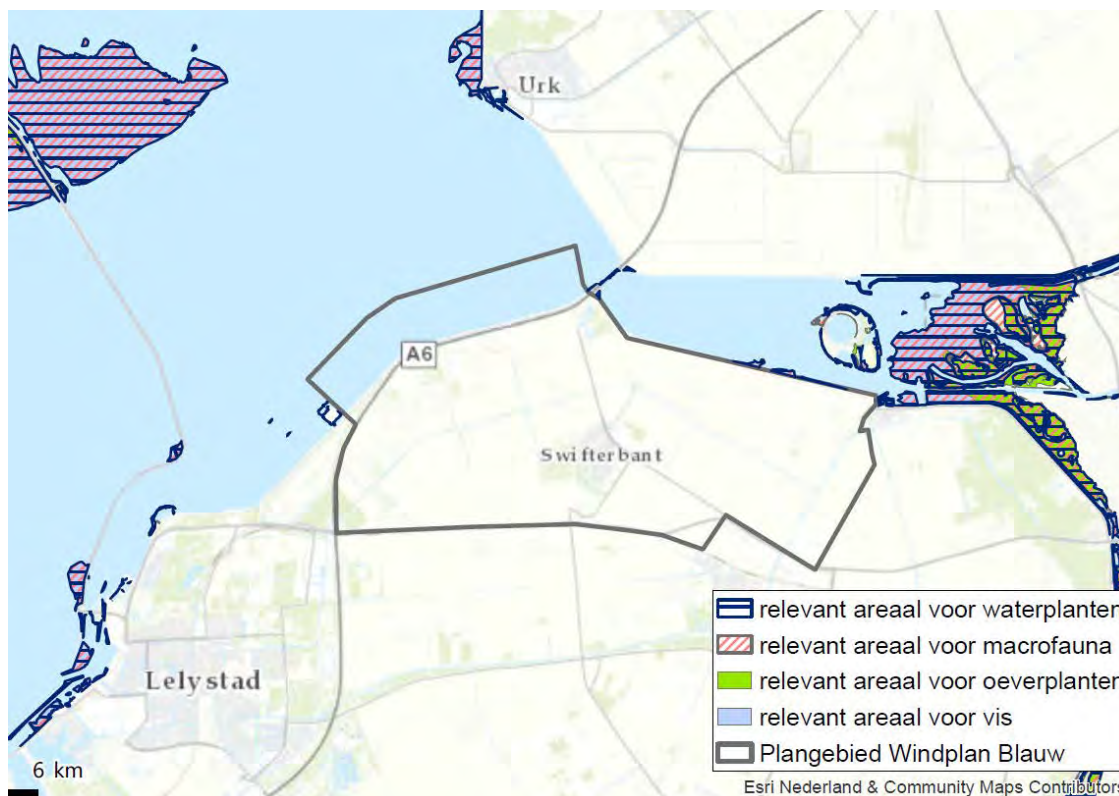
Natuurnetwerk Nederland

De buitendijkse plaatsingszone in het IJsselmeer leidt tot ruimtebeslag op het Natuurnetwerk Nederland (NNN, zie figuur 5.4 hiervoor). Het bestaande windpark Irene Vorrink heeft een groter ruimtebeslag op het NNN dan de windturbineopstelling waarvoor dit inpassingsplan wordt vastgesteld. Daarmee is het effect van de ontwikkeling positief ten opzichte van de referentiesituatie. Voor het NNN-gebied IJsselmeer zijn geen doelen geformuleerd en daarom is alleen het ruimtebeslag beschouwd.

Kaderrichtlijn Water (KRW)

Geen van de buitendijkse windturbines bevindt zich binnen het ecologisch relevant areaal van het KRW-waterlichaam IJsselmeer. Daarmee zijn directe effecten uit te sluiten. Het dichtstbijzijnde ecologisch relevant areaal ligt op ruim 500 meter van de dichtstbijzijnde turbine bij de Maxima-centrale en de Ketelbrug (zie afbeelding (5.7)).

Er is als onderdeel van de toetsing voor de KRW volgens het stroomschema ook nagegaan of er sprake zou kunnen zijn van indirecte of uitstralende effecten. Bij de aanleg wordt onderwatergeluid geproduceerd, waarvan als effect op vissen tijdelijke verstoring/gedragsimpact niet op voorhand uit te sluiten is. Op basis van beschikbare informatie, kan worden geconcludeerd dat het onderwatergeluid dat tijdens de aanleg geproduceerd wordt, geen effect heeft op de populaties van vissen in het IJsselmeergebied, maar hoogstens, bij hanteren van worst case aannames over het niveau van onderwatergeluid, leidt tot tijdelijke verplaatsing van vissen tijdens heiwerkzaamheden.

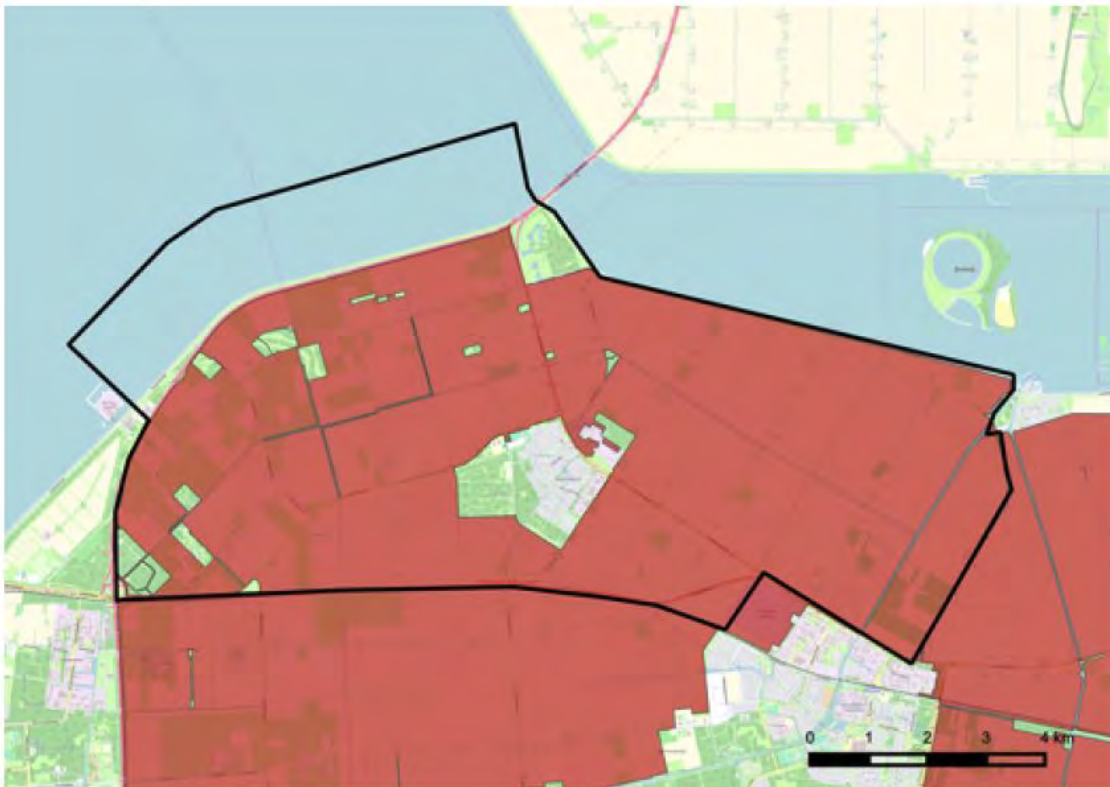

Figuur 5.7 Ecologisch relevant areaal rondom het plangebied Windpark Blauw (bron: Witteveen en Bos)

Indirecte effecten op het ecologisch relevante areaal door vertroebeling tijdens de aanleg zijn tevens uit te sluiten. Door de werkzaamheden (bijvoorbeeld bagger- of graafwerkzaamheden) voor de aanleg van de kabels en fundaties treedt tijdelijk en lokaal enige vertroebeling op. Het verspreidingsgebied van dit zwevend sediment is maximaal 15 tot 20 kilometer. Dit kan in theorie effect hebben op (visetende) watervogels zoals de Aalscholver en op Driehoeksmosselbanken. Het slib zakt in de worst-case situatie binnen een dag weer naar de bodem. Door de korte effectduur heeft vertroebeling geen effect op (visetende) watervogels. Voor mosselbanken is met name de sliblaag die op de bodem neerslaat relevant. Uit het kwantitatieve onderzoek dat is uitgevoerd naar vertroebeling (bijlage VIII) blijkt dat de maximale sliblaag, die als gevolg van de werkzaamheden neerslaat op mosselbanken, kleiner is dan 1 mm. Dit wordt niet gezien als een ecologisch betekenisvolle laag sediment. Het effect van deze laag op de mosselbanken is daarmee te verwaarlozen.

Overige beschermde gebieden

Een groot deel van het plangebied van Windplan Blauw is aangewezen als akkerfaunagebied (zie afbeelding 5.8) door de Provincie Flevoland. In principe geldt voor akkerfaunagebieden dat dit een basis biedt voor agrariërs om in aanmerking te komen voor een beheersvergoeding. De status akkerfaunagebied is geen beschermde status met een juridische doorwerking naar dit inpassingsplan. In het kader van een goede ruimtelijke ordening is evenwel beoordeeld in welke mate het nieuwe windpark effecten heeft op het akkerfaunagebied.

Figuur 5.8 Akkerfaunagebied (in rood aangeduid) binnen het plangebied Windplan Blauw (bron: natuurbeheerplan 2017 Provincie Flevoland)

De windturbineopstelling zoals die in het inpassingsplan mogelijk wordt gemaakt, leidt mogelijk tot effecten in de vorm van ruimtebeslag (habitatverlies), aanvaringslachtoffers en verstoring van broedende akkervogels. Binnen 100 meter afstand (zie deelrapport II ecologie) van een windturbine kan het gebied minder geschikt worden voor broedende akkervogels door habitatverlies en verstoring. Het oppervlak akkerfaunagebied binnen 100 meter van een windturbine wordt in de eindsituatie beduidend kleiner dan in de bestaande situatie. Dit betekent dat in de nieuwe situatie voldoende ruimte aanwezig is voor akkervogels om buiten de invloedssfeer van een windturbine te broeden. Binnen de invloedssfeer van de nieuwe windturbines bevinden zich geen gebieden die door de provincie zijn aangewezen voor weidevogels of als ganzenopvanggebied. Het windpark heeft daarmee geen effect op het functioneren van deze gebieden.

Soortenbescherming

Voor Windplan Blauw worden overwegend effecten verwacht op vogels en vleermuizen. Aan het eind van deze paragraaf zijn de effecten op overige soorten beschreven. De effecten op vogels kunnen bestaan uit:

- aantasting van nesten in de aanlegfase;
- verstoring in de aanlegfase;
- verstoring in de gebruiksfase;
- sterfte in de gebruiksfase;
- barrièrewerking in de gebruiksfase.

Deze effecten op vleermuizen kunnen bestaan uit:

- aantasting van verblijfplaatsen in gebouwen of bomen in de aanlegfase (inclusief doorsnijding van vliegroutes en vernietiging essentieel foerageergebied);
- verstoring van verblijfplaatsen in de aanlegfase;
- sterfte in de gebruiksfase.

Soortenbescherming: Effecten op Vleermuizen

Effecten tijdens de aanlegfase

Vleermuizen gebruiken het plangebied als foerageergebied. Verder zijn mogelijke verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. Het geplande windpark kan daarom in de bouwfase resulteren in aantasting van verblijfplaatsen. Om de effecten op (paar)verblijfplaatsen te bepalen is veldwerk conform het Vleermuisprotocol uitgevoerd in het najaar van 2017, in aanvulling op eerder onderzoek naar ruimtelijke spreiding van vleermuizen in het plangebied en specifiek op rotorhoogte.

Kraamverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis worden verwacht in het Swifterbos. Omdat geen turbines in dit bos worden geplaatst en omdat deze ook op voldoende afstand (ten minste 50 meter) van het bos staan, zal de ontwikkeling van het windpark niet leiden tot aantasting van deze kraamverblijfplaatsen.

Effecten tijdens de gebruiksfase

In natuuronderzoek bij het MER is de sterfte bij de bestaande windturbines en bij de geplande windturbines voor Windplan Blauw in beeld gebracht. Op basis van de voorziene sterfte bij de bestaande en de nieuwe windturbines is het resteffect bepaald, oftewel de additionele sterfte als gevolg van Windplan Blauw ten opzichte van de bestaande windturbines die worden verwijderd. Dit resteffect is gebruikt om het effect op de gunstige staat van instandhouding (GSI) van de betrokken populaties te beoordelen. Tevens is nagegaan hoe groot de sterfte is in de dubbeldraaiperiode en ook hiervoor is nagegaan of deze sterfte effect kan hebben op het behalen van de gunstige staat van instandhouding (GSI). Het effect van Windplan Blauw op vleermuizen is onderzocht voor de dubbeldraaiperiode en de eindsituatie. Voor beide situaties is gekeken naar het effect met en zonder mitigatie (zie tabel 5.5).

Tabel 5.5 Aantal vleermuislachtoffers bij vier scenario's zonder en met rekening te houden met de sterfte bij de bestaande windturbines die worden verwijderd 'saldering'. Het negatieve aantal slachtoffers in de laatste kolom bij variant 4 in tabel 5.5 wil zeggen dat in de referentiesituatie meer slachtoffers vallen dan tijdens de eindfase met stilstandvoorziening.

Scenario	Land nieuw (n=37)	IJssel- meer nieuw (n=24)	Land verwijderd (n=17 tijdens dubbeldraai of 45 in eindfase)	IJssel- meer verwij- derd (n=28)	Totaal aantal slachtoffers per jaar zonder saldering	Totaal aantal slachtoffers per jaar met saldering
1 Dubbeldraai zonder stilstand	103	24	31	28	127	68
2 Dubbeldraai met stilstand	71	24	31	28	95	36
3 Eindfase zonder stilstand	103	24	81	28	127	18
4 Eindfase met stilstand	71	24	81	28	95	-14

De beoogde windturbineopstelling zoals die in dit inpassingsplan mogelijk wordt gemaakt, leidt zonder toepassing van mitigerende maatregelen tot 18 additionele slachtoffers per jaar ten opzichte van de referentiesituatie. De aantallen vleermuislachtoffers zijn bepaald met inbegrip van twee turbines in het Swifterbos. Zoals toegelicht in 3.5.2 van dit inpassingsplan, bevat de opstelling niet langer turbineposities in het Swifterbos. Aan de Rivierduintoelt staan wel twee windturbines relatief dicht bij de bosrand. Bij deze windturbines is sprake van een verhoogd risico op vleermuislachtoffers door aantrekkende werking (en/of door overdraai boven de tocht en bosrand). Zoals beschreven in bijlage XXII bij het MER zijn de aantallen slachtoffers voor mitigatie van deze twee turbines met zekerheid lager

dan wanneer deze in het bos staan. Effecten op vleermuizen zijn te mitigeren door toepassing van een verhoogde startsnelheid voor de windturbines op momenten dat vleermuizen actief zijn (vleermuizen vliegen tot relatief lage windsnelheden en windturbines gaan pas bij een bepaalde minimum windsnelheid in bedrijf)- hierna wordt dit als 'stilstandvoorziening' aangeduid. In de plansituatie vallen jaarlijks minder vleermuisslachtoffers dan in de referentiesituatie (met inbegrip van de stilstandvoorziening als mitigerende maatregel, zie tabel 5.4). De uitvoering en toepassing van de stilstandvoorziening wordt nader uitgewerkt in de ontheffingsaanvraag soortenbescherming (Wnb).

Op basis van de verhouding in soorten vleermuizen in het veldonderzoek is de soortensamenstelling van de verwachte slachtoffers bepaald. Tabel 5.6 geeft het aantal slachtoffers weer zonder het aantal slachtoffers van de te verwijderen turbines in mindering te brengen. Van tweekleurige vleermuis vallen naar verwachting jaarlijks enkele slachtoffers. Bij laatvlieger is de sterfte niet jaarlijks te verwachten (< 1 slachtoffer per jaar).

Tabel 5.6 Aantal jaarlijkse aanvaringslachtoffers vleermuizen per scenario. Zonder rekening te houden met het verwijderen van bestaande windturbines. Kleine verschillen tussen totalen per scenario in deze tabel en tabel 5.4 komen voort uit afronding van aantallen per soort. Het negatieve aantal slachtoffers in de laatste kolom bij variant 4 in tabel 5.5 wil zeggen dat in de referentiesituatie meer slachtoffers vallen dan tijdens de eindfase met stilstandvoorziening.

Scenario	rosse vleermuis	tweekleurige vleermuis	gewone dwerg-vleermuis	ruige dwerg-vleermuis	laatvlieger
1 Dubbeldraai zonder stilstand	25	2	16	85	inc
2 Dubbeldraai met stilstand	19	1	11	63	inc
3 Eindfase zonder stilstand	25	2	16	85	inc
4 Eindfase met stilstand	19	1	11	63	inc

Mitigerende maatregel voor vleermuizen: stilstandvoorziening

Wat betreft de ruige dwergvleermuis geldt dat alleen in de dubbeldraaiperiode sprake is van een extra sterfte die groter is dan de 1%-mortaliteitsnorm. Door toepassing van een stilstandvoorziening op twee turbines nabij het Swifterbos, in combinatie met een stilstandvoorziening bij maximaal vijf andere turbines op land, kan verzekerd worden dat tijdens de dubbeldraaiperiode de sterfte de 1%-mortaliteitsnorm niet overschrijdt. Dit kan nader worden uitgewerkt in een "stilstandplan", als de fasering van de bouw en sanering van turbines duidelijk is. Voor de rosse vleermuis wordt door toepassing van een stilstandvoorziening in twee windturbines nabij het Swifterbos gedurende de dubbeldraaiperiode de 1%-mortaliteitsnorm niet langer overschreden. In de gebruiksfase, na sanering van de bestaande windturbines en ongeacht of een stilstandvoorziening wordt toegepast, zal het aantal slachtoffers lager zijn dan de 1%-mortaliteitsnorm.

De meest effectieve methode om het aantal vleermuis aanvaringslachtoffers te verlagen is door een windturbine bij lage windsnelheden stil te zetten. Vleermuizen zijn op gondelhoogte vrijwel alleen aanwezig bij lage windsnelheden. Een stilstandvoorziening kan bestaan uit een vaste grenswaarde zoals het stilzetten van een windturbine beneden een bepaalde windsnelheid. Het toepassen van een stilstandvoorziening is alleen nodig in de periode dat vleermuizen voor kunnen komen in het windpark. Vleermuizen zijn alleen te verwachten gedurende de volgende omstandigheden of perioden:

- tussen zonsondergang en zonsopkomst;
- tussen half juli en 1 oktober;
- bij droog weer;
- bij temperaturen boven de 10 graden Celsius.

Indien één of meerdere van bovenstaande criteria niet van toepassing is, dan kan de windturbine zonder beperkingen draaien. Om negatieve effecten tijdens de aanlegfase tot een minimum te beperken worden vleermuiskasten geplaatst. Uit voorzorg wordt uitgegaan, op basis van het aantal baltende exemplaren dat maximaal 7 verblijfplaatsen verloren kunnen gaan (worst case scenario).

Soortenbescherming: effecten op vogels

Effecten in de gebruiksfase

In het MER is de sterfte door toedoen van de bestaande windturbines en bij de geplande windturbines in beeld gebracht. Op basis van de voorziene sterfte bij de bestaande en de nieuwe windturbines is het resteffect bepaald, oftewel de additionele sterfte als gevolg van Windplan Blauw ten opzichte van de bestaande windturbines die worden verwijderd. Dit resteffect is gebruikt om het effect op de gunstige staat van instandhouding (GSI) van de betrokken populaties te beoordelen. Tevens is nagegaan hoe groot de sterfte is in de dubbeldraaiperiode en ook hiervoor is nagegaan of deze sterfte effect kan hebben op het behalen van de gunstige staat van instandhouding (GSI).

Voor de windturbineopstelling die in dit inpassingsplan mogelijk wordt gemaakt, gaat het in totaal om 82 vogelsoorten waarvan op jaarbasis één of meer aanvaringslachtoffers in het windpark voorzien worden. Dit betreft enerzijds soorten die geen duidelijke binding hebben met het plangebied maar het gebied tijdens seizoenstrek passeren en anderzijds soorten die een duidelijke binding met het plangebied hebben beide met uitzondering van de soorten waarvoor niet jaarlijks slachtoffers worden verwacht.

Sterfte tijdens seizoenstrek

De meerderheid (69) van de 82 soorten waarvoor jaarlijks één of meer aanvaringslachtoffers in Windplan Blauw worden voorzien, betreft soorten die hoofdzakelijk tijdens seizoenstrek slachtoffer kunnen worden. Vrijwel alle lokaal verblijvende soorten vertonen ook seizoenstrek en kunnen dan ook in het voor- en najaar over het plangebied trekken. Vogels op seizoenstrek hebben geen duidelijke binding met het plangebied. Het gaat om soorten die twee keer per jaar tijdens de seizoenstrek het plangebied passeren en die tijdens deze trekperioden het grootste risico lopen om in aanvaring te komen met de windturbines van het geplande windpark. Vanwege de relatief grote aantallen die per soort passeren, is vooraf niet uit te sluiten dat jaarlijks één of meerdere exemplaren per soort slachtoffer worden van een aanvaring met een windturbine in het windpark.

Per soort is het verwachte aantal slachtoffers onderzocht in het MER. In zowel de gebruiksfase als de dubbeldraaiperiode is geen sprake van voorzienbare sterfte die de 1%-mortaliteitsnorm overschrijdt. Het windpark heeft dus zowel in de dubbeldraaiperiode als in de eindsituatie geen effect op de gunstige staat van instandhouding voor de betrokken vogelsoorten op seizoenstrek. In de eindsituatie als het gehele windpark is gerealiseerd en de bestaande turbines allemaal zijn verwijderd is netto geen sprake van een toename van het aantal slachtoffers ten opzichte van de referentiesituatie; wat onverlet laat dat voor de desbetreffende soorten slachtoffers zijn te verwachten. Dat betekent dat ook rekening houdend met andere projecten die recent zijn vergund er geen negatief effect is op de gunstige staat van instandhouding.

Sterfte onder lokale vogelsoorten

De overige 13 van de 82 soorten hebben een duidelijke binding met het plangebied. Voor deze soorten is het mogelijke effect van de voorziene sterfte op de GSI van de betreffende populaties nader onderbouwd in het MER. Voor iedere soort ligt de geschatte of berekende sterfte in Windplan Blauw ruim onder de 1%-mortaliteitsnorm. Dit betekent dat voor alle soorten geldt dat de additionele sterfte veroorzaakt door Windplan Blauw gezien kan worden als een kleine hoeveelheid die niet zal leiden tot een negatief effect op de GSI van de desbetreffende populatie.

Effecten op overige soorten

Flora

In het plangebied komen geen beschermde soorten voor.

Effect op vissen tijdens de aanlegfase

Mogelijk komen de beschermde vissoorten houting en steur in het plangebied binnen het IJsselmeer voor. Een mogelijke trekroute loopt tussen het IJsselmeer en de IJssel via het Ketelmeer. In het binnendijkse deel van het plangebied komen geen beschermde vissoorten van de Wnb voor. Wel komt de Rode Lijst vissoort rivierdonderpad in de oeverzone van het IJsselmeer voor.

In de aanlegfase van het windpark in de kustzone van de IJsselmeerdijk kunnen door de aanleg van onderwaterkabels en fundaties geluidsemissies en vertroebeling (door slibopwerveling) ontstaan. In de gebruiksfase kunnen door het gebruik van de windturbines ook geluidsemissies ontstaan. Dit kan in potentie leiden tot verstoring van vissen en/of sterfte.

De geluidsemissie tijdens de aanleg van kabels zal vergelijkbaar zijn met de emissie van de scheepvaart in de nabijgelegen vaargeul of van baggeren. Eventuele effecten van het met de aanleg van de kabel samenhangende onderwatergeluid zijn verwaarloosbaar en van tijdelijke aard. Door de werkzaamheden voor de aanleg van de kabels en fundatie treedt mogelijk tijdelijk en lokaal enige vertroebeling op. Bijvoorbeeld doordat bij graafwerkzaamheden slibopwerveling optreedt. Het slib zakt binnen korte tijd, enkele uren tot maximaal circa een dag weer naar de bodem. Het gaat in dit deel van het IJsselmeer door de lage stromingssnelheid om een kortdurend en lokaal effect. Eventuele effecten van de met de aanleg van de kabel en fundering samenhangende vertroebeling zijn om die reden verwaarloosbaar.

Bij het heien van de fundaties of de damwanden (inclusief kleinere heipalen) kunnen hoge geluidsniveaus optreden die effecten kunnen hebben op vissen. Effecten die kunnen optreden zijn wegzwemmen, tijdelijke gehoorschade, permanente schade of sterfte. Fysieke schade kan met name optreden bij vissoorten met een zwemblaas. Algemeen kan worden aangenomen dat de effecten op vislarven kleiner zijn dan die op vissen omdat vislarven nog niet over een zwemblaas beschikken. Tijdelijke verstoring/gedragsimpact ten gevolge van onderwatergeluid is niet uit te sluiten. Dit heeft echter geen effect op de populaties van vissen in het IJsselmeergebied, maar leidt hoogstens, bij hanteren van worst case aannames over het niveau van onderwatergeluid, tot tijdelijke verplaatsing van soorten tijdens heiwerkzaamheden. Na beëindiging van deze werkzaamheden vindt geen verstoring meer plaats en wordt de verplaatsing ongedaan gemaakt. Een mogelijke trekroute loopt tussen het IJsselmeer en de IJssel via het Ketelmeer. Deze aanwezige trekroute zal niet worden aangetast omdat er voldoende uitwijkmogelijkheden zijn zonder dat de bereikbaarheid van het Ketelmeer of IJsselmeer in het geding komt.

Effect op vissen tijdens de gebruiksfase

Uit de beoordeling van onderwatergeluid en de effecten op onderwaterleven komt naar voren dat tijdens de gebruiksfase van het windpark de geluidseffecten qua aard en omvang vergelijkbaar zijn met het geluid in de referentiesituatie. Gelet op de bevindingen zijn geen effecten aanwezig op vissen gedurende de gebruiksfase van Windplan Blauw.

Overige soorten (amfibieën, reptielen, ongewervelden, grondgebonden zoogdieren)

Voor overige soorten omvatten de planlocaties van de windturbines geen geschikt leefgebied. Effecten op beschermde soorten (Wnb) of soorten van de Rode Lijst zijn uitgesloten. Van overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb is zodoende geen sprake.

5.4.3 Conclusie en vertaling in het inpassingsplan

Conclusie

Door het bouwen van de windturbineopstelling zoals die in dit inpassingsplan mogelijk wordt gemaakt, kan niet worden uitgesloten dat het aantal aanvaringsslachtoffers toeneemt. Dit geldt zowel voor kwalificerende soorten (uitsluitend vogelsoorten) die zijn aangewezen in het kader van Natura 2000 in het IJsselmeer, als voor andere beschermde soorten (vogel- en vleermuissoorten) die worden beschermd in het kader van de Wnb. Voor deze mogelijke toename van het aantal aanvaringsslachtoffers is een passende beoordeling opgesteld die als bijlagerapport bij het MER is gevoegd. Voor de overige beschermde soorten zijn de effecten beschreven in een soortentoets (eveneens opgenomen in het bijlagerapport bij het MER). Door de initiatiefnemers is voor het maken van aanvaringsslachtoffers onder de beschermde vogel- en vleermuisvlachtoffers en voor de effecten op het Natura 2000-gebied IJsselmeer een vergunning en ontheffing gevraagd op grond van de Wnb. Aan beide besluiten kunnen voorschriften worden verbonden om het aantal aanvaringsslachtoffers tot een minimum te beperken.

Natuurvergunning en -ontheffing

De natuurvergunning en -ontheffingen voor het project zijn aangevraagd door de initiatiefnemers. De natuurvergunning is gelijktijdig met de vaststelling inpassingsplan verleend.

Ten aanzien van de benodigde natuurontheffing geldt dat in het voorjaar en de zomerperiode van 2018 nog aanvullend veldonderzoek plaatsvindt. Het ontwerp van deze ontheffing wordt in september verwacht, nog voor de vaststelling van dit inpassingsplan. Het is op basis van de uitkomsten van het MER, de passende beoordeling en de soortentoets de verwachting dat deze natuurontheffing te zijner tijd ook wordt verkregen en dat het inpassingsplan ten aanzien van de natuurontheffing uitvoerbaar is.

Vertaling in bestemmingsregeling

Het rustgebied voor de Fuut wordt in het inpassingsplan van een passende aanduiding voorzien. Onderdeel van de bestemmingsomschrijving en de gebruiksregels is dat het rustgebied niet mag worden betreden in de periode 1 augustus tot en met 31 maart. Dit is beschreven in hoofdstuk 6 van deze plantoelichting. Op grond van de Waterwet vindt nadere besluitvorming plaats over de markering van het rustgebied met boeien.

5.5 Archeologie en cultuurhistorie

5.5.1 Toetsingskader

Rijksbeleid

Van Monumentenwet en de Wet op de archeologische monumentenzorg naar Erfgoedwet

Het Verdrag van Malta heeft in Nederland geresulteerd in een ingrijpende herziening van de Monumentenwet uit 1988, die op 1 september 2007 met de Wet op de archeologische monumentenzorg van kracht is geworden. Hiermee zijn de uitgangspunten van het Verdrag van Malta in de Nederlandse wetgeving geïmplementeerd. In deze wetgeving is de bescherming van het archeologische erfgoed, de inpassing hiervan in de ruimtelijke ontwikkeling en de financiering van het archeologische onderzoek geregeld.

Daarnaast is het 'de verstoorder betaalt'- principe in de wet verankerd. In verband met dit principe regelt de wet ook de te volgen procedures en de financiering van archeologisch (voor)onderzoek en het eigendom en beheer van archeologische vondsten.

De bescherming van de archeologische waarden is onder andere vertaald in een Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW) op zowel nationaal als provinciaal niveau. Deze IKAW laat zien hoe groot de 'trekansen' is om iets archeologisch waardevols aan te treffen. Op de Archeologische Monumenten Kaart (AMK) staan terreinen waarvan bekend is dat ze daadwerkelijk een archeologische

waarde hebben. De gemeenten Lelystad en Dronten hebben op basis van de provinciale IKAW en de AMK een beschermende regeling opgenomen in hun bestemmingsplannen.

Inmiddels is de Erfgoedwet in werking getreden. In de Erfgoedwet is enkel volstaan met opnemen van een regeling voor het doen van opgravingen in archeologische monumenten. De planologische vertaling van de IKAW en AMK zal te zijner tijd naar de Omgevingswet worden overgeheveld. Op dit moment geldt nog het overgangsrecht van de Erfgoedwet op basis waarvan deze bepalingen uit de oude Monumentenwet 1998 nog van kracht zijn. Daarnaast is het op grond van het vijfde lid van artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) verplicht om in een ruimtelijk plan aandacht te besteden aan de wijze waarop met de bescherming van archeologische monumenten en waardevolle restanten in het plan is omgegaan.

Provinciaal beleid

Omgevingsplan 2006

Het omgevingsplan van de provincie Flevoland geeft de ligging en waarde van de cultuurhistorische, aardkundige en archeologische waardevolle gebieden, structuren en objecten binnen de provincie.

Cultuurhistorie

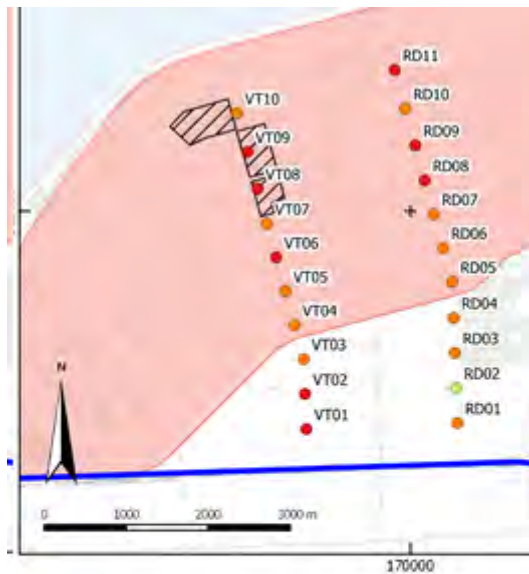
Als onderdeel van het Zuiderzeeproject werden de IJsselmeerpolders drooggelegd. Veel bouwkundige objecten herinneren aan deze inpolderings- en ontginningsfase en zijn nog steeds in het landschap zichtbaar.

De provincie wil de Flevolandse karakteristieken behouden door deze in te zetten als ruimtelijke kwaliteit ter versterking van nieuwe ontwikkelingen. Daartoe maakt de provincie onderscheid tussen landschappelijke en cultuurhistorische kernkwaliteiten en basiskwaliteiten. Tot de kernkwaliteiten worden die elementen en patronen gerekend die bepalend zijn voor het karakter van Flevoland, waarmee de essentie van het polderconcept wordt gewaarborgd.

5.5.2 Onderzoek

Cultuurhistorie

Twee turbines van de Klokbekertocht liggen binnen een beschermd (archeologisch) rijksmonument. De betreffende turbines zijn in figuur 5.9 weergegeven met de nummers VT08 en VT09. Vanwege de ligging binnen een rijksmonument is voor deze turbines een aparte aanpak nodig. Dit betekent dat voor de realisatie van de turbinelocaties een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor monumenten moet worden ingediend bij burgemeester en wethouders van de gemeente Dronten. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) beslist namens de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap op de aanvraag. Over de voorgenomen werkzaamheden wordt vooraf overlegd met de RCE. De verwachting is dat voor beide locaties een omgevingsvergunning voor monumenten namens de Minister wordt verleend door RCE.

Legenda

 Plangebied	Verwachting
 PArK Swifterbant	 Hoog
 Beschermd Rijksmonument	 Gematigd
	 Laag

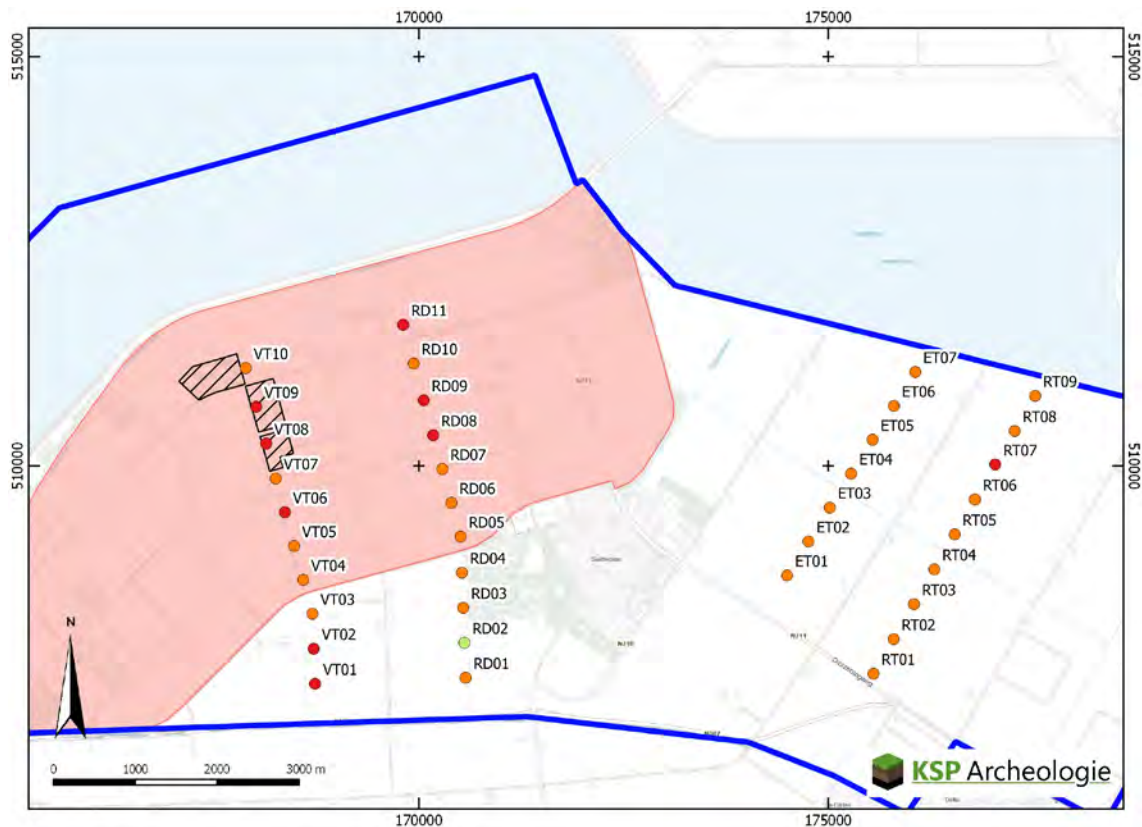
Figuur 5.9 Windturbines ter plaatse van Rijksmonument (binnen zwarte arcering)

Archeologie op land

Effecten op archeologische waarden zijn gerelateerd aan grondroerende werkzaamheden, deze vinden alleen plaats in de aanlegfase. Grondroerende werkzaamheden worden uitgevoerd voor de aanleg van de funderingen, kabels, onderhoudswegen en transformatorstation(s).

In het deelgebied West liggen bekende archeologische waarden en archeologische (rijks)monumenten. Deze waarden worden op puntlocaties mogelijk aangetast door de plaatsing van de windturbines. Hiervoor zal de initiatiefnemer te zijner tijd archeologisch onderzoek laten verrichten en, indien nodig, een opgraving uitvoeren door een certificaathouder als bedoeld in artikel 5.1 van de Erfgoedwet. Hierover heeft de initiatiefnemer reeds contact gehad met de RCE. Daaruit is gebleken dat het RCE voor het archeologisch onderzoek (en een eventuele opgraving) ten behoeve van het windpark in het archeologisch monument ook toestemming zal verlenen. In de economische onderbouwing voor het windpark hebben de initiatiefnemers een reservering opgenomen om eventuele noodzakelijke opgravingen uit te kunnen financieren. Hiermee is de uitvoerbaarheid van het windplan ten aanzien van de twee beoogde windturbines in het archeologisch monument voldoende zeker gesteld.

Negen turbineposities zijn gelegen in een gebied met een hoge archeologische verwachtingswaarde en 27 turbineposities zijn gepland in een gebied met een middelhoge verwachtingswaarde, zie figuur 5.10. Voor Windplan Blauw wordt het vervolgonderzoekstraject vastgelegd in een masterplan archeologie (bijlage 15) dat ingaat op het gehele gebied met ingrepen voor het windplan Blauw.

Legenda

Plangebied	Verwachting
PARK Swifterbant	Hoog
Beschermd Rijksmonument	Gematigd
	Laag

Figuur 5.10 Turbineposities 'op land' met bijbehorende verwachtingswaarde (bron: Witteveen en Bos)

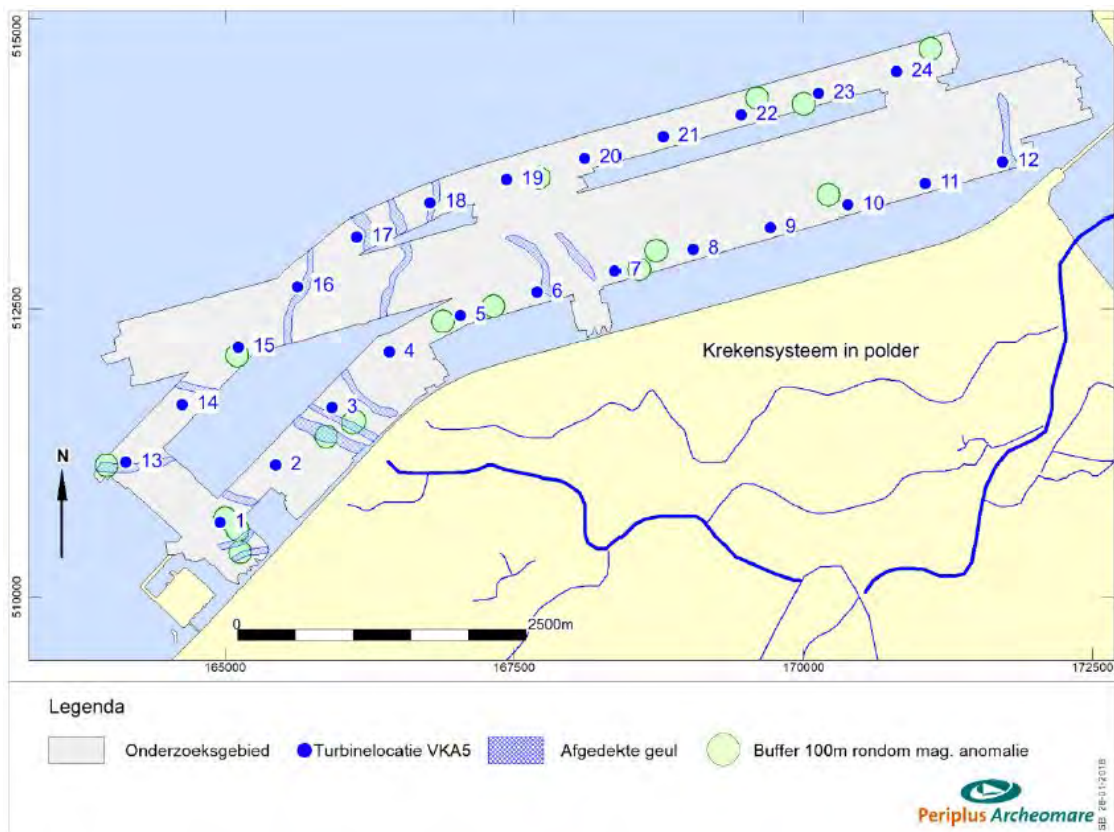
Archeologie in het IJsselmeer

Tijdens de aanlegfase is sprake van bodemverstoring die archeologische waarden in de waterbodem kan aantasten. In het projectgebied kunnen archeologische resten voorkomen in de vorm van scheepswrakken vanaf de Late Middeleeuwen tot de Nieuwe Tijd. Daarnaast zijn mogelijk goed geconserveerde prehistorische nederzettingen in het plangebied aanwezig. Deze nederzettingen zijn onderdeel van de Swifterbantcultuur en kunnen voorkomen onder de waterbodem.

Voor het VKA is een inventariserend veldonderzoek uitgevoerd naar archeologische waarden in het IJsselmeer. Dit onderzoek is gebaseerd op metingen met de side scan sonar en magnetometer. In het onderzoek met de side scan sonar zijn geen waarnemingen gedaan waaraan een archeologische verwachting is toegekend. In het onderzoeksgebied zijn geen scheepswrakken aangetroffen.

Met de magnetometer zijn verschillende onbekende, ijzerhoudende objecten aangetroffen. Het kan niet worden uitgesloten dat zich hier objecten met een archeologische waarde bevinden. Geadviseerd is om een bufferzone van 100 m tot deze objecten aan te houden. Eén turbinepositie bevindt zich binnen deze bufferzone (zie afbeelding 5.11). Deze turbinepositie blijft uitvoerbaar als nader onderzoek naar het object wordt uitgevoerd. Daarbij wordt het object geïdentificeerd en vervolgens eventueel vrij gelegd of opgegraven.

Ook voor de aanleg van kabels geldt dat een bufferzone van 100 m tot de onbekende objecten moet worden aangehouden. Indien het niet mogelijk is om een object te vermijden, is ook voor de aanleg van de kabels nader onderzoek nodig. Deze procedure is gelijk aan de bovengenoemde procedure voor de turbines.

Figuur 5.11 Turbineposities in het IJsselmeer met voorgestelde bufferzone (bron: Witteveen en Bos)

De initiatiefnemer heeft ervoor gekozen om de parkinfrastructuur op een later moment uit te werken en daarvoor vergunning aan te vragen. Dat houdt in dat te zijner tijd ook het archeologisch onderzoek moet worden uitgevoerd overeenkomstig hetgeen daarover is bepaald in de geldende bestemmingsplannen.

5.5.3 Conclusie en vertaling in het inpassingsplan

Conclusie

Uit het tot op heden verrichte archeologisch onderzoek blijkt dat voor een aantal turbineposities op het land en nabij een van de turbineposities in het IJsselmeer een hoge verwachtingswaarde geldt voor het aantreffen van archeologisch waardevolle resten. Voorsnog kunnen nog geen turbineposities worden vrijgegeven voor bouw- en graafwerkzaamheden en is het doen van nader onderzoek nodig. Als in dit onderzoek archeologische waarden worden aangetroffen zijn mitigerende maatregelen mogelijk om het cultureel erfgoed veilig te stellen en de turbine te plaatsen. Archeologische waarden worden zoveel mogelijk in situ behouden. Waar dit niet mogelijk is kan worden gekozen voor opgraving of voor het schuiven met de turbinepositie. De uitvoerbaarheid van de turbineopstelling als geheel is daarmee geborgd. Datzelfde geldt voor het aanleggen van de parkinfrastructuur, waarvoor het onderzoek nog moet worden gestart. Voor het windplan is een masterplan Archeologie opgesteld, waarin een uitvoeringsstrategie is opgenomen voor het archeologisch onderzoek.

Vertaling in bestemmingsregeling

Omdat het nader archeologisch onderzoek voor de betreffende windturbinelocaties en de parkinfrastructuur nog niet is afgerond, is in het inpassingsplan de beschermende regeling uit de onderliggende bestemmingsplannen onverkort overgenomen. In de omgevingsvergunningen en de watervergunningen zijn voorschriften opgenomen waarbij verwezen wordt naar de uitvoeringsstrategie, zoals deze is opgenomen in het Masterplan Archeologie. Hiermee is voor alle turbinelocaties en de parkbekabeling zeker gesteld dat alvorens bouw- en graafwerkzaamheden gaan plaatsvinden, eerst archeologisch onderzoek wordt verricht.

5.6 Landschap

5.6.1 Toetsingskader

Regioplan Windenergie Zuidelijk en Oostelijk Flevoland en het gemeentelijk Beeldkwaliteitsplan

Zoals in paragraaf 4.3 is aangegeven, is bij het vaststellen van de plaatsingszones voor nieuwe windturbines de landschappelijke vormgeving in het provinciale Regioplan een uitdrukkelijk sturend element geweest. De windturbineopstelling zoals die in dit inpassingsplan mogelijk wordt gemaakt, past, op één uitzondering na, binnen de plaatsingszones zoals die in het Regioplan zijn vastgelegd. Deze uitzondering wordt in deze paragraaf nader toegelicht en onderbouwd. Verder wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheid die het Regioplan biedt om windturbines met een ashoogte van meer dan 120 meter mogelijk te maken. De onderbouwing hiervoor, is eveneens in deze paragraaf opgenomen.

Daarnaast hebben de gemeentes Lelystad en Dronten een beeldkwaliteitsplan (BKP) vastgesteld dat concrete richtlijnen geeft voor het ontwerp van het windpark (zie ook paragraaf 4.4). Deze documenten (het Regioplan en het BKP) hebben in grote mate de totstandkoming van de voorliggende inrichting van Windplan Blauw bepaald. De windturbineopstelling zoals die in dit inpassingsplan mogelijk wordt gemaakt, voldoet, op twee uitzonderingen na, dan ook aan de ontwerpprincipes uit het BKP. De twee uitzonderingen worden in deze paragraaf nader toegelicht. Ook wordt aangegeven waarom, ondanks dat wordt afgeweken van het BKP, voor deze twee situaties de gekozen turbineposities aanvaardbaar worden geacht.

Omdat de nieuwe windturbineopstelling voldoet aan de ontwerpprincipes uit het Regioplan en het BKP is deze landschappelijk aanvaardbaar. Door te kiezen voor nieuwe lijnopstellingen voor de windturbines binnen de plaatsingszones uit het Regioplan ontstaat over het gehele plangebied genomen een nieuwe heldere en duidelijkere landschappelijke structuur. De solitaire windturbines die momenteel de landschappelijke uitstraling van vooral het westelijke deel van het plangebied bepalen, worden op basis van dit inpassingsplan verwijderd. Op lokaal niveau, vooral in het oostelijke deel van het plangebied en in het IJsselmeer, ontstaat een nieuw landschapsbeeld omdat daar in de huidige situatie nog geen windturbines in bedrijf zijn. Deze lokaal optredende landschappelijke verandering wordt desondanks aanvaardbaar geacht vanwege het belang dat met het opwekken van duurzame energie in het plangebied samenhangt.

5.6.2 Onderzoek

Het aspect landschap is beoordeeld op basis van 3D visualisaties en de opstellingen zijn getoetst aan de eisen van het BKP. De visualisaties zijn opgenomen in Bijlage III: deelrapport III van het MER Windplan Blauw. Daarnaast is dit thema afgestemd met de omgeving door middel van werksessies met de klankbordgroep.

Invloed op landschapstype en -structuur

In het westelijke deel van het projectgebied heeft de sanering van bestaande turbines en de ontwikkeling van Windplan Blauw een positieve invloed op landschapstructuren doordat het nieuwe park deze structuren beter volgt. Voor het oostelijke deel van het projectgebied is er echter sprake van

een nieuwe ontginning van het landschap voor windenergie, wat betekent dat hier niet per definitie verbetering op het aspect landschap optreedt. De open polder is wat landschapstype betreft op zich geschikt voor de productie van windenergie.

Windturbines sluiten het beste aan bij een landschappelijke hoofdstructuur zoals de rand van de polder (de dijken) of de laanstructuren in het projectgebied. Het windplan voldoet daaraan deels door het plaatsen van turbines langs de IJsselmeerdijk. Over het algemeen benadrukken de lijnopstellingen binnen de plaatsingszones echter de tochten die van een lager landschappelijk niveau zijn. Over het geheel genomen sluiten de plaatsingszones dus niet aan op hetzelfde landschappelijke niveau en worden de tochten versterkt ten koste van de huidige laanstructuren. Dit is een negatief effect voor de inhoudelijke kwaliteit van het landschap. Het effect op de beleving is echter niet erg storend, omdat de nieuwe hoge windturbines een eigen landschapslaag gaan vormen, los van het bestaande landschap. Er is geen sprake van fysieke aantasting van de structuren.

Figuur 5.12 Visualisatie Klokbeektocht en Rivierduintoct

Invloed op ruimtelijk-visuele kenmerken

De windturbines langs de Elandtocht beïnvloeden de kenmerkende openheid van het gebied ten oosten van Swifterbant negatief. De zichtlijn vanaf de Ketelbrug naar het IJsselmeer wordt begrensd door de windturbines in het IJsselmeer. In de huidige situatie is het landelijk gebied 's nachts vrij donker, waardoor de benodigde verlichting op de masten opvalt. Het contrast tussen land en water wordt benadrukt door de opstellingen in het IJsselmeer. Over het geheel genomen heeft het Windplan ten opzichte van de bestaande situatie een negatief effect op de bestaande ruimtelijk-visuele kenmerken in het studiegebied. De zichtbaarheid van de turbines binnen en buiten het projectgebied neemt toe ten opzichte van de referentiesituatie, omdat de turbines groter zijn dan de bestaande turbines in het projectgebied. Daarnaast staan de nieuwe turbines over een veel groter gebied verspreid. De beleving van dit aspect wordt onder andere beïnvloed door de participatiemogelijkheden voor het plan, onderzoek wijst uit dat eigenaren hun eigen windturbine veel positiever beleven dan een niet-eigenaar.

Vanuit boerderijen en kernen is de zichtbaarheid van het windpark vaak beperkt. De zichtbaarheid van deelgebied Oost is groot, dit geldt zowel voor de dubbeldraaiperiode als voor de eindfase. Vanuit Urk zijn het deelgebied IJsselmeer en daarachter het deelgebied West zichtbaar.

Figuur 5.13 Visualisatie zicht op IJsselmeer vanuit Urk (de windturbines aan de linkerkzijde maken deel uit van het windpark NOP)

Tezamen met de huidige windturbines rondom en in de Noordoostpolder, en de toekomstige windturbines in de nabijgelegen projectgebieden uit het Regioplan (referentiesituatie), is het horizonbeslag bekeken vanuit het projectgebied groot. Dit kan zorgen voor een insluitingsgevoel binnen het projectgebied. De Vuursteenweg ligt tussen de lijnen langs de Rivierduintocht en de Klokbekertocht. Voor circa 12 woningen (overwegend van participanten) langs deze weg wordt de horizon voor meer dan een kwart ingenomen door windturbinerijen, ook al zijn ze deels door de erfsingels afgeschermd. In dit geval zijn in de referentiesituatie ook al lijnen aanwezig, maar de windturbines van Windplan Blauw zullen prominenter aanwezig zijn.

Hoewel er in het westelijke gebied na de dubbeldraaiperiode een kwaliteitsverbetering plaatsvindt, is de herkenbaarheid van de opstelling vanaf het maaiveld beperkt en zal hierbij visuele interferentie optreden vanaf meerdere zichtpunten in het hele projectgebied. In de dubbeldraaiperiode treedt door het combineren van de dubbeldraaiturbines en nieuwe turbines een grote verslechtering op ten opzichte van de referentiesituatie.

De samenhang in uitstraling, kleur en vormgeving van de turbines is geborgd. Alleen in deelgebied Oost zullen de turbines hoger zijn dan in de andere deelgebieden. Er is echter voldoende afstand tussen de deelgebieden om dit niet te laten opvallen. Doordat eenzelfde turbinetype of vergelijkbaar turbinetype wordt gekozen in de nieuwe lijnen, oogt dit rustiger dan in de referentiesituatie.

Door de nabijheid van meerdere lijnopstellingen is in het hele projectgebied de herkenbaarheid van de opstelling niet vanuit alle zichtpunten duidelijk en treedt er visuele interferentie op. Dit speelt in de gebruiksfase na de dubbeldraaiperiode. Er is eveneens sprake van beïnvloeding van kenmerkende openheid, een zichtlijn, een groot horizonbeslag, zichtbaarheid tot buiten het projectgebied en insluitingsgevoel binnen het projectgebied. De sanering van de huidige windturbines leidt tot een verbetering in de herkenbaarheid van de windturbineopstellingen in het westelijke projectgebied.

Afwijkingen ten opzichte van het Regioplan

Het ontwerp van het park in het inpassingsplan is op een aantal onderdelen afwijkend van het Regioplan. Inmiddels heeft Provinciale Staten een wijziging van de Vijfde Verordening voor de Leefomgeving vastgesteld, waarmee deze afwijkingen niet langer in strijd zijn met het provinciaal beleid

en regelgeving. In het inpassingsplan worden deze afwijkingen ten opzichte van het Regioplan nog wel onderbouwd. Deze afwijkingen zijn in onderstaand overzicht opgenomen en vervolgens onderbouwd, waarom deze afwijkingen passend zijn binnen het landschap in relatie tot overige aspecten:

- I. De noordelijke windturbines aan de Rivierduintoct en de Klokbekertoct vallen buiten de Regioplanzones.
- II. De maximale ashoogte van de windturbines bedraagt meer dan 120 m.

I. Noordelijke molens Rivierduintoct en Klokbekertoct

De noordelijke molens aan de Rivierduintoct en de Klokbekertoct liggen buiten de plaatsingszones zoals in het regioplan is aangegeven. Op basis van het regioplan is het in principe niet wenselijk dat molens buiten de plaatsingszones worden gerealiseerd. Echter met het amendement hebben de Provinciale Staten aangegeven dat indien blijkt uit veranderende wet- en regelgeving of economische haalbaarheid het nodig is, flexibel omgegaan dient te worden met de grenzen van de plaatsingszones.

Bedrijfseconomische noodzaak

De twee noordelijke windturbineposities buiten de plaatsingszones zijn nodig om voldoende energieopbrengst binnen het park te kunnen genereren. Mede door het feit dat op het IJsselmeer voldoende afstand dient te worden aangehouden vanaf de Maxima-centrale is hier één turbinepositie komen te vervallen. Vanuit bedrijfseconomisch oogpunt is het noodzakelijk om deze te compenseren met twee posities op het land.

Milieu en ecologie

Vanuit milieu en ecologie bestaan geen belemmeringen voor deze windturbines.

Landschap

De posities passen binnen de principes uit het beeldkwaliteitsplan. In het beeldkwaliteitsplan is het aan de overzijde van een weg plaatsen van een windturbine alleen toegestaan als de weg ter plaatse ondergeschikt is aan het landschap en er geen sprake is van een drukke weg. De Visvijverweg voldoet aan deze randvoorwaarden.

Conclusie

Hoewel de twee noordelijke windturbines van de Rivierduintoct en Klokbekertoct buiten de zone van het Regioplan zijn geplaatst om het verlies van een windturbine in het IJsselmeer te kunnen compenseren, wordt deze afwijking aanvaardbaar geacht. Landschappelijk voldoen de twee windturbines aan de uitgangspunten van het gemeentelijke Beeldkwaliteitsplan en qua milieueffecten zijn geen belemmeringen aanwezig.

II. Maximale ashoogte groter dan 120 m

Op basis van de Provinciale Verordening voor de fysieke leefomgeving van de provincie Flevoland zijn binnen de provincie geen windturbines met een hogere ashoogte dan 120 m toegestaan, tenzij uit economisch perspectief het noodzakelijk is om hogere turbines te realiseren.

Bedrijfseconomische noodzaak

Uit bedrijfseconomisch oogpunt is het noodzakelijk om voldoende opwekkend vermogen te hebben. Het windklimaat in het plangebied is aanmerkelijk gunstiger voor windturbines met een hogere ashoogte. Dat komt ook de business case ten goede. De business case zoals die door de initiatiefnemers is aangeleverd, is door een extern bureau getoetst op zijn validiteit. Uit deze toetsing blijkt dat de door de initiatiefnemers aangeleverde bedrijfseconomische onderbouwing voor windturbines met een ashoogte van 120 m of meer valide is.

Milieu en ecologie

Op basis van het MER blijkt dat de variant met windturbines met een ashoogte tot 120 m significant minder goed scoort op de verschillende aspecten. Dit komt met name omdat met een lagere windturbine meer turbineposities nodig zijn om tot dezelfde energieproductie te komen. Hogere molens voldoen ook aan de doelstelling van het opwekken van zo veel mogelijk duurzame energie, nu met hogere molens meer duurzame energie kan worden opgewekt.

Landschap

Uit het MER blijkt dat een windturbineopstelling met hogere windturbines een rustiger landschappelijk beeld tot gevolg heeft. Ook op dit punt voldoet de beoogde windturbineopstelling aan het gemeentelijke beeldkwaliteitsplan.

Conclusie

Overeenkomstig het bepaalde in het Regioplan en de provinciale verordening is voldoende onderbouwd waarom in dit inpassingsplan windturbines met ashoogte van meer dan 120 m mogelijk worden gemaakt.

Afwijkingen ten opzichte van het beeldkwaliteitsplan

- I. De buitendijkse lijnen lopen ter hoogte van de Ketelbrug verder door (oostelijk van de Kamperhoekweg).
- II. De beëindiging van de lijnen aan de Rendiertocht en Elandtocht is ter hoogte van de Dronterringweg niet gelijk.
- III. Verspringing van de opstelling aan de Rivierduintocht naar de andere zijde van de tocht.

I. Buitendijkse lijnen ter plaatse van de Ketelbrug

In het beeldkwaliteitsplan is opgenomen dat, om de herkenbaarheid op het water en het zicht vanaf de Ketelbrug te behouden, het onwenselijk is om ten oosten van de Kamperhoekweg windturbines in het water te plaatsen. De meest noordoostelijke windturbine in het IJsselmeer is ten oosten van de Kamperhoekweg gelegen. Dit is in strijd met de voorwaarden uit het BKP, echter is de turbine wel gelegen binnen de in het Regioplan aangegeven plaatsingszone.

Bedrijfseconomische noodzaak en energieopbrengst

De turbinepositie is noodzakelijk vanwege de afstand die aan de andere zijde van de lijn moet worden aangehouden ten opzichte van de Maxima-centrale. Hier dient een afstand te worden aangehouden van minimaal 500 m, hierdoor dient de op het water geplaatste lijn in oostelijke richting opgeschoven te worden, waardoor de meest oostelijke windturbine van de zuidelijke lijn ten oosten van de Kamperhoekweg is geplaatst. Windturbines moeten vanwege technische eisen op voldoende afstand van elkaar geplaatst worden om hinderlijke zogeffecten (interferentie) zoveel mogelijk te voorkomen. Dat is zowel van belang voor energieopbrengst, teveel interferentie gaat ten koste van de energieproductie per windturbine, als voor de business case. Hoe meer onderlinge interferentie, hoe meer onderhoudskosten de exploitatie van het windpark met zich meebrengt.

Milieu en ecologie

De positie voldoet daarnaast aan de eisen ten aanzien van de scheepvaart, de verwachting is dat de benodigde watervergunning voor deze turbine kan worden verleend. Ook zijn er vanuit de andere aspecten ten aanzien van milieu en ecologie geen belemmeringen voor deze windturbines.

Landschap

Het uitzicht over het IJsselmeer vanaf de Ketelbrug is gewaarborgd door de positie van de windturbine van de tweede lijn wel ten westen van de Kamperhoekweg te situeren.

Conclusie

Landschappelijk gezien blijft het zicht vanaf de Ketelbrug gewaarborgd, ook bij situering van een turbine ten oosten van de Kamperhoekweg. Vanuit milieu-aspecten bestaan geen belemmeringen. Ondanks dat in het BKP een windturbine op het IJsselmeer ten oosten van de Kamperhoekweg als onwenselijk gezien wordt, wordt deze turbine, gelet op de andere aspecten aanvaardbaar geacht.

II. Ongelijke beëindiging ter plaatse van Rendiertocht en Elandtocht

De twee lijnen ter plaatse van de Rendiertocht en de Elandtocht eindigen aan de kant van de Dronterringweg niet gelijk. Vanuit het BKP is het wenselijk dat lijnen gelijk beginnen en gelijk eindigen.

Bedrijfseconomische noodzaak en energieopbrengst

Gezien de bedrijfseconomische noodzaak om voldoende opwekkend vermogen te hebben, mede in het licht van de landelijke doelstelling om op deze locatie zoveel mogelijk duurzame energie op te wekken, is het wenselijk om zo min mogelijk posities te laten vervallen, indien op basis van milieuaspecten of op basis van techniek deze posities geen belemmeringen kennen.

Milieu en ecologie

Vanuit het aspect luchtvaart is hier een mastpositie langs de Elandtocht komen ter vervallen. Ter plaatse van de Elandtocht is het niet mogelijk om een windturbine met een gelijke hoogte als de rest van de lijn (tiphoogte 248 m) te plaatsen. In verband met de hoogtebeperkingen vanuit luchthaven Lelystad zou de tiphoogte van deze windturbine maximaal 150 meter mogen bedragen.

Landschap

Het is landschappelijk onwenselijk om binnen één lijn één windturbine met een afwijkende tiphoogte te plaatsen. Omdat het daarnaast wenselijk is dat naastgelegen lijnen parallel worden gerealiseerd, is er voor gekozen de meest zuidelijke turbine aan de Elandtocht te laten vervallen.

Conclusie

Ter plaatse van de Rendiertocht en Elandtocht is ervoor gekozen om de principes uit het BKP die zien op een parallelle lijn en een gelijke hoogte in dezelfde lijn hoger te waarderen dan het op dezelfde positie beëindigen van de lijn. Ondanks dat deze afwijking vanuit landschappelijk oogpunt onwenselijk is, wordt deze afwijking, gezien de belangen van de andere aspecten, aanvaardbaar geacht.

III. Verspringing van de opstelling aan de Rivierduintocht naar de andere zijde van de tocht.

De opstelling aan de Klokbeertocht heeft één turbine meer dan de Rivierduintocht. Dit komt doordat de lijn aan de Klokbeertocht langer is. Gevolg is dat de turbines in deelgebied west niet volledig op elkaar zijn uitgelijnd. Daarnaast ligt de knik die beide lijnen maken niet op hetzelfde punt. Door de verspringing van de zuidelijke turbines van de Rivierduintocht komt de knik in de lijn boven de Swiferringweg te liggen, terwijl de knik in de lijn aan de Klokbeertocht onder de Swiferringweg ligt.

Bedrijfseconomische noodzaak en energieopbrengst

Gezien de bedrijfseconomische noodzaak om voldoende opwekkend vermogen te hebben, mede in het licht van de landelijke doelstelling om op deze locatie zoveel mogelijk duurzame energie op te wekken, is het wenselijk om zo min mogelijk posities te laten vervallen, indien op basis van milieuaspecten of op basis van techniek deze posities geen belemmeringen kennen.

Milieu en ecologie

Wanneer alle turbines aan de oostzijde van de tocht worden geplaatst staan twee turbines in het Swifterbos. De turbines leiden aldaar tot meer vleermuisslachtoffers (voor mitigatie) en het kappen van bomen tijdens de aanleg. Aan de westzijde staan de turbines buiten het bos.

Landschap

Het is landschappelijk onwenselijk om binnen één lijn twee windturbines te laten verspringen en de zuidelijke twee niet. Omdat het daarnaast wenselijk is dat naastgelegen turbines worden gerealiseerd, is er voor gekozen de meest zuidelijke turbines ook te laten verschuiven naar de westzijde.

Conclusie

Ter plaatse van Rivierduintocht is ervoor gekozen om de principes uit het BKP die zien op een rechte/eenduidige lijnopstelling hoger te waarderen dan een opstelling langs één zijde van de tocht. Ondanks dat deze afwijking vanuit landschappelijk oogpunt onwenselijk is, wordt deze afwijking, gezien de belangen van de andere aspecten, aanvaardbaar geacht.

5.6.3 Conclusie en vertaling in het inpassingsplan

Conclusie

Windplan Blauw heeft zowel positieve als negatieve effecten op landschap. Met name in deelgebied West gaan de opstellingen van Windplan Blauw de landschapsstructuren beter volgen dan in de huidige situatie het geval is. In het oosten van het projectgebied tast de ontwikkeling van de lijnen aan de Elandtocht en Rendiertocht de openheid van het landschap aan. Zowel in als rondom het projectgebied is Windplan Blauw in het geheel beter zichtbaar. Samen met bestaande windturbines (dubbeldraaiperiode) en andere windparken (Noordoostpolder) kan dit zorgen voor een insluitingsgevoel. De ontwikkeling leidt dus zowel tot positieve als tot negatieve effecten op het landschap.

Het windpark is in lijn met het Regioplan en BKP vormgegeven. Daar waar wordt afgeweken van het BKP is dat in deze paragraaf onderbouwd. Ondanks het feit dat de afwijkingen van het BKP vanuit landschappelijk oogpunt als onwenselijk worden beschouwd, worden in de afweging van alle betrokken belangen deze afwijkingen van het BKP desondanks noodzakelijk en aanvaardbaar geacht.

Vertaling in de bestemmingsregeling

De planregeling bevat de juridisch-planologische vertaling van het voorkeursalternatief en bevat de regels waaraan de turbineposities, de ashoogte en de rotordiameter van de toekomstige windturbines moeten voldoen. Hiermee zijn de uitgangspunten uit het Regioplan en het BKP juridisch-planologisch vertaald en blijvend gewaarborgd. Dat wordt in hoofdstuk 6 nader toegelicht.

5.7 Bodem en water

5.7.1 Toetsingskader

Bodemkwaliteit

Op grond van de Wet bodembescherming dient de kwaliteit van de bodem te worden bewaakt en dienen verontreinigingen in de bodem te worden voorkomen. Wanneer grond wordt ontgraven of wordt aangevoerd van of naar het projectgebied is sprake van roering van de bodem en moet worden voldaan aan de vereisten uit het Besluit bodemkwaliteit. Op grond van het Besluit bodemkwaliteit worden eisen gesteld aan de kwaliteit van de af te voeren grond.

Water

Op grond van artikel 3.1.6 lid 1 onder b van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) dient inzicht te worden gegeven in de gevolgen voor de waterhuishouding die samenhangen met een ruimtelijke ontwikkeling die in een inpassingsplan mogelijk wordt gemaakt.

5.7.2 Onderzoek

Bodem

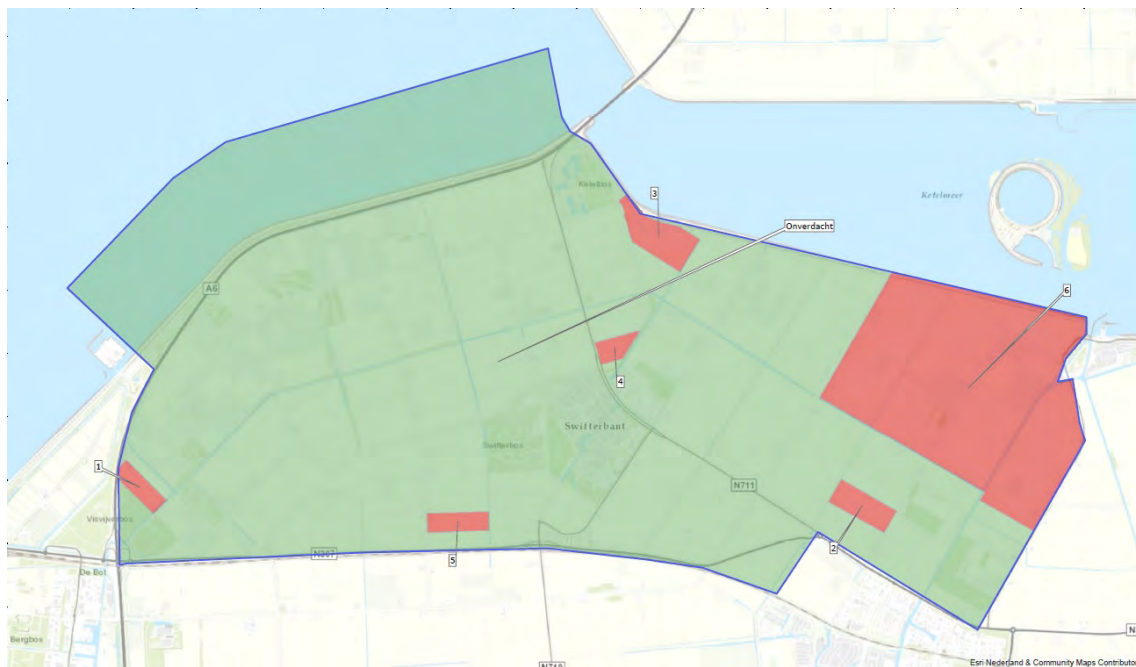
Voor de aanleg van het windpark worden bodemroerende werkzaamheden uitgevoerd. Op basis van het vooronderzoek dat in het kader van de ontwikkeling is uitgevoerd, zijn op de locaties waar grondroerende werkzaamheden worden verricht geen verdachte en/of verontreinigde locaties bekend. De ingrepen op land zullen geen effect hebben op de bodemkwaliteit.

De waterbodemkwaliteit in het IJsselmeer is van wisselende kwaliteit. Bij de plaatsing van de paal zal nagenoeg geen grondverzet optreden. Wel zal in de aanlegfase tijdelijk roering van het slib optreden waardoor de waterkwaliteit tijdelijk kan verslechteren. Doordat eventuele verontreinigingen zich direct zullen verspreiden in het IJsselmeer, zullen de effecten van tijdelijke duur zijn en alleen tijdens de aanlegfase optreden. Het aspect bodemkwaliteit vormt geen belemmering voor de ontwikkeling van Windplan Blauw.

Niet-gesprongen explosieven

Uit het historisch vooronderzoek blijkt dat de vijf noordelijke turbines van de Rendiertocht in een gebied staan dat verdacht is voor het aantreffen van munitie (zie figuur 5.15). Daarnaast staat de meest zuidelijke turbine aan de Rivierduintocht in een gebied dat verdacht is op wrakstukken. Gezien de geplande werkzaamheden gelden risico's voor het project uitsluitend voor de werkzaamheden waarbij de grond geroerd gaat worden.

Voor de zes turbines in verdacht gebied en de onderhoudswegen en kabels die in dit gebied worden aangelegd, geldt dat de kans op aanwezigheid van niet-gesprongen explosieven (NGE) zeer groot is. De explosieven die in de verdachte gebieden verwacht worden zijn relatief klein en hebben een relatief kleine uitwerking, maar wel zo groot dat de uitwerking van een dergelijk explosief kan leiden tot slachtoffers en schade wanneer geen veiligheidsmaatregelen worden genomen.

Figuur 5.15 Verdachte locaties niet-gesprongen explosieven (Bron: T&A Survey)

Waterhuishouding

Grond- en oppervlaktewater

Voor de aanleg van funderingen en kabels op land is naar verwachting bemaling nodig. Dit kan invloed hebben op de grondwaterkwaliteit en -kwantiteit. Het gebied wordt gekenmerkt door brak grondwater,

met daarboven een zoetwaterlens. Het oppompen en lozen van brak grondwater kan een negatief effect hebben op de kwaliteit van de zoetwaterlens en op de oppervlaktewaterkwaliteit. Het verslechteren van de kwaliteit of verdwijnen van de zoetwaterlens kan leiden tot gewasschade in de nabijheid van de bemaling. Het effect op de zoetwaterlens is van tijdelijke aard en zal zich in de volgende winter weer geheel herstellen. Het effect op de grondwater- en oppervlaktewaterkwaliteit is daarnaast goed te mitigeren, bijvoorbeeld door het toepassen van retourbemaling. In de gebruiksfase heeft het windpark geen effect op de grondwater- of oppervlaktewaterkwaliteit doordat bij de aanleg van de windturbines gebruik wordt gemaakt van niet uitloegende materialen.

Oppervlaktewater

Voor de instandhouding van een goede waterkwaliteit, grondgebruik en een veilige afwatering speelt het oppervlaktewater een cruciale rol. Het oppervlaktewatersysteem in het plangebied bestaat voornamelijk uit sloten, tochten en vaarten. De verschillende sloten, waaronder weg- en kavelsloten, worden gerekend tot het watersysteem. Tochten en vaarten behoren tot het zogenoemde hoofdwatersysteem.

Verschiedende windturbines zijn voorzien in de nabijheid van watergangen behorende tot het hoofdwatersysteem en kleine watergangen. De turbines zijn gelegen binnen de beschermingszones van de Keur van het waterschap. Voor het bouwen van deze turbines is het aanvragen van een watervergunning noodzakelijk. Hier zal bij realisatie rekening worden gehouden met de eisen die de waterbeheerder stelt aan werkzaamheden op en nabij watergangen. Bij toekennen van de bouwmogelijkheden ten behoeve van het windpark is rekening gehouden met de goede werking van het watersysteem. De vereiste watervergunning is gelijkmatig met de vaststelling van het inpassingsplan verleend. Daarmee is het inpassingsplan is op dit punt uitvoerbaar.

Hemelwaterafvoer

De aanleg van Windplan Blauw leidt tot een toename van het verhard oppervlak. Dit leidt tot een afname van het bodemoppervlak dat beschikbaar is voor waterberging, deze afname moet gecompenseerd worden om de bergingsruimte van het watersysteem te behouden. Het VKA leidt op land tot de volgende toename van het verhard oppervlak:

- 37 turbines met een funderingsoppervlak van 625 m². Toename verharding: 23.125 m²;
- toename verharding door onderhoudswegen: 81.500 m²;
- 37 kraanopstelplaatsen van 1.800 m² (verharding) per turbine, toename verharding: 66.600 m².

De totaal nieuw aan te leggen verharding voor realisatie van 37 turbines is daarmee 171.225 m². Uitgaande van een compensatiepercentage van 6% (worst-case) moet maximaal 10.274 m² aan wateroppervlak aangelegd worden, deze oppervlakte is vergelijkbaar met de oppervlakte van twee voetbalvelden. Uitgangspunt van het project is dat geen nieuwe sloten worden aangelegd langs wegen. De compensatieopgave wordt met het Waterschap Zuiderzeeland ingevuld en afgestemd. Hierbij wordt gezocht naar mogelijkheden tot verbreding van bestaande sloten en tochten in het projectgebied.

In het IJsselmeer worden 24 turbines gerealiseerd met een diameter van 10 m. Daarmee wordt per turbine circa een oppervlakte van 78,5 m² verhard. Dit leidt tot een toename van de verharding met 1.884 m² ten opzichte van de huidige fundering/verhardingen wanneer de funderingen van Irene Vorrink blijven staan. Het IJsselmeer heeft een totale oppervlakte van meer dan 2.000 km². Daarmee is de toename van de verharding door het project kleiner dan 1% van het totale oppervlakte van het IJsselmeer. Dit betekent dat voor het IJsselmeer geen opgave geldt voor watercompensatie.

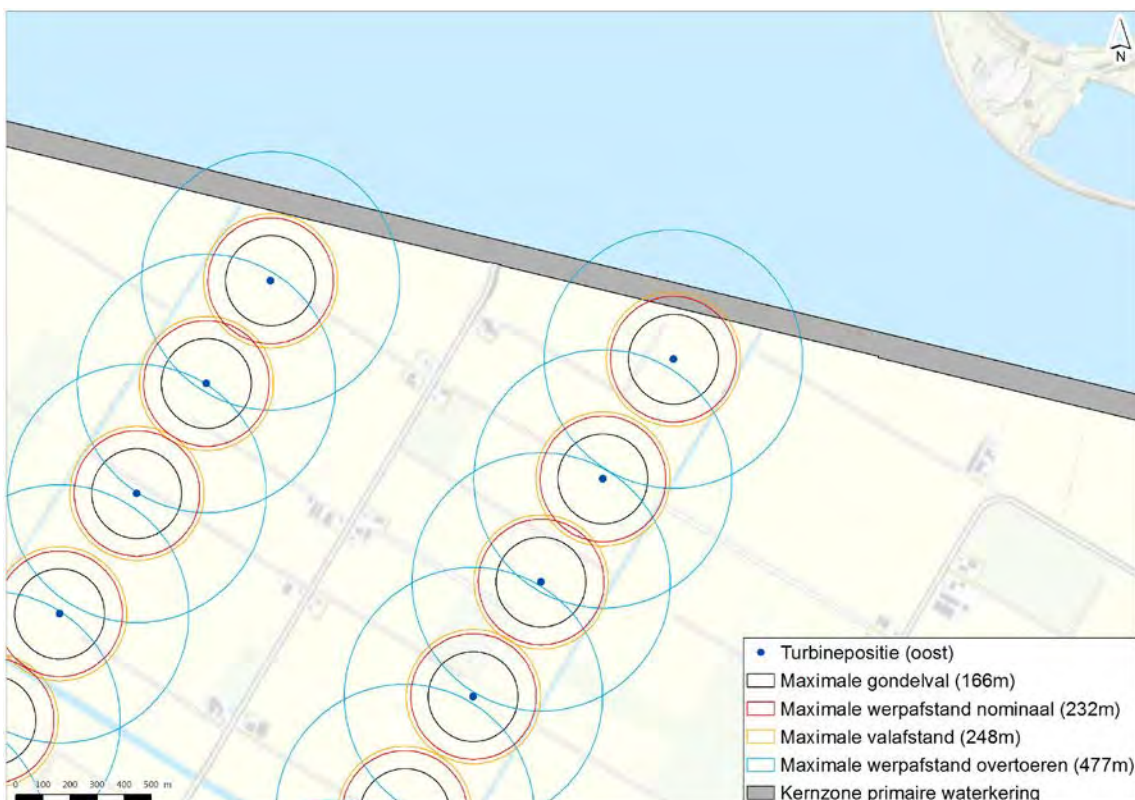
De compensatieopgave voor water vormt geen belemmering voor de ontwikkeling van Windplan Blauw.

Dijkveiligheid

In de gebruiksfase is de maximale werpafstand van een turbineblad maatgevend voor het bepalen van het hoogwaterveiligheidsrisico. In totaal liggen drie turbines binnen de maximale werpafstand tot de kernzone van de dijk. Het gaat om de meest oostelijke turbine van de lijn IJsselmeerdijk buitendijks binnen en om de meest noordelijke turbines van de Elandtocht en Rendiertocht. Een wiekinslag in de dijk heeft geen effect op de bezwijkkans van de primaire kering, maar zal hooguit de toplaag van de waterkering beschadigen (Kramer, 2017, Wind Turbines near Flood Defences). Daarnaast heeft de sanering van windpark Irene Vorrink, dat langs de IJsselmeerdijk ligt, een positief effect op waterkeringsveiligheid.

Ook heiwerkzaamheden kunnen effect hebben op de dijkveiligheid. Op water geldt dat op 60 meter van de turbine de trilling van een trilproces met de achtergrondtrilling van verkeer (zie hoofdstuk 6 van het MER). Wanneer de paal geheid wordt, genereert het heiproces op een afstand van 360 m de achtergrondtrilling van verkeer. Gezien de dichtstbijzijnde turbines op 500 meter van de IJsselmeerdijk staat is een negatief effect op waterkeringsveiligheid uitgesloten.

Op land is het trillingsniveau van heiwerkzaamheden op circa 100 meter gelijk aan het trillingsniveau van een vrachtwagen (COB commissie T202, 2017). Over en langs de IJsselmeerdijk en Ketelmeerdijk rijden vrachtwagens zonder schade aan te richten aan de waterkering, daarmee kan dit trillingsniveau als gevolg van Windplan Blauw als verwaarloosbaar worden beschouwd. Alle turbines op land staan op grotere afstand tot de primaire keringen dan 100 meter, daarmee is een effect op dijkveiligheid in de aanlegfase uit te sluiten.

Figuur 5.16 Dijkveiligheid

Langs de IJsselmeerdijk ligt het bestaande windpark Irene Vorrink. Doordat alleen de turbines en niet de funderingen worden verwijderd heeft het saneren geen effect op de stabiliteit van de IJsselmeerdijk. Daarnaast levert de sanering van het park een positieve bijdrage op de dijkveiligheid, omdat 28 windturbines binnen de maximale werpafstand van de kernzone worden gesaneerd.

Afstemming met de waterbeheerder

In het kader van het overleg als bedoeld in artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) is dit inpassingsplan aan de waterbeheerder van het plangebied (het Waterschap Zuiderzeeland en Rijkswaterstaat) ter advisering voorgelegd. De reacties van deze waterbeheerders zijn verwerkt in (het ontwerp van) het inpassingsplan.

5.7.3 Conclusie en vertaling in het inpassingsplan

Conclusie

De voorgenomen windturbineopstelling heeft geen invloed op de bodemkwaliteit ter plaatse. Voor wat betreft het thema water vindt in het kader van het overleg als bedoeld in artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) overleg plaats met het Waterschap Zuiderzeeland en Rijkswaterstaat. De resultaten van dit overleg zijn in dit inpassingsplan opgenomen en verwerkt. De voor de windturbines benodigde watervergunningen zijn tegelijkertijd met dit inpassingsplan gepubliceerd. In de verleende omgevingsvergunningen is tot slot voorgeschreven op welke wijze omgegaan dient te worden met de eventuele aanwezigheid van niet-gesprongen explosieven (NGE). De uitvoerbaarheid van het windplan is hiermee geborgd.

Vertaling in de bestemmingsregeling

Het aspect bodem behoeft geen specifieke vertaling in dit inpassingsplan. Om te waarborgen dat het verhard oppervlak als gevolg van de kraanopstelplaats bij elke windturbinelocatie 'op land' met niet meer toeneemt dan in het MER is onderzocht en waarover afspraken worden gemaakt met het waterschap, is dit oppervlak in de planregels vastgelegd. In hoofdstuk 6 wordt dat nader toegelicht.

5.8 Externe veiligheid

5.8.1 Toetsingskader

Windturbines zijn geen risicovolle inrichtingen als bedoeld in het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi). Omdat wel sprake is van externe veiligheidsrisico's moet aandacht worden besteed aan ongevalsscenario's waarbij (een deel van) de rotor afbreekt, de gondel van de windturbine loskomt of de windturbine omvalt.

Twee begrippen staan in dit beleidsveld externe veiligheid centraal: het plaatsgebonden risico (PR) en het groepsrisico (GR).

Plaatsgebonden risico (PR)

Het PR is omschreven als de kans dat een persoon die gedurende een heel jaar onafgebroken en onbeschermd op een bepaalde plaats verblijft, ten gevolge van een ongewoon voorval met een windturbine komt te overlijden. Voor het PR geldt de risicocontour van de kans één op een miljoen per jaar (10^{-6} per jaar) als grenswaarde voor kwetsbare objecten. Voor kwetsbare objecten kan van deze norm niet worden afgeweken. Voor een beperkt kwetsbaar object werkt deze norm slechts als een richtwaarde waarvan, na een uitgebreide motivering, eventueel wel kan worden afgeweken. Voor beperkt kwetsbare objecten geldt de kans van één op de honderdduizend per jaar (10^{-5} per jaar) als grenswaarde.

Groepsrisico (GR)

Het GR is de cumulatieve kans, grafisch weergegeven in een curve (zogenoeten fN-curve), dat een groep personen van 10, 100 en 1.000 personen tegelijk komt te overlijden als gevolg van een ongewoon voorval met een windturbine. Het GR is niet wettelijk genormeerd. Uit de toelichting op het Activiteitenbesluit valt af te leiden dat bij ruimtelijke plannen rekening moet worden gehouden met een oriënterende waarde waarboven een afweging gemaakt moet worden over de aanvaardbaarheid van de

risico's (Stcr. 31 augustus 2009, nr. 12 902, p. 7). De oriënterende waarde is gelijk aan de factor 1 en wordt grafisch in de fN-curve weergegeven door de rechte lijn die de punten N=10 personen bij $f=10^{-5}$, N=100 personen bij $f=10^{-6}$ en N=1.000 personen bij $f=10^{-8}$ kruist. Het GR wordt enkel bepaald voor het invloedsgebied van een risicobron. Het invloedsgebied is het gebied waarin personen worden meegeteld voor de berekening van het GR. Veelal wordt hiervoor het gebied gebruikt dat is gelegen binnen de 10^{-8} -contour van het PR. Dit komt overeen met het gebied dat wordt getroffen door een ongeval met een kans van één op honderd miljoen per jaar.

Activiteitenbesluit en het Handboek Risicozonering Windturbines

Voor het beoordelen van dit soort ongevalsscenario's zijn normen voor het PR opgenomen in het Activiteitenbesluit (artikel 3.15a). Het PR voor een windturbine wordt in de praktijk bepaald aan de hand van de risicomodellering uit het Handboek Risicozonering Windturbines.

Er geldt geen verplichting om het GR inzichtelijk te maken op grond van het Activiteitenbesluit. Hiervoor is gekozen omdat het Activiteitenbesluit de plaatsing van een windturbine niet normeert. Het inzichtelijk maken van het GR - en, indien nodig, het verantwoorden van een eventuele toename daarvan - dient dan ook geheel in het spoor van ruimtelijke ordening plaats te vinden.

In het handboek wordt qua normstelling voor het GR voor windturbines aangesloten op de normstelling uit het Bevi voor risicovolle inrichtingen. In de praktijk blijkt overigens dat windturbines zelden of nooit tot een GR leiden. Dit heeft er mee te maken dat voor windturbines geen ongevalsscenario's denkbaar zijn waarbij 10 of meer personen tegelijkertijd, ten gevolge van een calamiteit met de windturbine, om het leven kunnen komen.

Windturbines nabij (rijks)wegen en vaarwegen

Windturbines geplaatst op of nabij eigendommen van Rijkswaterstaat vallen onder de Beleidsregel voor het plaatsen van windturbines op, in of over rijkswaterstaatswerken van Rijkswaterstaat (hierna Beleidsregel). Hierin zijn zowel voor autowegen als voor vaarwegen afstandseisen opgenomen.

Autowegen

Rijkswaterstaat hanteert in artikel 3 lid 1 van de Beleidsregel een afstandseis:

- a. voor turbines met een rotordiameter van 60 meter of kleiner: ten minste 30 meter uit de rand van de verharding;
- b. voor turbines met een rotordiameter groter dan 60 meter: ten minste een halve rotordiameter.
- c. Rijkswaterstaat beheert de rijkswegen in het plangebied. Zodoende is voor alle wegen de afstandseis uit de Beleidsregel van toepassing.

Vaarwegen

Voor de beoordeling van de risico's van windturbines ten opzichte van waterwegen sluit het Handboek aan bij de Beleidsregel. In de Beleidsregel wordt een afstand van 50 meter tussen de beoogde windturbines en een vaarweg gehanteerd als toetsingscriterium. Indien niet aan deze afstand wordt voldaan is plaatsing slechts mogelijk indien uit aanvullend onderzoek blijkt dat geen hinder voor wal- en scheepsradar plaatsvindt en geen visuele hinder optreedt. Dit aspect wordt in paragraaf 5.9 verder toegelicht.

Daarnaast is in de Richtlijn Vaarwegen van Rijkswaterstaat opgenomen dat windturbines niet in de onmiddellijke nabijheid van overnachtingsplaatsen en wachtplaatsen voor schepen mogen staan. Hierin is echter niet aangegeven wat onder de onmiddellijke nabijheid wordt verstaan. Deze zinsnede wordt genoemd direct na het noemen van de Beleidsregel die aangeeft dat windturbines 50 meter uit de rand van de vaarweg moeten staan. De term 'onmiddellijke nabijheid' is daarom zo uitgelegd dat minimaal 50 meter moet worden aangehouden tussen enerzijds overnachtingsplaatsen en wachtplaatsen voor schepen en windturbines anderzijds.

Ongeacht de afstanden zoals vastgesteld in de Beleidsregel, dient het Individuele Passanten Risico (IPR) en het Maatschappelijk Risico (MR) berekend te worden voor (vaar)wegen ten gevolge van de plaatsing van windturbines binnen de werpafstand bij nominaal toerental ten opzichte van de rand van de verharding (wegen) of de vaarroute (waterwegen).

Individuele Passanten Risico (IPR)

Het IPR sluit aan bij de beleving van de passant, namelijk de overlijdenskans per passant per jaar. Hierbij wordt de passant gevolgd gedurende zijn bezigheden in de nabijheid van het windturbinepark. Het maatschappelijk risico is een maat voor het verwachte aantal doden per jaar en is een risicomaat voor de maatschappelijke beleving. Voor het IPR wordt een passant beschouwd die jaarlijks het meest in de nabijheid van de windturbine(s) verkeert. Als maximaal toelaatbare waarde hanteert Rijkswaterstaat een IPR van 10^{-6} per jaar.

Maatschappelijk Risico (MR)

Voor het MR moet het totaal aantal personen worden bepaald dat jaarlijks door een windturbine(onderdeel) getroffen kan worden. Voor het MR geldt dat niet meer dan $2 \cdot 10^{-3}$ passanten per jaar mogen overlijden als gevolg van een ongeval met een windturbine.

Vervoer van gevaarlijke stoffen

Wanneer over de nabij gelegen vaar-, rail-, of autoweg transport van gevaarlijke stoffen kan plaatsvinden (omdat de transportroute is opgenomen in de Regeling Basisnet) dient tevens een kwalitatieve risicobeoordeling te worden gemaakt of de nieuwe windturbine tot een onaanvaardbare toename van risico's leidt. Dat is het geval voor de Rijksweg A6, de vaarroute over het IJsselmeer en de spoorlijn door het plangebied.

Volgens het Handboek is een additioneel risico voor transport van gevaarlijke stoffen ten gevolge van de windturbines van maximaal 10% toelaatbaar. Als algemeen uitgangspunt geldt dat indien de faalfrequentie voor het transport met minder dan 10% toeneemt, gesteld kan worden dat plaatsing van de windturbine(s) is toegestaan.

Gasunie

Naast hetgeen in het Bevi staat, adviseert de Gasunie een afstand tussen windturbines en ondergrondse aardgasleidingen aan te houden van $1/3$ rotordiameter + ashoogte. In het inpassingsplan is met deze afstand rekening gehouden. Op basis daarvan is het ontwerp in het inpassingsplan geaccordeerd door de Gasunie.

Hoogspanningsnetwerk

TenneT geeft advies aan het bevoegd gezag over de plaatsing van windturbines nabij hoogspanningsverbindingen. In het Handboek risicozonering windturbines 2014 (v3.1) wordt aangegeven dat bij plaatsing van windturbines buiten een afstand van de maximale werpafstand bij nominaal toerental of tiphoogte (grootste telt) de situatie door TenneT aanvaardbaar wordt geacht. Wanneer niet wordt voldaan aan de toetsafstand vraagt TenneT om met hen in overleg te treden. TenneT kijkt op basis van het concrete geval welk risico voor de betreffende hoogspanningsverbinding op dat moment kan worden aanvaard.

5.8.2 Onderzoek

Voor externe veiligheid is de invloed van het windpark op de volgende objecten onderzocht:

- bebouwing;
- infrastructuur (waarover geen transport van gevaarlijke stoffen plaatsvindt);
- transport van gevaarlijke stoffen;
- buisleidingen;
- hoogspanningsleidingen en -masten;
- industrie (opslag van gevaarlijke stoffen).

De resultaten van dit onderzoek zijn hieronder toegelicht.

Bebouwing

Binnen de contour van het PR met kans 10^{-6} per jaar van de windturbines zijn geen (beperkt) kwetsbare objecten aanwezig. Daarmee voldoet het windpark aan de veiligheidsnormen.

Personenvervoer Rijksweg A6

In de turbineopstelling van het VKA bevindt een windturbine zich in het invloedsgebied van de Rijksweg A6. De berekening van het individueel passantenrisico (IPR) is beoordeeld op basis van een passant die 365 dagen per jaar de betreffende route tweemaal per dag passeert: op de heenweg en op de terugweg. De toetswaarde van het IPR is $PR 10^{-6}$. Uit de berekening die in het MER voor deze turbine is verricht, blijkt dat het IPR ruim kleiner is dan $PR 10^{-6}$. Daarmee is het risico aanvaardbaar.

Het maatschappelijk risico (MR) is het IPR van een passant die één keer per jaar de route aflegt, vermenigvuldigt met het aantal passages (intensiteit) per jaar. Het gemiddelde aantal voertuigen dat in 2016 over de A6 reed was circa 38.000 per dag. Het MR is daarmee gelijk aan $2.3 * 10^{-7}$. De toetswaarde voor het MR is $2 * 10^{-3}$, deze toetswaarde wordt niet overschreden. Deze turbinepositie voldoet daarmee ook aan de norm voor het MR.

Transport van gevaarlijke stoffen Rijksweg A6

De toename van de faalkans van het transport van gevaarlijke stoffen door de ontwikkeling van het windpark is maximaal 0,02% en daarmee verwaarloosbaar. Het risico blijft ruimschoots onder de normwaarde.

Gewoon vervoer en transport Overige wegen

Voor vervoer en transport over overige wegen blijft het IPR voor weggebruikers ruim onder de norm. Ook voor het MR is geen sprake van een normoverschrijding.

Gewoon vervoer en transport Vaarweg Molenrak

De ontwikkeling van Windplan Blauw leidt niet tot een normoverschrijding voor het IPR of MR voor vervoer en transport op de vaarweg Molenrak.

Gevaarlijk transport Vaarweg Molenrak

De ontwikkeling van Windplan Blauw leidt tot een toename van de faalkans van transport van gevaarlijke stoffen over vaarweg Molenrak. Het veiligheidsrisico blijft echter ruim onder de norm.

Spoorwegen

De dichtstbijzijnde spoorweg is een deel van het traject Weesp-Hatterem (Hanzespoorlijn). Deze verbinding loopt ten zuiden van het projectgebied. Deze spoorlijn ligt buiten de invloedsfeer van Windplan Blauw. In het kader van de evaluatie over het Basisnet wordt momenteel onderzoek gedaan naar alternatieve routes voor het transport van gevaarlijke stoffen. De aanleiding hiervoor is bijvoorbeeld de omstandigheid dat bij de start van het Basisnet te rigide is ingezet op maximale afwikkeling van vervoersstromen via de Betuweroute, door de risicoplafonds op bepaalde trajecten

extra laag te zetten. Dat is een beleidsmatige ingreep geweest die niet noodzakelijkerwijs volgt uit de lokale veiligheidssituatie en ruimtelijke ontwikkelingsagenda. De actualiteit heeft aangetoond dat het Basisnet hierdoor onvoldoende om kan gaan met externe factoren zoals de werkzaamheden aan het derde spoor, ontwikkelingen op zowel de energiemarkt als de markt voor het goederenvervoer. Het systeem zat bij aanvang als het ware in een 'te krap jasje'. Hierover heeft de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu op 15 juni 2017 aan de Tweede Kamer per brief (kenmerk IENM/BSK-2017/143101) mededeling gedaan bij het aanbieden van het verslag Basisnet 2016.

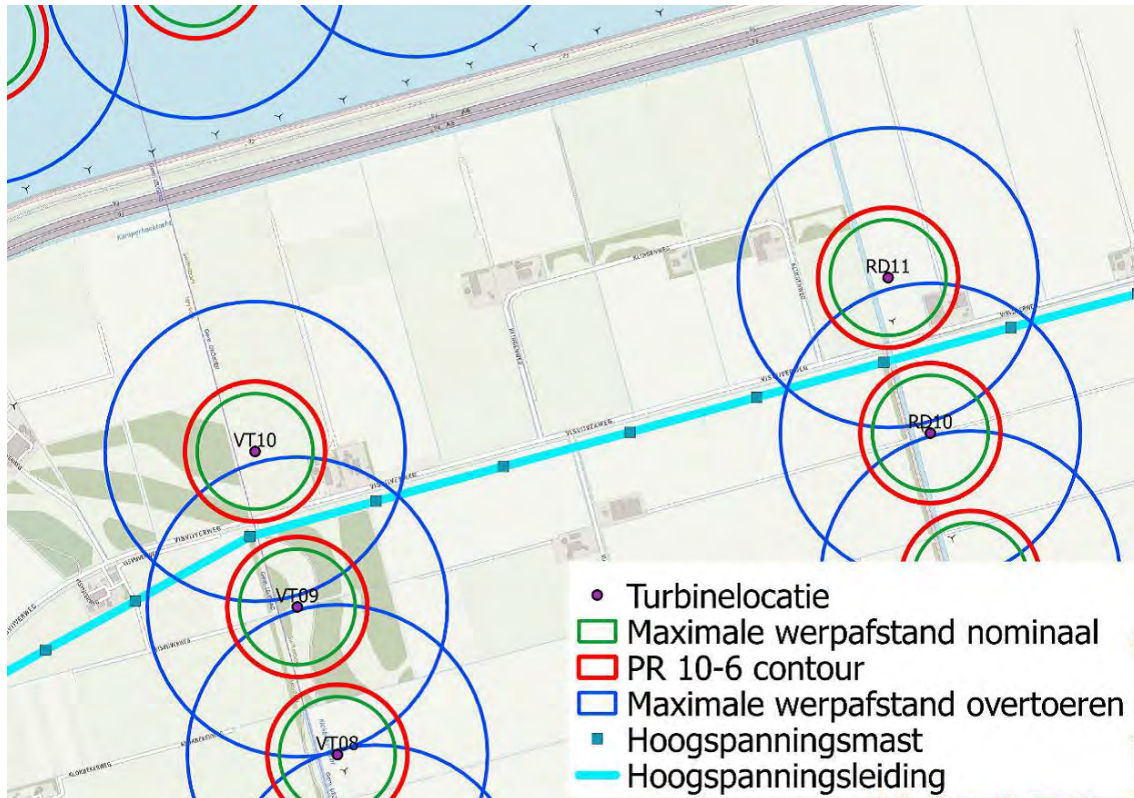
Wordt de spoorlijn Weesp-Hatterem in dat kader alsnog aangewezen als route voor het transport van gevaarlijke stoffen dan zal daarover eerst een routeringsbesluit genomen moeten worden. In dat kader dient dan afgewogen te worden of, en zo ja in welke mate, het verhoogd risico-effect van de aanwezigheid van de nieuwe windturbines in de risicoafweging een rol moet spelen.

Buisleidingen

Er zijn vijf ondergrondse buisleidingen binnen het invloedsgebied van de windturbines. In een van de gevallen is de toename van de faalfrequentie meer dan 10%, namelijk 13%, maar de bijbehorende trefkans is kleiner dan 10^{-7} , namelijk 7.2×10^{-8} . De hoogste trefkans betreft een ander geval en is ook minder dan 10^{-6} , namelijk 1.5×10^{-7} , met een bijbehorende toename van de faalfrequentie van iets meer dan 1% ten opzichte van de referentiesituatie. Daarmee wordt voldaan aan de veiligheidsnorm.

Hoogspanningslijnen en –masten

In het projectgebied bevinden zich enkele bovengrondse hoogspanningslijnen en masten, zie figuur 5.9. De minimale door netbeheerder TenneT toegelaten afstand tussen de hoogspanningslijn en de windturbine is de hoogste waarde van de maximale werpafstand bij nominaal toerental of de tiphoogte van de windturbine. Dit betekent dat de turbines zo geplaatst moeten worden dat de hoogspanningsmasten en –leidingen buiten de PR 10^{-6} contouren van de turbines liggen. Dit is het geval, zoals te zien in afbeelding 5.17. Daarmee vormt deze hoogspanningsverbinding geen belemmering van de ontwikkeling van het windpark.

Figuur 5.17 Hoogspanningsverbinding en externe veiligheid van windturbines

Industrie (propaantank)

Deze categorie beperkt zich tot één propaantank van 8.000 liter binnen het invloedsgebied van één te saneren windturbine. De hoogst berekende trefkans is $1,5 \times 10^{-8}$ per jaar. Dit is minder dan de veiligheidsnorm, waarbij bovendien de veiligheidssituatie na de sanering van de windturbine voorts verbeterd. Dit aspect is daarmee geen belemmering voor de ontwikkeling van het windpark.

5.8.3 Conclusie en vertaling in het inpassingsplan

Conclusie

Het voornemen voldoet aan de veiligheidsnormen voor bebouwing, infrastructuur, industrie en buisleidingen.

Vertaling in de bestemmingsregeling

Om ook in de toekomstige situatie te kunnen voldoen aan de risiconormen worden de gronden waarboven de rotor overdraait voorzien van de aanduiding 'overige zone - overdraai'. Deze zone is gelijk aan de rotordiameter en voldoet daarmee aan de contour voor het PR met kans 10^{-5} per jaar. Om te waarborgen dat binnen deze contour geen nieuwe (beperkt) kwetsbare objecten als bedoeld in het Bevi kunnen worden opgericht, is dat in de planregeling opgenomen. De wijze waarop dit is vormgegeven, is opgenomen in hoofdstuk 6.

5.9 Nautische veiligheid

5.9.1 Toetsingskader

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

Titel 2.1 van het Barro bevat de criteria waaraan een ruimtelijk plan wordt getoetst wanneer nieuwe bouwmogelijkheden worden geboden in een ruimtelijk plan nabij een vaarweg in beheer bij het Rijk. Hoewel titel 2.1 van het Barro niet rechtstreeks van toepassing is op dit inpassingsplan, zijn de in artikel 2.1.3 van het Barro genoemde criteria gehanteerd bij het beoordelen of de bouw van de windturbines in de nabijheid van de vaarweg aanvaardbaar zijn. Op grond van die bepaling geldt dat bij vaarwegen in het beheer van het Rijk belemmeringen worden voorkomen voor:

- de doorvaart van de scheepvaart in de breedte, hoogte en diepte;
- de zichtlijnen van de bemanning en de op het schip aanwezige navigatieapparatuur voor de scheepvaart;
- het contact van de scheepvaart met bedienings- en begeleidingsobjecten;
- de toegankelijkheid van de rijksvaarweg voor hulpdiensten, en
- het uitvoeren van beheer en onderhoud van de rijksvaarweg.

5.9.2 Onderzoek

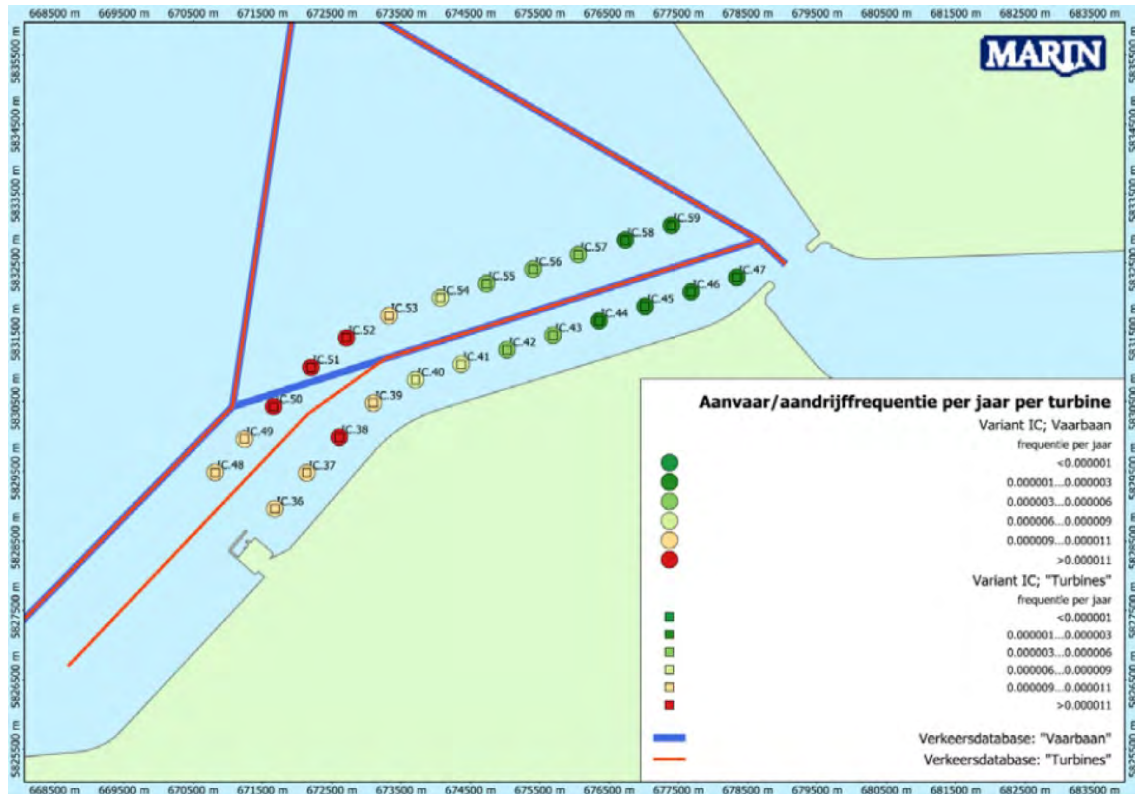
In het plangebied in het IJsselmeer bevindt zich een hoofdvaarweg. Het uitgangspunt is dat de vaarweg bevaarbaar dient te blijven na realisatie van het windplan. Door de toevoeging van windturbines leidt de ontwikkeling tot een hoger risico op aanvaring of aandrijving. Het risico is echter aanvaardbaar.

Beroepsvaart

Na realisatie van het windplan zijn twee vaarwegen mogelijk:

1. Schepen volgen de bestaande vaarweg en verlaten of varen het park binnen in het noordwesten (Blauwe lijn in figuur 5.18).
2. Schepen blijven tussen de twee rijen turbines en verlaten of varen het park binnen in het zuidwesten (Rode lijn in figuur 5.18).

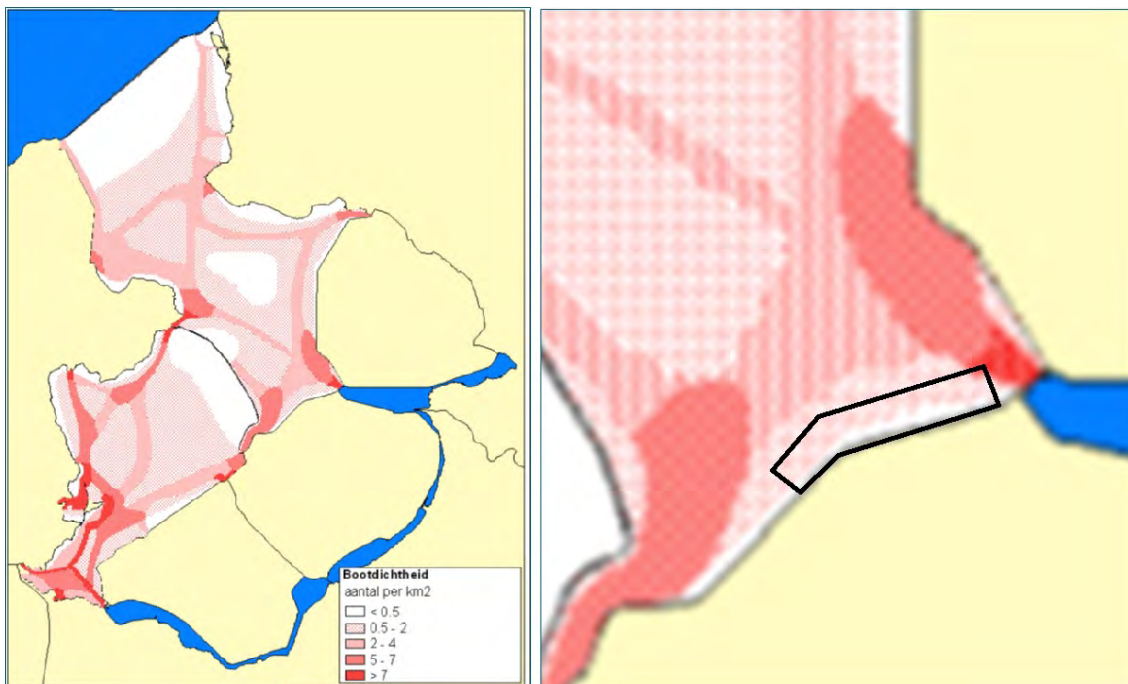
In het MER is onderzoek gedaan naar de aanvarings- of aandrijvingskans van de beroepsvaart tegen een windturbine. Hieruit blijkt dat de totale kans op een aanvaring of aandrijving eens in de 6050 jaar is. De kans is voor beide vaarwegen gelijk.

Figuur 5.18 Vaarweg voor beroepsvaart

Recreatievaart

De recreatievaart vaart minder volgens vaste vaarwegen. In figuur 5.19 is de gemiddelde scheepvaart intensiteit op een zomerse dag weergegeven op het IJsselmeer en het Markermeer. Uit de afbeelding blijkt een relatief hoge intensiteit vanaf de Ketelbrug richting het noorden, en vanaf de Houtribsluizen richting het noorden, en een lagere intensiteit in het projectgebied. Door de afstand tussen de turbines (800 - 1000 m) in verhouding tot de grootte van recreatieschepen is de kans op een aanvaring of aandrijving erg klein. Doordat recreatieschepen relatief klein en goed manoeuvreerbaar zijn, kunnen zij voldoende uitwijken/corrigeren om een aanvaring te voorkomen. Bij slecht weer is de kans op een navigatiefout met als gevolg een aandrijving of aanvaring groter. Recreatieschepen varen echter vooral tijdens relatief goede weercondities. Het risico op aanvaring of aandrijving is verder te mitigeren door het aanbrengen van duidelijke markering op palen die ook met mist/regen duidelijk zichtbaar zijn.

Figuur 5.19 Rereatievaart op zomerse dag

Scheepvaartcommunicatie- en navigatie

Windturbines reflecteren radarsignalen goed en zijn daarom goed zichtbaar op radarbeelden. Daarnaast kan de aanwezigheid van windturbines op verschillende manieren invloed hebben op scheepsradars.

Hierin zijn de volgende effecten relevant:

- beeldverbreding;
- schaduwwerking;
- ongewenste echo's.

Deze aspecten worden hieronder toegelicht.

Beeldverbreding

Een goedgekeurde radar kan een 'kijkbreedte' hebben van 3°. Dat betekent dat een voorwerp breder lijkt dan deze in werkelijkheid is. Op een afstand van 1200 m komt dit overeen met een verbreding van 31,4 m aan beide zijden. Op een afstand van 600 m is de verbreding gereduceerd tot 16,7 m aan beide zijden. Afhankelijk van de stand van de bladen, kan ook een blad in principe een sterke reflectie geven, de zgn. 'blade-flash'. Dit is slechts kortdurend en heeft geen effect, ook voor schepen die niet de vaarweg volgen. Het effect van beeldverbreding leidt daarbij niet tot een negatief effect, maar mogelijk wel tot een positief effect. Omdat de windturbines groter lijken dan ze in werkelijkheid zijn, zal de schipper immers een koers varen met iets meer afstand tot de windturbines.

Schaduwwerking

Schepen die zich achter windturbines bevinden kunnen niet of verminderd worden waargenomen door de scheepsradar. Kleine schepen kunnen zelfs geheel wegvallen uit het beeld. Als beide schepen zich voortbewegen, zal het wegvallen van dit beeld slechts van korte duur zijn. Het schip komt dan vanzelf weer in beeld. Hier is de afstand tot de windturbine van belang. Een grotere afstand tot de windturbine geeft een beter beeld en ook meer tijd om in te grijpen.

Ongewenste echo's

Hierbij worden drie relevante echo's onderscheiden:

Valse echo's

Dit zijn echo's tegen onderdelen van het schip. Dit is niet anders dan bij een ander object en is bekend bij de schipper.

Sidelobe effecten

Een radarantenne zendt en ontvangt uiteraard in de richting waar deze op is gericht, maar in (veel) mindere mate ook in andere richtingen. Door de sterke reflectie van een windturbine kan dit leiden tot een signaal, op dezelfde afstand, maar in een andere richting dan de turbine. Als dit optreedt, leidt dit tot meerdere beelden aan weerszijde van de turbine, tot zelfs een hele cirkel. Dit is een bekend fenomeen bij schippers, en wordt opgelost door de radargain (tijdelijk) wat lager in te stellen.

Spookdoelen

Dit wordt veroorzaakt door een reflectie op twee voorwerpen met een sterke reflectie, bijvoorbeeld een groot schip en een windturbine. Het gevolg is dat het beeld ontstaat dat achter één van beide objecten zich nog een object bevindt. Ook dit is een bekend fenomeen. Bovendien bevindt dit spookdoel zich achter één van de echte objecten, waardoor de schipper niet voor dit doel gaat uitwijken. Samengevat hebben de ongewenste echo's geen effect op het gedrag van de schipper, en dus ook niet op de nautische veiligheid.

Praktijkervaring

In een rapport van Radio Holland (2012) worden de resultaten van een aantal radarexperimenten bij de windparken Prinses Amalia en Windpark Egmond aan Zee op de Noordzee gerapporteerd. Als algemene conclusie wordt hier gesteld: 'Het omgaan met deze effecten zal in de praktijk geen problemen opleveren voor gekwalificeerd brugpersoneel omdat dit tot hun basiscompetenties behoort.' De windturbines zijn in de praktijk zichtbaar op navigatieapparatuur (radar). Dit blijkt onder meer uit de praktijk met de bestaande windturbines in het IJsselmeer (nabij Lelystad en nabij Medemblik). Daarnaast zullen de windturbines op nautische kaarten worden opgenomen.

De zichtbaarheid van turbines wordt gewaarborgd door markeringen (zie verlichtingsplan in bijlage I van deelrapport V van het MER) en zijn zichtbaar op de radar. Communicatiemiddelen zoals radar, marifoon en overige ten behoeve van een veilig gebruik van het vaarwater zullen door het aanbrengen en in gebruik hebben van hoogspanningskabels, windturbines en hiermee samenhangende onderdelen van het windpark niet verstoord worden. Ook de door de scheepvaart regulier gebruikte navigatieapparatuur waaronder: AIS, stuurautomaten en kompassen zullen door het windpark niet verstoord worden. Voor onder communicatie en navigatieapparatuur van schepen (zoals VHS, GPS en dergelijke) zijn geen effecten te verwachten.

De initiatiefnemers hebben een aanvraag voor een watervergunning ingediend bij Rijkswaterstaat, als beheerder van deze vaarweg, voor het kunnen bouwen van de windturbineopstelling zoals die in het inpassingsplan mogelijk wordt gemaakt. Het aspect nautische veiligheid, zoals in deze paragraaf is toegelicht, wordt in dat kader verder beoordeeld. Eventuele aanvullende maatregelen ter verbetering van de nautische veiligheid kunnen te zijner tijd aan de watervergunning worden verbonden.

Rijkswaterstaat heeft voor deze windturbineopstelling de gevraagde watervergunning verleend. De watervergunning wordt gelijktijdig met het inpassingsplan gepubliceerd. Daarmee is zeker gesteld dat het aspect nautische veiligheid de uitvoering van dit inpassingsplan niet in de weg staat.

Gevolgen rustgebied op nautische veiligheid

Vanuit de Passende Beoordeling volgt een mitigerende maatregel tegen de verstoring van de fuut. Voor deze vogelsoort wordt een rustgebied in de vorm van een strook langs de kustlijn gerealiseerd, met een breedte van 200 m. In dit rustgebied is geen vaarverkeer toegestaan. Omdat vaarverkeer zorgt voor verstoring van deze vogelsoort moet ook rekening worden gehouden met de verstoringafstand van

scheepen. Daarom is aanvullend een bufferzone van 100 m vrijgehouden van scheepvaart. Dit betekent dat tussen de dijk en de eerste rij windturbines een bevaarbare strook overblijft van 200 m.

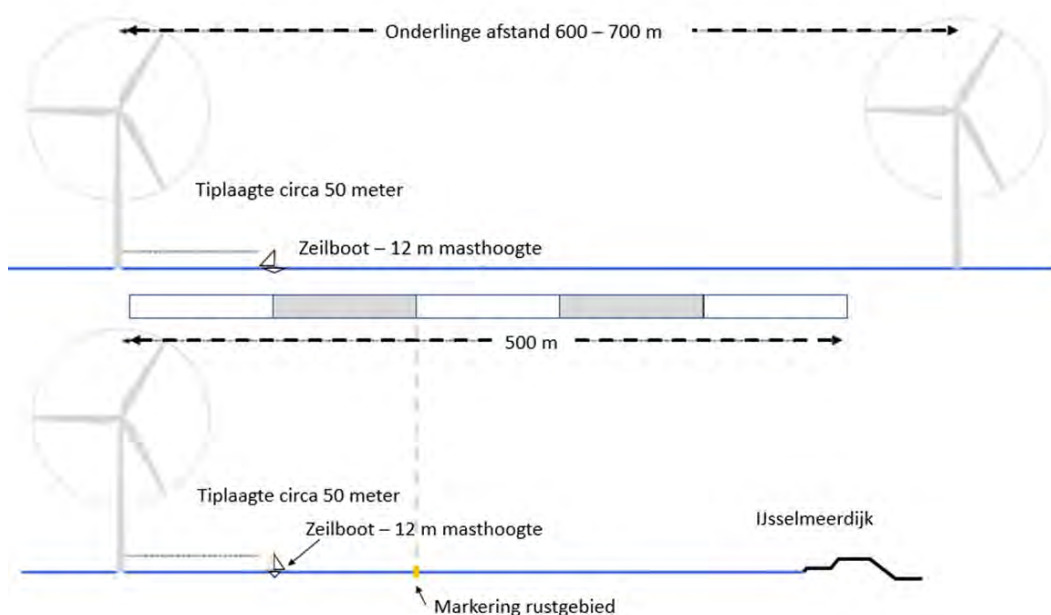
Op basis van het huidige vaargedrag van de beroepsvaart is de verwachting dat deze in de plansituatie tussen de rijen turbines zullen varen. De binnenvaart geeft er over het algemeen de voorkeur aan om meer ruimte op te zoeken. Deze voorkeur ontstaat doordat de binnenvaart de Maxima centrale vermijdt en met een ruime bocht draait naar en vanaf de Ketelbrug. Het manoeuvreren tussen de Maxima-centrale en de eerste rij turbines is daarnaast onhandig met een binnenvaartschip. Door het volgen van de verdiepte vaargeul wordt bovendien brandstof bespaard door de lagere weerstand ten gevolge van de vaardiepte. Het volgen van deze vaargeul wordt verder gestimuleerd door een verbeterde betonning van het Molenrak. Het afsluiten van het rustgebied heeft daarmee een verwaarloosbaar effect op de beroepsvaart.

In de zone langs de IJsselmeerdijk is in de huidige situatie weinig recreatievaart. Voor de recreatievaart blijft daarnaast ruimte over om tussen het rustgebied en de eerste rij turbines te varen. Wanneer het druk is op de vaarweg kan het benutten van de ruimte tussen het rustgebied en de eerste rij turbines een positief effect hebben op de veiligheid van de recreatievaart.

Omdat de beroepsvaart er naar verwachting voor zal kiezen om tussen de turbinelijnen te varen, heeft de afsluiting van het rustgebied met name gevolgen voor de recreatievaart. Enerzijds heeft het beperken van de vaarruimte een positief effect op de veiligheid van de recreatievaart doordat de scheiding tussen grote en kleine schepen wordt gestimuleerd.

Anderzijds wordt het gebied dat beschikbaar is voor recreatievaart kleiner. Vanuit het oogpunt van de nautische veiligheid zou dit effect kunnen hebben voor de recreatievaart. Zij hebben immers minder ruimte. De vraag die voor ligt is of de resterende ruimte van 200 m breed nog voldoende is als vaargebied voor de recreatievaart, waarbij ook een veilige afstand tot de windturbines in acht wordt genomen.

Tussen turbines onderling is 600 tot 700 m ruimte om vrij te varen (zie figuur 5.20). Dat geeft voldoende ruimte om zo nodig bij te sturen. Als schepen bovendien meer dan een halve rotordiameter verwijderd van de windturbines, dan wordt er niet onder de turbine door gevaren.

Figuur 5.20 Afstand windturbines en rustgebied in relatie tot recreatievaart

Dat betekent dat er in de praktijk nog een strook voor de scheepvaart overblijft om daadwerkelijk te varen. Voor recreatievaart, met relatief kleine schepen, is dit ruim voldoende om elkaar te kunnen passeren en om zo nodig te kunnen manoeuvreren. Bovendien is de verkeersintensiteit in dit gebied zodanig gering, dat er geen sprake is van verkeerscongestie. Verwacht wordt dat de beroepsvaart geen gebruik zal maken van de zone tussen het rustgebied en de eerste rij turbines.

Dit leidt tot de conclusie dat een gedeeltelijke afsluiting van het gebied tussen de dijk en de eerste rij turbines voor de scheepvaart leidt tot een scheiding tussen grote en kleine schepen. Daarmee heeft deze maatregel een gunstige invloed op de nautische veiligheid.

5.9.3 Conclusie en vertaling in het inpassingsplan

Conclusie

Door de ontwikkeling van het windpark neemt het risico op een aanvaring of aandrijving door een beroeps- of recreatievaartuig toe. Het risico is echter relatief klein (ééns in de 6.050 jaar) en mitigerende maatregelen kunnen dit risico verder verkleinen. Deze maatregelen zijn verbonden aan de watervergunning die voor de windturbineopstelling in het IJsselmeer door de initiatiefnemers is aangevraagd. Rijkswaterstaat heeft voor deze windturbineopstelling de gevraagde watervergunning verleend. De watervergunning wordt gelijktijdig met het ontwerp van dit inpassingsplan gepubliceerd. Daarmee is zeker gesteld dat het aspect nautische veiligheid de uitvoering van dit inpassingsplan niet in de weg staat.

Vertaling in de bestemmingsregeling

In de planregeling bij dit inpassingsplan zijn de turbineposities in het IJsselmeer bestemd waarbij rekening is gehouden met de vaarroute. De verdere technische uitwerking van de eventuele maatregelen die getroffen worden om de veiligheid op de scheepvaartroute te waarborgen, heeft plaatsgevonden in de watervergunning.

5.10 Straalpaden en defensieradar

5.10.1 Toetsingskader

Straalpaden

Een straalpad is een draadloze verbinding tussen twee plaatsen, waarmee audio en visuele informatie verstuurd kan worden. De twee connectiepunten van een dergelijke verbinding moeten 'in zicht' van elkaar staan, wat wil zeggen dat het pad vrij moet zijn van fysieke obstakels. De plaatsing van een windturbine in of nabij een straalpad kan effect hebben en mogelijk resulteren in storing van het signaal. In de omgeving van het plangebied zijn diverse straalpaden (ongeveer 60 in totaal) aanwezig, welke in gebruik zijn door verschillende telecom aanbieders. Sommige straalpaden zijn planologisch beschermd in een bestemmingsplan, maar dergelijke straalpaden bevinden zich niet in het plangebied. Om te beoordelen of en welke effecten er mogelijk worden verwacht, werd voorheen gebruik gemaakt van het Handboek Risicozonering. In versie 3.1 van september 2014 is de rekenmethodiek en/of normering ten aanzien van straalpaden vervallen. Om toch een beoordeling te kunnen geven van de mogelijke effecten is in overleg met Agentschap Telecom een voorlopige methode opgesteld. Dit is gebaseerd op de ervaringen bij de ontwikkeling van windpark Wieringermeer in 2014-2015. Deze methode gaat ervan uit dat geen effect van windturbines op de straalpaden bestaat, wanneer de windturbine op een afstand van een halve rotordiameter plus de tweede Fresnelzone verwijderd is van het straalpad. Fresnelzones zijn concentrische ellipsen gecentreerd rond het directe transmissie pad tussen zender en ontvanger. De afmeting van een Fresnelzone hangt af van de afstand tussen twee zendmasten en de frequentie van het signaal. Binnen deze afstand kan mogelijk dus een effect

optreden, al is niet gesteld dat deze effecten daarmee automatisch onaanvaardbaar zijn. Wanneer een effect optreedt is dit eventueel te mitigeren door bijvoorbeeld een tussenzender te plaatsen.

Defensieradar

Met de wijziging van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) en de Regeling algemene regels ruimtelijke ordening (Rarro), is het toetsingskader voor radarverstoring in werking getreden. Daarin is voorgeschreven dat voor bouwwerken (zoals windturbines) met een grotere bouwhoogte dan is opgenomen in de Rarro dient te worden getoetst aan de nieuwe rekenregels voor radarverstoring. Voor nieuwe windturbines geldt dat toetsing verplicht is binnen een gebied van 75 km rondom een radarpost die in de Rarro is aangewezen. Het Barro en de Rarro zijn niet van toepassing op een Rijksinpassingsplan. Daar is echter wel aan getoetst in het kader van de belangenafweging in het kader van een goede ruimtelijke ordening die de betrokken ministers bij de vaststelling van het inpassingsplan moeten maken. In de Rarro zijn rondom de radarposten Soesterberg en Nieuw-Millingen toetsingsgebieden aangewezen met een straal van 75 km waarbinnen de mogelijke radarverstoring door windturbines met een tiphoogte van meer dan NAP +89 m moet worden onderzocht. De beoogde tiphoogte van de windturbines bedraagt maximaal NAP +220 m.

5.10.2 Onderzoek

Straalpaden

De turbines in Windplan Blauw doorsnijden mogelijk twee straalpaden. In de Rivierduintoelt interfereert een turbinemast met een straalpad (RD10). In de Rendiertocht wordt een straalpad doorsneden door de wieken van een turbine (RT04). Door de overige turbines van Windplan Blauw worden geen straalpaden doorsneden.

Aangezien twee windturbines geplaatst worden nabij straalverbindingen, kan mogelijk een negatief effect optreden op de signaaloverdracht. Hiervoor kunnen op de windturbine maatregelen worden getroffen om het negatief effect te mitigeren. In het kader van het overleg ex artikel 3.1.1 Bro is dit punt onder de aandacht gebracht bij de operators die bij het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat bekend zijn. Geen van de operators heeft hierover een reactie gegeven.

Gelet op de omstandigheid dat beide straalpaden niet planologisch zijn beschermd en geen van de bekende operators heeft gereageerd op het voornemen om windturbines te plaatsen, wordt ervan uitgegaan dat de nieuwe windturbines niet tot onaanvaardbare hinder zullen leiden op het telecommunicatieverkeer. Een mogelijk effect op communicatieverkeer kan voorts altijd worden gemitigeerd door de turbine uit te rusten met bijvoorbeeld een signaalversterker. Dat is de reden dat de aanwezigheid van deze twee straalpaden niet tot een aanpassing van de windturbineopstelling hebben geleid.

Defensieradar

De windturbineopstelling zoals die in dit inpassingsplan mogelijk wordt gemaakt is op het aspect radarhinder getoetst. Gebleken is dat de mate van mogelijke hinder op de lange afstandsradar (LAR) post Nieuw-Millingen nog niet voldoet aan de normstelling die de Minister van Defensie hanteert. De Minister van Defensie is voornemens om de LAR van Nieuw Millingen te verplaatsen naar Herwijnen. Dit zou het probleem met de LAR oplossen. Momenteel bestaat nog geen duidelijkheid over de termijn waarop deze verplaatsing gerealiseerd kan worden.

Bij de Minister van Defensie is voorafgaand aan de vaststelling van dit inpassingsplan instemming gevraagd en verkregen (zie bijlage 14) over de voorgenomen windturbineopstelling, uitgaande van de verplaatsing van de LAR van Nieuw Millingen naar Herwijnen .

5.10.3 Conclusie en vertaling in het inpassingsplan

Conclusie

Bij de voorbereiding van dit inpassingsplan is niet gebleken dat de gekozen windturbineopstelling tot knelpunten leidt bij operators van telecommunicatieverbindingen in het plangebied. Een mogelijk effect op communicatieverkeer kan voorts altijd worden gemitigeerd door de turbine uit te rusten met bijvoorbeeld een signaalversterker. Om deze reden wordt geconcludeerd dat het aspect straalverbindingen de uitvoerbaarheid van dit inpassingsplan niet in de weg staat.

Bij het Ministerie van Defensie is voorafgaand aan de vaststelling van dit inpassingsplan instemming gevraagd en verkregen over de voorgenomen windturbineopstelling, uitgaande van de verplaatsing van de LAR van Nieuw Millingen naar Herwijnen.

Vertaling in de bestemmingsregeling

De aspecten Defensieradar en straalpaden behoeven geen specifieke vertaling in dit inpassingsplan.

5.11 Energieopbrengst

5.11.1 Toetsingskader

Windenergie is een duurzame vorm van elektriciteitsproductie en levert een bijdrage aan de invulling van het klimaatbeleid. Wat de bijdrage van het windpark is aan de invulling van het klimaatbeleid is berekend. Zo wordt aangegeven wat de elektriciteitsopbrengst is in MWh per jaar en hoeveel reductie ten opzichte van reguliere opwekking van elektriciteit (met voornamelijk kolen en gas) dit tot gevolg heeft voor de stoffen die het broeikas effect en dus de klimaatverandering veroorzaken: CO₂ (koolstofdioxide), NO_x (stikstofoxide) en SO₂ (zwaveldioxide).

5.11.2 Onderzoek

Voor het windplan zijn de energieopbrengst en vermeden emissies aan broeikasgassen voor de gebruiksfase (na dubbeldraai) in beeld gebracht. De mitigerende maatregelen voor geluid en slagschaduw, een stilstandregeling, hebben als neveneffect dat de elektriciteitsopbrengst lager zal zijn bij uitvoering van de maatregelen. Het gaat in totaal om maximaal 3% opbrengstverlies.

Tabel 5.7 Energieopbrengst VKA en vermeden emissies

	energieopbrengst in GWh/jaar zonder maatregelen	Vermeden emissie CO ₂ (ton/jaar)	Vermeden emissie SO ₂ (ton/jaar)	Vermeden emissie NO _x (ton/jaar)
VKA na dubbeldraai	1.100	488,53	343,89	659,51

Dubbeldraaiperiode

De dubbeldraaiperiode heeft een positief effect op de energieopbrengst en op vermeden emissies. Dit komt doordat in de dubbeldraaiperiode meer turbines in werking zijn dan in de huidige situatie. De energieopbrengst gedurende de herstructureringsperiode is onder meer afhankelijk van de volgorde van het verwijderen en bouwen van de windturbines en is om die reden niet specifiek berekend. Ter illustratie is onderstaand de energieverbuik van de bestaande windturbines weergegeven.

Tabel 5.8 Energieopbrengst bestaande turbines en vermeden emissies

	opgesteld vermogen (MW)	Aandeel van resterende doelstelling provincie Flevoland tot 2020 (1.390,5 MW) (%)	Energieopbrengst (GWh/jaar)	Vermeden emissie CO2 (ton/jaar)	Vermeden emissie SO2 (ton/jaar)	Vermeden emissie NOx (ton/jaar)
huidige situatie binnen projectgebied	71,4	-	187,72	98.733	73	133

Opbrengstverlies door mitigatie

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de energieopbrengst na mitigatie. In tabel 5.9 staan de thema's gevolgd door afslagen weergegeven. Gecumuleerd leiden deze afslagen tot een afslag van 10% op de berekende bruto producties.

Tabel 5.9 Opbrengstverlies

Thema's	Afslagen*
<u>Degradation blades</u>	0,995
Hysterie	0,998
Beschikbaarheid	0,980
Schaduw	0,986
IJsvorming	0,999
Geluid	0,976
Netverlies	0,975
Consumptie	0,997
Vleermuizen	0,990
Totaal	0,900 (90,0 % van totale energieopbrengst)

* 1,000 is het indexgetal van de totale energieproductie

5.11.3 Conclusie en vertaling in het inpassingsplan

Geconcludeerd wordt dat met de beoogde windturbineopstelling invulling wordt gegeven aan de doelstellingen van het overheidsbeleid om door middel van het toepassen van wind duurzame energie op te wekken. Dit aspect behoeft geen nadere regeling in het inpassingsplan.

5.12 Lichthinder**5.12.1 Toetsingskader**

Op grond van internationale burgerluchtvaartregelgeving hanteert de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILenT), met het oog op luchtvaartveiligheid, reeds enkele jaren een richtlijn voor het aanbrengen van hindernismarkering en hindernislichten op objecten. Deze richtlijn is gebaseerd op internationale afspraken (van de International Civil Aviation Organisation) over obstakelverlichting die nog niet in nationale wetgeving zijn verankerd. Op 15 november 2016 is de circulaire 'Aanduiding van windturbines en windparken op het Nederlandse vasteland' gepubliceerd.

Op grond van de internationale afspraken dienen in ieder geval de volgende objecten van hindernismarkering/obstakelverlichting te worden voorzien:

- objecten met een hoogte van 150 m of meer;
- objecten binnen een afstand van 120 m tot de water- en/of snelwegen met een hoogte van 100 m of meer;
- objecten in de nabijheid van luchtvaartterreinen.

Het aanbrengen van obstakelverlichting heeft effecten op de omgeving. Het windpark is door de obstakelverlichting met name in de schemer- en nachtperiode nadrukkelijk aanwezig in het landschap. Gelet op deze effecten op de omgeving streven de initiatiefnemers naar een zo minimaal mogelijke uitvoering van obstakelverlichting. Dit kan bijvoorbeeld worden bereikt door het enkel aanbrengen van obstakelverlichting op de hoekpunten van het windpark, het dimmen van licht bij helder weer, en/of vastbrandende verlichting. Mogelijk kan in de toekomst gebruik worden gemaakt van technologische ontwikkelingen, bijvoorbeeld een techniek waarbij obstakelverlichting alleen wordt ingeschakeld bij verminderd zicht voor vliegverkeer of in combinatie met (radar)apparatuur waarmee vliegverkeer wordt gesignaleerd.

5.12.2 Onderzoek

In het kader van Windplan Blauw is een verlichtingsplan opgesteld. Dit verlichtingsplan is als bijlage bij het MER (Bijlage I bij deelrapport V "Verlichtingsplan Windplan Blauw, Witteveen+Bos) opgenomen. Het verlichtingsplan is op basis van het door ILenT in ontwerp zijnde 'informatieblad aanduiding van windturbines en windparken op het Nederlandse vasteland in relatie tot luchtvaartveiligheid' opgesteld. Ten aanzien van markeringen voor de scheepvaartveiligheid is gebruik gemaakt van de IALA-aanbevelingen voor 'man-made offshore structures' en offshore windparken.

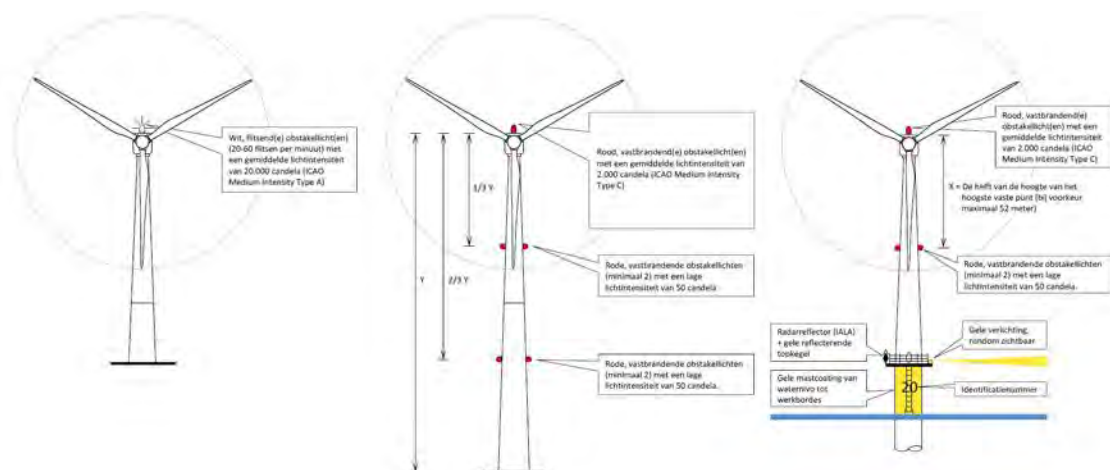
De turbines worden uitgerust met vastbrandende verlichting in de avond- en nachtperiode om overlast door knipperen te voorkomen. Alle turbines worden conform de geldende regelgeving uitgevoerd met obstakelverlichting (zie figuur 5.21).

Figuur 5.21 Obstakelverlichting Windturbines (Bron: Witteveen+Bos)

Voor alle turbines wordt voorzien in een witte flitsende obstakelverlichting op de gondel gedurende de dagperiode. In de schemer- en nachtperiode worden de turbines op land voorzien van rode vastbrandende obstakelverlichting op de gondel en 2x2 vastbrandende obstakellichten op de mast (zie figuur 5.22).

Op de windturbines in het water dient in aanvulling op hetgeen hiervoor is toegelicht over de verlichting van de windturbines op land, ook verlichting ten behoeve van de scheepvaart te worden aangebracht.

Figuur 5.22 Obstacleverlichting windturbines op land en meer

In de huidige situatie is het projectgebied relatief donker, waardoor lichthinder door turbineverlichting na ontwikkeling van Windplan Blauw toeneemt. Er is echter geen sprake van een directe hinder, omdat niet direct op omliggende woningen wordt geschoten en er geen sprake is van skyglow. Daarom vormt dit aspect geen belemmering voor de ontwikkeling van Windplan Blauw.

5.12.3 Conclusie en vertaling in het inpassingsplan

Conclusie

ILenT ziet toe op de toepassing van obstacleverlichting bij de beoogde windturbines binnen de marges van de internationale burgerluchtvaartregelgeving. In de toekomstige situatie wordt niet meer verlichting gebruikt dan strikt noodzakelijk is voor de veiligheid voor vliegverkeer. Bij de aanleg van het windpark wordt in contact getreden met ILenT over de uiteindelijke eisen die gesteld gaan worden voor de verlichting.

Geconcludeerd wordt dat met de toepassing van obstacleverlichting op strategische punten sprake is van een aanvaardbare ruimtelijke situatie ten aanzien van lichthinder. Het aspect lichthinder staat de uitvoering van het plan niet in de weg.

Vertaling in de bestemmingsregeling

Om zeker te stellen dat de betreffende windturbines van obstacleverlichting worden voorzien, wordt aan de planregeling de verplichting gekoppeld om windturbines te voorzien van obstaclelichten conform een door ILenT goedgekeurd verlichtingsplan.

Hoofdstuk 6 Juridische planbeschrijving

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de juridische regeling van het inpassingsplan toegelicht. Eerst wordt de opzet van het inpassingsplan besproken (paragraaf 6.2). Vervolgens wordt in paragraaf 6.3 de planvorm besproken en onderbouwd. In paragraaf 6.4 volgt een artikelsgewijze toelichting op de regels uit de planregeling. Hierbij wordt per onderwerp aangegeven hoe in de planregeling met de randvoorwaarden uit het beleidskader en de sectorale wet- en regelgeving rekening is gehouden.

6.2 Toelichting en opzet rijksinpassingsplan

Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen (SVBP)

Dit inpassingsplan Windplan Blauw is opgesteld conform de Wet ruimtelijke ordening (Wro) en het Besluit ruimtelijke ordening (Bro). Inherent hieraan is de toepassing van de Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen (SVBP) 2012. SVBP2012 is toegespitst op de regels die voorschrijven hoe inpassings- en bestemmingsplannen conform de Wro en het Bro moeten worden gemaakt. Hiervoor bevat de SVBP standaarden voor de opbouw en de verbeelding van het inpassings- of bestemmingsplan, zowel digitaal als analoog. Inpassingsplannen en bestemmingsplannen zijn hierdoor op vergelijkbare wijze opgebouwd en op eenzelfde manier verbeeld.

Opzet bestemmingsregeling

Een inpassingsplan is wat betreft vorm, inhoud, procedure en juridische binding gelijk aan een bestemmingsplan. Op grond van artikel 3.28, derde lid Wro kan in een inpassingsplan de verhouding tussen het inpassingsplan en de onderliggende bestemmingsplannen en beheersverordening nader worden bepaald. In dit inpassingsplan is van deze mogelijkheid gebruik gemaakt.

Als uitgangspunt is gehanteerd dat het inpassingsplan zo min mogelijk ingrijpt in de geldende ruimtelijke plannen. Waar mogelijk blijft de geldende regeling (in het bestemmingsplan) in stand, alleen waar nodig wordt een nieuwe regeling (in het inpassingsplan) toegevoegd. In dit inpassingsplan wordt dan ook volstaan met het vaststellen van de enkelbestemming 'Bedrijf - Windturbine' voor het windturbinepark. Op de plaatsen waar de rotoren van windturbines over (kunnen) draaien, is daarvoor een specifieke gebiedsaanduiding (zone) opgenomen die over de geldende bestemmingen uit de onderliggende bestemmingsplannen en beheersverordening heen komt te liggen. Daarnaast zijn ook de bijbehorende parkinfrastructuur en het rustgebied bestemd door middel van een aanduiding.

Verhouding met geldende bestemmingsplannen

De bestemmingsplannen en beheersverordening in het plangebied van het inpassingsplan behouden grotendeels hun werking (zie hiervoor). Een aantal onderdelen van de geldende bestemmingsplannen in het gebied komt met het inpassingsplan te vervallen. Het inpassingsplan en de geldende bestemmingsplannen bestaan dus naast elkaar als zelfstandige documenten. Deze documenten moeten in samenhang worden gelezen voor een compleet beeld van de juridisch-planologische situatie in het

gebied. Om de onderlinge verhouding tussen het inpassingsplan en de geldende bestemmingsplannen en beheersverordening te verduidelijken, is een regeling opgenomen in het plan.

In Artikel 11 en Artikel 13 van de regels van dit inpassingsplan zijn bepalingen opgenomen die de verhouding tussen het inpassingsplan en de geldende bestemmingsplannen vastleggen. Voor een toelichting op deze regeling wordt verwezen naar paragraaf 6.4.

Termijn

De gemeenteraden, respectievelijk Provinciale Staten zijn, ingevolge artikel 3.28, vijfde lid, Wro vanaf het moment waarop het ontwerp van het inpassingsplan ter inzage is gelegd, niet langer bevoegd tot vaststelling van een bestemmingsplan respectievelijk provinciaal inpassingsplan voor de gronden waarop het inpassingsplan betrekking heeft. Deze bevoegdheid ontstaat weer tien jaar na vaststelling van het inpassingsplan, dan wel eerder, indien het inpassingsplan dat bepaalt.

In dit inpassingsplan wordt de bevoegdheid van gemeenteraden (respectievelijk Provinciale Staten) tot vaststelling van bestemmingsplannen (respectievelijk provinciale inpassingsplannen) binnen het plangebied tot aan het eind van de eerdergenoemde termijn van tien jaar opgeschort. Voor deze gronden in het plangebied blijven gemeenten en provincie bevoegd voor het opstellen van een bestemmingsplan of provinciaal inpassingsplan, mits geen afbreuk wordt gedaan aan de uitvoerbaarheid van dit inpassingsplan.

6.3 Planvorm

Motivering bestemmingslegging

Voor het inpassingsplan is gekozen voor een globale bestemmingsregeling, waarbinnen op basis van de geldende regeling uit het onderliggende bestemmingsplan en de toekomstige situatie, alleen datgene wat noodzakelijk is, wordt vastgelegd. Dit houdt het volgende in:

- de nieuwe bedrijfsbestemmingen voor het windturbinepark zijn toegekend aan gronden die deel uitmaken van het voorkeursalternatief uit het MER;
- het betreft momenteel hoofdzakelijk agrarische gronden die zijn voorzien van de bestemming Agrarisch. Het opwekken van windenergie door middel van windturbines verhoudt zich niet met deze bestemming. Daarom is, overeenkomstig de SVBP2012, gekozen voor het toekennen van een bedrijfsbestemming.

Globale regeling

Daarnaast is gekozen voor een planregeling die flexibel is. Dit is gedaan omdat nu nog niet exact bekend is welke turbintypen gebouwd gaan worden. Met de keuze van een turbintype hangen belangrijke zaken onlosmakelijk samen. Denk daarbij aan de omvang en de exacte situering van de fundering van een turbinemast, de ligging van kabels en leidingen en de plaatsing van kraanopstelplaatsen voor de bouw, onderhoud en demontage van windturbines. Daarom is het nodig dat enige flexibiliteit wordt geboden in het inpassingsplan. Daar waar dat mogelijk is gebleken, wordt binnen de bandbreedte die in het MER is onderzocht die flexibiliteit in dit inpassingsplan geboden. Voor de benodigde flexibiliteit zijn de onderzoeken in het MER 'worst-case' (oftewel, een benadering vanuit de situatie met de meeste impact) uitgevoerd.

Gedetailleerd waar nodig

Op enkele plaatsen in het plangebied, bleek het vanuit randvoorwaarden vanuit het ruimtelijke beleid of het oogpunt van beeldkwaliteit, de uitkomsten uit het MER dan wel specifiek sectorale onderzoek (zie hoofdstukken 4 en 5) noodzakelijk om de nieuwe bestemmingen voor het windpark meer in detail vast te leggen. Daar waar dat nodig is gebleken, is voor die locaties de planregeling minder globaal van aard gemaakt.

Specifieke regeling voor sanering van solitaire windturbines en bestaande lijnopstellingen

Het Regioplan vormt de basis voor verbetering van de bestaande ruimtelijke situatie en herstructurering van het landschap in het projectgebied Noord. Hiervoor is in de planregels van dit inpassingsplan een specifieke regeling opgenomen.

6.4 Bestemmingsregeling: artikelsgewijze toelichting

6.4.1 Begrippen

De begripsbepalingen uit artikel 1 zijn hoofdzakelijk overgenomen uit de SVBP2012. Alleen daar waar specifieke of andere begrippen worden gebruikt in dit inpassingsplan, zijn die in dit artikel opgenomen en worden ze hierna kort toegelicht.

1.5 beeldkwaliteitsplan

Bedoeld wordt het BKP zoals dat is vastgesteld door de gemeenteraad Dronten op 28 september 2017 en door de gemeenteraad Lelystad op 3 oktober 2017.

1.9 en 1.21 kwetsbaar object

De begrippen beperkt kwetsbaar en kwetsbaar object zijn ontleend aan het Bevi en zijn opgenomen vanwege de veiligheidszone - windturbine die nabij enkele windturbines op de verbeelding zijn opgenomen. In de onderliggende bestemmingsplannen wordt ter plaatse (al dan niet door middel van een wijzigingsbevoegdheid) een breed scala aan nieuwe functies en gebouwen mogelijk gemaakt. Op basis van de mogelijkheden die de bestemmingsplannen bieden, is een onderscheid gemaakt in beperkt kwetsbare en kwetsbare objecten. Kwetsbare objecten zijn gebouwen en functies die samenhangen met recreatie, grote kantoren en horeca. De andere objecten (zoals kantoren tot 1.500 m²) zijn als beperkt kwetsbaar aangemerkt.

1.16 geluidgevoelig object

Omdat rondom de onderstations behorende bij het windpark een zone industrielawaai geldt, is dit begrip opgenomen. Binnen deze zone zijn nieuwe woningen of geluidsgevoelige objecten niet toegestaan.

1.29 schakelkasten en transformatoren

Met het begrip "schakelkasten en transformatoren" is beoogd om een onderscheid aan te brengen tussen reguliere nutsgebouwen en de specifieke bouwwerken behorende bij een windturbine om de interne parkbekabeling van het windturbinepark als geheel op spanning te houden en om de opgewekte elektrische energie naar het landelijke hoogspanningsnet te transporteren. De transformatoren onder dit begrip zijn daarmee niet dezelfde als de parktransformatoren die een aparte bestemming hebben.

1.31 verschijningsvorm van een windturbine

Op grond van de uitkomsten uit het MER en de door de gemeenten nagestreefde beeldkwaliteit in Windplan Blauw, is het wenselijk geacht om de verschijningsvorm van windturbines in dezelfde lijnopstellingen zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen. Wat onder verschijningsvorm wordt verstaan is in dit begrip nader toegelicht. Het gaat om het samenstel van de ashoogte, de vorm van de gondel en de rotordiameter.

6.4.2 Wijze van meten

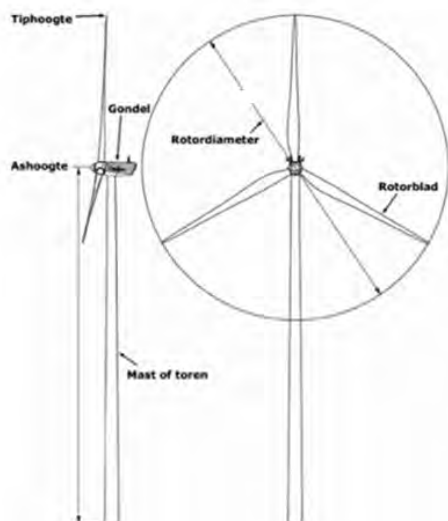
De wijze van meten uit artikel 2 is overgenomen uit de SVBP2012. Voor het meten van de as- en tiphoogte van een windturbine is hiervoor in dit inpassingsplan een specifieke regeling opgenomen. Voor de bouwhoogte van windturbines zijn twee soorten hoogten van belang: de ashoogte en de tiphoogte.

Peil

Voor de windturbines wordt de ashoogte en de tiphoogte gemeten vanaf 0 m N.A.P. Er is voor gekozen om uit te gaan van dit vaste peil omdat de belangrijkste hoogtebeperkingen vanuit de luchtvaart ook gerelateerd zijn aan N.A.P en daarnaast is voor de windturbines op het water makkelijker te relateren aan N.A.P. dan aan het maaiveld/waterniveau. Het gemiddeld maaiveld op land bedraagt -4 m N.A.P.

2.5 en 2.7 Ashoogte en rotordiameter

De ashoogte, tiphoogte en rotordiameter worden toegelicht in figuur 6.1.

Figuur 6.1 Wijze van meten

6.4.3 Bedrijf - Nutsvoorziening

De voor het windturbinepark benodigde onderstations zijn in het inpassingsplan bestemd als Bedrijf - Nutsvoorziening. Binnen deze bestemming is de realisatie van een onderstation met transformatoren toegestaan. De bouwregels zijn afgestemd op de bouwhoogte die nodig is voor de realisatie van het station.

6.4.4 Bedrijf - Windturbinepark

Bestemmingslegging

Zoals aangegeven in paragraaf 6.2 verhoudt de komst van nieuwe windturbines zich niet met de geldende (voornamelijk agrarische) bestemming(en) uit de onderliggende bestemmingsplannen. Daarom is een bedrijfsbestemming toegekend aan de locaties waar de nieuwe windturbines zijn beoogd.

Bouwmogelijkheden en flexibiliteit

Zoals hiervoor is aangegeven in paragraaf 6.3, is nu nog niet exact bekend welke turbintypen gebouwd gaan worden. Met de keuze van een turbintype hangen onder meer de omvang en de exacte situering van de windturbinemasten samen. Daarom is op de volgende wijze enige mate van flexibiliteit geboden in de planregeling:

- de ashoogte en rotordiameter van de windturbines is voorgeschreven met een marge. Deze marge bedraagt 120 tot 166 m voor de ashoogte en 120 tot 164 m voor de rotordiameter. Dit geeft de initiatiefnemers nog enige mate van vrijheid om straks een definitieve keuze te kunnen maken qua te bouwen turbintype. Deze bandbreedte is afgestemd op de bandbreedte die is onderzocht in het MER. De marges zijn bepaald aan de hand van de hoogtebeperkingen die gelden in het plangebied vanwege de Luchthaven Lelystad;

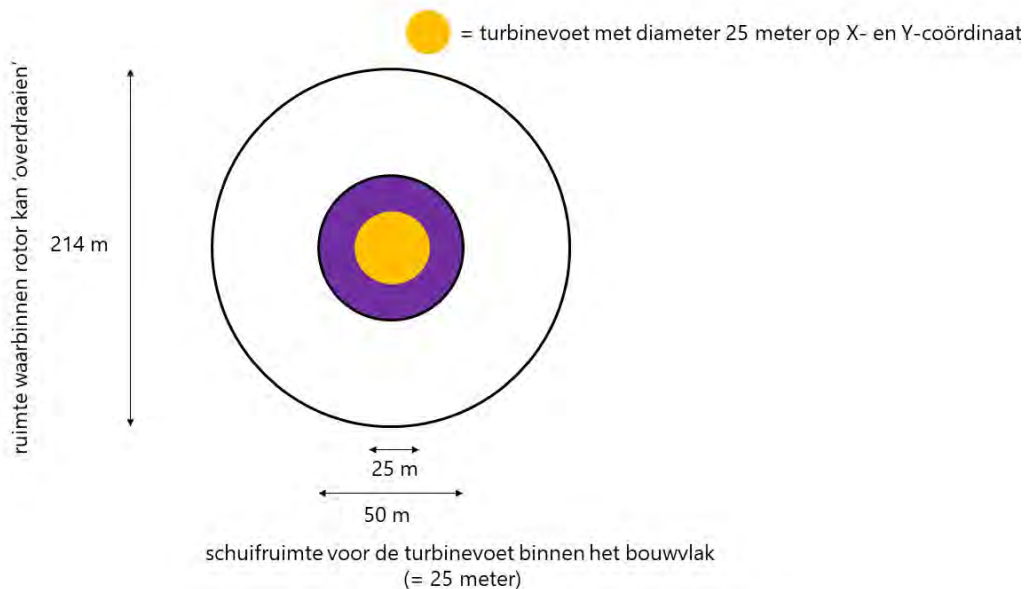
- de situering van de turbines is op de verbeelding vastgelegd door een zekere schuifruimte op de verbeelding aan te geven. Hiermee behouden de initiatiefnemers de mogelijkheid om, daar waar dat in het veld nodig is, enige flexibiliteit aan te houden voor de civieltechnische uitvoering van de fundering, locatie van de kraanopstelplaatsen en de onderhoudswegen. De marge voor de turbines op het land bedraagt 50 m.
- Op water is een grotere schuifruimte aangehouden vanwege de randvoorwaarden waarbij bij realisatie rekening mee dient te worden gehouden. Om flexibiliteit te bieden kan met de ligging van de windturbines worden geschoven binnen de marges van het bestemmingsvlak, zolang het hart van de windturbines is gelegen op de op de verbeelding aangegeven 'specifieke bouwaanduiding – hartlijn windturbine'. In het kader van flexibiliteit is in de afwijkingsregels een regeling opgenomen waarbij afgeweken kan worden van het bouwen op de hartlijn met een schuifruimte van 50 m, 25 m aan weerszijden van de hartlijn.

Vanwege de schuifruimte die is opgenomen zullen na realisatie van de windturbines gronden binnen de bestemming Bedrijf - Windturbinepark, waar de turbine niet wordt gerealiseerd, weer kunnen worden gebruikt voor de agrarische activiteiten, bos of water. Daarom is per turbinelocatie ook een aanduiding opgenomen waarmee op de overige gronden het huidige gebruik rondom de turbine weer kan worden voortgezet.

Sturingsmogelijkheden en een meer gedetailleerde regeling waar nodig

Niet overal kon evenveel flexibiliteit worden geboden in het inpassingsplan. Bovendien dient naar de omgeving toe voldoende rechtszekerheid te worden geboden in de mate van bouw mogelijkheden voor windturbines. Om deze redenen zijn in de planregeling enkele sturingsmogelijkheden opgenomen en is, daar waar nodig, een meer gedetailleerde planregeling in het plan opgenomen. Bij het toekennen van de 'schuifruimte' is hiermee rekening gehouden. Op het land en op het water zijn daarbij twee verschillende mogelijkheden voor schuifruimte opgenomen.

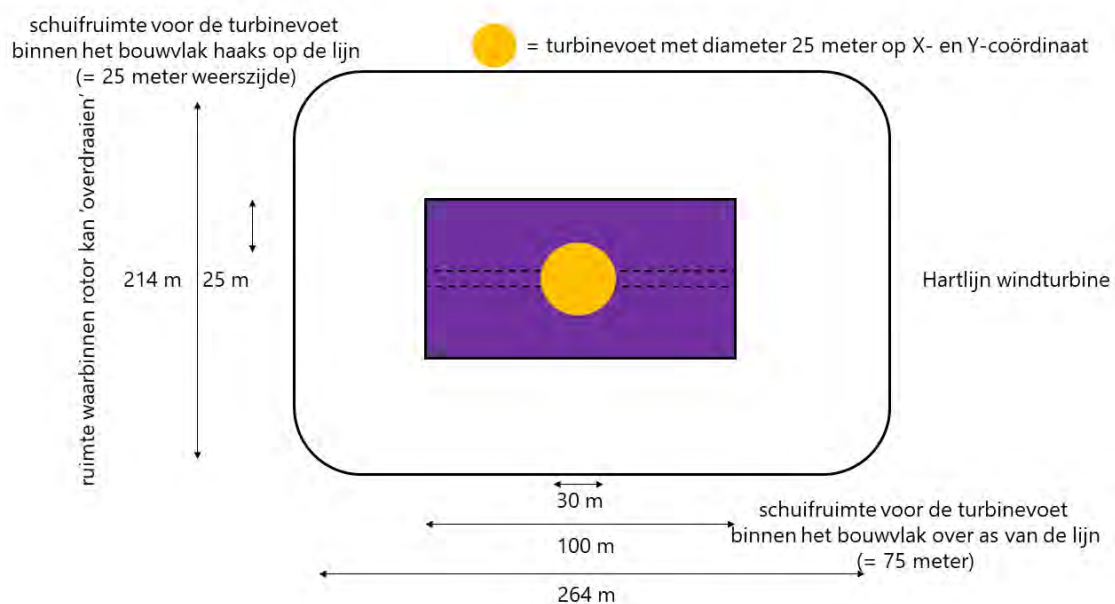
Op het land is uitgegaan van een cirkel met een diameter van 50 meter waarbinnen de turbinevoet kan worden gesitueerd. Zoals opgenomen in figuur 6.2.

Figuur 6.2 Schuifruimte windturbines 'land'.

Op het water is uitgegaan van een vlak met een schuifrichting binnen de lijn van 100 m. Het hart van de windturbine dient binnen de aanduiding 'hartlijn windturbine' worden gerealiseerd. Dwars op de lijn is,

met toepassing van een afwijkingsbevoegdheid de mogelijkheid om in totaal 50 meter te schuiven. Dus 25 m aan weerszijde van de hartlijn.

Figuur 6.2 Schuifruimte windturbines 'water'.

Turbines in één lijnopstelling en met gelijke onderlinge afstand

Uit het BKP volgt dat windturbines zoveel mogelijk in één lijn moeten worden gebouwd. Een turbine die uit de lijn staat, wordt qua landschappelijke beleving al snel als storend ervaren. Bij het bepalen van de schuifruimte is hier rekening mee gehouden. Met de planregels blijft de schuifruimte binnen de maximale dikte van de mast van een windturbine halverwege de masthoogte, zoals is voorgeschreven in het BKP (p. 29).

Voor turbines in een lijnopstelling geldt voorts dat de onderlinge afstand tussen twee turbines gelijk moet zijn. Dit is gedaan vanuit het oogpunt van beeldkwaliteit zoals verwoord in het BKP, omdat een zekere regelmaat tussen turbines een rustiger beeld geeft. Daarbij geldt een marge van 5% waarvan turbines onderling kunnen afwijken. Bij het toekennen van de bouwvlakken voor de windturbines zowel op land als in het IJsselmeer is met deze marge rekening gehouden

Aantal turbines

In de regeling is vastgelegd dat per bouwvlak slechts één windturbine gebouwd kan worden (dit is terug te vinden op de verbeelding, zie hierna). Hiermee is het aantal windturbines dat gerealiseerd kan worden duidelijk begrensd.

Verschijningsvorm van turbines

Vanwege de door de gemeenten nagestreefde beeldkwaliteit is het wenselijk om de verschijningsvorm van windturbines in dezelfde lijnopstellingen zoveel mogelijk op elkaar af te laten stemmen. Wat onder verschijningsvorm wordt verstaan, wordt met een specifiek begrip in de bijbehorende regeling nader toegelicht. Het gaat daarbij om het samenstel van de ashoogte, de vorm van de gondel en de rotordiameter.

In de bouwregels van het windpark is door middel van het opnemen van specifieke bouwaanduidingen aangegeven dat de windturbines met een gelijke bouwaanduiding ook eenzelfde verschijningsvorm moeten hebben. Hiervan kan worden afgeweken door middel van een afwijkingsbevoegdheid. De aanvaardbaarheid van de afwijking wordt beoordeeld aan de hand van het BKP.

Overdraai van rotoren

Vanwege de globaliteit van de planregeling en de geboden schuifruimte, kan het voorkomen dat de rotoren van windturbines over aangrenzende gronden heen zullen draaien. Dat hoeven niet noodzakelijkerwijs gronden te zijn die zijn voorzien van de bijbehorende bedrijfsbestemming. Dit noemen we 'overdraai'. Deze overdraai komt voor op de rondom de windturbines gelegen agrarische gronden, ter plaatse van enkele wegen die in de geldende bestemmingsplannen zijn voorzien van de bestemming Verkeer, een aantal percelen met de bestemming Bos, in het IJsselmeer en enkele watergangen en tochten met de bestemming Water.

Voor de overdraai is daarom in het inpassingsplan een specifieke regeling opgenomen voor gronden die grenzen aan de locaties waarop de nieuwe windturbines mogelijk worden gemaakt. Hier is een gebiedsaanduiding opgenomen (overige zone - overdraai'). Deze aanduiding maakt de zogeheten overdraai mogelijk. Hiermee wordt te kennen gegeven dat naast de geldende bestemming, het overdraaien van rotoren van windturbines ook mogelijk is. Daarnaast geldt deze zone als veiligheidszone. Het bouwen van kwetsbare objecten binnen deze zone is niet mogelijk.

Bijbehorende voorzieningen

Naast windturbines worden in de betreffende artikelen ook bij het windturbinepark behorende voorzieningen mogelijk gemaakt. Denk daarbij aan kabels en leidingen, onderhoudswegen en kraanopstelplaatsen voor het opbouwen, onderhoud en demonteren van windturbines. Voor zover deze voorzieningen buiten de bestemmingsvlakken gerealiseerd moeten worden, is dat mogelijk gemaakt door middel van een gebiedsaanduiding 'overige zone – windpark infrastructuur' (zie hierna).

Ten aanzien van terreinafscheidingen en kleine bouwwerken bij windturbines (denk aan losse schakelkasten) hanteert het BKP het uitgangspunt dat deze niet wenselijk zijn als losse objecten bij de turbinevoet in het landschap. Daarom is in de planregeling ten aanzien van deze bouwwerken en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gewerkt met een 'nee, tenzij'-principe. In beginsel zijn deze objecten niet toegestaan (artikel 4.2 onder i). Indien deze alsnog nodig blijken te zijn, bijvoorbeeld vanwege veiligheidsredenen, dan biedt artikel 4.3 een mogelijkheid om bij omgevingsvergunning af te wijken van dit verbod.

Saneringsregeling

Eén van de doelen van Windplan Blauw is het opschalen van de windproductie in Flevoland, zodat met minder windturbines meer energie opgewekt kan worden. Belangrijk onderdeel hiervan is het saneren van de bestaande windturbines in het projectgebied. De initiatiefnemers sluiten hiervoor overeenkomsten met eigenaren van de bestaande windturbines om deze binnen een bepaalde termijn te saneren. De eigenaren van de windturbines krijgen hiervoor een saneringsvergoeding uitgekeerd. Deze vergoeding wordt opgebracht uit de exploitatie van het windpark.

Onder het overgangsrecht brengen bestaande windturbines

De bestaande windturbines zijn voorzien van een passende bestemming in de bestemmingsplannen Buitengebied (9010) van de gemeente Dronten, respectievelijk BG Lelystad van de gemeente Lelystad. Omdat de projectdoelstelling uitdrukkelijk ook de sanering van de bestaande windturbines in het plangebied omvat, wordt in dit inpassingsplan de bestemming van de bestaande windturbines gewijzigd (wegbestemmen genaamd). Deze wijziging houdt in dat de bestaande windturbines onder het overgangsrecht worden gebracht. Het nieuwbouwen van windturbines op de betreffende locaties is daarmee na vaststelling van dit inpassingsplan niet langer mogelijk. Hiermee wordt invulling gegeven aan de bepalingen uit de provinciale verordening. Zoals hierna en in paragraaf 7.2 van deze plantoelichting wordt toegelicht, zijn tussen de Minister van EZK, de provincie en de initiatiefnemers voor de definitieve vaststelling van dit inpassingsplan afspraken gemaakt over de kosten die met het wegbestemmen van de bestaande turbines samenhangen. Deze afspraken hebben ook betrekking op de

wijze van uitvoering van het wegbestemmen. Hiermee is de uitvoerbaarheid van dit onderdeel van het project gewaarborgd.

Saneringsregeling bestaande solitaire windturbines

Contractuele afspraken initiatiefnemer met eigenaren bestaande windturbines

Een belangrijke doelstelling van het Windpark Blauw is om uiteindelijk met minder windturbines meer duurzame energie op te wekken. Het is daarom de bedoeling om met de bouw van de nieuwe windturbines, voldoende middelen te genereren zodat de bestaande windturbines op termijn worden gesaneerd. De initiatiefnemers hebben daarvoor contractuele afspraken gemaakt met de eigenaren van bestaande windturbines in het plangebied. In deze afspraken is de verplichting neergelegd om het gebruik van de bestaande windturbines binnen een bepaalde termijn te beëindigen. De eigenaren van de bestaande windturbines krijgen hiervoor een vergoeding uitgekeerd (saneringsvergoeding). Die saneringsvergoedingen worden opgebracht uit de exploitatie van het windpark.

Publiekrechtelijke component saneringsregeling in het inpassingsplan

De contractuele afspraken tussen de initiatiefnemers en de eigenaren van de bestaande windturbines, zijn in beginsel niet bindend voor de overheid of voor derden/belanghebbenden. Om zeker te stellen voor de betrokken overheidspartijen dat binnen de afgesproken herstructureringsstermijn (zie hoofdstuk 3) de bestaande windturbines daadwerkelijk worden gesaneerd, is daarom ervoor gekozen om in het inpassingsplan ook een publiekrechtelijke regeling op te nemen om de sanering zeker te stellen. Dit is gedaan in de vorm van een voorwaardelijke verplichting.

Uitgangspunten

Bij het opstellen van de saneringsregeling zijn volgende uitgangspunten gehanteerd:

- I. het vertrekpunt is het uitgangspunt dat alle bestaande windturbines worden gesaneerd;
- II. het saneringsplan van de initiatiefnemers is daarbij gehanteerd voor de saneringsmomenten;
- III. de bestemming van de bestaande windturbines wordt in dit inpassingsplan gewijzigd in de zin dat deze onder het overgangsrecht worden gebracht; nieuwbouw van een windturbine op deze locaties wordt met de vaststelling van dit inpassingsplan niet langer mogelijk gemaakt.

De saneringsregeling omvat twee elementen (a) een voorwaardelijke verplichting voor de bouw van nieuwe windturbines waaraan een specifieke gebruiksregel is gekoppeld en (b) een lijst van bestaande windturbines waarin een einddatum is opgenomen per wanneer de betreffende windturbine buiten gebruik moet zijn gesteld.

Voorwaardelijke verplichting voor de nieuwe windturbines

Deze voorwaardelijke verplichting is opgenomen in de bouwregels en komt erop neer dat de omgevingsvergunning voor bouwen van de nieuwe windturbines uitsluitend verleend wordt indien is geborgd dat de bestaande windturbines die zijn opgenomen in de bijlage van de planregels voor de daarin aangeven einddatum zijn verwijderd. Deze voorwaardelijke verplichting draagt er zorg voor dat vóór de verlening van de vergunning wordt getoetst of aan de voorwaarde dat de initiatiefnemer kan aantonen dat de volledige sanering is geborgd. Door middel van een overeenkomst tussen de initiatiefnemer en de eigenaren van de te saneren turbines kan aangetoond worden dat geborgd is dat de turbine voor de genoemde datum is verwijderd.

Specifieke gebruiksregel

Om zeker te stellen dat gehandhaafd kan worden tegen het in werking zijn van een nieuwe windturbine zonder dat de te saneren windturbine daadwerkelijk is verwijderd, wordt een specifieke gebruiksregel toegevoegd aan de bestemming voor de nieuwe windturbines. Op grond van deze bepaling is het gebruik van de nieuwe windturbines niet toegestaan, wanneer na het verstrijken van de saneringsdata de bestaande windturbines nog in werking zijn (een zogenoemde stilstandregeling). Deze specifieke gebruiksregel wordt hiermee gekoppeld aan een bestuursrechtelijke sanctie om sanering zeker te

stellen. De bestaande windturbines op land moeten binnen een half jaar na in het gebruik nemen van de nieuwe turbines uit bedrijf worden genomen en dienen voorts, behoudens de in de planregels genoemde uitzonderingen, binnen een half jaar na uitbedrijfname te worden verwijderd. Op het IJsselmeer geldt dat de bestaande windturbines worden stilgezet voordat de bouwwerkzaamheden beginnen voor zover deze bouwwerkzaamheden plaatsvinden in de periode 1 augustus tot en met 31 maart. De bestaande windturbines van Irene Vorrink dienen te zijn verwijderd voor de nieuwe windturbines in het IJsselmeer in gebruik worden genomen. De sanctie op het niet tijdig saneren van de bestaande windturbines is dus het stilzetten van de nieuwe windturbines, zoals beschreven in artikel 4.4.2. De uitwerking van deze systematiek wordt hierna nader toegelicht.

Omvang stilstandsverplichting van nieuwe windturbines

De omvang van de stilstandsverplichting bij de nieuwe windturbines is nader afgestemd op de impact van het niet tijdig saneren van bestaande windturbines. Het is niet de bedoeling ervoor te zorgen dat het hele windpark stil wordt gezet als één bestaande solitaire windturbine nog in bedrijf is na de saneringsdatum. In plaats daarvan is ervoor gekozen om per vier bestaande windturbines te verplichten dat één nieuwe windturbine wordt stilgezet.

Niettemin is er een grens waarbij ter borging van de totale sanering van de bestaande windturbines het noodzakelijk wordt geacht toch het gehele nieuwe windpark stil te kunnen zetten. Deze grens wordt gelegd bij 21 bestaande windturbines, waarbij de verplichting tot stilstand van het hele nieuwe windpark ontstaat. De omvang van een nieuwe windturbine in zowel ruimtelijke en milieueffecten als opbrengstvermogen in elektriciteit en inkomsten is groter dan het geval is bij de bestaande, te saneren windturbines. Vanwege het verschil in effecten en vermogens tussen de nieuwe en oude turbines is het niet noodzakelijk of wenselijk om per te saneren windturbine één nieuwe windturbine stil te zetten. Dit is niet noodzakelijk, omdat de effecten van te saneren windturbines kleiner zijn dan van nieuwe windturbines en het stilzetten van één nieuwe windturbine meer effecten mitigeert dan veroorzaakt worden door een bestaande windturbine. Het is tevens niet wenselijk om te veel nieuwe windturbines stil te zetten, vanwege het verlies aan elektriciteitsopbrengsten en de impact op de financiële uitvoerbaarheid van het windpark als geheel. Ter vergelijking: een bestaande turbine produceert ongeveer 1,5 miljoen kWh tegen 9 tot 13 miljoen kWh van een nieuwe windturbine.

Kortom, in dit inpassingsplan is een balans gevonden tussen de borging van de sanering van bestaande windturbines en de impact van stilstand van nieuwe windturbines op de realisatie van het project. Deze balans ontstaat bij de sanctie om per vier oude windturbines die niet tijdig worden gesaneerd één nieuwe windturbine stil te moeten zetten. Meer concreet wordt één windturbine stilgezet als één oude windturbine niet tijdig is gesaneerd en wordt een tweede nieuwe windturbine stilgezet als bij de vijfde oude windturbine die niet tijdig is gesaneerd etc. Deze systematiek gaat door tot en met de 17e bestaande windturbine die in strijd met de planregeling niet is gesaneerd, waarbij een vijfde nieuwe windturbine wordt stilgezet. Vervolgens wordt de sanctie voor niet tijdig saneren verzwaard, doordat bij de 21^e niet tijdig gesaneerde turbine het hele park moet worden stilgezet. Met deze sanctie bestaat afdoende stimulans om de sanering af te ronden gezien de grote financiële impact van stilstand bij nieuwe windturbines voor de initiatiefnemers, maar ontstaan geen negatieve neveneffecten zoals risico's voor de financiële uitvoerbaarheid van het project en te vergaand verlies van opbrengst van duurzame energie.

Vervallen van de geldende bestemming voor de bestaande windturbines

Om duidelijk te maken dat de bestaande windturbines met het in werking treden van dit inpassingsplan onder het overgangsrecht worden gebracht, is in artikel 13.2 bepaald dat de geldende planregelingen voor deze windturbines komen te vervallen.

Verlichting van windturbines

In de planregels is vastgelegd dat de nieuwe windturbines moeten zijn voorzien van een door de ILT goedgekeurd verlichtingsplan, met dien verstande dat rood flitsende verlichting niet is toegestaan in de schemer- en nachtperiode.

6.4.5 Waarde - Archeologie - 2, 3, 4 en 5

Ter bescherming van mogelijke archeologische waarden in het plangebied is in het inpassingsplan een regeling opgenomen. Hiervoor is aangesloten bij de bestaande regeling uit het geldende bestemmingsplan Buitengebied Dronten (D4000), omdat op het grondgebied van de gemeente Lelystad geen nieuwe windturbines op locaties 'op land' worden gebouwd. De dubbelbestemmingen Waarde - Archeologie 2, 3 en 4 zijn uit dat bestemmingsplan overgenomen ter plaatse van de enkelbestemmingen in het inpassingsplan, omdat alleen op deze locaties het inpassingsplan het onderliggende bestemmingsplan vervangt.

Voor de locaties in het IJsselmeer geldt dat hiervoor in het onderliggende bestemmingsplan Randmeerzone Dronten (8060) wel een beschermende regeling geldt. Op grond van de beheersverordening IJsselmeer - Markermeer – Oostvaardersplassen van de gemeente Lelystad geldt geen beschermende regeling voor het IJsselmeer. Omdat uit het onderzoek naar archeologie blijkt dat deze locaties nog niet vrijgegeven kunnen worden ten aanzien van archeologie is voor deze turbineposities de dubbelbestemming Waarde - Archeologie 5 opgenomen.

6.4.6 Leiding – Hoogspanning

De dubbelbestemming hoogspanningsverbinding is opgenomen om de ondergrondse aansluiting van het onderstation vanuit het windpark naar het hoogspanningsstation van TenneT van een adequate planologische regeling te voorzien. Vooral de beschermende werking van het aanlegverbod is hierbij belangrijk. Hiermee wordt voorkomen dat bouw- of grondwerkzaamheden vergund kunnen worden die het belang van de verbinding kunnen schaden.

6.4.7 Anti-dubbeltelbepaling

Het Bro stelt de verplichting om de anti-dubbeltelregel op te nemen in het inpassingsplan. Deze standaardbepaling heeft als doel te voorkomen dat van ruimte die in een inpassingsplan voor de realisering van een bepaald gebruik of functie is mogelijk gemaakt, na realisering daarvan, ten gevolge van feitelijke functie- of gebruiksverandering van het gerealiseerde, opnieuw ten tweede male zou kunnen worden gebruik gemaakt.

6.4.8 Verhouding met bestemmingsplannen

In deze bepaling wordt aangegeven hoe de verhouding is met de onderliggende bestemmingsplannen en beheersverordening, zie paragraaf 6.2. Voor de locaties waar een enkelbestemming is opgenomen voor de windturbines vervallen de onderliggende bestemmingen en dubbelbestemmingen. Voorzover de dubbelbestemmingen uit dit inpassingsplan samenvallen met de onderliggende bestemmingen blijven de bestemmingen uit de onderliggende bestemmingsplannen en beheersverordeningen gelden.

6.4.9 Algemene gebruiksregels

Bedrijfswoning

In dit artikel is bepaald dat de woningen ter plaatse van de aanduiding 'bedrijfswoning' moeten worden gezien als bedrijfswoningen in het kader van de inrichting, te weten het windpark.

Overige zone - Overdraai 1 & 2

Dit sublid wordt toegevoegd aan de geldende regeling om duidelijk te maken dat rotoren van windturbines die deel uitmaken van dit inpassingsplan, over de omliggende gronden heen mogen draaien. Hierbij is een onderscheid gemaakt tussen de overdraai over het IJsselmeer (Overige zone - Overdraai 1) en de overdraai over land (Overige zone - Overdraai 2). Binnen de overdraai over het land is naast de overdraai tevens een kraanopstelplaats toegestaan met een maximum oppervlak van 2.400

m². Daarnaast is een bouwregel opgenomen om te voorkomen dat binnen deze zone nieuwe (beperkt) kwetsbare objecten worden gerealiseerd.

Overige zone – Windpark infrastructuur - 1 en 2

Dit sublid wordt toegevoegd aan de geldende regeling om duidelijk te maken waar de infrastructuur, zoals de onderhoudswegen (met een breedte tot maximaal 6 meter), kraanopstelplaatsen en parkbekabeling die bij het nieuwe windpark hoort, mag worden aangelegd. Op de verbeelding is hiervoor een gebied opgenomen met een breedte van 50 meter waarbinnen alle infrastructuur moet worden aangelegd. Deze ruimte is geboden, omdat de exacte ligging van de infrastructuur op dit moment nog niet bekend is en nog niet met alle grondeigenaren over de exacte ligging ervan overeenstemming is bereikt, in het inpassingsplan is in beperkte mate schuifruimte geboden, om voldoende flexibiliteit te hebben tijdens de uitvoeringsfase.

Omdat gekozen is voor een gebiedsaanduiding, blijven de onderliggende bestemmingen en dubbelbestemmingen ongewijzigd. Bestaand agrarisch gebruik dat reeds van een passende bestemming is voorzien in het onderliggende bestemmingsplan, kan op deze wijze ook ongewijzigd worden voortgezet. Voorts is van belang dat de onderliggende archeologische dubbelbestemmingen uit de geldende bestemmingsplan in dit inpassingsplan zijn overgenomen. De initiatiefnemer heeft ervoor gekozen om de parkinfrastructuur op een later moment uit te werken en daarvoor vergunning aan te vragen. Dat houdt in dat te zijner tijd ook het archeologisch onderzoek moet worden uitgevoerd overeenkomstig hetgeen daarover is bepaald in de in dit inpassingsplan opgenomen dubbelbestemmingen.

Milieuzone - Rustgebied

Om uitvoering te geven aan het instellen van een rustgebied voor de Fuut wordt de aanduiding 'milieuzone - rustgebied' toegekend aan de zone van het IJsselmeer zoals die ook in de passende beoordeling bij het MER is aangegeven. In de planregels is duidelijk gemaakt dat de gronden zijn bestemd als rustgebied voor de Fuut en dat het betreden van dit gebied, zodra de windturbines in het IJsselmeer in gebruik zijn genomen, in de periode 1 augustus t/m 31 maart niet is toegestaan. Op dit betredingsverbod bestaan twee uitzonderingen. Als eerste zijn vaarbewegingen voor regulier onderhoud van de aangrenzende waterkering toegestaan. Daarnaast is het betreden en gebruik van deze gronden ten behoeve van het vissen met hokfuisen toegestaan voor zover dat plaatsvindt in het gebied waarvoor ontheffing is verleend op grond van de Wet natuurbescherming. Dit bestaand gebruik is als ondergeschikt aangemerkt in de passende beoordeling en tast de werking van het rustgebied ook niet aan (verwezen wordt naar pagina 87 van Bijlage IX bij het MER).

In de vergunning op grond van de Waterwet zijn de wijze van markering en verdere inrichting van het rustgebied verder vormgegeven.

Geluidzone - industrie

Een deel van de geluidzone van de onderstations van Windpark Blauw bevindt zich binnen het plangebied van Bestemmingsplan Buitengebied Dronten. Mochten ontwikkelingen zich voordoen binnen deze contour dan mogen die geen beperkingen opleveren voor de onderstations. Daarom zijn nieuwe geluidgevoelige objecten binnen deze zone niet toegestaan.

6.4.10 Overige regels

Bevoegdheden gemeente en provincie

Dit artikel regelt de bevoegdheid van provincie en gemeente nadat het inpassingsplan in werking is getreden. In principe zijn de gemeenteraden en Provinciale Staten na 10 jaar weer bevoegd voor het vaststellen van bestemmingsplannen en inpassingsplannen op deze locaties. Echter zijn in dit artikel twee uitzonderingen opgenomen. Het gaat hierbij om bestemmingsplannen, danwel inpassingsplannen waarin de bestemmingen en aanduidingen uit dit inpassingsplan worden overgenomen. Daarnaast

mogen provincie en gemeenten een nieuw bestemmingsplan vaststellen voor de locaties van de wegbestemde turbines, zodanig dat daar het eerdere gebruik weer kan worden hervat, bijvoorbeeld de agrarische functie.

Wegbestemmen bestaande turbines

Dit artikel regelt dat de bestaande windturbines in Lelystad en Dronten worden wegbestemd. In het inpassingsplan is een aanduiding opgenomen ter plaatse van de bestaande windturbines. In dit artikel is opgenomen dat de planregeling uit de vigerende bestemmingsplannen voor wat betreft windturbines komt te vervallen.

6.4.11 Overgangsrecht

De bepalingen in het overgangsrecht zijn conform het Bro en SVBP2012 opgenomen. Het betreft de algemene en wettelijk voorschreven regeling voor het overgangsrecht voor met dit inpassingsplan strijdige bouwwerken en strijdig gebruik.

6.4.12 Slotregel

De slotregel is conform het Bro en SVBP2012 opgenomen en behoeft geen nadere toelichting.

Hoofdstuk 7   Uitvoerbaarheid

7.1   Kostenverhaal

Krachtens de Wet ruimtelijke ordening (Wro), waarin in Afdeling 6.4 bepalingen zijn opgenomen betreffende de grondexploitatie, geldt de verplichting tot kostenverhaal in de gevallen die zijn aangewezen in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro). Op grond van het Bro is kostenverhaal verplicht in geval van:

- de bouw van één of meer woningen en hoofdgebouwen;
- uitbreiding van gebouwen met ten minste 1.000 m² of met één of meer woningen;
- de verbouwing van één of meer aaneengesloten gebouwen die voor andere doeleinden in gebruik of ingericht waren voor woondoeleinden, mits ten minste 10 woningen worden gerealiseerd;
- één of meer aaneengesloten gebouwen die voor andere doeleinden in gebruik of ingericht waren bij ingebruikname voor detailhandel, dienstverlening, kantoor of horecadoeleinden, mits de cumulatieve oppervlakte ten minste 1.000 m² bedraagt;
- de bouw van kassen met een oppervlakte van ten minste 1.000 m².

Het voorliggende inpassingsplan voorziet in de realisatie van maximaal 61 windturbines en de daarbij behorende voorzieningen. Op grond van jurisprudentie (onder meer ABRvS 12 april 2001 (AB 2003, 50)) geldt dat windturbines van een dergelijke afmeting, die in het onderhavige plan mogelijk gemaakt worden, aangemerkt dienen te worden als een 'gebouw' als bedoeld in artikel 1 van de Woningwet. Een (grote) windturbine is immers voor mensen toegankelijk en vormt zonder meer een door wanden omsloten ruimte. Aangezien hiermee sprake is van de bouw van meerdere hoofdgebouwen, zoals bedoeld in artikel 6.2.1 sub b Bro, is kostenverhaal verplicht. In het kostenverhaal is voorzien middels een zogenoemde exploitatieovereenkomst, waarin onder andere voorzien wordt in het verhalen van planschade. Een zakelijke beschrijving van de inhoud van deze overeenkomst zit in bijlage 16. Daarnaast zijn met diverse betrokken partijen privaatrechtelijke overeenkomsten gesloten, bijvoorbeeld over de sanering van bestaande windturbines.

Planschade

Bij ruimtelijke ontwikkelingen kan planschade ontstaan. De Wro voorziet in een regeling voor vergoeding van planschade. Op basis van artikel 6.1 Wro wordt aan degene die in de vorm van een inkomensderving of een vermindering van de waarde van een onroerende zaak schade lijdt of zal lijden als gevolg van het inpassingsplan, tegemoetgekomen wanneer de schade redelijkerwijs niet voor rekening van de aanvrager behoort te blijven en voor zover de tegemoetkoming niet voldoende anderszins is verzekerd. Een aanvraag voor een tegemoetkoming in planschade ten gevolge van het inpassingsplan, kan bij de gemeente Lelystad en Dronten worden ingediend binnen de periode van 5 jaar na het onherroepelijk worden van het vastgestelde inpassingsplan.

7.2 Financiële uitvoerbaarheid

Uitvoerbaarheid van de bouw en exploitatie van het windpark

Het initiatief wordt gefinancierd door de initiatiefnemers. De investeringen voor de aanleg van de windturbines, toegangswegen, kabels en transformatorstations worden gedragen door de initiatiefnemers. De initiatiefnemers verdienen de investeringen terug door de verkoop van de opgewekte elektriciteit. Voor de totstandkoming van dit windpark, dat tot één van de 11 grootschalige windparken uit de Structuurvisie Wind op land (SvWOL) behoort, zal een subsidie op grond van de Subsidieregeling Duurzame Energie (SDE+) aangevraagd worden, waarmee de zogeheten onrendabele top van de elektriciteitsproductie van dit windpark via een bedrag per aan het elektriciteitsnet geleverde kilowattuur wordt gecompenseerd. Met de SDE+ vult het Rijk de elektriciteitsopbrengsten voor de initiatiefnemer aan tot het basisbedrag dat nodig is om de investering terug te kunnen verdienen binnen een redelijke termijn. Met de financiering door de initiatiefnemers en de SDE+ is de uitvoering van het inpassingsplan financieel uitvoerbaar.

Sanering van bestaande solitaire windturbines

Het Rijk, de provincie Flevoland, de gemeenten Dronten en Lelystad en de initiatiefnemers hebben afspraken gemaakt die het mogelijk maken dat ter uitvoering van het inpassingsplan het onteigeningsinstrument zal worden toegepast bij solitaire bestaande windturbines in het geval geen minnelijke overeenstemming tot sanering met de turbine-eigenaar wordt bereikt. Het inpassingsplan Windplan Blauw biedt de juridische basis voor deze onteigening.

De juridische mogelijkheden voor onteigening zijn onderzocht en de huidige wet- en regelgeving staat een dergelijke onteigening toe.

7.3 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

Burgers, maatschappelijke organisaties en andere overheden worden op diverse wijzen betrokken bij de voorbereiding van het voorliggende inpassingsplan.

Reikwijdte en detail milieueffectrapportage

Ter voorbereiding op het MER heeft van 2 december 2016 tot en met 12 januari 2017 de concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau (concept-NRD) ter inzage gelegen. Op 14 december 2016 is in het Kerkcentrum De Hoeksteen in Swifterbant een informatieavond gehouden waar bezoekers vragen konden stellen over het windpark en het milieuonderzoek dat wordt uitgevoerd ter voorbereiding van de besluitvorming. Alle zienswijzen, reacties en adviezen, waaronder het advies van de Commissie voor de m.e.r. zijn meegenomen bij het vaststellen van de definitieve NRD op 6 april 2017.

Gedurende de periode van het vooroverleg (zie hierna) heeft de Commissie voor de m.e.r. het MER beoordeeld en daarover op 27 februari 2018 een tussentijds toetsingsadvies gegeven. Dit tussentijds toetsingsadvies is aanleiding geweest voor de initiatiefnemer om het MER aan te vullen. Dit heeft geresulteerd in een eindversie van het MER gedateerd 4 mei 2018. De commissie heeft de eindversie van het MER in de periode van terinzagelegging van het ontwerp van dit inpassingsplan van een positief eindadvies voorzien.

Klankbordgroep

In de voorbereiding van het windplan is een klankbordgroep samengesteld met stakeholders uit het gebied. Deze klankbordgroep is gedurende het proces continue geïnformeerd over de stand van zaken in het project

Vooroverleg artikel 3.1.1 Bro

In het kader van het overleg op grond van artikel 3.1.1 Bro is aan de betrokken maatschappelijke instanties (besturen en diensten van de betrokken bevoegde gezagen) van 4 januari tot en met 15

februari 2018 aan de hand van een voorontwerp de gelegenheid geboden om een reactie te geven op dit inpassingsplan en het daarbij bijbehorende MER. De hoofdlijnen van dit vooroverleg zijn beschreven in paragraaf 8.1 van deze plantoelichting.

Ontwerp van het inpassingsplan

Conform artikel 3.8, eerste lid, Wro is het ontwerp van het inpassingsplan, tezamen met alle andere ontwerpbesluiten, voor een periode van 6 weken ter inzage gelegd waarbij eenieder in de gelegenheid is gesteld hierop zijn of haar zienswijze te geven. De binnengekomen zienswijzen zijn samengevat en beantwoord in de Nota van Antwoord. Mede naar aanleiding van de zienswijzen zijn in het inpassingsplan en enkele vergunningen aanpassingen doorgevoerd ten opzichte van de ontwerpen ervan.

Procedurele uitvoerbaarheid

Ten tijde van de vaststelling van het inpassingsplan dient aannemelijk te zijn dat de benodigde vergunningen en ontheffingen zullen worden verkregen. Zoals hiervoor is aangegeven, zullen benodigde vergunningen en andere besluiten tegelijkertijd met het onderhavige plan in procedure worden gebracht. Bij de vaststelling van het inpassingsplan zijn ook de overige vergunningen afgegeven. Voordat wordt begonnen met de aanleg van het windturbinepark dienen de initiatiefnemers te voldoen aan de wettelijke verplichtingen: de benodigde vergunningen en ontheffingen (zoals omgevingsvergunning, watervergunning en de natuurvergunning en -ontheffingen) moeten van kracht zijn.

Hoofdstuk 8 Overleg

Het inpassingsplan en alle overige besluiten worden gelijktijdig ter inzage gelegd in de verschillende stappen van de procedure. Dit geldt dus zowel voor de ontwerpbesluiten als de vastgestelde besluiten. Ook het beroep bij de bestuursrechter wordt gezamenlijk behandeld indien de besluiten gelijktijdig zijn bekendgemaakt. Tegen het inpassingsplan en de gecoördineerd voorbereide besluiten staat rechtstreeks beroep open bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Gelet op het feit dat sprake is van 'ontwikkeling en verwezenlijking van werken en gebieden krachtens afdeling 3.5 Wro' is op grond van het bepaalde in artikel 1.1, eerste lid, onder a in samenhang met artikel 1.2 en 2.1 van bijlage I van de Crisis- en herstelwet, de Crisis- en herstelwet van toepassing. Dit brengt onder meer met zich mee dat de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State een termijn van 6 maanden na afloop van de beroepstermijn heeft voor het doen van een uitspraak op een beroep, dat een niet tot de centrale overheid behorende overheid (rechtspersoon of bestuursorgaan) niet tegen het inpassingsplan in beroep kan gaan en dat de beroepsgronden binnen de beroepstermijn moeten worden ingediend (het indienen van een pro forma beroepschrift is niet mogelijk). Het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat verzorgt de coördinatie, bekendmaking en mededeling van de (ontwerp)besluiten. In dit hoofdstuk worden de resultaten van de zienswijzen- en overlegprocedure beschreven.

8.1 Resultaten overlegprocedure

Het voorontwerp van dit inpassingsplan is in het kader van het voorgeschreven overleg op grond van artikel 3.1.1, lid 1, van het Bro aan de overleginstanties toegezonden. De conclusies uit de beantwoording van de overlegreacties en de daaruit voortvloeiende aanpassingen die in het (ontwerp van het) inpassingsplan en de MER zijn doorgevoerd, zijn beschreven in de Nota overleg. Deze is opgenomen in Bijlage 2 van deze plantoelichting.

8.2 Resultaten zienswijzenprocedure

De zienswijzen die naar aanleiding van de terinzagelegging van het ontwerp van dit inpassingsplan zijn ontvangen, zijn samengevat en beantwoord in een antwoordnota. Dit is een aparte nota die als losse bijlage bij het vaststellingsbesluit van het inpassingsplan is gevoegd. Aan de hand van de zienswijzen zijn wijzigingen in het definitieve inpassingsplan doorgevoerd. Deze wijzigingen zijn ook beschreven in de antwoordnota.

Bijlagen bij de toelichting

Voor de bijlagen wordt verwezen naar het inpassingsplan “Windplan Blauw” dat eerder ter inzage heeft gelegen. Deze bijlagen zijn niet gewijzigd en zijn te vinden in mappen 5.1, 5.2 en 5.3 van de stukken die ter inzage hebben gelegen van 19 oktober 2018 tot en met 30 november 2018.

- Bijlage 1** Figuren Luchthavenindelingsbesluit Lelystad
- Bijlage 2** Nota van Overleg
- Bijlage 3** Rapport akoestisch onderzoek VKA 10.0
- Bijlage 4** Geluidzoning Transformatorstations Windpark
Blauw
- Bijlage 5** Rapport Slagschaduw VKA 10.0
- Bijlage 6** Notitie wijziging rustgebied Fuut
- Bijlage 7** Notitie effectiviteit rustgebied voor de Fuut
- Bijlage 8** Visualisaties VKA 10.0
- Bijlage 9** Notitie Archeologie VKA 10.0
- Bijlage 10** Rapport Externe Veiligheid VKA 10.0
- Bijlage 11** Rapport Communicatieverkeer VKA 10.0
- Bijlage 12** Rapportage radarhindertoetsing VKA 10.0
- Bijlage 13** VVGB Luchtvaart
- Bijlage 14** VVGB Defensie
- Bijlage 15** Masterplan Archeologie
- Bijlage 16** Zakelijke beschrijving Exploitatieovereenkomst

Regels

Hoofdstuk 1 Inleidende regels

Artikel 1 Begrippen

1.1 plan

het inpassingsplan Windplan Blauw met identificatienummer NL.IMRO.0000.EZKIP18WPBLAUW-3002 van de minister van Economische Zaken en Klimaat en de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties.

1.2 inpassingplan

de geometrisch bepaalde planobjecten met de bijbehorende regels en de daarbij behorende bijlagen.

1.3 aanduiding

een geometrisch bepaald vlak of een figuur, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels, regels worden gesteld ten aanzien van het gebruik en/of het bebouwen van deze gronden.

1.4 aanduidingsgrens

de grens van een aanduiding indien het een vlak betreft.

1.5 beeldkwaliteitsplan

het Beeldkwaliteitsplan windenergie Dronten & Lelystad zoals is vastgesteld door gemeenteraad van de gemeente Dronten op 28 september 2017 en door de gemeenteraad van de gemeente Lelystad op 3 oktober 2017.

1.6 bestaande afstands-, hoogte-, inhouds- en oppervlaktematen

afstands-, hoogte-, inhouds- en oppervlaktematen, die op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan tot stand zijn gekomen of tot stand zullen komen met inachtneming van het bepaalde bij of krachtens de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

1.7 bestemmingsgrens

de grens van een bestemmingsvlak.

1.8 bestemmingsvlak

een geometrisch bepaald vlak met eenzelfde bestemming.

1.9 beperkt kwetsbaar object

een object als bedoeld in het eerste lid van artikel 1 onder b van het Besluit externe veiligheid inrichtingen.

1.10 bevoegd gezag

bevoegd gezag zoals bedoeld in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

1.11 bouwen

het plaatsen, het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen en het vergroten van een bouwwerk.

1.12 bouwgrens

de grens van een bouwvlak.

1.13 bouwvlak

een geometrisch bepaald vlak, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels bepaalde gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zijn toegelaten.

1.14 bouwwerk

een bouwkundige constructie van enige omvang die direct en duurzaam met de aarde is verbonden.

1.15 gebouw

elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt.

1.16 geluidgevoelig object

een woning, geluidsgevoelig terrein of gebouw als bedoeld in artikel 1 van de Wet geluidhinder.

1.17 gondel van een windturbine

de behuizing van de rotoras, generator of tandwielkast van een windturbine.

1.18 hub

de neus van de windturbine waarin de wieken samenkomen.

1.19 in gebruik nemen van een windturbine

Het bedrijfsmatig in gebruik nemen van de windturbines, dat is het moment direct na de oplevering van een rij turbines door de leverancier.

1.20 kraanopstelplaats

een verharde plek ten behoeve van het bouwen van, het onderhoud aan en de demontage van een windturbine, waaronder tevens begrepen de aansluiting ervan op een onderhoudsweg;

1.21 kwetsbaar object

een object als bedoeld in het eerste lid van artikel 1 onder I van het Besluit externe veiligheid inrichtingen.

1.22 NEN

door de Stichting Nederlands Normalisatie-instituut uitgegeven norm, zoals deze luidde op het moment van vaststelling van het plan.

1.23 nutsvoorzieningen

voorzieningen ten behoeve van het openbare nut, zoals transformatorhuisjes, gasreducerstations, schakeluisjes, duikers, bemalingsinstallaties, gemaalgebouwtjes, telefooncellen, voorzieningen ten behoeve van (ondergrondse) afvalinzameling en apparatuur voor telecommunicatie.

1.24 peil

- a. voor gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde die onmiddellijk aan de weg grenzen: de hoogte van die weg;
- b. voor windturbines: 0 m N.A.P.;
- c. in andere gevallen: de gemiddelde hoogte van het aansluitende afgewerkte maaiveld, op het tijdstip van inwerkingtreding van dit plan.

1.25 overdraaien

het bovenlangskomen van een rotorblad van een windturbine over onderliggende gronden tijdens het in gebruik zijn van een windturbine.

1.26 rotor

het samenstel van rotorbladen (wieken) en hub (neus) van een windturbine.

1.27 rotorblad

de wiek van een windturbine.

1.28 rotordiameter

de diameter van de cirkel die door de tip (het uiteinde) van een rotorblad (wiek) wordt beschreven.

1.29 schakelkasten en transformatoren

bouwwerken behorende bij een windturbine ten behoeve van het transporteren van opgewekte elektriciteit en het op spanning houden van de interne parkbekabeling van het windturbinepark als geheel.

1.30 tip van het rotorblad

het uiteinde van een rotorblad.

1.31 verschijningsvorm van een windturbine

het uiterlijk van de windturbine zoals dat wordt bepaald door het samenstel van de vorm van de gondel, de ashoogte, de mastvorm en de rotordiameter van een windturbine.

1.32 windturbine

een bouwwerk ter opwekking van elektrische energie door benutting van windkracht, met uitzondering van bemalingsinstallaties ten behoeve van de waterhuishouding.

Artikel 2   Wijze van meten

Bij de toepassing van deze regels wordt als volgt gemeten:

2.1   afstand

de afstand tussen bouwwerken onderling en de afstand van bouwwerken tot perceelgrenzen worden daar gemeten waar deze afstanden het kleinst zijn.

2.2   bouwhoogte van een bouwwerk

vanaf het peil tot aan het hoogste punt van een gebouw of van een overig bouwwerk, met uitzondering van ondergeschikte bouwonderdelen, zoals schoorstenen, antennes en naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwonderdelen.

2.3   breedte en lengte van een gebouw

tussen (de lijnen getrokken door) de buitenzijde van de gevels en het hart van de scheidingsmuren.

2.4   goothoogte van een bouwwerk

vanaf het peil tot aan de bovenkant van de goot c.q. de druiplijn, het boeibord of een daarmee gelijk te stellen constructiedeel.

2.5   tiphoogte van een windturbine

vanaf het peil tot aan de tip (uiteinde) van het bovenste verticaal staande rotorblad.

2.6   tiplaagte

vanaf het peil tot aan de tip (uiteinde) van het onderste verticaal staande rotorblad.

2.7   ashoogte van een windturbine

vanaf het peil tot aan het hart van de as van de rotor van de windturbine.

2.8   inhoud van een bouwwerk

tussen de onderzijde van de begane grondvloer, de buitenzijde van de gevels (en/of het hart van de scheidingsmuren) en de buitenzijde van daken en dakkapellen.

2.9   oppervlakte van een bouwwerk

tussen de buitenwerkse gevelvlakken en/of het hart van de scheidingsmuren, neerwaarts geprojecteerd op het gemiddelde niveau van het afgewerkte bouwterrein ter plaatse van het bouwwerk.

2.10   vloeroppervlakte

de gebruiksoppervlakte volgens NEN 2580.

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels

Artikel 3 Bedrijf - Nutsvoorziening

3.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Bedrijf - Nutsvoorziening' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

- a. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - elektriciteitsvoorziening': een hoogspanningstransformatorstation;
- b. bij deze bestemming en de in Artikel 4 genoemde behorende voorzieningen zoals transformatoren, kabels en leidingen, onderhoudswegen, op- en afritten.

3.2 Bouwregels

Op deze gronden mag ten behoeve van de bestemming 'Bedrijf - Nutsvoorziening' worden gebouwd met in achtneming van de volgende bepalingen:

- a. de goothoogte van gebouwen en overkappingen bedraagt ten hoogste 9 m;
- b. de bouwhoogte van gebouwen en overkappingen bedraagt ten hoogste 13 m;
- c. de bouwhoogte van transformatoren bedraagt ten hoogste 7 m;
- d. de bouwhoogte van bliksemafleiders bedraagt ten hoogste 20 m;
- e. de bouwhoogte van terreinafscheidingen bedraagt ten hoogste 3,5 m.
- f. de bouwhoogte van overige bouwwerken bedraagt ten hoogste 3,5 m.

Artikel 4   **Bedrijf - Windturbinepark**

4.1   **Bestemmingsomschrijving**

De voor 'Bedrijf - Windturbinepark' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

- a. het opwekken van elektrische energie door middel van windturbines;
- b. ter plaatse van de aanduiding 'agrarisch', tevens voor grondgebonden agrarische activiteiten en het behoud van landschappelijke en waterstaatkundige belangen van de gronden;
- c. ter plaatse van de aanduiding 'bos': tevens voor bosbeheer en houtproductie en het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de cultuurhistorische, natuurlijke en landschappelijke waarden van de gronden;
- d. ter plaatse van de aanduiding 'water': tevens voor water en het behoud en ontwikkeling van de natuurlijke en landschappelijke waarden van de gronden;
- e. bij deze bestemming behorende voorzieningen waaronder in elk geval worden begrepen kabels en leidingen, onderhoudswegen, op- en afritten en kraanopstelplaatsen met een maximum verhard oppervlak van 2.400 m² per turbine ten behoeve van het onderhoud van de windturbines.

4.2   **Bouwregels**

Op deze gronden mag worden gebouwd met in achtneming van de onderstaande regels:

- a. op deze gronden geldt dat de omgevingsvergunning voor het bouwen van een windturbine ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - 1' uitsluitend wordt verleend indien de aanvrager bij zijn aanvraag borgt dat de windturbines ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - te saneren windturbine 1' bij ingebruikname van de nieuwe windturbines ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - 1' zijn verwijderd;
- b. het bouwen van windturbines ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - 1' is niet toegestaan indien de windturbines ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - te saneren windturbines 1' bij aanvang van de bouwwerkzaamheden niet buiten gebruik zijn gesteld als het bouwen plaatsvindt in de periode 1 augustus tot en met 31 maart;
- c. op deze gronden geldt dat de omgevingsvergunning voor het bouwen van een windturbine ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - 2' uitsluitend wordt verleend indien de aanvrager bij zijn aanvraag borgt dat de windturbines ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - te saneren windturbine 2' binnen een halfjaar na ingebruikname van de nieuwe windturbines ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - 2' buiten gebruik zijn gesteld en deze binnen een half jaar na buiten gebruik stellen zijn verwijderd;
- d. op deze gronden geldt dat de omgevingsvergunning voor het bouwen van een windturbine ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - 3' uitsluitend wordt verleend indien de aanvrager bij zijn aanvraag borgt dat de windturbines ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - te saneren windturbine 3' binnen een halfjaar na ingebruikname van de nieuwe windturbines ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - 3' buiten gebruik zijn gesteld en deze binnen een half jaar na het buiten gebruik stellen zijn verwijderd;
- e. binnen het bouwvlak zijn uitsluitend windturbines en kraanopstelplaatsen toegestaan;
- f. per bouwvlak mag maximaal 1 windturbine worden gebouwd;
- g. de tiphoogte van een windturbine bedraagt:
  1. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - 1' ten hoogste 213 m;
  2. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - 2' ten hoogste 248 m;
  3. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - 3' ten hoogste 213 m;
- h. de ashoogte van een windturbine bedraagt ten minste 120 m en ten hoogste 166 m;
- i. de rotordiameter van een windturbine bedraagt ten minste 120 m en ten hoogste 164 m;
- j. op gronden:
  1. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - 1' is de verschijningsvorm van de windturbines onderling gelijk;
  2. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - 2' is de verschijningsvorm van de windturbines onderling gelijk;

3. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - 3' is de verschijningsvorm van de windturbines onderling gelijk;
- k. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - 1' wordt het hart van de windturbine binnen de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - hartlijn windturbine' gebouwd;
- l. schakelkasten, transformatoren, terreinafscheidingen en andere overige bouwwerken zijn niet toegestaan.

4.3 Afwijken van de bouwregels

4.3.1 Verspringen van lijnopstellingen

In afwijking van het bepaalde onder 4.2 onder k kan het bevoegd gezag een omgevingsvergunning verlenen voor het toestaan dat het hart van een windturbine buiten de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - hartlijn windturbine' wordt gebouwd, met in achtneming van het volgende:

- a. de afwijking bedraagt ten hoogste 25 m;
- b. de afwijking is noodzakelijk voor een goede technische uitvoering van de windturbine dan wel teneinde archeologische waardevolle restanten ter plaatse te kunnen behouden of aantasting ervan te voorkomen.
- c. de afwijking leidt niet tot een onevenredige aantasting van het landschappelijke beeld van het windturbinepark als geheel zoals beschreven in het Beeldkwaliteitsplan.

4.3.2 Afwijkingsbevoegdheid voor kleine bouwwerken en terreinafscheidingen bij turbines

In afwijking van het bepaalde onder 4.2 onder l kan het bevoegd gezag een omgevingsvergunning verlenen ten behoeve van het plaatsen van schakelkasten, transformatoren, terreinafscheidingen en overige bouwwerken ter plaatse van de aanduidingen 'specifieke bouwaanduiding - 2' en specifieke bouwaanduiding - 3', met dien verstande dat:

- a. het aantal schakelkasten en transformatoren bedraagt per windturbine 1;
- b. de oppervlakte van een schakelkast en een transformator behorend bij een windturbine bedraagt ten hoogste 10 m²;
- c. de bouwhoogte van schakelkasten en transformatoren behorend bij een windturbine bedraagt ten hoogste 3 m;
- d. de bouwhoogte voor overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ten dienste van het windpark bedraagt ten hoogste 3 m;
- e. de bouwhoogte van een terreinafscheiding bedraagt niet meer dan 2,5 m.

4.4 Specifieke gebruiksregels

Met betrekking tot het gebruik van deze gronden gelden de volgende regels:

4.4.1 Gebruiksbeoordeling sanering bestaande turbines

- a. het in gebruik nemen van windturbines ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - 1' is niet toegestaan indien de windturbines ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - te saneren windturbines 1' niet zijn verwijderd;
- b. na het in gebruik nemen van windturbines ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - 2' is het in gebruik houden van deze windturbines uitsluitend toegestaan indien de windturbines ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - te saneren windturbines 2' binnen een half jaar na ingebruikname van de windturbines ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - 2' buiten gebruik zijn gesteld en deze windturbines, nadat zij buiten gebruik zijn gesteld, binnen een half jaar zijn verwijderd;
- c. na het in gebruik nemen van windturbines ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - 3' is het in gebruik houden van deze windturbines uitsluitend toegestaan indien de windturbines ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - te saneren windturbines 3' binnen een half jaar na ingebruikname van de windturbines ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - 3' buiten gebruik zijn gesteld en deze windturbines, nadat zij buiten gebruik zijn gesteld, binnen een half jaar, zijn verwijderd.

4.4.2 Uitzonderingsregeling

- a. In afwijking van het bepaalde in 4.4.1, onder b en c blijft het in gebruik nemen en houden van nieuwe windturbines, na het in 4.4.1 bepaalde moment van buitengebruikstelling van daarin als te saneren aangeduide windturbines toegestaan, waarbij geldt dat:
1. indien minimaal één windturbine niet conform 4.4.1 buiten bedrijf is gesteld, turbine RT-05, zoals aangeduid in bijlage 1 bij de regels, moet worden stilgezet tot het moment waarop voornoemde windturbine buiten bedrijf is gesteld;
  2. indien minimaal vijf windturbines niet conform 4.4.1 buiten bedrijf zijn gesteld, tevens turbine RT-06, zoals aangeduid in bijlage 1 bij de regels, moet worden stilgezet tot het moment waarop voornoemde windturbines buiten bedrijf zijn gesteld;
  3. indien minimaal negen windturbines niet conform 4.4.1 buiten bedrijf zijn gesteld, tevens turbine RT-07, zoals aangeduid in bijlage 1 bij de regels, moet worden stilgezet tot het moment waarop voornoemde windturbines buiten bedrijf zijn gesteld;
  4. indien minimaal 13 windturbines niet conform 4.4.1 buiten bedrijf zijn gesteld, tevens turbine RT-08, zoals aangeduid in bijlage 1 bij de regels, moet worden stilgezet tot het moment waarop voornoemde windturbines buiten bedrijf zijn gesteld;
  5. indien minimaal 17 windturbines niet conform 4.4.1 buiten bedrijf zijn gesteld, tevens turbine RT-09, zoals aangeduid in bijlage 1 bij de regels, moet worden stilgezet tot het moment waarop voornoemde windturbines buiten bedrijf zijn gesteld;
  6. indien minimaal 21 windturbines niet conform 4.4.1 buiten bedrijf zijn gesteld, alle nieuwe turbines moet worden stilgezet tot het moment waarop voornoemde windturbines buiten bedrijf zijn gesteld;
- b. In afwijking van het bepaalde in 4.4.1 onder b en c blijft het in gebruik nemen en houden van nieuwe windturbines, na het in 4.4.1 bepaalde moment van verwijdering van daarin als te saneren aangeduide windturbines toegestaan, waarbij geldt dat:
1. indien minimaal één windturbine niet conform 4.4.1 is verwijderd, turbine RT-05, zoals aangeduid in bijlage 1 bij de regels, moet worden stilgezet tot het moment waarop voornoemde windturbine is verwijderd;
  2. indien minimaal vijf windturbines niet conform 4.4.1 zijn verwijderd, tevens turbine RT-06, zoals aangeduid in bijlage 1 bij de regels, moet worden stilgezet tot het moment waarop voornoemde windturbines zijn verwijderd;
  3. indien minimaal negen windturbines niet conform 4.4.1 zijn verwijderd, tevens turbine RT-07, zoals aangeduid in bijlage 1 bij de regels, moet worden stilgezet tot het moment waarop voornoemde windturbines zijn verwijderd;
  4. indien minimaal 13 windturbines niet conform 4.4.1 zijn verwijderd, tevens turbine RT-08, zoals aangeduid in bijlage 1 bij de regels, moet worden stilgezet tot het moment waarop voornoemde windturbines zijn verwijderd;
  5. indien minimaal 17 windturbines niet conform 4.4.1 zijn verwijderd, tevens turbine RT-09, zoals aangeduid in bijlage 1 bij de regels, moet worden stilgezet tot het moment waarop voornoemde windturbines zijn verwijderd;
  6. indien minimaal 21 windturbines niet conform 4.4.1 zijn verwijderd, alle nieuwe turbines moet worden stilgezet tot het moment waarop voornoemde windturbines zijn verwijderd;
- c. Het bevoegd gezag kan, indien de in sub a en b genoemde turbines nog niet zijn gerealiseerd andere turbines aan wijzen die moeten worden stilgezet indien niet voldaan wordt aan het bepaalde in 4.4.1.

4.4.3 Obstakelverlichting

Alvorens het windpark voor energieproductie in gebruik te nemen en te houden, dient de obstakelverlichting op de turbines gerealiseerd te zijn en gebruikt te worden conform een door Inspectie Leefomgeving en Transport goedgekeurd verlichtingsplan, met dien verstande dat roodflitsende verlichting in de schemer- en nachtperiode niet is toegestaan.

Artikel 5 Leiding - Hoogspanning

5.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Leiding - Hoogspanning' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor:

- a. een ondergrondse 150 kV-hoogspanningsverbinding met de daarbij behorende belemmeringenstrook;
- b. een ondergrondse 33 kV-middenspanningsverbinding met de daarbij behorende belemmeringenstrook;

met de daarbij behorende:

- c. bouwwerken, geen gebouwen zijnde;
- d. groenvoorzieningen;
- e. nutsvoorzieningen;
- f. toegangswegen;
- g. waterlopen en waterpartijen;
- h. waterhuishoudkundige voorzieningen.

5.2 Bouwregels

Voor het bouwen gelden de volgende regels:

- a. de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer bedragen dan 3 m;
- b. ten behoeve van de andere aan deze gronden toegekende bestemmingen mag – met inachtneming van de voor de betrokken bestemmingen geldende (bouw)regels – uitsluitend worden gebouwd, indien het bouwplan betrekking heeft op vervanging, vernieuwing of verandering van bestaande bouwwerken, waarbij de oppervlakte en hoogte niet worden vergroot en gebruik wordt gemaakt van de bestaande fundering.

5.3 Afwijken van de bouwregels

Het bevoegd gezag kan bij omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in lid 5.2 onder b en toestaan dat wordt gebouwd overeenkomstig de andere aan de gronden toegekende bestemming(en), mits:

- a. de belangen en de veiligheid van de betrokken hoogspanningsverbinding niet worden geschaad;
- b. vooraf de leidingbeheerder van de desbetreffende hoogspanningsverbinding gedurende drie weken in de gelegenheid is gesteld schriftelijk advies uit te brengen omtrent de beoordeling bedoeld onder a, alsmede over de beperkingen en voorschriften die gesteld dienen te worden ter bescherming van de daar genoemde belangen.

5.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

5.4.1 Uitvoeringsverbod zonder omgevingsvergunning

Voor de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden is een omgevingsvergunning vereist:

- a. het aanbrengen van diepwortelende beplanting en bomen;
- b. het indrijven van voorwerpen in de bodem;
- c. diepploegen;
- d. het aanleggen van wegen of paden en het aanbrengen van andere oppervlakteverhardingen;
- e. het verrichten van grondroeractiviteiten anders dan normaal spit- en ploegwerk;
- f. het uitvoeren van grondbewerkingen in de vorm van afgraven en ophogen;
- g. het aanleggen, verruimen of dempen van wateren;
- h. het uitvoeren van activiteiten met en/of opslag van stoffen die bij of krachtens het bepaalde in hoofdstuk 9 van de Wet milieubeheer aangeduid zijn als milieugevaarlijk of één of meer van de volgende eigenschappen hebben: ontplofbaar, oxiderend, (zeer) licht ontvlambaar, (zeer) giftig, bijtend, irriterend of schadelijk.

5.4.2 *Uitzonderingen op het uitvoeringsverbod*

Het bepaalde in lid 5.4.1 is niet van toepassing op werken en/of werkzaamheden die:

- a. verband houden met de aanleg van de desbetreffende ondergrondse 150 kV-hoogspanningsverbinding of 33 kV-middenspanningsverbinding en de daarbij horende voorzieningen;
- b. betrekking hebben op normaal onderhoud en beheer van de hoogspanningsverbinding en de belemmeringenstrook alsook het normaal onderhoud en beheer hetgeen krachtens de onderliggende bestemmingen is toegestaan;
- c. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van inwerkingtreding van dit plan en in overeenstemming zijn met de op dat moment geldende toepasselijke regelgeving dan wel mogen worden uitgevoerd krachtens een reeds verleende vergunning;
- d. graafwerkzaamheden betreffen als bedoeld in de Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten.

5.4.3 *Voorwaarden voor een omgevingsvergunning*

De omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken en/of werkzaamheden als bedoeld in lid 5.4.1 wordt pas verleend, indien:

- a. is aangetoond dat de desbetreffende werken en/of werkzaamheden niet strijdig zijn met de belangen en de veiligheid van de hoogspanningsverbinding. Bij die afweging wordt de diepte waarop de kabel ligt mede betrokken;
- b. vooraf de leidingbeheerder van de desbetreffende hoogspanningsverbinding gedurende drie weken in de gelegenheid is gesteld schriftelijk advies uit te brengen omtrent de beoordeling bedoeld onder a, alsmede over de beperkingen en voorschriften die gesteld dienen te worden ter bescherming van de daar genoemde belangen.

Artikel 6 Waarde - Archeologie 2

6.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde - Archeologie 2' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor:

- het behoud en de bescherming van de (zeer) hoge archeologische waarden van de gronden.

6.2 Bouwregels

6.2.1 *Omgevingsvergunning voor het bouwen ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van waarde - archeologie Swifterbantgebied'*

Voor het bouwen van bouwwerken ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van waarde - archeologie Swifterbantgebied' moet, drie weken voor de start van de bouw, door de aanvrager een rapport worden overgelegd waarin:

- a. de archeologische waarden van de gronden die blijkens de aanvraag kunnen worden verstoord in voldoende mate zijn vastgesteld; en
- b. in voldoende mate is aangegeven op welke wijze de archeologische waarden worden bewaard en/of gedocumenteerd.

6.2.2 *Omgevingsvergunning voor het bouwen buiten de aanduiding 'specifieke vorm van waarde - archeologie Swifterbantgebied'*

Voor het bouwen van bouwwerken met een oppervlakte groter dan 100 m², moet drie weken voor de start van de bouw, door de aanvrager een rapport worden overgelegd waarin:

- a. de archeologische waarden van de gronden die blijkens de aanvraag kunnen worden verstoord in voldoende mate zijn vastgesteld; en
- b. in voldoende mate is aangegeven op welke wijze de archeologische waarden worden bewaard en/of gedocumenteerd.

6.2.3 *Uitzondering*

Het bepaalde in lid 6.2.2 is niet van toepassing op bouwwerken die niet dieper worden gebouwd dan 0,40 cm beneden maaiveld.

6.3 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

6.3.1 *Vergunningplicht*

Voor de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden is ongeacht het bepaalde in de regels bij de andere op de gronden van toepassing zijnde bestemmingen een omgevingsvergunning vereist:

- a. het ophogen en ontgraven van de bodem;
- b. het aanleggen, verbreden of verharderen van wegen, paden, banen of parkeergelegenheden en het aanbrengen van andere oppervlakteverhardingen;
- c. het aanleggen, verbreden en dempen van sloten, vijvers en andere wateren;
- d. het verlagen of het verhogen van het waterpeil, tenzij dit een maatregel is van het bevoegde waterschap;
- e. het aanbrengen van ondergrondse transport-, energie-, telecommunicatie- of andere leidingen en de daarmee verband houdende constructies;
- f. het bebossen van gronden die op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan niet als bosgrond kunnen worden aangemerkt;
- g. het rooien van bos of boomgaard, waarbij de stobben worden verwijderd;
- h. het aanleggen van bos of boomgaard;
- i. het aanbrengen van diepwortelende beplantingen;

- j. het uitvoeren van grondbewerkingen, waartoe gerekend worden diepploegen, aanleggen van drainage en ontginnen.

6.3.2 *Uitzondering*

Het bepaalde in lid 6.3.1 is niet van toepassing op werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden die:

- a. het normale onderhoud betreffen;
- b. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan;
- c. in het kader van archeologisch onderzoek en het doen van opgravingen worden uitgevoerd, mits verricht door een daartoe bevoegde instantie;
- d. een:
  1. kleiner oppervlakte dan 100 m² beslaan, behalve ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van waarde - archeologie Swifterbantgebied', of;
  2. een groter oppervlakte hebben dan 100 m² en niet dieper gaan dan 0,40 cm, behalve ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van waarde - archeologie Swifterbantgebied'.

6.3.3 *Uitsluiting uitzonderingsregels*

De in lid 6.3.2 genoemde uitzonderingsregels gelden niet indien in de periode van 24 maanden voor de datum van voorgenomen werken of werkzaamheden een uitzonderingsbepaling van toepassing is geweest op aangrenzende terreinen of terreinen op een afstand van minder dan 25 meter van het onderhavige terrein.

6.3.4 *Toetsingscriteria*

De in lid 6.3.1 genoemde vergunning kan slechts worden verleend indien geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de archeologische waarden van de gronden.

6.3.5 *Onderzoeksplicht*

Een omgevingsvergunning kan pas worden verleend nadat door de aanvrager een rapport is overgelegd waarin:

- a. de archeologische waarden van de gronden die blijkens de aanvraag kunnen worden verstoord in voldoende mate zijn vastgesteld; en
- b. in voldoende mate is aangegeven op welke wijze de archeologische waarden worden bewaard en/of gedocumenteerd.

6.3.6 *Beoordelingscriteria*

Alvorens de omgevingsvergunning wordt verleend moet er ten behoeve van de beoordeling van het rapport advies worden ingewonnen bij een ter zake deskundige.

6.3.7 *Voorwaarden omgevingsvergunning*

Indien uit het in lid 6.3.5 genoemde rapport blijkt dat de archeologische waarden van de gronden door het uitvoeren van werken of werkzaamheden zullen worden verstoord, kunnen één of meerdere van de volgende voorwaarden worden verbonden aan de omgevingsvergunning:

- a. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen waardoor de archeologische waarden in de bodem kunnen worden behouden;
- b. de verplichting tot het doen van opgravingen;
- c. de verplichting de werken of werkzaamheden die leiden tot de bodemverstoring, te laten begeleiden door een deskundige op het terrein van archeologische monumentenzorg die voldoet aan bij de vergunning te stellen kwalificaties.

6.4 **Voorrangstelling**

In geval van strijdigheid van regels gaan de regels van de dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie 2' vóór de regels die ingevolge andere artikelen op de desbetreffende gronden van toepassing zijn.

6.5 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat:

- a. de bestemming 'Waarde - Archeologie 2' wordt verwijderd indien er sprake is van gronden die ingevolge artikel 3 van de Monumentenwet 1988 zijn beschermd;
- b. de bestemming 'Waarde - Archeologie 2' wordt verwijderd, indien uit deskundig archeologisch onderzoek blijkt dat ter plaatse geen sprake is van behoudenswaardige archeologische waarden.

Artikel 7 Waarde - Archeologie 3

7.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde - Archeologie 3' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor:

- het behoud en de bescherming van mogelijk te verwachten hoge archeologische waarden van de gronden.

7.2 Bouwregels

7.2.1 *Omgevingsvergunning voor het bouwen ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van waarde - archeologie Swifterbantgebied'*

Voor het bouwen van bouwwerken ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van waarde - archeologie Swifterbantgebied' moet, drie weken voor de start van de bouw, door de aanvrager een rapport worden overgelegd waarin:

- a. de archeologische waarden van de gronden die blijkens de aanvraag kunnen worden verstoord in voldoende mate zijn vastgesteld; en
- b. in voldoende mate is aangegeven op welke wijze de archeologische waarden worden bewaard en/of gedocumenteerd.

7.2.2 *Omgevingsvergunning voor het bouwen buiten de aanduiding 'specifieke vorm van waarde - archeologie Swifterbantgebied'*

Voor bouwwerken met een oppervlakte groter dan 500 m², moet drie weken voor de start van de bouw, door de aanvrager een rapport worden overgelegd waarin:

- a. de archeologische waarden van de gronden die blijkens de aanvraag kunnen worden verstoord in voldoende mate zijn vastgesteld; en
- b. in voldoende mate is aangegeven op welke wijze de archeologische waarden worden bewaard en/of gedocumenteerd.

7.2.3 *Uitzondering*

Het bepaalde in lid 7.2.2 is niet van toepassing op bouwwerken die niet dieper worden gebouwd dan 0,40 m beneden het maaiveld;

7.3 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

7.3.1 *Vergunningplicht*

Voor de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden is ongeacht het bepaalde in de regels bij de andere op de gronden van toepassing zijnde bestemmingen een omgevingsvergunning vereist:

- a. het ophogen en ontgraven van de bodem;
- b. het aanleggen, verbreden of verharderen van wegen, paden, banen of parkeergelegenheden en het aanbrengen van andere oppervlakteverhardingen;
- c. het aanleggen, verbreden en dempen van sloten, vijvers en andere wateren;
- d. het verlagen of het verhogen van het waterpeil, tenzij dit een maatregel is van het bevoegde waterschap;
- e. het aanbrengen van ondergrondse transport-, energie-, telecommunicatie- of andere leidingen en de daarmee verband houdende constructies;
- f. het bebossen van gronden die op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan niet als bosgrond kunnen worden aangemerkt;
- g. het rooien van bos of boomgaard, waarbij de stobben worden verwijderd;
- h. het aanleggen van bos of boomgaard;
- i. het aanbrengen van diepwortelende beplantingen;

- j. het uitvoeren van grondbewerkingen, waartoe gerekend worden diepploegen, aanleggen van drainage en ontginnen.

7.3.2 *Uitzondering*

Het bepaalde in lid 7.3.1 is niet van toepassing op werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden die:

- a. het normale onderhoud betreffen;
- b. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan;
- c. in het kader van archeologisch onderzoek en het doen van opgravingen worden uitgevoerd, mits verricht door een daartoe bevoegde instantie;
- d. een:
  1. kleiner oppervlakte dan 500 m² beslaan, behalve ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van waarde - archeologie Swifterbantgebied', of;
  2. een groter oppervlakte hebben dan 500 m² en niet dieper gaan dan 0,40 cm, behalve ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van waarde - archeologie Swifterbantgebied'.

7.3.3 *Uitsluiting uitzonderingsregels*

De in lid 7.3.2 genoemde uitzonderingsregels gelden niet indien in de periode van 24 maanden voor de datum van voorgenomen werken of werkzaamheden een uitzonderingsbepaling van toepassing is geweest op aangrenzende terreinen of terreinen op een afstand van minder dan 25 meter van het onderhavige terrein.

7.3.4 *Toetsingscriteria*

De in lid 7.3.1 genoemde vergunning kan slechts worden verleend indien geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de archeologische waarden van de gronden.

7.3.5 *Onderzoeksplicht*

Een omgevingsvergunning kan pas worden verleend nadat door de aanvrager een rapport is overgelegd waarin:

- a. de archeologische waarden van de gronden die blijkens de aanvraag kunnen worden verstoord in voldoende mate zijn vastgesteld; en
- b. in voldoende mate is aangegeven op welke wijze de archeologische waarden worden bewaard en/of gedocumenteerd.

7.3.6 *Beoordelingscriteria*

Alvorens de omgevingsvergunning wordt verleend moet er ten behoeve van de beoordeling van het rapport advies worden ingewonnen bij een ter zake deskundige.

7.3.7 *Voorwaarden omgevingsvergunning*

Indien uit het in lid 7.3.5 genoemde rapport blijkt dat de archeologische waarden van de gronden door het uitvoeren van werken of werkzaamheden zullen worden verstoord, kunnen één of meerdere van de volgende voorwaarden worden verbonden aan de omgevingsvergunning:

- a. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen waardoor de archeologische waarden in de bodem kunnen worden behouden;
- b. de verplichting tot het doen van opgravingen;
- c. de verplichting de werken of werkzaamheden die leiden tot de bodemverstoring, te laten begeleiden door een deskundige op het terrein van archeologische monumentenzorg die voldoet aan bij de vergunning te stellen kwalificaties.

7.4 **Voorrangstelling**

In geval van strijdigheid van regels gaan de regels van de dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie 3' vóór de regels die ingevolge andere artikelen op de desbetreffende gronden van toepassing zijn.

7.5 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat:

- a. de bestemming 'Waarde - Archeologie 3' wordt gewijzigd in de bestemming 'Waarde - Archeologie 2' indien de gronden op basis van deskundig archeologisch (voor-) onderzoek archeologische waarden blijken te bevatten die op grond van de gangbare waarderingsystematiek door burgemeester en wethouders als behoudenswaardig zijn bevonden (positief selectiebesluit);
- b. de bestemming 'Waarde - Archeologie 3' wordt verwijderd, indien uit deskundig archeologisch onderzoek blijkt dat ter plaatse geen sprake is van behoudenswaardige archeologische waarden.

Artikel 8 Waarde - Archeologie 4

8.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde - Archeologie 4' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor:

- het behoud en de bescherming van mogelijk te verwachten hoge archeologische waarden van de gronden.

8.2 Bouwregels

8.2.1 Omgevingsvergunning voor het bouwen

Voor bouwwerken met een oppervlakte groter dan 1,7 hectare moet, drie weken voor de start van de bouw, door de aanvrager een rapport worden overgelegd waarin:

- a. de archeologische waarden van de gronden die blijkens de aanvraag kunnen worden verstoord in voldoende mate zijn vastgesteld; en
- b. in voldoende mate is aangegeven op welke wijze de archeologische waarden worden bewaard en/of gedocumenteerd.

8.2.2 Uitzondering

Het bepaalde in lid 8.2.1 is niet van toepassing op bouwwerken die niet dieper worden gebouwd dan

- a. 0,40 m beneden het maaiveld;
- b. 1,00 m beneden het maaiveld, ter plaatse van de aanduiding 'archeologische waarden'.

8.3 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

8.3.1 Vergunningplicht

Voor de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden is ongeacht het bepaalde in de regels bij de andere op de gronden van toepassing zijnde bestemmingen een omgevingsvergunning vereist:

- a. het ophogen en ontgraven van de bodem;
- b. het aanleggen, verbreden of verharderen van wegen, paden, banen of parkeergelegenheid en het aanbrengen van andere oppervlakteverhardingen;
- c. het aanleggen, verbreden en dempen van sloten, vijvers en andere wateren;
- d. het verlagen of het verhogen van het waterpeil, tenzij dit een maatregel is van het bevoegde waterschap;
- e. het aanbrengen van ondergrondse transport-, energie-, telecommunicatie- of andere leidingen en de daarmee verband houdende constructies;
- f. het bebossen van gronden die op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan niet als bosgrond kunnen worden aangemerkt;
- g. het rooien van bos of boomgaard, waarbij de stobben worden verwijderd;
- h. het aanleggen van bos of boomgaard;
- i. het aanbrengen van diepwortelende beplantingen;
- j. het uitvoeren van grondbewerkingen, waartoe gerekend worden diepploegen, aanleggen van drainage en ontginnen.

8.3.2 Uitzondering

Het bepaalde in lid 8.3.1 is niet van toepassing op werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden die:

- a. het normale onderhoud betreffen;
- b. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan;
- c. in het kader van archeologisch onderzoek en het doen van opgravingen worden uitgevoerd, mits verricht door een daartoe bevoegde instantie;
- d. niet dieper gaan dan:

1. 0,40 m beneden het maaiveld of een kleinere oppervlakte dan 1,7 hectare beslaan;
2. 1,00 m beneden het maaiveld, ter plaatse van de aanduiding 'archeologische waarden', of een kleinere oppervlakte dan 1,7 hectare beslaan.

8.3.3 Uitsluiting uitzonderingsregels

De in lid 8.3.2 genoemde uitzonderingsregels gelden niet indien in de periode van 24 maanden voor de datum van voorgenomen werken of werkzaamheden een uitzonderingsbepaling van toepassing is geweest op aangrenzende terreinen of terreinen op een afstand van minder dan 25 meter van het onderhavige terrein.

8.3.4 Toetsingscriteria

De in lid 8.3.1 genoemde vergunning kan slechts worden verleend indien geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de archeologische waarden van de gronden.

8.3.5 Onderzoeksplicht

Een omgevingsvergunning kan pas worden verleend nadat door de aanvrager een rapport is overgelegd waarin:

- a. de archeologische waarden van de gronden die blijkens de aanvraag kunnen worden verstoord in voldoende mate zijn vastgesteld; en
- b. in voldoende mate is aangegeven op welke wijze de archeologische waarden worden bewaard en/of gedocumenteerd.

8.3.6 Beoordelingscriteria

Alvorens de omgevingsvergunning wordt verleend moet er ten behoeve van de beoordeling van het rapport advies worden ingewonnen bij een ter zake deskundige.

8.3.7 Voorwaarden omgevingsvergunning

Indien uit het in lid 8.3.5 genoemde rapport blijkt dat de archeologische waarden van de gronden door het uitvoeren van werken of werkzaamheden zullen worden verstoord, kunnen één of meerdere van de volgende voorwaarden worden verbonden aan de omgevingsvergunning:

- a. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen waardoor de archeologische waarden in de bodem kunnen worden behouden;
- b. de verplichting tot het doen van opgravingen;
- c. de verplichting de werken of werkzaamheden die leiden tot de bodemverstoring, te laten begeleiden door een deskundige op het terrein van archeologische monumentenzorg die voldoet aan bij de vergunning te stellen kwalificaties.

8.4 Voorrangsregeling

In geval van strijdigheid van regels gaan de regels van de dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie 4' vóór de regels die ingevolge andere artikelen op de desbetreffende gronden van toepassing zijn.

8.5 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat:

- a. de bestemming 'Waarde - Archeologie 4' wordt gewijzigd in de bestemming 'Waarde - Archeologie 2' indien de gronden op basis van deskundig archeologisch (voor-) onderzoek archeologische waarden blijken te bevatten die op grond van de gangbare waarderingssystematiek door burgemeester en wethouders als behoudenswaardig zijn bevonden (positief selectiebesluit);
- b. de bestemming 'Waarde - Archeologie 4' wordt gewijzigd in de bestemming 'Waarde - Archeologie 3' indien de gronden op basis van deskundig archeologisch (voor-)onderzoek een hoge archeologische verwachting blijken te hebben;
- c. de bestemming 'Waarde - Archeologie 4' wordt verwijderd, indien uit deskundig archeologisch onderzoek blijkt dat ter plaatse geen sprake is van behoudenswaardige archeologische waarden.

Artikel 9 Waarde - Archeologie 5

9.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde - Archeologie 5' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor:

- het behoud en de bescherming van mogelijk te verwachten hoge archeologische waarden van de gronden.

9.2 Bouwregels

9.2.1 Omgevingsvergunning voor het bouwen

Voor bouwwerken met een oppervlakte groter dan 1,7 hectare, moet drie weken voor de start van de bouw, door de aanvrager een rapport worden overgelegd waarin:

- a. de archeologische waarden van de gronden die blijkens de aanvraag kunnen worden verstoord in voldoende mate zijn vastgesteld; en
- b. in voldoende mate is aangegeven op welke wijze de archeologische waarden worden bewaard en/of gedocumenteerd.

9.2.2 Uitzondering

Het bepaalde in lid 9.2.1 is niet van toepassing op bouwwerken die een kleinere oppervlakte dan 1,7 hectare beslaan.

9.3 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

9.3.1 Vergunningplicht

Voor de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden is ongeacht het bepaalde in de regels bij de andere op de gronden van toepassing zijnde bestemmingen een omgevingsvergunning vereist:

- a. het ophogen en ontgraven van de bodem;
- b. het aanleggen, verbreden of verharderen van wegen, paden, banen of parkeergelegenheid en het aanbrengen van andere oppervlakteverhardingen;
- c. het aanleggen, verbreden en dempen van sloten, vijvers en andere wateren;
- d. het verlagen of het verhogen van het waterpeil, tenzij dit een maatregel is van het bevoegde waterschap;
- e. het aanbrengen van ondergrondse transport-, energie-, telecommunicatie- of andere leidingen en de daarmee verband houdende constructies;
- f. het bebossen van gronden die op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan niet als bosgrond kunnen worden aangemerkt;
- g. het rooien van bos of boomgaard, waarbij de stobben worden verwijderd;
- h. het aanleggen van bos of boomgaard;
- i. het aanbrengen van diepwortelende beplantingen;
- j. het uitvoeren van grondbewerkingen, waartoe gerekend worden diepploegen, aanleggen van drainage en ontginnen.

9.3.2 Uitzondering

Het bepaalde in lid 9.3.1 is niet van toepassing op werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden die:

- a. het normale onderhoud betreffen;
- b. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan;
- c. in het kader van archeologisch onderzoek en het doen van opgravingen worden uitgevoerd, mits verricht door een daartoe bevoegde instantie;
- d. een kleinere oppervlakte dan 1,7 hectare beslaan.

9.3.3 *Uitsluiting uitzonderingsregels*

De in lid 9.3.2 genoemde uitzonderingsregels gelden niet indien in de periode van 24 maanden voor de datum van voorgenomen werken of werkzaamheden een uitzonderingsbepaling van toepassing is geweest op aangrenzende terreinen of terreinen op een afstand van minder dan 25 meter van het onderhavige terrein.

9.3.4 *Toetsingscriteria*

De in lid 9.3.1 genoemde vergunning kan slechts worden verleend indien geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de archeologische waarden van de gronden.

9.3.5 *Onderzoeksplicht*

Een omgevingsvergunning kan pas worden verleend nadat door de aanvrager een rapport is overgelegd waarin:

- a. de archeologische waarden van de gronden die blijkens de aanvraag kunnen worden verstoord in voldoende mate zijn vastgesteld; en
- b. in voldoende mate is aangegeven op welke wijze de archeologische waarden worden bewaard en/of gedocumenteerd.

9.3.6 *Beoordelingscriteria*

Alvorens de omgevingsvergunning wordt verleend moet er ten behoeve van de beoordeling van het rapport advies worden ingewonnen bij een ter zake deskundige.

9.3.7 *Voorwaarden omgevingsvergunning*

Indien uit het in lid 9.3.5 genoemde rapport blijkt dat de archeologische waarden van de gronden door het uitvoeren van werken of werkzaamheden zullen worden verstoord, kunnen één of meerdere van de volgende voorwaarden worden verbonden aan de omgevingsvergunning:

- a. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen waardoor de archeologische waarden in de bodem kunnen worden behouden;
- b. de verplichting tot het doen van opgravingen;
- c. de verplichting de werken of werkzaamheden die leiden tot de bodemverstoring, te laten begeleiden door een deskundige op het terrein van archeologische monumentenzorg die voldoet aan bij de vergunning te stellen kwalificaties.

9.4 **Voorrangsregeling**

In geval van strijdigheid van regels gaan de regels van de dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie 5' vóór de regels die ingevolge andere artikelen op de desbetreffende gronden van toepassing zijn.

9.5 **Wijzigingsbevoegdheid**

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat:

- a. de bestemming 'Waarde - Archeologie 5' wordt gewijzigd in de bestemming 'Waarde - Archeologie 2' indien de gronden op basis van deskundig archeologisch (voor-) onderzoek archeologische waarden blijken te bevatten die op grond van de gangbare waarderingssystematiek door burgemeester en wethouders als behoudenswaardig zijn bevonden (positief selectiebesluit);
- b. de bestemming 'Waarde - Archeologie 5' wordt gewijzigd in de bestemming 'Waarde - Archeologie 3' indien de gronden op basis van deskundig archeologisch (voor-)onderzoek een hoge archeologische verwachting blijken te hebben;
- c. de bestemming 'Waarde - Archeologie 5' wordt verwijderd, indien uit deskundig archeologisch onderzoek blijkt dat ter plaatse geen sprake is van behoudenswaardige archeologische waarden.

Hoofdstuk 3   Algemene regels

Artikel 10   Anti-dubbelregel

Grond die eenmaal in aanmerking is genomen bij het toestaan van een bouwplan waaraan uitvoering is gegeven of alsnog kan worden gegeven, blijft bij de beoordeling van latere bouwplannen buiten beschouwing.

Artikel 11   Verhouding met bestemmingsplannen

- a. Voor zover de enkelbestemmingen uit het inpassingsplan samenvallen met de bestemmingen uit de onderliggende bestemmingsplannen dan wel beheersverordening komen de enkelbestemmingen en dubbelbestemmingen uit die bestemmingsplannen dan wel beheersverordening te vervallen.
- b. Voor zover de dubbelbestemmingen en aanduidingen uit het inpassingsplan, samenvallen met de bestemmingen uit de onderliggende bestemmingsplannen dan wel beheersverordening blijven alle regels uit die bestemmingsplannen en beheersverordening van toepassing, met dien verstande dat de dubbelbestemmingen en aanduidingen uit het inpassingsplan voor gaan op die uit de onderliggende bestemmingsplannen.
- c. Voor zover dit inpassingsplan de onderliggende bestemmingsplannen dan wel beheersverordening niet wijzigt, blijven de regels uit de bestemmingsplannen en de beheersverordening onverkort van toepassing.

Artikel 12 Algemene gebruiksregels

12.1 Bedrijfswoning

Ter plaatse van de aanduiding 'bedrijfswoning' geldt dat de ter plaatse aanwezige woning als bedrijfswoning is verbonden aan de in Artikel 4 van dit inpassingsplan bedoelde windturbines.

12.2 Geluidzone - industrie

12.2.1 Aanduidingsomschrijving

De gronden ter plaatse van de aanduiding 'geluidzone - industrie' zijn, behalve voor de daar geldende bestemmingen, mede bestemd voor de bescherming en instandhouding van de geluidsruimte in verband met de nabijheid van een inrichting als bedoeld in artikel 41 van de Wet geluidhinder.

12.2.2 Bouwregels

In afwijking van het bepaalde bij de onderliggende bestemmingen mogen geen nieuwe woningen en andere geluidsgevoelige objecten worden gebouwd.

12.2.3 Afwijken van de bouwregels

Mits de geluidbelasting vanwege het industrielawaai op de gevels van geluidsgevoelige gebouwen en/of functies niet hoger zal zijn dan de voorkeursgrenswaarde van de Wet geluidhinder, of een door het bevoegd gezag verleende hogere grenswaarde conform de Wet geluidhinder, kan het bevoegd gezag met een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in lid 12.2.2 en toestaan dat nieuwe geluidsgevoelige objecten worden gebouwd dan wel functies worden toegestaan.

12.3 Milieuzone - rustgebied

Ter plaatse van de aanduiding 'milieuzone - rustgebied' is na ingebruikname van de windturbines ter plaatse van de 'specifieke bouwaanduiding - 1' het verboden het gebied binnen te varen of te betreden in de periode 1 augustus t/m 31 maart, met uitzondering van:

- a. vaarbewegingen en betredingen ten behoeve van normaal beheer en onderhoud door de waterbeheerder of de beheerder van de waterkering;
- b. fuikvissen ter uitvoering van een op het moment van terinzagelegging van het ontwerp van dit inpassingsplan bestaande vergunning op grond van de Wet natuurbescherming, binnen het gebied dat wordt begrensd door:
  1. een regel op KM paal 25.2 met een maximum regellengte van 100 meter;
  2. een dijkvak ten noordwesten van de Flevocentrale tussen de km palen 24,15 en 25,4, eerste regel op 25,2, met een maximum regellengte van 50 meter.

12.4 Overige zone - Overdraai 1

12.4.1 Aanduidingsomschrijving

Ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - overdraai - 1' is het overdraaien van rotoren van windturbines toegestaan.

12.5 Overige zone - Overdraai 2

12.5.1 Aanduidingsomschrijving

Ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - overdraai 2' is het overdraaien van rotoren van windturbines en zijn kraanopstelplaatsen, onderhoudswegen en kabels en leidingen ten behoeve van windturbines toegestaan.

12.5.2 *Bouwregels*

- a. Op gronden met de aanduiding 'overige zone - overdraai 2' is de bouw van beperkt kwetsbare of kwetsbare objecten niet toegestaan.
- b. Op gronden binnen de aanduiding 'overige zone – overdraai 2' is ten behoeve van een windturbine als bedoeld in artikel 4 van dit inpassingsplan ten hoogste 1 kraanopstelplaats per windturbine toegestaan met een maximum verhard oppervlak van 2.400 m².

12.6 Overige zone - Windparkinfrastructuur 1

12.6.1 *Aanduidingsomschrijving*

Ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - windparkinfrastructuur 1' zijn bij de in Artikel 4 van deze planregels behorende voorzieningen in de vorm van kabels en leidingen toegestaan.

12.7 Overige zone - Windparkinfrastructuur 2

12.7.1 *Aanduidingsomschrijving*

Ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - windparkinfrastructuur 2' zijn bij de in Artikel 4 van deze planregels behorende voorzieningen in de vorm van kabels en leidingen, onderhoudswegen met een maximum breedte van 6 m, op- en afritten en kraanopstelplaatsen, met een maximum oppervlak van 2.400 m² per windturbine ten behoeve van het onderhoud van de in dat artikel genoemde windturbines toegestaan.

Artikel 13 Overige regels

13.1 Bevoegdheden provincie en gemeenten

- a. Gemeenteraden en Provinciale Staten zijn na tien jaar na vaststelling van dit inpassingsplan bevoegd een bestemmingsplan, respectievelijk een inpassingsplan, vast te stellen voor de gronden waarop dit inpassingsplan betrekking heeft.
- b. In afwijking van het bepaalde onder a. kunnen de gemeenteraden een bestemmingsplan vaststellen of kunnen Provinciale Staten een inpassingsplan vaststellen onmiddellijk na vaststelling van dit inpassingsplan, indien daarin geen afbreuk wordt gedaan aan de uitvoerbaarheid van dit inpassingsplan.

13.2 Wegbestemmen bestaande turbines

Ter plaatse van de aanduidingen 'specifieke bouwaanduiding - te saneren windturbine 1', specifieke bouwaanduiding - te saneren windturbine 2' en 'specifieke bouwaanduiding - te saneren windturbine 3' geldt dat de volgende bepalingen komen te vervallen:

- a. bestemmingsplan Buitengebied Lelystad (NL.IMRO.0995.0000RP-0001) artikel 3.1 sub 9 en bijbehorende tabel in Bijlage 4.
- b. bestemmingsplan Eerste partiële herziening van het bestemmingsplan Buitengebied 2009 (NL.IMRO.0995.BP00038-VG02) artikel 3.1 sub 8 en bijbehorende tabel in bijlage 1.
- c. bestemmingsplan Buitengebied (9010) gemeente Dronten artikel 19.
- d. bestemmingsplan Randmeerzone (NL.IMRO.0303.8060-GC01) artikel 27.1 sub s voorzover dat artikel betrekking heeft op windturbines.

Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels

Artikel 14 Overgangsrecht

14.1 Overgangsrecht bouwwerken

Voor bouwwerken luidt het overgangsrecht als volgt:

- a. een bouwwerk dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het inpassingsplan aanwezig of in uitvoering is, dan wel gebouwd kan worden krachtens een omgevingsvergunning voor het bouwen, en afwijkt van het plan, mag, mits deze afwijking naar aard en omvang niet wordt vergroot:
  1. gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd;
  2. na het tenietgaan ten gevolge van een calamiteit geheel worden vernieuwd of veranderd, mits de aanvraag van de omgevingsvergunning voor het bouwen wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk is tenietgegaan;
- b. het bevoegd gezag kan eenmalig in afwijking van dit lid onder a een omgevingsvergunning verlenen voor het vergroten van de inhoud van een bouwwerk als bedoeld in dit lid onder a met maximaal 10%;
- c. dit lid onder a is niet van toepassing op bouwwerken die weliswaar bestaan op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan, maar zijn gebouwd zonder vergunning en in strijd met het daarvoor geldende plan, daaronder begrepen de overgangsbepaling van dat plan.

14.2 Overgangsrecht gebruik

Voor gebruik luidt het overgangsrecht als volgt:

- a. het gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het inpassingsplan en hiermee in strijd is, mag worden voortgezet;
- b. het is verboden het met het inpassingsplan strijdige gebruik, bedoeld in dit lid onder a, te veranderen of te laten veranderen in een ander met dat plan strijdig gebruik, tenzij door deze verandering de afwijking naar aard en omvang wordt verkleind;
- c. indien het gebruik, bedoeld in dit lid onder a, na het tijdstip van de inwerkingtreding van het plan voor een periode langer dan een jaar wordt onderbroken, is het verboden dit gebruik daarna te hervatten of te laten hervatten;
- d. dit lid onder a is niet van toepassing op het gebruik dat reeds in strijd was met het voorheen geldende bestemmingsplan, daaronder begrepen de overgangsbepalingen van dat plan.

Artikel 15 Slotregel

Deze regels worden aangehaald als: 'Regels van het inpassingsplan Windplan Blauw'.

Bijlagen bij de regels

Bijlage 1 Turbine-aanduidingen

Titel: Opstelling Nieuwe Turbines
Project: Windplanblauw

Datum: 21-09-2018

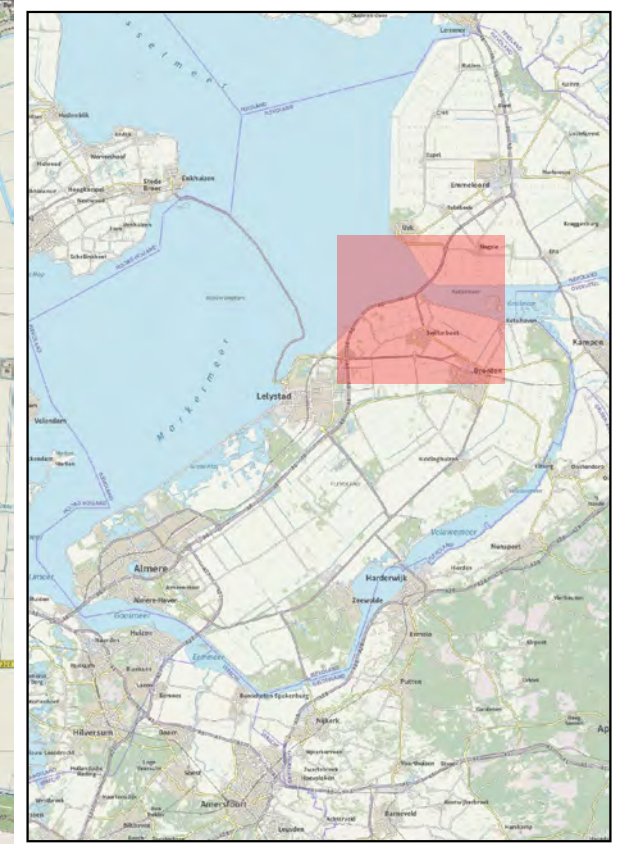
Auteur: E. Noë
Controleur: G. van Houtum
Vrijgever: S. van Baalen

Documentnaam:
 180424_nieuweturbines_V1.
 0

Kaart: 171218 VKA 10.0
Code: IJK074

Legenda

- projectgebied
- Turbine opstelling
- WTG positie

0 1 2 3 km

Plangebied

- Plangrens

Enkelbestemmingen

- B-NV Bedrijf - Nutsvoorziening
- B-W Bedrijf - Windturbinepark

Dubbelbestemmingen

- L-H Leiding - Hoogspanning
- Waarde - Archeologie 2
- Waarde - Archeologie 3
- Waarde - Archeologie 4
- Waarde - Archeologie 5

Gebiedsaanduidingen

- geluidzone - industrie
- milieuzone - rustgebied
- overige zone - overdraal 1
- overige zone - overdraal 2
- overige zone - windpark infrastructuur-1
- overige zone - windpark infrastructuur-2

Functieaanduidingen

- agrarisch
- bedrijfwoning
- bos
- specifieke vorm van bedrijf - elektriciteitsvoorziening
- specifieke vorm van waarde - archeologie swifterbantgebied
- water

Bouwvlakken

- bouwvlak

Bouwaanduidingen

- specifieke bouwaanduiding - 1
- specifieke bouwaanduiding - 2
- specifieke bouwaanduiding - 3
- specifieke bouwaanduiding - hartlijn windturbine
- specifieke bouwaanduiding - te saneren windturbine 1
- specifieke bouwaanduiding - te saneren windturbine 2
- specifieke bouwaanduiding - te saneren windturbine 3

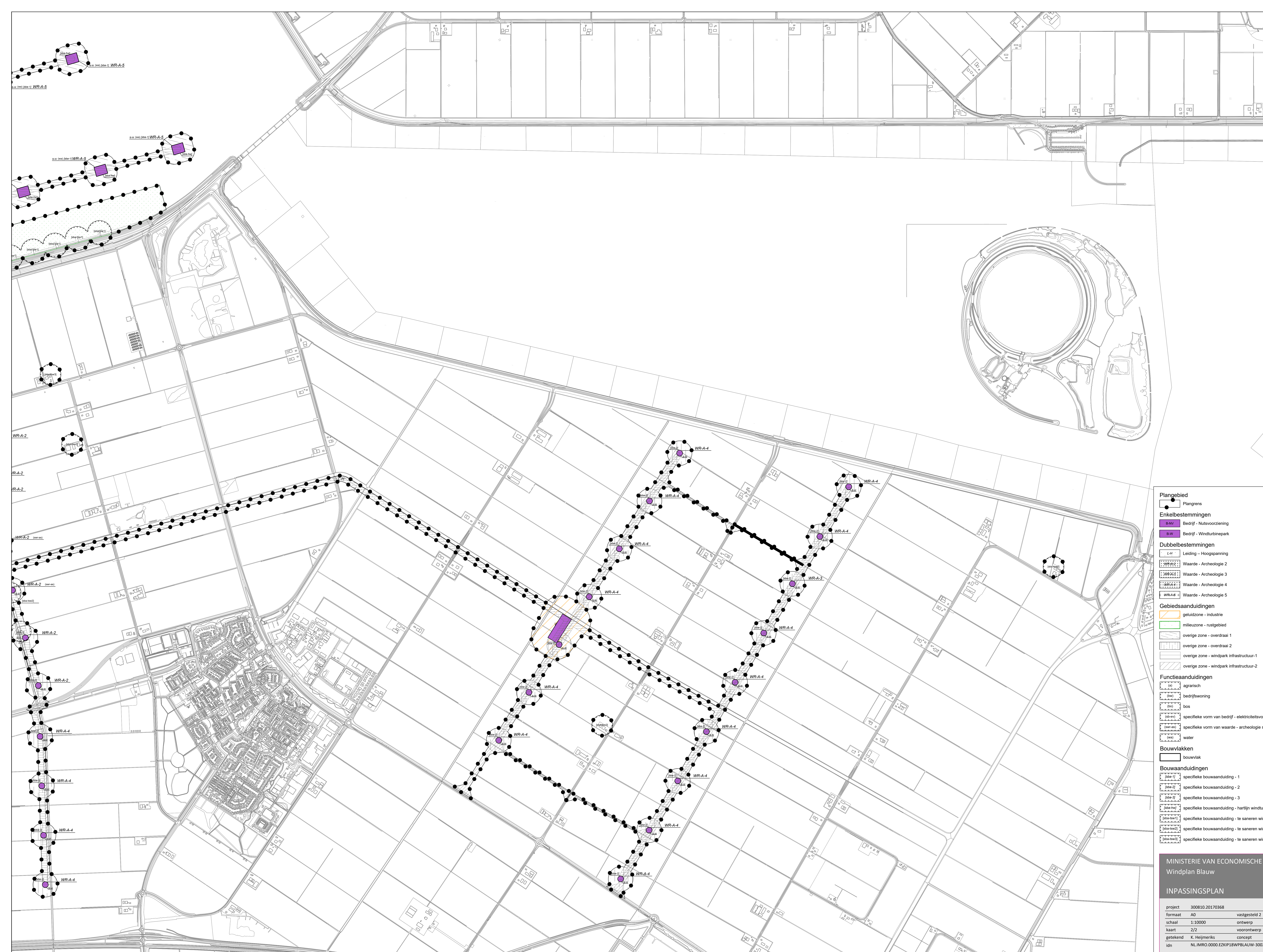
MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN
Windplan Blauw

INPASSINGSPLAN

project 300810.20170368 vastgesteld 2 24-05-2019
 formaat A0 ontwerp 23-05-2018
 schaal 1:10000 voorontwerp 20-12-2017
 kaart 1/2
 getekend K. Heijmeriks concept 07-12-2017
 idn NL.IMRO.0000.EZKIP18WPBLAUW-3002

N

Rho
ADVISEURS
WIND
LEEFRUIMTE
www.rho.nl
info@rho.nl

- Plangebied**
- Plangrens
- Enkelbestemmingen**
- B.w. Bedrijf - Nutsvoorziening
  - B.w. Bedrijf - Windturbinepark
- Dubbelbestemmingen**
- L.H. Leiding - Hoogspanning
  - WA-AR-2 Waarde - Archeologie 2
  - WA-AR-3 Waarde - Archeologie 3
  - WA-AR-4 Waarde - Archeologie 4
  - WA-AR-5 Waarde - Archeologie 5
- Gebiedsaanduidingen**
- geluidzone - industrie
  - milieuzone - rustgebied
  - overige zone - overdraal 1
  - overige zone - overdraal 2
  - overige zone - windpark infrastructuur-1
  - overige zone - windpark infrastructuur-2
- Functieaanduidingen**
- agrarisch
  - bedrijfwoning
  - bos
  - specifieke vorm van bedrijf - elektriciteitsvoorziening
  - specifieke vorm van waarde - archeologie swifterbantgebied
  - water
- Bouwvlakken**
- bouwvlak
- Bouwaanduidingen**
- specifieke bouwaanduiding - 1
  - specifieke bouwaanduiding - 2
  - specifieke bouwaanduiding - 3
  - specifieke bouwaanduiding - hartlijn windturbine
  - specifieke bouwaanduiding - te saneren windturbine 1
  - specifieke bouwaanduiding - te saneren windturbine 2
  - specifieke bouwaanduiding - te saneren windturbine 3

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN
Windplan Blauw

INPASSINGSPLAN

project	300810.20170368	vastgesteld 2	24-05-2019
formaat	A0	ontwerp	23-05-2018
schaal	1:10000	voortwerp	20-12-2017
kaart	2/2	concept	07-12-2017
getekend	K. Heijmeriks		
idn	NL.IMRO.0000.EZKIP18WPBLAUW-3002		

Rho
 ADVISEURS
 WIND
 LEEFRUIMTE
 w www.rho.nl
 e info@rho.nl